

Človekoljubna pomoč s Severa

Prijateljsko norveško mesto Stord pošilja pomoč hrvaškimi beguncem — Dolenjski list ob prihodu pošiljke skoz karavanski predor — Pismo županu s čestitkami

KARAVANŠKI PREDOR — Kot Slovenci in kot Jugoslavlani smo imeli prijatelje marsikje po svetu. Ti so sedaj zapredeni ob tragičnih dogodkih, ki so opustošili nekatere dele naše nekdanje skupne domovine, in težko razumejo, da se jugoslovanski narodi ne moremo raziti civilizirano. Če je na začetku glede presoje dogajanj zaradi slabega poznavanja razmer vladala določena zmeda, pa ni zatajil čut, da je človeku v stiski treba pomagati. Tako humanitarna pomoč prihaja z vseh strani.

Tudi na daljnem severu, na Norveškem, kjer imamo Novomeščani prijatelje v občini Stord, ob izbruhu vojne niso držali križemrok. Po telefonu in pisno so izražali solidarnost z nami in veselilo jih je, da je šla vojna vira tako hitro in s sorazmerno majhnimi žrtvami mimo nas. Ko pa so zvedeli, da je pri nas veliko beguncem in da vlada v sosesčini, v občini Duga Resa, veliko razdejavanje, so se odločili, da bodo žrtvam vojne priskočili na pomoč. Po vsej pokrajini, zlasti v Stordu, so nabirali prispevke.

Vsega skupaj se je nabralo za velik tovornjak s prikolico. V noči s četrta

na petek je bil Dolenjski list priča, ko je tovor z norveško pomočjo prestopil avstrijsko-slovensko mejo. Novinarji smo se ravno takrat mudili na študijskih dnevih v Gozd-Martuljku in tja nas je poklical šofer ribniškega Eurotransa Miha Miklič, sicer doma z Dvora pri Žužemberku. Na Norveško je peljal pohištvu, v drugo smer pa ga je najela občina Stord za prevoz humanitarne pomoči. Z Mikličem je bil tudi Anton Stojković, rojak iz Duge Rese, ki že dlje časa živi v Stordu, kjer si je ustvaril drugi dom. Poskrbel naj bi, da bo pomoč prišla v prave roke.

Anton je bil seveda zaskrbljen nad tem, kaj ga čaka ob prihodu v domače kraje, hkrati pa zadovoljen, da bo svo-

jim rojakom v Dugi Resi lahko pomagal. Povedal je, da so se Norvežani zelo velikodušno odzvali akciji za zbiranje pomoči in da jih zelo skrbi, kako je pri nas. Mnogim je naša dežela ostala v prijetnem dopustniškem spominu in so še sedaj nanjo čustveno navezani. Izročil nam je tudi simbolično darilo za novomeškega župana, ki mu ga je z željami

● **Novomeški župan Marjan Dvornik je pred kratkim prejel od župana norveškega mesta Stord, gospoda Wernerja Hagerupa, pismo, v katerem mu ta izraža zaskrbljenost nad dogajanjem v naši sosesčini, hkrati pa čestita za osamosvojitve ter izreka najlepše želje Novemu mestu in Sloveniji na samostojni poti, saj, kot pravi v pismu, nič ni dragocenejše kot sta svoboda in samostojnost.**

po nadaljnjem sodelovanju poslal župan mesta Stord.

T. JAKŠE

POMOČ S SEVERA — Kar nekaj sto kilometrov poti je že bilo za Miho Mikličem in Antonom Stojkovićem, ko tista se točno polnoči od četrta na petek pripeljala skozi karavanski predor s pomočjo iz Norveške in nam predala darilo s pozdravi za Novomeščane. (Foto: T. Jakše)

Iskra vse bliže uravnilovki

Ob izgubi jugoslovanskega trga vse večje usmerjanje semiške tovarne v izvoz — (Pre)nizki prejemki

SEMIČ — V tukajšnji Iskri so v letošnjem letu izvozili za 46 odst. več kot lani, ali z drugimi besedami, na tuje trge so prodali za 15 milijonov dolarjev blaga, od tam pa so uvozili za 6 milijonov dolarjev repromateriala. V Iskri spoznavajo, da bo lažje še nadalje prodirati na tuje trge, kot pa nadoknaditi izgubljeni jugoslovanski trg. Predvsem se bodo še bolj usmerili v Evropo in na Daljni Vzhod, kamor že sedaj prodajo za 6 milijonov dolarjev blaga. Opozarjajo pa, da so na tujih trgih cene zaradi zelo neugodne, že zato, ker so izdelki z rizičnega območja, mora biti njihova cena nižja, kakovost pa prav takšna ali še boljša kot pri drugih tujih proizvajalcih. Nekateri tuji kupci od Iskre zahtevajo celo izjavo, da bodo stroške za more-

bitne dodatne carine na njihove izdelke nosili v semiški tovarni sami. Vendar v Iskri upajo, da bodo njihovi izdelki, potem ko bodo priznali Slovenijo, izgubili pečat tveganosti.

Za nove naložbe letos v Iskri po težkem lanskem letu niso bili sposobni, zato pa so povečali proizvodnjo, in to kljub temu da so zmanjšali število zaposlenih. Vendar je za obseg proizvodnje, kakršnega imajo danes, delavcev še vedno preveč, a poskušajo zadržati določena delovna mesta v upanju na boljše čase. Iskra «slovi» tudi po nizkih plačah, ki zaostajajo za republiškim povprečjem tudi do 30 odst. Kljub temu jim je uspelo v tovarni ohraniti socialni mir, čeprav opažajo, da produktivnost zaradi nizkih prejemkov pada. Sicer pa so v podjetju vse bliže uravnilovki, saj je razmerje med najnižjim in najvišjim zaslužkom komaj 1:3,2.

M.B.-J.

TUJINA O NAS

Slovenski gnev uperjen proti van den Broeku

Der Spiegel, Hamburg

Danes so samo Baltiške republike diplomatsko priznale Ljubljano. Pod nemškimi pritiskom bo v začetku decembra sledila tudi Evropa. S tem bi se končal nedefiniran diplomatski položaj Slovenije, saj mirovna konferenca v Haagu že več mesecev neuspešno poskuša najti rešitev jugoslovanske krizi.

V Sloveniji še ni povsem odstranjena vojaška grožnja novi državi z dvema milijonoma prebivalcev. »Če bi Hrvaška vojno izgubila, ni nobenega zagotovila, da ne bomo ponovno napadeni,« opozarja predsednik Kučan.

Po mnenju vlade v Ljubljani od priznanja ne pride, ker Hrvaška, ki je ena od vojskujočih se strani, zahteva enako diplomatsko priznanje. Slovenski gnev je uperjen predvsem proti nizozemskemu ministru za zunanje zadeve in predsedniku Sveta Evropske skupnosti Hanzu van den Broeku, ki je po besedah slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla s svojimi preuranjenimi izjavami v prid jugoslovanske federacije postal najzvestejši Miloševićev služabnik.

O RAZMERAH V ČRNOMALJSKI OBČINI

ČRNOMELJ — Pretekli teden je črnomaljsko občino obiskal predsednik zbora občin v republiški skupščini Ivo Bizjak. S predstavniki občine se je pogovarjal o razmerah v občini, zlasti na gospodarskem področju. Beseda je tekla tudi o novem položaju občine, potem ko je trda meja s Hrvaško pretregala nekatere gospodarske vezi. Pa o mejnem prehodu v Vinici, ki spreminja občino v odmaknjen prostor, ker se zaradi njegovega meddržavnega, ne pa tudi mednarodnega statusa doslej utečeni prometni tokovi usmerjajo drugam. Črnomaljci so omenili tudi pomanjkljivo gospodarsko infrastrukturo ob meji, zlasti pa opozorili, da so doslej krajinj s svojim lastnim delom in denarjem zgradili več, kot je republika vložila v svoje objekte, kot so ceste, telefonija, radijski in televizijski signal. Ker je Bizjak član odbora za lokalno samoupravo, je beseda tekla tudi o pobudi črnomaljskih socialistov o Belih krajini kot regiji. Bizjak je dejal, da se na tem področju stvari ugodno razvijajo v prid Belokranjcem.

● **Privatna lastnina ni krščanska vrednota, čeprav jo Katoliška cerkev ocenjuje za manj slabo kot partijsko ali kolektivno lastnino.** (Kermauner)

Naša anketa

Zamrznitev ni rešitev

Republiška vlada in za njo še parlament sta se v maniri starih časov odrezala z zamrznitvijo plač. Zakon bolj kot na načrtno reševanje krize in nepravilnosti, ki niso več le posledica napak starega sistema, kaže na nesposobnost vlade, da bi se zares spopadla z vsem, kar se ji je, s tem pa tudi ljudstvu, zgrnilo na glavo v procesu osamosvajanja. Vlada je celo odkrito priznala, da gre s tem zakonom le za pridobivanje časa, v katerem upa, da ji bo uspelo pripraviti celovitejši ukrepe. Podobni ukrepi nikoli niso bili ne priljubljeni, ne posebno uspešni, sedanjí ima še manj možnosti za to. Vlada se je namreč lotila brzdanja plač le v manjšem delu gospodarstva, v podjetjih, kjer so bile septembrske plače za 45 odst. večje od slovenskega povprečja. Obrzdati hoče tudi menedžerske plače, in sicer naj bi bila najvišja največ enajstkrat višja od zajamčene, kar znese okrog 100 tisočakov. Zakon naj bi prizadeval okrog 6,4 odst. zaposlenih, ob čemer se zastavlja vprašanje, kolikšne protinflacijske učinke lahko prinese. Da je s tem tudi vrgla v en koš podjetja, ki so v bistvu nepriljubljiva — podjetja z veliko nekvalificiranih delavcev in tista z večino visoko izobraženega kadra — je, kot očitno še marsikaj, ne skrbi ali pa nima sposobnosti in volje zadev bolje urediti. Plače v državnih oz. javnih službah niso pod ledom. Monopolisti, ki se z izgubo jugo tržišča na veliko nanovo rojevajo v Sloveniji, kar prinaša s sabo marsikaj, oblasti tudi še ne skrbijo. Upajmo, da bomo preživeli do razsvetljenja oblasti.

METKA KOFALT, oddelkovodja v semiški prodajalni Dolenjke: »Trgovci nismo imeli nikoli visokih plač, kar se kaže tudi v tem, da sedaj ne pridejo v poštev za zamrznitev. To pa pomeni, da smo se morali tudi doslej obnašati izredno varčno, da smo sploh lahko preživeli. Vem pam, da so mnogi še na slabšem kot mi. V Iskri so imeli včasih približno takšne plače kot mi, sedaj pa smo mi na boljšem. Sicer pa smo plačani po prometu, ki je kar ugoden, a le zaradi vse višjih cen.«

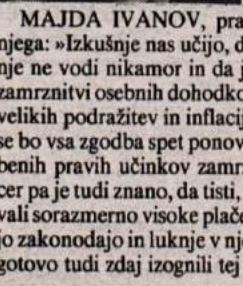
ANTON TOMC, direktor metliškega Kometa: »Iz SDK nismo dobili še nikakršnega sporočila o zamrznitvi plač, vendar pa nas ta ukrep zagotovo ne bo prizadel, saj so plače v našem podjetju le na republiški ravni. Ker se v metliški občini prišteva med tiste s solidnimi plačami, dvomim, da bo ta ukrep sploh prizadel kakšnega Metličana. Tudi v celi Beli krajini ne vidim nikogar, ki bi moral zamrzniti prejemke in vprašanje je, koga v naši republiki bo ukrep sploh udaril po žepu.«

MOJCA PAPIČ, socialna delavka iz Novega mesta: »Težko je razumeti ravnanje države, ki zamrzne plače in druge dohodke, cene pa bliskovito rastejo. Že pred tem ukrepom so bile mnoge družine ogrožene, zdaj jih bo še več. Stanje se poslabšuje iz dneva v dan. Vemo, da si le bogata družba lahko privoščijo boljše socialno v obliki raznih pomoči in podpor potrebnim. Upajmo, da bo ta ukrep le kratkotrajen.«

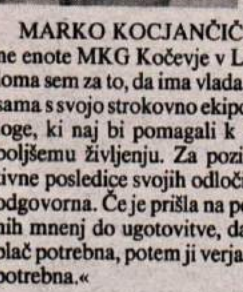
FRENK PETAN, lesarski tehnik iz Sevnice: »Zamrznitev plač niso nikakršna rešitev, sploh pa ne, če se gremo tržno gospodarstvo. Ne bi smeli kaznovati dobrih gospodarjev, da ti ne bi svojim delavcem tudi dejansko izplačevali tistega, kar so ustvarili in bi si zaslužili. Druga pesem je, če si visoke plače smejo od. lahko delijo tudi izgubljajo. To pa že dokaj uspešno urejajo predpisi, ki nikoli ne bodo popolni.«

MAJDA IVANOV, pravnica iz Trebnje: »Izkušnje nas učijo, da administriranje ne vodi nikamor in da je pri nas vsaki zamrznitvi osebnih dohodkov sledil nov val velikih podražitev in inflacije. Bojim se, da se bo vsa zgodba spet ponovila in ne bo nobenih pravih učinkov zamrznitve plač. Sicer pa je tudi znano, da tisti, ki so si izplačevali sorazmerno visoke plače, dobro poznajo zakonodajo in luknje v njej, zato se bodo gotovo tudi zdaj izognili tej pasti.«

SONJA RUS, prodajalka v blagovnici Mercator v Ribnici: »Ne vem, kako bo šlo, če bodo plače zamrznili, cene pa bodo rasle. Kako bodo živele predvsem mlade družine v današnjem času odkupov stanovanj? Sem proti zamrznitvi plač. Stabilna in uspešna podjetja naj jih prosto oblikujejo. S tem se tudi več proda, mi pa od tega živimo. Če bodo mirovale cene, naj zamrznejo plače, vendar pa se s tem ne bo nič doseglo.«

MARKO KOCJANČIČ, vodja poslovne enote MKG Kočevje v Livoldu: »Načeloma sem za to, da ima vlada proste roke, da sama s svojo strokovno ekipo pripravi predloge, ki naj bi pomagali k rešitvi krize in boljšemu življenju. Za pozitivne ali negativne posledice svojih odločitev naj bo tudi odgovorna. Če je prišla na podlagi strokovnih mnenj od ugotovitve, da je zamrznitev plač potrebna, potem ji verjamem, da je plač potrebna.«

DRAGO LOPERT, direktor davčne uprave v Brežicah: »Eden od ukrepov za omejitev porabe je zamrznitev osebnih dohodkov. Mislim, da ta ukrep ne more dati potrebnih učinkov. Za boljše razmere v gospodarstvu bo verjetno treba narediti težje korake v smislu tržne ekonomije. Razvija naj se tisto, kar je stabilno, profitno, ostalo pa je treba čimprej prestrukturirati oz. ukiniti. Država bo morala imeti rešitev za socialne probleme, ki bodo s tem nastali.«

ANTON RAČIČ, delavec iz Viher, Krško: »Po tej zamrznitvi bo na boljšem, kdor je imel visoke plače. Zamrznitev države ne bo rešila. Cene gredo gor, plače pa so ves čas enake. Tudi če bi se plača povečala za nekaj odstotkov, se ne bi poznalo, saj se cene zvišajo veliko bolj. Če se poveča nizka plača delavcu, je to manj, kot če se enako poveča visoka plača. Razlike v osebnih dohodkih so prevelike.«

Novi prazniki

LJUBLJANA — Pred kratkim smo po odločitvi republiške skupščine dobili tudi nov seznam praznikov in dela prostih dni. Slovenci bomo od sedaj praznovali naslednje praznike: 1. in 2. januar — novo leto, 8. februar — Prešernov dan oz. slovenski kulturni praznik, 27. april — dan upora proti okupatorju, 1. in 2. maj — praznik dela, 25. junij — dan državnosti, 1. november — dan spomina na mrtve, 26. december — dan samostojnosti. Dela prosti pa bodo naslednji dnevi: velikončna nedelja in ponedeljek, binkoštna nedelja, 15. avgust — Marijino vnebovzetje, 31. oktober — dan reformacije, 25. december — božič.

Ministrstvo za delo pojasnjuje, da bodo imeli delavci pravico do počitka ob praznikih in dela prostih dnevih. Pravico do nadomestila osebnega dohodka bo imel delavec za tiste dni, ko je sicer planirana delovna obveznost, vendar zaradi praznika oz. dela prostega dne le-ta odpade. To pomeni, da se prazniki in dela prosti dnevi ne prenašajo iz sobote in nedelje na delovne dni pa tudi do nadomestila osebnega dohodka so delavci upravičeni le takrat, ko je praznik in njihov delovni dan.

V primeru, da mora delavec po rednem razporedu delovnega časa delati tudi na praznični oz. dela prosti dan, mu za ta dan ne pripada nadomestilo osebnega dohodka, ampak osebni dohodek po dejanskem delu, povečan za dodatek za delo na praznični oz. dela prosti dan, seveda v skladu s kolektivno pogodbo oz. splošnim aktom.

Liubliansko pismo

Panika je odveč

Pri nakupu stanovanja je kar dve leti časa za premislek

LJUBLJANA — Pri dražbi družbenih stanovanj prihaja do vse več zapletov. Tako lastništvo številnih stanovanj do nepremišljene odločitve. Zato si velja zapomniti: vsak bodoči lastnik bo takoj po sklenitvi kupoprodajne pogodbe in poravnavi prvega obroka postal materialno soodgovoren za sprotno vzdrževanje stanovanja in objekta ter za nadomeščanje dotrajanih delov in naprav. Zato se mora vsak posameznik temeljito poučiti o fizičnem stanju objekta, v katerem prebiva, si pravočasno zagotoviti delež stroškov vzdrževanja, ki bo odpadel nanj, in preračunati, ali bo zmogel odplačevati obroke za kupnino (ki jo bodo do nadaljnega vsak mesec valorizirali na osnovi drobnoprodajnih cen) ter sprotno poravnati še stroške uporabe stanovanja in sofinancirati potrebna popravila.

Previdnost je mati modrosti, pravijo. To (naj) velja tudi pri nakupu »svojega« stanovanja. Časa za premislek in dokončno odločitev je še veliko (dve leti). Za tiste, ki nimajo denarja za takojšen odkup stanovanja, naj zato velja: najprej sklenite najemno pogodbo, postaneite discipliniran najemnik in ravnejte tako, da boste preživeli sedanje hude čase. A ko se bodo cene vsaj malo umirile (če se bodo?), se šele dokončno odločite za eno izmed možnih variant odkupa.

V. BLATNIK

ljubljska banka
Dolenjska banka d. d.
Novo mesto

OBVESTILO ZA OBČANE

OBRETNOSTNE MERE ZA SREDSTVA OBČANOV

z veljavnostjo od 1. 12. 1991

REVALORIZACIJSKA STOPNJA ZA MESEC NOVEMBER:
— na letnem nivoju 652.66%
— na mesečnem nivoju 18.70%

1) SREDSTVA NA VPOGLED PO HRANILNI KNJIŽNICI, TEKOCEM RAČUNU IN ŽIRO RAČUNU — na mesečnem nivoju 9.35%

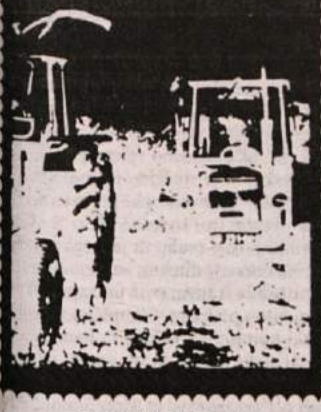
2) VEZANI DEPOZITI — skupna mesečna obrestna mera

1 mesec	18.70%
3 mesece	19.00%
6 mesecev	19.19%
nad 12 mesecev	19.38%
nad 24 mesecev	19.57%
nad 36 mesecev	19.76%

3) TEKOČI RAČUNI — mesečna obrestna mera dovoljena prekoračitev 20.55%
nedovoljena prekoračitev 21.37%

4) ŽIRO RAČUN
Vezani depoziti obrtnikov nad 50.000,00 din za nedoloččen čas z odpovednim rokom do 3 dni, ki preko svojega žiro računa poslovno sodelujejo z banko 18.70%

Kmetijstvo

CIGANTSKE NALOGE

Naše kmetijstvo je organizirano kot govedorejska monokultura, saj kar 70 odstotkov dohodkov dobivajo kmetije od govedoreje, medtem ko so druge kmetijske panoge bolj ali manj zanemarjene. Slovenija prideluje komaj 40 odstotkov žit, le polovico sadja in vina, še slabše pa smo pri vrtnarskih pridelkih. Po drugi strani pa vsa mleka ne moremo prodati. Zato Kmečka zveza predlaga, da bi v prihodnjih letih zasadili 30.000 ha novih plantaž, nekaj tisoč kmetij pa usposobili za prasičere in poljedelstvo. Za vse to bi potrebovali milijard dolarjev, sem pa ni vstet niti nakup zemlje niti investicije v govedorejo. (Dr. Franc Zagožen v intervjuju za Kmečki glas)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tržni ponedeljek je bil takšnem kot drugi pred njim in v ničemer ni kazal na pričetek Miklavževga tedna. To vlogo je v tem tednu prevzel Glavni trg s posebej pripravilim Miklavževim sejmom, na katerem trgovci iz vse Slovenije ponujajo različne stvari, primerne za darila in druge priložnosti. Pogled po stojnicah je pokazal, da so cene podobne kot prejšnji teden, saj kupcev ni veliko, zato ne gre, da bi prodajalci cene še zviševali. Jabolka za ozimnico so ponujali od 30 do 40 tolarjev, fižol v zrnju po 100, lonček smetane po 150, sirček po 100, jajce je bilo 12 tolarjev, med 160, šopek špal za kolino 50 tolarjev, šopek suhe tavžentrože 50, korenček 40, prav toliko koleraba, za kislje zelje in krožnik repe je branjevka zahtevala 30 tolarjev, solata je bila 80 tolarjev, čebula 50, suhi krhlji pa 200 tolarjev. Spet smo pogledali v pokriti stojnici Sadja in zelenjave in pri Đeladiniju: cvetača 150 (140), radič 209, banane 82 (80), mandarine 85 (90), limone 120 (100), kaki 74.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni sejmu so prodajalci pripeljali 279 do tri mesece starih in 54 starejših prašičev. Prvih so prodali 156 po 150, drugih pa 18 po 100 do 130 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Bo odločil okus krompirja?

Odkar je tako spektakularno odpovedal igor, se je znašlo pridelovanje krompirja pri nas morda v največji krizi doslej. Kaj naj kmetje spomladi sploh sadijo, to najpomembnejše vprašanje se bo do spomladi še dodatno zaostroilo. Potrebno bo ukreniti nekaj korenitega, pri tem pa odločitev ne bodo lahke. Zlasti bo težak izbor ustreznih sort, saj bodo pridelovalci nihali med ne dovolj poznanimi tujimi sortami (nekateri od njih so letos doživeli mnogo obtožujočih besed) in se povsem ustreznimi domačimi sortami. K lažji odločitvi naj bi pripomogla tudi nedavna degustacija, ki jo je priredil Kmetijski inštitut Slovenije in v kateri so ocenili 21 sort krompirja. Jedci vemo, da se lahko gomolji od gomoljev po okusu in kuharskih lastnostih še kako razlikujejo med seboj, in če bo v prihodnje krompirja manj, naj bo vsaj dober.

Kot najboljše jedilne sorte so se na degustaciji izkazale domače sorte meta, vesna, dve sorti v preizkušanju, ki še nimata imena, ter že od nekdaj kvalitetna sorta z rumenim mesom — holandska sorta bintje. Med tujimi se

- **VSE JE RELATIVNO** — Še tako dobro in natančno izvedena degustacija pa vendarle ni stoddostno merilo pri izboru sort. Konec koncev gre za okus ocenjevalcev (o okusih ne diskutiramo!) in za naravni pridelek, ki je še kako odvisen od vsakoletnih rastnih razmer. Kot primer naj navedemo sorto vesna, ki se je letos odlično odrezala, lani pa odpovedala. Razočarala je tudi nova sorta sante, ki jo agronomi priporočajo, pa na degustaciji letos sploh ni prišla v izbor. Tudi desire ne velja za tako slabo jedilno sorto, kot se je pokazala letos.

je izkazala še sorta pentland squire, ki je zaradi fizioloških napak letos kmetom naredila toliko sivih las, nadalje sorte agria, resy, kennebec in red pontiac, medtem ko so se nekatere druge sorte (jerla, desire, dobrin, tone) izrazito slabo odrezale. Pač niso za naš okus dobre jedilne sorte, imajo pa nekatere druge prednosti in odlike, ki jih je pri izboru tudi treba upoštevati. To pa vso stvar lahko še kako zaplete in oteži.

Inž. M. L.

»Puntarji« bojkotirajo sodišče

Kljub priporočilu ministrstev šentjernejski kmetje v sporu s KZ Krka ne popustijo — Jeseni ponovno preorali zadružno zemljo — Neutemeljeni očitki sodišču in sodnici — Se v zadevo vtika politika?

NOVO MESTO — Novomeška Kmetijska zadruga Krka gospodari z zemljišči in drugimi poslovnimi sredstvi, ki bodo po zakonu o denacionalizaciji vrnjena prejšnjim lastnikom. Zadrugi obseg teh zemljišč in število objektov ni znano in jim seveda to povzroča neresljive težave pri pripravi načrta dela zadruge, ko bo le-ta »očiščena«. Ne vejo pač, s čim bodo razpolagali.

Te stvari se kažejo že sedaj, ko do zakonitega vračanja zemljišč prejšnjim lastnikom niti še ni prišlo. Tako je znana afera, ko je skupina kmetov letos spomladi preorala in posejala njive na okoli 25 hektarjev nekdanje šentjernejske gmajne na sedanjem posestvu KZ Krka Draškovec, in to z utemeljitvijo, da je to bilo večjih njihovo zemljišče. Zadruga je v skladu s tolačenjem ministrstva za pravosodje in kmetijstvo ugotovila, da gre za motenje posesti in je vložila tožbo. Po dveh sestankih, ki so se ju udeležili tudi predstavniki ministrstva za pravosodje in kmetijstvo, sta oba ministra predlagala, naj »se oškodovanci (kmetje, ki jim je bila zemlja po vojni odvzeta) do zakonske rešitve nastalega problema vzdržijo vsakršnih posegov na konkretna zemljišča ter tako omogočijo nemoteno obdelavo sedanemu uporabniku (se pravi KZ Krka, op. p.). Le-ta se mora v tem času organizacijsko prilagoditi novim pogojem gospodarjenja, ki bodo nastali z vrnitvijo zemljišč, predstavniki občinskih in republiških upravnih organov pa bodo storili vse, kar je v njihovi moči, da se navedena problematika zakonsko čim prej in popolno uredi. Ta predlog, ki je po našem mnenju edini zakoniti način za reševanje nastale situacije, vam ponovno posredujemo in vam predlagamo, da se po njem tudi ravnate. V nasprotju s tem republiška sekretariata nista pripravljena več sodelovati v konkretnem postopku in se distancirata od vseh nadaljnjih dejanj in posledic, ki bi lahko pri tem nastale. Kot pristojna republiška upravna organa za področje kmetijstva in za pravosodje namreč ne moreta odobravati samovoljnega ravnanja, ki nima podlage v veljavnih predpisih.

Jasno in glasno. No in kako so predstavniki občinskih organov »storili vse, kar je v njihovi moči, da se navedena problematika zakonsko čim prej in popolno uredi«? 1. avgusta letos je novomeški župan Marjan Dvornik sklical razgovor, na katerega je povabil Jožeta Stariča, direktorja KZ Krka, in Jožeta Rangusa kot pooblaščenca »zakupnikov«. Na tem »razgovoru« je župan prišel na dan z nekakšno pogodbo, po kateri naj bi KZ Krka 34 bivšim lastnikom šentjernejske gmajne brezplačno dala v zakup teh dobrih 25 ha zemljišč. Seveda je KZ Krka to zavrnila

in v odgovoru, ki ga je pripravil njihov odvetnik, med drugim piše, da »taka pogodba za zadrugo ni sprejemljiva, ker bi bila sklenjena v nasprotju z veljavno zakonodajo, njena vsebina pa je tudi v nasprotju s stališči obeh resornih ministrstev«. Poleg tega, da bi bila sklenitev take pogodbe v nasprotju z veljavnim Zakonom o kmetijskih zemljiščih, bi pomenila tudi »pokritje« nezakonitega ravnanja kmetov.

Kljub vsemu pa je KZ Krka skušala spor rešiti na miren način. Pripravljeni so bili umakniti tožbo, če se zadrugi poravnava materialna škoda, in sicer 18.000 dinarjev na hektar protipravno obdelane površine, če kmetje poravnajo ostale stroške, prenehajo motiti posest in izročijo zadrugi to zemljišče v obdelavo najkasneje do 10. oktobra. Zadruga je tudi ponudila, da letošnji pridelek poberejo kmetje. Od vsega tega ni bilo nič. In ne samo to: jeseni so kmetje to zemljišče spet preorali, le da jih je bilo tokrat manj kot spomladi - 15. Zadruga je ponovno tožila.

Pa tudi s tem še ni konec zadeve. Konec septembra je »odbor oškodovancev« poslal temeljnemu sodišču v Novem mestu oz. sodnici Marjetici Žibert grobo pismo, polno obtožb, žaljivk in obdolžitve, v katerem sporoča svoje stališče. Odbor se razburja, češ da sodnica »vsega tega ni jemala resno« in da je glavno obravnavo razpisala »na popolnoma nam nepravilen način ter brez potrebnih predhodnih »obtožnic naših odgovorov in ostalih dokumentov«. Vabilo na razpravo pa je za odbor oškodovancev »dejanski izraz vsaj, kar se tiče še vedno ideološko naravnanih kadrov po prejšnjem režimu. Popolnoma je v nasprotju s pravom, če tega sploh posejda sodišče v Novem mestu«. Pri vabilu jih moti tudi, da so »vabila kopirana z žigom sodišča vred. Žal so ti žigi s stari ideološko naravnanimi bivšim režimom z naslovom Socialistična republika Slovenija — iz tega sledi da je to vaše sodišče nič drugega kot strankarsko sodišče bivše SZDL in sedanjih se ve katerih dveh strank«. Torej nekakšna šentjernejska ponovitev znamenitega »Ne priznajem ovaj sud!« Sodnici Žibertovi pa očitajo, da iz dokumentov, s katerimi razpolagajo, sledi, da »je sodnica Marjetica Žibert že obravnavala spore tožbe stranke in da so bile sodbe na koncu z dvomljivim izhodom«. Na koncu so oškodovanci sprejeli štiri sklepe, »od katerih pa ne odstopamo niti za ped«. Sklepi se obesedno glasijo:

1. Brezpogojno zahtevamo da se ugotovi pravnost postopka v času odvzema
2. Zaradi suma neobjektivne presoje in pristranskosti zahtevamo, da se sodnica Marjetica Žibert zamenja ter pokliče na odgovornost ustreznim organom, predlagamo celo njeno razrešitev
3. V kolikor vztrajate v postopku še naprej zahtevamo da se vsi razgovori in postopki vključno s sodiščem vršijo izključno v Šentjerneju. Naj vas spomnimo da je to bilo odobreno tudi s strani najvišjih republiških in občinskih organov.
4. Vse dokler ne bodo izpolnjeni vsi naši sklepi in zahteve vam dajemo na znanje, da smo primorani bojkotirati glavno obravnavo vključno s to.

Odbor je to pismo z 28 podpisov poslal v vednost predsedniku novomeške občinske skupščine Marjanu Dvorniku, predsedniku izvršnega sveta Boštjanu Kovačiču ter ministroma Rajku Pirnatu in Jožetu Ostercu. Zanimivo bi bilo slišati, kaj so ti varuhi zakonitosti rekli na vse to. Če bi pismo s tako vsebino dobil zasebnik in bi se odločil za tožbo, bi verjetno uspel.

Novomeška enota Temeljnega sodišča je prvo pismo tega odbora dobilo že v začetku avgusta. Šlo je pravzaprav za nepodpisano fotokopijo, naslovljeno na sodnico Žibertovo, v vednost pa je bilo poslano tudi predsedniku sodišča. Na sodišču so to prvo pismo ocenili kot ježno reakcijo občanov. Spis o tej zadevi je bil po rednem ključu sodišča dodeljen sodnici Žibertovi, ki je ocenila, da je 29 tožencev hkrati težko dobiti na sodišče in ob taki množici ljudi sodišče pač ne more dobro delati. Na sodišču imajo s tem pač izkušnje, ne nazadnje tudi z množičnimi tožbami, ki je pred časom preko sodišča tudi po 100 ljudi od IMV zahtevalo avtomobile. Zato je sodnica to zadevo razdelila na šest spisov in posledica tega je bilo prvo »prostestno« pismo šentjernejskega odbora oškodovancev. Na sodišču so ocenili, da je boljše, če vso stvar obravnava skupaj, kot želijo stranke, in sodnica Žibertova je za 26. september razpisala obravnavo. Tik pred napovedano obravnavo pa so na sodišču dobili drugo, neprimerno in nekorektno pismo šentjernejskega odbora oškodovancev, tokrat z vsemi podpisov. »Sodišče ni nikomur ne

daje nazaj. V tem konkretnem primeru ne gre za lastniško tožbo, ampak za ugotavljanje posestnega varstva, ki ga zakon daje zadnjemu mirnemu posestniku,« pravi vodja novomeške enote Janez Smolej. »Tožbo je vložila Kmetijska zadruga Krka prek svojega odvetnika in na sodišču je, da to zadevo izpelje, če tako vztraja tožeča stranka. Če zadruga ne bi vložila tožbe ali če bi tožbo umaknila, sodišče s tem primerom ne bi imelo nič, saj gre za civilno zadevo.« Toraj se vse pripombe in jeza odbora oškodovancev na sodišče popolnoma neutemeljene. Kar se tiče suma »neobjektivne presoje in pristranskosti« sodnice Žibertove: sodnica v tem primeru sploh še ni ničesar sodila in presojala. Zakon pa tudi jasno določa, kdo lahko odpokliče sodnika in med temi ni šentjernejskega odbora oškodovancev. V oči močno bode trditve odbora, da je bilo »s strani najvišjih republiških in občinskih organov odobreno, da se vsi razgovori in postopki vključno s sodiščem vršijo izključno v Šentjerneju«. Mar to pomeni, da se v ta primer vtika politika? Samo še tega bi se manjkalo!

Sodišče opravi ogled na terenu, če je to potrebno in tako oceni sodnik, ki za deva vodi. Po sodnem poslovníku pa ogled ali glavno obravnavo na terenu dovoli vodja enote na predlog razpravljajočega sodnika. Vodja novomeške enote je odboru oškodovancev 19. novembra poslal pismo, v katerem jih poziva, naj o pristranskosti in neobjektivnih sodbah navedejo konkretne podatke, da jih bo natančno preveril. Na to pismo iz Šentjerneja še ni odgovora.

A. BARTELJ

NA VOLJO ROMUNSKI TRAKTORJI

LENART — Ker se je po junjski vojni prek beograjske Agroopreme močno poslabšala oskrba s traktorji, se je zasebno podjetje Trgoprevoz iz Lenarta odločilo, da bo začelo uvažati traktorje iz Romunije. Navezalo je poslovne stike s tovarno UTB-Fiat univerzal iz Brasova, ki dela traktorje po italijanski licenci (Fiat je ena najstarejših tovarnih traktorjev na svetu!) in bo romunske traktorje ne le prodajalo na našem tržišču, temveč sodelovalo tudi v dolgoročni kooperacijski proizvodnji.

Z odcepitvijo do boljšega kruha

Dolenjske pekarnе vse vidnejše na trgu — Posodobili enoto v Črnomlju

NOVO MESTO — Dolenjske pekarnе so samostojno družbeno podjetje od leta 1989, prej so bile del ljubljanskega Žita. Direktor Lojze Muhič, ki je bil pobudnik samostojne poti, meni, da je bilo to edino pravilna odločitev.

V tem času, ko so se osamosvojili, so postorili že več stvari in izboljšali poslovanje. Pred kratkim so povsem obnovili črnomaljsko pekarno. Poleg tega, da so prostore na novo preplekali, popravili keramiko, tla, električno instalacijo, so zamenjali tudi napravo za transportiranje in tehtanje moke. Sedaj lahko račun-

ovratnih sredstev. Letos so zamenjali tudi vsa vozila. Kupili so 14 tovornjake za prevoz kruha, 4 kombije in dva osebna avtomobila.

Naslednje leto imajo namen obnoviti in dopolniti proizvodni program v novomeški pekarni. Letos so kupili peč za peč specialnega kruha. Pri zamenjavi peki in ostale opreme se držijo načela, da jo bodo kupovali le pri priznanih proizvajalcih. V kratkem bodo uredili tudi nove poslovne prostore.

V novih proizvodnih prostorih, ki jih nameravajo posodobiti v Novem me-

stu, bodo uredili še peko peciva. Povsem posodobili bodo tudi predelavo starega kruha. Potrošnikom bodo ponudili poleg drobtin še mešanico za paniranje in kruhove jušne kocke. Pred kratkim so sli na trg z novim ponudbo, z ajdovim in koruznim kruhom ter štručkami s sirom, ki so jih kupci zelo dobro sprejeli.

Tudi v prihodnje bo njihov osnovni namen zadovoljiti željam potrošnikov. Pripravili bodo bogato ponudbo peciva za praznike. Ker smo ravno v času Miklavža, so peki že spekli Miklavža in parklja iz medenega testa, tik pred miklavževim pa jih bodo zamesili tudi iz kvašenega testa.

J. DORNIŽ

gospodinjski kotiček

Divjačina je še imenitna

Med različnimi vrstami mesa ima divjačina že od nekdaj posebno mesto. Najbolj so jo upoštevali v starih časih, saj je bila namenjena le visoki gostiji. Za slavne gostije je bilo primerno le pečeno meso. Lov na divjačino je za določeni letni čas omejen z zakonom. Vsaka divjačina mora biti pred pripravo dobro uležana in velja še vedno za specialiteto. Ker se divjačina dobro zamrzuje, jo imamo lahko na voljo vse leto.

Kakovost mesa je odvisna od starosti živali in od tega, kako ravnamo z njo od odstrela dalje. Ker je meso večine živali bolj pusto, ga preslanimo. Starejše živali dajemo v kvašo, da se vlakna zrahljajo. Pomembno je, da se takoj po odstranitvi odstrani drobovina. Sveže in zdravo meso ima prijeten in značilen vonj. Če je meso pravilno uležano, je lahko prebavljivo. V primeru obolenja ledvic, jeter, vranice in ožilja ne uporabljamo divjačine, ker vsebuje specifične snovi. Gozdni zajec ima boljše meso kot poljski zajec. Srna ima od vseh vrst mesa najbolj poln okus. Pečemo ali pripravljamo v omaki predvsem stegno in hrbet. Iz vratu, plečk in prsnega dela pa kuhamo razne raguje,

obare, pastete itd. Jelenovo meso je dobro, dokler je mlado, pozneje je pusto in težko prebavljivo. Meso mladih divjih svinj je zelo okusno in lažje prebavljivo kot meso domačih prašičev. Pred uporabo meso kvasimo ali ga damo v razsol. Uporabljamo tudi divjo perutnino, ki je zelo okusna. Potrebno je, da ji takoj odstranimo drobovino, nato pa obesimo za 4 do 5 dni v hladen prostor.

Vse vrste divje perutnine najprej kvasimo, nato pa pripravimo v pikantni omaki ali pečemo. Najprimernejša priloga je rdeče zelje. Kaj uporabimo za suho kvašo? Od zelenjave uporabimo korenje, zeleno, peteršilj, čebulo, česen, cel poper, brinovce jagode, lovorov list, vejico rozmarina, šatraj in baziliko. Vso zelenjavo na tanko narežemo in primesimo dišave in začimbe. S to mešanico obložimo meso in kvasimo 2 do 3 dni. Meso vsak dan obrnemo. S suho kvašo divjačino mariniramo in zmeččamo, ne da bi iz mesa izločili hranljivo tekočino. Zato ima suha kvaša veliko prednost pred makro, pri kateri dodamo mešanici začimbe še vodo in kis.

HELENA MRZLIKAR

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Črpalka za vino

Moja želja je, da bi pisal v rubriki »En hribček« o kletarskih postopkih, ki so za vinogradnike zanimivi. Zato sem bil vesel želje belokranjskega vinogradnika, ki mi jo je sporočil po telefonu, da bi rad več vedel o vplivu vinske črpalke na kakovost vina.

Kletarski stroji so olajšali mnogotero delo v zidnici, toda so bolj ali manj nevarni kakovosti vina. Pred nekaj meseci sem pisal o pečjalnikih, o neustreznosti strojev, ki so na trgu, in o škodi, ki jo delajo vinu. Zelo se strinjam z izjavo enega od svetovno priznanih vinarskih strokovnjakov iz Francije, ki pravi: »Vsak postopek in celo vsak mikroorganizem dodaja ali vzame nekaj kakovosti vina.« Prečrpavanje drozge, mošta ali vina je eden od grobih postopkov, ki vpliva na kakovost. Lahko bi rekli, da vsaka črpalka delno poslabša vino. Kljub temu je v kleteh veliko črpalk in brez njih si ne bi mogli več predstavljati kletarstva, predvsem industrijskega ne. Z industrijskim kletarstvom je mišljeno kletarjenje v kleteh z več milijoni litrov vina. Obvladati pretoke že 100 hl vina brez črpalke ni mačji kašelj. Zato nisem proti črpalkam, samo kupimo tako, ki naredi kakovosti najmanj škode.

Najenostavnejše bi črpalke za vino razdelili na sledeče sisteme:

- batne črpalke
- centrifugalne in
- vijajčne.

Majhne električne črpalke, ki jih ponujajo na trgu, so predvsem centrifugalne. Odlično črpajo čisto tekočino, toda sistem črpanja sloni na velikih obratih črpalne vetrnice, ki vino zelo razpeša in ga stem izmuči. To pomeni zelo grobo obdelovanje vina, zato tudi manjše kakovosti.

mag. JULIJ NEMANIČ

Pisal sem že, da mlado, komaj povreto vino lažje prenaša kletarske posege. Čiščenje vina, recimo z bentonitom ali želatino pred prvim pretokom vina, bistveno ne prizadene. Centrifugalna črpalka je idealna za mešanje čistila v vinu in 5-minutno krožno črpanje iz sode v sod (do 5 hl) dovolj razdeli čistilo po vinu. Pri večjem sodu čas prečrpavanja povečamo, toda upoštevamo tudi zmogljivost črpalke. Enako je centrifugalna črpalka dobrodošla pri zdravljenju sluzavega vina. Sluz se v vinu nahaja v enem kosu, bi lahko rekli. Pri zdravljenju sluzavosti s taniinom ali kieselsolom prečrpavanje raztrga sluz in se zato hitreje sesede na dno sode. Za zračenje vina ob nastopu žveplovdika je prečrpavanje s centrifugalko tudi uspešno. Toda kot s takim zračenjem uspešno preženemo iz vina smrdljivi plin žveplovdik, tako tudi pospešeno uhajata sorta in vinska cvetica. Vonjalne snovi v vinu so v plinasti obliki. Ko hočemo v kozarcu še bolj uživati ob čudoviti vinski cvetici, le tega zanihamo in aroma pospešeno izhaja iz vina. Ob pretakanju vina, predvsem belega, vonjamo v zidnici prekrasno aromo. Čim bolj nerodni smo pri pretakanju, čim bolj hitimo, več arome zavpravimo in manj je ostane v vinu.

Ročna batna črpalka vzame vinu manj in tudi zmogljivost takih črpalke ni majhna. Vijajčni sistem (mohno) je najboljša vinska črpalka. Delovanje mehanizma črpalke med obratovanjem pomeni majhen gib »vijajka«, ki je gladko brušeno koleno, in vino skoraj brez pretresov potuje skozi črpalko. Vijajčne črpalke so zelo drage. Vsaka velika klet jih ima. Njihova šibka točka je, da ne smejo teči na suho. Ali se nam to zgodi, pregori stator, ta se sicer lahko zamenja, pa za drag.

Ročna batna črpalka vzame vinu manj in tudi zmogljivost takih črpalke ni majhna. Vijajčni sistem (mohno) je najboljša vinska črpalka. Delovanje mehanizma črpalke med obratovanjem pomeni majhen gib »vijajka«, ki je gladko brušeno koleno, in vino skoraj brez pretresov potuje skozi črpalko. Vijajčne črpalke so zelo drage. Vsaka velika klet jih ima. Njihova šibka točka je, da ne smejo teči na suho. Ali se nam to zgodi, pregori stator, ta se sicer lahko zamenja, pa za drag.

mag. JULIJ NEMANIČ

Računalniško darilo šolam

NOVO MESTO — V ponedeljek je novomeška poslovna enota Zavarovalnice Triglav poskrbela za veselje v šestih novomeških osnovnih šolah. Ob zaključku akcije šolskih nezgodnih zavarovanj, v kateri jim je uspelo za nezgodno zavarovanje pri Triglavu pridobiti dobro polovico vseh šolarjev ali 10.000 mladih zavarovancev, so se namreč odločili nekaj šolam podariti računalnike, ki bodo služili predvsem za lažje in učinkovitejše izobraževanje otrok za varnost v cestnem prometu. Skupna vrednost daril je okrog 600 tisoč tolarjev.

Računalnike, s kakršnimi sicer delajo tudi delavci Triglava in niso nekaj tretjerazrednega, ampak zelo kakovostni, so podarili osnovnim šolam Grm in Center v Novem mestu ter šolam v Brusnicah, Mirmi Peči, Sentjerneju in Vavti vasi. Predlog dobrotnikov so pripravili v občinskem sekretariatu za družbene dejavnosti, kot merilo pa so upoštevali gostoto prometa ob šoli ter uspešnost računalniškega izobraževanja in prometne vzgoje na šoli. Skupaj z računalniki so šole dobile tudi po nekaj disket in video kaseto s programom »S kolesom v prometu«, ki omogočata učenje prometnih znakov, predpisov in pravil za varno vožnjo s kolesom v prometu prek računalniške igre. »Igrali« in učili naj bi se predvsem četrtšolci, ki jih čaka opravljanje izpita iz cestnoprometnih predpisov in iz vožnje

s kolesom. Nezanemarljivo je tudi hkrati računalniško opismenjevanje, za današnje čase nujna, na kar je na ponedeljkovi slovesnosti še posebej opozoril novomeški predsednik Marjan Dvornik. Video kaseto in diskete z omenjenim prometnim programom je Triglav sicer podaril še vsem drugim šolam v občini, po nekaj računalnikov pa bodo v kratkem izročili še šolam v ostalih štirih občinah, ki jih »pokrivajo« Triglavova novomeška enota.

Obdarovanje šol je že tradicionalno. Sodi v okvir preventivnih prizadevanj in akcij Zavarovalnice Triglav. Vlaganje v preventivo, v izobraževanje prinaša dolgoročno korist, saj vpliva na to, da je manj nezgod in škodnih zahtevkov. V ta namen je zavarovalnica letos spet razdelila tudi prek 5 tisoč rumenih rutic in kresničk, da bi čimveč naredila za varstvo najmlajših udeležencev v prometu. Poleg avtomobilskih zavarovanj so si s šolskimi nezgodnimi zavarovanji na trgu z zavarovalniško konkurenco v Triglavu pridobili največji tržni delež. Podoben prodor pa si s konkurenčnimi premijami in storitvami obetajo tudi v premoženjskem zavarovanju. V ponedeljek so vodilni iz novomeške enote Triglava povedali, da je pridobljena tudi generalna polica za zavarovanje novomeškega osnovnošolskega premoženja pri tej zavarovalnici.

Z. L. D.

RAČUNALNIKI ZA ŠOLE — Novomeška enota Zavarovalnice Triglav se je v okviru svojih preventivnih akcij spet odločila obdariti nekaj novomeških šol. V ponedeljek je ravnatelj šestih šol izročila računalnike, ki bodo služili predvsem za zanimivo učenje varnega obnašanja otrok v prometu. Na sliki: računalnik s pripadajočimi disketami je prevzel tudi komaj imenovani ravnatelj šole v Brusnicah Jože Jazbec (levo) iz rok Borisa Šepetavca, direktorja Triglavove enote. (Foto: Z. L. D.)

Vojvode Rudolfa ne bo na grbu?

Delegati v novomeški skupščini zahtevali sodobnejši znak za grb občine — Ponovno proti temu, da bi bila vojska sredi mest — Nižja smetarina za kmete

NOVO MESTO — Skoraj istočasno, ko so pred tednom v Slovenski kroniki TV Slovenija pokazali nove grbe slovenskih regij oz. registrskih območij — sedanjim so dodali tri nova, med drugim krško — so v novomeški občinski skupščini delegati kritizirali predlog, naj bi bila na novem novomeškem grbu in s tem tudi na avtomobilskih tablicah novomeškega registrskega območja podoba vojvode Rudolfa IV., ustanovitelja Novega mesta. Predlog zaenkrat ni bil sprejet.

Osnutek odloka o grbu občine Novo mesto je bil pripravljen na pobudo predsednika skupščine. Grb je po naročilu oblikovno in barvno obdelal dr. Božo Otarepec, znani slovenski strokovnjak za heraldiko. Zamislil si je v rdeče obloženega vojvoda, sedečega s prekržanimi nogami, z vojvodsko kapo na glavi, z državnim jabolkom v desni in fevdno zastavo v levi roki. Jabolko in zastava bi bila rumena, podlaga podobna pa bi bila bela.

Proti temu, da bi Novo mesto na grbu predstavljal vojvoda Rudolf IV., je bilo na četrtkovni skupščini veliko ugovorov. Vsi se dajo v glavnem strinili v misel, da bi lahko našli za grb mnogo primernejši in sodobnejši znak, in sicer naj bi do njega prišli z javnim natečajem. Delegatka iz »Krke« pa je kot eno

od možnosti omenila v javnosti poznani znak novomeškega mestnega jedra z značilnim oljčkom Krke. Dr. Želimir Šribar je celo menil, da grb politično moti, češ zakaj rinemo nazaj do Habsburžanov, ko smo se komaj znebili že drugih tujih okovov. Opozorjeno je bilo tudi na problem sprejemljivosti grba za vse občine novomeškega registrskega območja, kar pa naj bi po najnovejših informacijah reševali z enotnim slovenskim državnim znakom za tiste, ki registrskega ne sprejemajo.

Predsednik skupščine Marjan Dvornik je na pomisleke odgovoril, da je grb lahko le zgodovinski, ne pa sodoben, pripombo, da bi morale predlog obravnavati mestne krajevne skupnosti, pa je ocenil kot diletantizem. Na koncu sta družbenopolitični zbor in zbor krajevnih skupnosti menila, naj gre osnutek odloka o grbu vendarle v javno razpravo, zbor združenega dela pa je bil proti. Zdaj je na predlagatelju, da oceni, ali bo vztrajal pri Rudolfu ali se bo odločil za kaj drugega oz. za nov postopek.

TAKSA ZA OBDARITEV OTROK

NOVO MESTO — Po že nekaj let ustaljeni praksi se je novomeški december začel z Miklavževim sejmom na Glavnem trgu. Zveza prijateljev mladine občine Novo mesto obljublja v decembru še vrsto prednovoletnih prireditvev. Za uporabo prostora na Glavnem trgu v te namene je organizator prireditve dolžan plačati občini komunalno takso. Ta se potem uporabi za ureditev oz. obnovo javnih površin, ki so s prireditvami dodatno obremenjene in se posepešeno uničujejo. Za decembrske prireditve bi morala ZPM plačati natančno 104.200 tolarjev komunalne takse. Pristojne pa je prisilila, da bi jo opustili plačila te takse, češ da jo, podobno kot vse, kar zaslužijo, porabijo za obdaritev otrok in organizacijo prireditvev zanje. Iz tega razloga je novomeški izvršni svet prošnji v bistvu ustregel. Komunalno takso v omenjeni višini bo ZPM sicer plačala, sekretariat za družbene dejavnosti pa jo bo namensko »usmeril« za prednovoletno obdaritev otrok. V to, kako, komu in za kakšno ceno organizatorji oddajajo občinski prostor in stojnice, se vlada to pot ni spuščala, čeprav si slišati, da se dogaja marsikaj. Nazadnje na primer ni moglo dobiti dovoljenja za postavitev stojnice na Glavnem trgu pet delavnic pod posebnimi pogoji, ker niso mogli dati 500 mark za to.

Obnova cest z občinsko pomočjo

Vlada odobrila denarno pomoč trem KS

NOVO MESTO — Nedavno obilno novembrsko deževje je povzročilo precej škode na novomeških cestah in javnih poteh, ki so še makadamske, večji pa bodo tudi stroški vzdrževanja. Škoda so prijavile krajevne skupnosti Škocjan, Stopiče in Prečna.

V prvi je narasla Radulja poškodovala del ceste Dobrava—Hudenje in s tem naredila za okrog 200 tisoč tolarjev škode oz. stroškov. V krajevni skupnosti Stopiče so v oktobru pripravili za asfaltiranje 1,2 km ceste Stopiče—Verdun. Cestno podjetje zaradi zasedenosti ni opravilo del pred deževjem, tako da je voda odnesla pesek s strmih delov cestišča in naredila za okrog 120 tisočakov škode. V krajevni skupnosti Prečna je narasla Temenica poškodovala del ceste v Prečni, plaz pa je zasul del poti proti Luknji. Popravilo obeh poti naj bi stalo okrog 160.000 SLT.

Novomeška vlada je trem krajevnim skupnostim za odpravo posledic poplav na cestah že odobrila od 60 do 140 tisoč tolarjev pomoči. V Škocjan so iz občinskega rezervnega sklada hkrati nakazali še 30 tisočakov, ki jih bo krajevna skupnost dala Jožetu Janževcu iz Čučje Mlake kot pomoč pri obnovi pogorelega hleva.

Zaplet, ki je nastal na prejšnji seji skupščini v zvezi z zaračunavanjem odvoza odpadkov kmečkim gospodinjstvom, so na predlog usklajevalne medzborovske komisije tokrat rešili tako, da sme Komunalna tem gospodinjstvom določiti smetarino v višini 30 odst. polne obveznosti. Skupščina je potrdila tudi sklep izvršnega sveta, da mora Komunalna spremljati tak odvoz odpadkov, podatki pa bodo osnova priprave novega odloka o ravnanju z

● Velike pozornosti je bil deležen tudi predlog bodoče namembnosti vojaških objektov v novomeški občini. V glavnem so ga poslanci podprli. Seznanjeni z najnovejšo informacijo, prispelo iz Ljubljane, da ima republiško ministrstvo za obrambo prednostno pravico do vseh teh objektov, pa so sprejeli več sklepov in zahtev. Predvsem zahtevajo, da se vsa vojska s poveljstvi vred umakne iz mestnih središč. Zahtevajo, da občina sama oddaja v najem in pobira najemnino za objekte, ki jih slovenska TO ne bo potrebovala. Sedanjemu upravljavcu nepremičnin, ki so bivša last bivše JLA, pa so se odločili zaračunati namembnost za uporabo stavbnega zemljišča.

odpadki, ki ga bodo pripravili takoj po sprejetju nove zakonodaje na tem področju.

Seji skupščine je tokrat prisostvovalo dovolj delegatov (dve tretjini), da so sprejeli spremembo statuta občine, po kateri bodo odloke, predpise in druge akte skupščine in njenih organov poslej objavljali v uradnem glasilu republike Slovenije, ne pa v Skupščinskem Dolenjskem listu, ki je itak prenehal izhajati.

Z. L. D.

NAŠA ŽENA IŠČE PODJETNICO LETOŠNJEGA LETA

Prva slovenska ženska in družinska revija Naša žena in Illyrco, investicijski holding iz Zeneve sta razpisala natečaj za najboljšo podjetnico leta 1991. Na razpis se lahko prijavijo vse ženske, ki imajo lastno podjetje ali večinski delež v podjetju in so hkrati tudi direktorice ali menedžerke tega podjetja. Komisija bo upoštevala poslovni uspeh podjetja, tržno izvirnost proizvodov ali storitev ter tržno prodornost podjetja. Vse kandidatke morajo v pismu ob prijavi priložiti dokumentacijo, iz katere bodo razvidne zahteve komisije, ter tudi morebitne druge podatke, ki so pomembni za predstavitev podjetja. Prijave zbirajo na Naši ženi (Hrvatski trg 3, Ljubljana) do 31. decembra. Podjetnica letošnjega leta pa bo prejela 5.000 DEM nagrade, ki jo podeljuieta Naša žena in Illyrco, investicijski holding iz Zeneve.

Ena gospa je slišala, naj bi v novomeškem grbu namesto vojvode Rudolfa raje upodobili sedanjega župana, saj je s svojimi potezami in podvigji ljudem mnogo bolj poznan.

ADOLF ZUPAN
DIREKTOR KOMUNALE
NOVO MESTO — Od 1. decembra dalje ima javno podjetje Komunalna Novo mesto pravega direktorja. Na to mesto je novomeški izvršni svet na seji pretekli torkel imenoval dosedanjega v. d. direktorja Adolfa Zupana.

CENTER ZA SOCIALNO DELO IMA DIREKTORJA

NOVO MESTO — Na seji novomeške občinske skupščine 28. novembra je Center za socialno delo Novo mesto le dobil novega direktorja. Na to mesto je bil za štiri leta imenovan socialni delavec Alojž Simončič iz Sentjerneja, ki se je po zapletih pri prejšnjem odločanju o direktorju Centra edini javil na ponovljen razpis. V sedemčlanski komisiji skupščine za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je dobil tri glasove podpore, kar je po najnovejših usmeritvah za delo te komisije dovolj, da gre kandidat na glasovanje v skupščino. Za Simončiča je bilo 54, proti 14, vzdržanih pa 11 poslancev. Poslanec Miro Berger je zaradi dosedanjih peripetij okrog določanja direktorja tega Centra sejo pri tej točki prostorno zapustil. Novomeška skupščina je dala tudi soglasje k imenovanju Jožeta Jazbeca iz Novega mesta za ravnatelja osnovne šole Brusnice.

Komunalna med stroški in ljudmi

Odločiti se bo treba, ali iti v korak s stroški ali upočasniti razvoj - Od oskrbe z vodo do plinifikacije - Med dražjimi v Sloveniji

NOVO MESTO — Prejšnjo sredo je novomeška Komunalna pripravila pogovor o njihovem delu, uspehih in težavah. Posebno v zadnjem času, ko se je kriza v Sloveniji močno zaostrišla, ko so plače realno vse nižje, vedno več ljudi pa celo brez službe, stroški za komunalne dejavnosti vse bolj pritiskajo in jih ljudje vse težje zmagujejo. V vse tesnejšem primežu pa je tudi Komunalna, ki mora uresničevati program, ki ji ga je naložila družba, poglaviti vir za sanacijo in vzdrževanje komunalnih naprav pa je plačilo komunalnih storitev.

Ta razkorak se je v zadnjem času v bolj ostri luči pokazal zlasti pri odvozu smeti iz vseh naselij v občini. Ljudje v šentjernejsko—orehoviškem koncu so se organiziranemu odvozu odpadkov uprli, čeprav Komunalno k temu zavzueje občinski odlok in čeprav plačujejo za odvoz le tretjino tiste cene, ki jo za odvoz plačujejo prebivalci Novega mesta. Hkrati pa na Komunalni pravijo, da lahko to resno ogrozi njihov ekonomski položaj, saj je odvoz odpadkov z večjih in redkeje naseljenih območij realno dražji. Tako so izračunali, da v tem primeru dobijo za odvoz odpadkov od

kanalizacijski sistem in čistilna naprava za Dolenjske Toplice. V vsa ta dela je Komunalna letos vložila okoli 75 milijonov dinarjev.

Za naprej se bo treba, pravijo na Komunalni, odločiti: če v občini takega

● Na Komunalni priznajo, da so po skupni ceni komunalnih storitev med dražjimi v Sloveniji, vendar je tudi komunalni standard v novomeški občini temu primeren. V strukturi stroškov predstavljajo plače za 170 zaposlenih okoli 20 odst., so pa še vedno za dobrih 10 odst. pod republiškim povprečjem, čeprav naj bi bile zaradi narave dela vsaj za toliko nad tem povprečjem. Za september je znašala neto povprečna plača v novomeški Komunalni 10.000 tolarjev.

programa razvoja komunalnih dejavnosti ne zmorejo (zlasti gre tu za potrošnike, na katerih »visi« večji del), ga bo pač treba upočasniti.

A. BARTELI

DRAŽJI DOM ZA OSTARELE

NOVO MESTO — Čeprav je od zadnje podražitve minil le mesec, se je s prvimi decembrom novomeški Dom starejših občanov podražil še za 20 odstotkov. Spremembo cen, ki jo je odobrila novomeški izvršni svet, seveda utemeljujejo z rastjo materialnih stroškov, ki ji tudi v bodoče ni videti konca. Kljub podražitvi je novomeški Dom starejših občanov še vedno eden najcenejših v Sloveniji, podobno je s plačami zaposlenih, ki precej zaostajajo tudi za povprečjem občinskega gospodarstva.

MARTINOVANJE

Prazniki so zelo lepa stvar, takrat se ljudje poveselimo in pogostimo. Tak praznik je tudi Martinovo. Takrat je miza polna dobrot. Gospodinjne poleg slaščic spečejo tudi gos ali purana ali pa vsaj kokoš. Ta dan preživimo v veselju in zadovoljnem krogu. Pijemo, jemo in nekateri se ob lepi glasbi in rdečem cvičku tudi zavrtijo.

VANJA JURAK
6.b., OŠ Bršljin
Novo mesto

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 7. decembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: KZ v Bršljinu
- Šentjernej: Market Dolenjka
- Dolenjske Toplice: prodajalna Rog
- Žužemberk: Samopostrežba KZ
- Straža: Market Dolenjka.
- Novo mesto: v nedeljo bo od 8. do 11. ure odprta prodajalna KZ na Glavnem trgu 4.

TRIKE MUŠKETIRJI IZ ATELJEJA za umetnost in obrt si prizadevajo ustanoviti v Metliki Kulturno-umetniško društvo, ki naj bi skrbelo za prireditve in razstave. O tem, da je potrebno, nihče ne dvomi, druga pesem pa je, če mesto res premore za kulturo zagnane in zagrete ljudi. Fantje nameravajo zastaviti celotno zadevščino na tržnih temeljih, potihem pa računajo tudi na tolarke iz občinskega proračuna. Kaj se bo iz zamislilo izcimilo, je težko predvideti, kajti besedičenje o kulturnem razcvetu je eno, delo in uspehi pa drugo.

POLEG LJUDI NISO NA HRVAŠKEM VARNE niti domače živali, pa se ni čuditi, če je nekaj bližnjih hrvaških kmetov pripeljal v okolico Metlike krave, volje, ovce in koze. Slovenski znanci, sorodniki in prijatelji skrbijo za živali, kadar je to možno, pa jih obiščejo tudi lastniki. Prepričajo se, da je živina dobro oskrbovana ter nahranjena, nakar se vrnejo na drugo stran Kolpe s tiho željo, da bi se stvari končno uredile.

ZE DOMALA TRI MESECE JE PREKOPANO metliško staro mestno jedro, kjer je veliko zasebnih gostin in trgovin. Lastniki godrnjajo, češ da se jim je zavoljo tega zmanjšal promet, saj so krajani navajeni pripeljati se z avtomobilom prav do praga gostilne ali trgovine. Zaradi prekopavanja je to onemogočeno, trgovci in gostilničarje pa zanima, če so zmanjšani promet opazili tudi uslužbenci občinske uprave za prihodke. To ni nemogoče.

Črnomaljski drobir

SLUČAJNOST? — Črnomaljski kršćanski demokrati se precej razburjajo, ker na javni tribuni, katere gost je bil njihov strankarski prvak in predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, ni bilo niti enega predstavnika medijev. Ob tem hitro pristavijo, da se ob podobnem obisku Milana Kučana kaj takega zagotovo niti slučajno ne bi zgodilo. Sicer pa vse to razburjanje spominja na nerganje Gorenjca, ker na 3x3 niti slučajno ni nikoli zadel. Pa mu je vrti Dolenjec svetlo, naj za začetek najprej kupi vsaj srečko. Tako bi tudi črnomaljskim kršćanskim demokratom svetoval, naj, ko pripravljajo kakšne prireditve, sredstvom javnega obveščanja poskušajo poslati tudi kakšno vabilo.

OBČINE — Medtem ko Črnomaljski nestrpnostjo čakajo, če jim bo uspel veliki met z Belo krajino kot regijo, pa njihovi sosede ne morejo dočakati, da se bodo začele sedanje občine cepiti v manjše. Dovolj jim je namreč nenehna poslušanja, da so najmanjši po številu prebivalcev. Ker se metliška občina zaradi svoje sedanje majhnosti menda ne bo več cepila, črnomaljska pa po napovedih kar na štiri kose, bodo Metličani končno prišli na svoj račun, da bodo lahko Črnomaljem kar štirikrat rekli »vi, mali«. S čim bodo inočasno navdahnjeni Črnomaljski potem udarili nazaj proti svojim večnim tekmečem, se mirujočim in zaspanim Metličanom sedaj še sanja ne.

GOSTJE — Nekateri črnomaljski osnovnošolski učitelji tarnajo, da se ne upajo več prestopiti pragov gostinskih lokalov. Pa ne zato, ker bi jih morda za vrati čakale žene z valjarji, temveč zato, ker za šanki iščejo izdatno okrepčilo njihovih učenci. Menda niso nobena redkost v gostilnah že petošolci, ki se, ko stopijo v lokal njihovi učitelji, obnašajo tako, da ubogim šolnikom postane nerodno in raje odidejo, ne da bi prej nadobudnežem dali kakšen poduk.

Trebanjske iveri

SLAMA — Odbornik Marjan Dolenšek (SKD), ki je bil med drugimi »nastopajočimi« omenjen v prispevku Mlatiči prazno slamo v prejšnji številki Dolenškega lista, je precej razburjen iskalo po telefonu pisca teh vrstic, ki pa je bil konec tedna v Nemčiji. Gospod Marjan je zato v nedeljo dopoldne vrgel pokonci piščevega šefa Marjana L., naposed pa mu je uspel doklicati še od napore pota iz Muenchna neprespangana in vsega kremljavega pisca P. P. Po telefonu sklenjeni dogovor med M. D. in P. P. pravi, da bo M. D. zaradi pomanjkanja časa in prostora v DL pripravil odgovor na »mlatenje prazne slame« v trebanjski občinski skupščini potem, ko bo zasedal še zadnjič nesklepčni družbenopolitični zbor. To naj bi se že zgodilo po nekaterih informacijah (vabila namreč nismo prejeli do zaključka redakcije 2.12.) 3. decembra. Če zbor seveda ni oz. ne bo spet ostal brez kvoruma.

PAP — Krajinci znajo razdreti marsikakšno kleno in iskriko. Toda ko so opazovali, kako se obnašajo delavci PAP-a, ki so prevzeli po pogodbi na ključ izvajalska dela za telefonijo v krajevnih skupnostih Dobrníč, Knežja vas in Svetinje, jim ni bilo veliko do smeha. Zdjaj, ko je vse za njimi, pa so na račun »papovcev« pripravljali navedeni tudi kakšno tako, ki bi spadala v rubriko »Saj ni res, pa je!« Nekoč se je šest papovcev s kombijem pripeljalo na Luže in so zagrozili, da ne bodo šli naprej, dokler ne bo nekdo odžagal veje, ki jim je bila menda na poti. Pri papovcih je bilo več različnih poveljnikov. Eden je ukazal kopati za drog tukaj, drugi spet drugje, in ko so telefonski drog že postavili v eno jamo, se je drugi spomnil, da bi bilo bolje v tisto drugo; in tako se je zgodba ponovila, čas je pa tekkel.

Obnovili pretrgano sodelovanje

Prijateljski občini Črnomelj in Terzo

ČRNOMELJ — Na zasedanjih zborov tukajšnje občinske skupščine je bilo nekajkrat slišati želje, naj bi Črnomaljski znova navezali začasno pretrgane stike s prijateljsko italijansko občino Terzo. Nekateri stranke, kot so Slovenski kršćanski demokrati, Socialistična stranka in Stranka demokratične prenope, pa so tudi same želele navezati stike s prijateljsko občino. Prav tako so prebivalci Terza želeli, da se sodelovanje s črnomaljsko občino nadaljuje, a ne zgolj na protokolarni ravni, ampak tudi med občani in institucijami.

Tako so pretekli teden obiskali Črnomeljski župan Terza in njegov predhodnik ter referent za kulturo in izobraževanje. S predstavnikoma vodstva črnomaljske občine so se pogovarjali predvsem o političnih razmerah v Sloveniji in Hrvaški ter o možnostih prihodnjega, zlasti gospodarskega sodelovanja in pokrajinski ravni. Gostje so poudarili, da podpirajo osamosvojitvena prizadevanja Slovenije in Hrvaške ter da bodo vplivali tudi na svoje poslance, da bodo prispevali k čimprejšnjemu priznanju mednarodne države. Zanimali so se tudi za hrvaške begunce v črnomaljski občini in ponudili pomoč.

Precej časa so porabili za dogovore o gospodarskem sodelovanju. Terzo sicer nima večje industrije, zato pa bi Črnomaljski lahko sodelovali s pokrajino. Italijanski prijatelji jim bodo januarja odgovorili, kakšne so možnosti sodelovanja med obrtnima združenjama in zbornicama obeh občin. V pogovoru gostov s predstavnikoma Socialistične stranke in SDP pa so socialisti predlagali, da bi pripravili srečanje med parlamentarnimi strankami obeh občin.

M.B.-J.

ZANIMIVA RAZSTAVA

V knjižnici osnovne šole Šentrupert so letos pripravili že več razstav. Trenutno je razstava o znanih osebnostih Šentruperta. Prvi znani Šentrupertčan je zgodovinar Ivan Steklaša. Napisal je knjigo Zgodovina župnije Šentrupert. Pavel Lunaček je bil dvakratni Prešernov nagajenec. Razvil je temelje sodobnega porodničarstva. Slava Lunaček je napisala več člankov o vplivih okolja na doraščajočo mladino, o zdravi prehrani. Majda Peterlin — Vida Brest, znana slovenska mladinska pesnica in pisateljica, je za knjigo Majhen človek na veliki poti dobila Levstikovo nagrado. Po knjigi Veliki čarovnik Ujata je posneta televizijska nadaljevanja. Pri Dolenjski založbi pa je izšla njena knjiga pesmi Tiho, tiho, srce. Med mlajšimi so najbolj znani: Jože Ramovš, ki se je ukvarjal predvsem s problematiko alkoholizma, Ivan Gregorič, kot pesnik, Jože Anderlič, mojster fotografije, in Vera Strukelj, ki raziskuje šentrupersko narečje. Predstavljeni so tudi ostali znani ljudje, ki so npr. službovali v Šentrupertu.

MATEJA AHLIN
Šentrupert

- Največje misli so največji dogodki. (Nietzsche)
- Vsa modrost zgodovine sveta: vsaka država ropala, kolikor more. (Spittler)
- Namesto modrih glav imamo modre čelade.

Po telefoniji že bliže razvitim

V krajevnih skupnostih Dobrníč, Knežja vas in Svetinje na novo 189 telefonov

DOBRNÍČ — V suhokrajinskih krajevnih skupnostih Dobrníč, Knežja vas in Svetinje so po komunalni opremljenosti naselij, posodobitvi cestnega in vodovodnega omrežja v zadnjih letih dosegli sorazmerno visoko raven. Temu se je letos pridružila še težko prikovana telefonija.

Tudi pri tem so Suhokrajinci mislili na prihodnje rodove, saj so omrežje zgradili za 400 telefonov, čeprav zdajšnja avtomatska telefonska centrala omogoča za pol manj priključkov. Računajo, da bodo morebiti že prihodnje leto zamenjali to centralo z zmogljivejšo, kajti zanimanje za telefon je še veliko. Po nekaterih ocenah bi ta hip lahko poštarji prodali vsaj še 40 priključkov, čeprav je zadnje naročnike telefon stal že okrog 3500 DEM.

»Ko smo aprila 1987 pobrali prvo akontacijo 550 DEM za telefonski priključek so ljudje zlahka plačali. Čez en mesec pa bi bilo to že mnogo težje, saj bi ta akontacija znašala že 1200 DEM, ker so se kabli močno podražili. Skupaj smo plačali 6 akontacij, prispevali okrog 1.000 drogov, vsako gospodinjo

Bojan Flajnik

Krizo bodo morali nekako prebroditi

METLIKA — Metalkina prodajalna v Metliki je po dobri ponudbi in pestri izbiri poznana daleč naokrog, prav to pa jo tudi rešuje, saj je kupna moč prebivalcev tako majhna, da v trgovini ne bi mogli preživeti, če ne bi imeli številnih kupcev iz črnomaljske in novomeške občine, pred vojno pa tudi iz Hrvaške.

»Čeprav je zaradi vsesplošne krize kupcev manj, pa si prizadevamo, da imamo čim večjo izbiro, res pa je, da imamo zlasti večjih in dražjih artiklov le po nekaj primerkih. Problem je namreč, ker smo oddaljeni od velikih centrov in imamo velike stroške s prevozi, ki jih plačujemo iz marže, tako da smo prizadevi pri lastnem dohodku. Zavedamo se, da ne smemo preveč obremenjevati kupcev, nasprotno, na vsakem koraku se moramo boriti zanje, zato jim tudi prevozov blaga na dom ne zaračunavamo,« pove vodja enote Metalkine prodajalne v Metliki Bojan Flajnik.

Za prihodnje leto, ko bodo poslovali kot samostojna enota, načrtujejo v metliški Metalki obnovno sedanjih prodajnih prostorov. »Upamo, da bo prišlo do sporazuma v plačilnem prometu med Slovenijo in Hrvaško, in predvidevamo, da bomo imeli kot prodajalna tik ob meji znova veliko kupcev iz Hrvaške. Do takrat pa bomo morali pač nekako preživeti,« razmišlja Flajnik. Ob tem ne pozabi potatarni tudi zaradi težav s skladišči. Sedaj jih imajo na dveh mestih, ki pa sta neprimerna, a ne vidijo nikakršne rešitve. Vendar pa je Metalka Trgovina iz Ljubljane zainteresirana za prodajalno v Beli krajini. M.B.-J.

V vinski šoli je več humanosti

Namesto štirih le tri ocenjevalna obdobja — Večja sproščenost — Nikakršnih razlik med slovenskimi in hrvaškimi učenci — Pomoč Dugi Resi v vojni

VINICA — Tukajšnja osnovna šola je edina v Beli krajini, ki ima namesto štirih le tri ocenjevalna obdobja. Takšen pouk je letos sicer še vedno le poskusen, če pa se do dobro obnesel, naj bi ga prihodnje leto uvedli na večini osnovnih šol v Sloveniji. V vinski šoli so že po treh mesecih tako navdušeni nad novim načinom pouka, da ga želijo obdržati tudi prihodnja leta.

Čeprav so se vinski učitelji že konec lanskega šolskega leta odločili za tri ocenjevalna obdobja, so morali dobiti tudi pristaneke staršev in učencev. Z novim načinom pouka se je strinjalo 65 odst. staršev ter večina otrok. Tako bodo imeli konec prvega ocenjevalnega

Bo denar za boljšo elektriko?

Z novo razdelilno transformatorsko postajo dolgoročno rešen problem električne energije v metliški občini — Plin naj bi prišel s Hrvaške

METLIKA — Metliška občina šteje med slovenske občine z najslabšo električno energijo. Pred kratkim je bil sicer dokončan 2-krat 110-kilovoltni daljnovod z Osojnika do Metlike, ki je trenutno priključen na 20 kilovoltno napetost, kar pomeni, da se je kvaliteta električne energije v metliški občini izboljšala. Toda nenadne prekinitve električnega toka so še vedno precej pogoste. Te pa povzročajo precej težav in škode zlasti v proizvodnji kot je na primer Betina Kodranka, kjer že najmanjša prekinitve električnega toka povzročijo trganje nitk.

Dokončna rešitev za boljšo elektriko v metliški občini je dokončanje razdelilne transformatorske postaje v Metli-

NA KNJIŽNEM SEJMU

V četrtek, 14. novembra, smo se člani knjižnega krožka z mentorico odpravili v Ljubljano na 10. knjižni sejem. Med potjo do Cankarjevega doma smo si ogledali Narodno univerzitetno knjižnico in obiskali veliko čitalnico. Videli smo tudi Prešernov spomenik, Tromostovje in Filharmonijo. Do enajstih smo si ogledovali knjige na knjižnem sejmu, nato pa obiskali Sejemski literarni vrtljak, kjer so se nam predstavili Boris A. Novak, Jože Snoj, Svetlana Makarovič, Miha Mate in Marjana Jemec Božič. Predstava nam je bila zelo všeč.

NATAŠA MALNARIČ
Knjižničarski krožek
OŠ Semič

TEŽAVE S SOCIALNIMI POMOČMI ROMOM

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini so poseben problem socialne pomoči Romom. Ti črnomaljski občani niso namreč na nobenem področju posebej obravnavani glede denarne pomoči, ker je prevladalo mnenje, da je potrebno Rome obravnavati tako kot vse druge prebivalce. To se načelno sicer lepo sliši, v praksi pa je povsem drugače. Če bi namreč pri njih dosledno upoštevali vse pogoje za pridobitev socialne pomoči, tudi dejanski socialni položaj, bi bila večina Romov upravičena do višjih pomoči, kot jih prejema. Če pa bi po drugi strani upoštevali še izločilne pogoje, kot so izguba dela zaradi lastne krivde in sezonski zaslužki, potem bi bili upravičeni do manjše pomoči. Prav zaradi tega v Črnomlju tekoče rešujejo le najbolj pereče probleme, nikakor pa z razpoložljivimi sredstvi ne zagotavljajo Romom življenjskega minimuma. V Črnomlju so prepričani, da se bodo razmere izboljšale, ko bodo rešili problem zaposlovanja Romov in njihova stanovanjska vprašanja, česar pa ne bo moč rešiti zgolj s socialnimi pomočmi.

SAPRAMIŠKA V METLIKI

METLIKA — V okviru novoletnih prireditev za otroke organizira matična knjižnica v Metliki v torek, 10. decembra, predstavo dela Svetlane Makarovič, Sapramiška. Gostovalo bo lutkovno gledališče Ljubljana, ki bo tega dne uprizorilo tri predstave, dve dopoldanski bosta namenjeni otrokom do 4. razreda, tretja od 14.30 pa predvsem predšolskim otrokom občine Metlika. Vstopnice se dobijo vsak dan v matični knjižnici v Metliki ali v kulturnem domu pol ure pred predstavo. Cena vstopnice 50 SLT. Vabljeni!

J. FABINA

lika škoda, če bi to, kar je bilo že vloženo v transformatorsko postajo, propadlo. Na ministrstvu za energetiko sicer še niso dali nikakršne obljube, da bodo za boljšo metliško električno energijo odvezali mošnjiček, zato se v občini boje, da razdelilne transformatorske postaje ne bo moč uporabljati že prihodnje leto, kot so načrtovali. To bi zlasti za gospodarstvo pomenilo še nadaljnjo škodo.

M.B.-J.

NAŠA KNJIŽNICA

Naša knjižnica je stisnjena v tesen prostor, a imamo kljub temu veliko knjig. Knjižničarka je bila vedno ena izmed učiteljic, ki ji je bila izposoja knjig poleg pouka dodatno delo. Lani in letos pa ima knjižničarka le dve uri pouka, zato se lahko bolj posveča knjižnici, česar smo učenci zelo veseli. Imeli smo že razstavo knjig ter o pisateljih in pesnikih, in sicer kar na hodniku, ker v knjižnici ni prostora, pa tudi o čitalnici lahko le sanjamo. Naredili smo še razstavo o Suhodolčanu, ko smo se spomnili začetka tekmovanja za bralno značko. Učenci nižjih razredov se veselijo knjižnih ugank, ki jih knjižničarka napiše na list. Med pravičnimi odgovori izžrebajo učenca, ki prejme nagrado. Prvič letos imamo tudi knjižničarski krožek. Knjižničarka je vesela, ker vse več učencev obiskuje knjižnico.

MATEJA KAMBIČ
Knjižničarski krožek
OŠ Semič

TURNIR V MALEM NOGOMETU

METLIKA — NK Kolpa iz Podzemlja priredi v soboto, 14. decembra, turnir v malem nogometu. Najboljše čakajo lepe nagrade, prijavina pa znaša 1.500 tolarjev. Vse ostale informacije je mogoče dobiti po telefonu 58—323.

J. FABINA

Pomoč je težko pravično deliti

P. Hrvat o pomoči RK

TREBNJE — Občinska organizacija Rdečega križa Trebnje je z zbranimi sredstvi v posebnih akcijah in prireditvah ter s pomočjo Rdečega križa Slovenije odobrila pomoč zaradi vojne na območju KS Veliki Gaber, in sicer dvema družinama pomoč v materialu, sedmim družinam pa denarno pomoč v višini 96.837 takratnih dinarjev.

Zaradi neurja in toče so 45 družinam ter vrtcu na Mirni in v Šentrupertu odobrili pomoč v višini 179.890 dinarjev. Krajevna organizacija RK Mirna je sodelovala v dobrotelni akciji v Primostku, kjer so namenili Rdečemu križu na Mirni 12.000 dinarjev za dve družini in KS oz. RK Veliki Gaber 8.000 za eno družino. Prejela je tudi sredstva RKS v višini 100.000 dinarjev in iz tega vira so nudili pomoč 29 družinam.

»Ne verjamem da smo stoodstotno prav delali, toda upoštevali

• Od 280 učencev vinski šole jih je 64 iz Hrvaške. Za njih se kljub državnimi mejni ni veliko spreminilo razen tega, da so v šoli dobili potrdila, da so redni učenci šole v Vinici, ki jih morajo občasno pokazati na mejnem prehodu. Z občino Duga Resa pa so se dogovorili, da bo ta občina šoli plačevala stroške prevoza za hrvaške otroke, ki so več kot 4 km oddaljeni od šole. Zaradi vojne in uvedbe tolarja je plačevanje trajalo le en mesec. Vendar se ti učenci še vedno vozijo v šolo s šolskim kombijem, stroške prevoza pa krije šola kot pomoč dugoreški občini v vojni. Sicer pa med učenci vinski šole ni nikakršnih razlik, ne glede na to, da so po novem državljanji dveh različnih držav.

uspehi novega načina pouka. Učenci so pri pouku bolj sproščeni, kar so opazile predvsem učiteljice v nižjih razredih. Vzdušje v šoli je bolj domače, kar dokazuje, da je imela prej ocena v šoli privsoko mesto. Učenci pa si niso toliko prizadevali, da bi osvojili čim več znanja, temveč predvsem, da bi dosegli čim višje ocene. Po njegovem mnenju je humanost v šoli sedaj veliko večja, ker je manj pretiranega ocenjevanja. Povrh tega pa imajo tudi učitelji več časa, da se temeljiteje posvečajo strokovnim metodam dela.

M. BEZEK-JAKŠE

• Direktor tehničnega sektorja novomeškega PTT podjetja Andrej Zupanec je povedal, da so z letošnjima akcijama v Veliki Loki in Dobrníču dosegli, da v trebanjski občini praktično ni več naselja brez telefona. Zdjaj pride v trebanjski občini 21,5 telefona na 100 prebivalcev, povprečje za podjetje pa je le 12 telefonov, medtem ko so celo krajevne skupnosti, ki nimajo niti 0,3 telefona na 100 prebivalcev. Stanje bo zadovoljivo šele tedaj, ko bomo imeli 35 telefonov na 100 prebivalcev. To je tudi eden od ciljev do leta 1995, ki si ga je zastavila slovenska vlada.

krajev. Z veseljem ugotavljajo, da se je izseljevanje že dosti zmanjšalo.

P. PERC

Pavlina Hrovat, predsednica OO RK Trebnje

smo različna merila, na primer, ali so pri hiši matere samohranilke, ali je bolezen v hiši itd. Nikomur nimamo pravice nadeti etikete siromaka, zato je javna obravnava teh vprašanih zelo vprašljiva, informacije za imeni pa so že kar nedopustne. Ljudje so zvečne zelo hvalavni za tisto, kar dobijo. So pa tudi izjeme v slabšem smislu. Zadnjič je, denimo, prišla neka gospa po pomoč na Rdeči križ. Ponudili smo ji 3.000 tolarjev pomoči, ona pa tega denarja ni hotela vzeti, češ da hoče 15 do 20.000 tolarjev,« pravi predsednica občinskega odbora Rdečega križa v Trebnjem Pavlina Hrovat.

P. P.

Republiška vlada ocenila napačno

Dušan Semolič na obisku pri vodstvu kočevskih svobodnih sindikatov — Vladin zdravstveni program je primeren za »globoke žepe«, ne za reveže

KOČEVJE — V armadi nezaposlene delovne sile na Slovenskem, ki šteje prek 82 tisoč ljudi, je tudi 1.200 nezaposlenih v kočevski občini. Žal številka ni dokončna, kajti zaradi grozečih stečajev, pomanjkanja denarja in repromateriala ter zapore tržišča revščina trka na vrata številnih družin. Ljudje se dnevno postavljajo pred vrata pravne posvetovalnice in iščejo pravice do dela in kruha. Vsi skupaj imajo dovolj iger.

Sindikat ima skladno z evropskim modelom delavskega organiziranja pravico do enakopravnega dialoga z vlado in njenimi ustanovami. Svobodnih sindikatov Slovenije ne skrbi usoda vlade, ki je že v slepi ulici, ampak jih zanima armada brezposelnih ljudi, je povedal med petkovim obiskom pri vodstvu

kočevskih svobodnih sindikatov predsednik Dušan Semolič.

Ta sindikat delavca brani z argumentom in dialogom. Stavka kot oblika svobodnega izražanja splošnega nezadovoljstva ni delavčev ideal, ampak pomeni skrajno obliko obrambe pred propadom. Za demokracijo niso ne-

varni tanki, ampak je nevarna revščina, ki neusmiljeno trka na vrata nove države Slovenije.

Po Semoličevih besedah delavci priznavajo nesporne zasluge vladi za njeno vlogo pri vzpostavitvi nove države, toda vse nadaljnje aktivnosti so bile, žal, »strel v prazno«. Gospodarski vidik osamosvojitve je nerazumljivo vržen na stranski tir. Vlada ni znala obdržati jugoslovskega tržišča, marveč je diletantsko ignorirala obstoj tega območja.

Veliko bojzani je bilo videti na obrazih sindikalnih zastopnikov, ko je Semolič predstavljal nekatere »programe« vlade. Predvsem gre za zdravstvo, ki bo, če dobi zeleno luč v parlamentu, sila škodilo delavcem. Zavarovancem na tem balkanskem prostoru se vsiljuje ameriški model zdravstvene zaščite, ki je sicer idealen za »globoke žepe«. Sindikat nasprotuje vladinemu predlogu za podaljšanje delovne dobe zato, ker v ozadju čaka na prvo zaposlitev množica ljudi. Vprašljivi sta seveda storilnost in delovna učinkovitost delavca pri šestdesetem letu življenja.

M. GLAVONJIC

Nejasno ob nakupu stanovanj

Na vprašanja odgovarjala predstavnika ministrstva — Nekatero odločitve niso skladne s predpisi

KOČEVJE — Svetovalca ministra za varstvo okolja in urejanje prostora RS, Nevenka Kadunc in Primož Bajc, sta minuli teden na javni razpravi v Kočevju pojasnjevala novi stanovanjski zakon in odgovarjala na vprašanja prisotnih. Razpravo je organiziral kočevski območni odbor Socialistične stranke Slovenije, udeležila pa sta se je tudi sekretar Socialistične stranke Slovenije Primož Hainz in republiški poslanec Miloš Senčur. Odgovori na vprašanja so bili taki:

Lastnik stanovanja lahko odpove najemniku v glavnem pod takimi pogoji, kot so bili v veljavi že doslej (neplačevanje najemnine itd.). Vendar trenutna socialna stiska stanovalca ne more biti vzrok za odpoved in mu morajo pomagati tudi Center za socialno delo in drugi. Stanarina za družbeno stanovanja bo neprofitna.

Prometni davek je dolžan plačati prodajalec (le po dogovoru ga lahko prevzame kupec). Kdor je sklenil pogodbo do 15. v mesecu, za tisti mesec ni več dolžan plačati najemnine; če je sklenil pogodbo po 15. v mesecu, pa je

najemnino še dolžan plačati. (Za ti dve zadevi je občinski izvršni svet Kočevje sprejel prav nasprotni sklep, ki ga občinski stanovanjski resor tudi zagovarja in po njem ravna ter tako sklepa pogodbe!)

Pogodba o nakupu stanovanja se lahko tudi že po podpisu spremeni tako, da se na željo kupca rok odplačila skrajša. Kupec pri tem uveljavi tudi predpisani popust zaradi krajšega roka odplačila.

Novi lastnik stanovanja bo dolžan prispevati za popravila skupnih delov in naprav skladno z vrednostjo odkupljenega stanovanja v primerjavi z vrednostjo stavbe. Podobno velja tudi za poslovne prostore v stanovanjskih hišah, ki pa so višje ovrednoteni kot stanovanja.

Davek na premoženje je po sedanjih zakonodajah treba plačati le za stanovanja s površino nad 160 kvadratnih metrov. Lahko pa bo uveden prometni davek na najemnino, ki jo bo lastnik zaračunal najemniku.

J. P.

Dušan Semolič na pogovoru v Kočevju. (Foto: M. G.)

PRIDE BAVČAR, VABILO PETERLETU

FARA — Krajevna skupnost Kostel je povabila ministra za notranje zadeve Igorja Bavčarja na razgovor o novih dejstvih in zapletih z mejo na Kolpi. Določeno je že, da bo razgovor 10. decembra ob 17. uri v Fari. Na njem bo Igor Bavčar odgovarjal tudi na vprašanja domačinov o zapletih in neveselostih ob tej državni meji.

OSILNICA — Krajevna skupnost Osilnica pa je povabila na razgovor s krajinami o podobnih zadevah predsednika slovenske vlade Ljuzeta Peterleta. Prav on je namreč pred približno letom dni na razgovoru s krajinami v Osilnici (med udeležence razgovora pa je bilo več tudi najvišjih predstavnikov sosednje hrvaške občine Čabar) zagotovil, da tudi po osamosvojitvi Slovenije meje prebivalci tega območja ne bodo občutili.

Računalniki že pomagajo katastru

Razgrnitev zemljiškega katastra v Sevnici do novega leta — Dve leti priprav — Drugi v Sloveniji — 13.094 vseh lastnikov

SEVNICA — Sevniška občinska geodetska uprava gre v korak sčasom. Glede na slovenske razmere bi celo lahko rekli, da sevniški geodeti prehitevajo svoje stanovske kolege, to pa dokazuje tudi dejstvo, da bodo predvidoma do konca tega leta kot drugi v Sloveniji, za Grosupeljcani, prešli na nov, sodobnejši in učinkovitejši računalniški sistem vodenja zemljiškega katastra. Kot prvi direktor sevniške geodetske uprave, diplomirani inženir geodezije Roman Novšak, so ob prenosu podatkov ugotovili, da se je v več kot stoletni zgodovini v tej evidenci nabralo precej napak.

Te dni so že začeli vsem lastnikom oz. uživalcem, ki imajo zemljišče na območju sevniške občine, pošiljati gospodinjke, lastniške in posesne liste. Naslovniki naj bi po prejemu teh listin v 15 dneh sporočili geodetski upravi, če so morebiti ugotovili kakšna neskladja, po telefonu, še bolje pa bi bilo, da se osebno zglasijo na geodetski upravi ali na upravi za družbene prihodke.

Ob tej priložnosti lahko lastnik zemljišča, ki ga z njegovo privolitvijo uživa kdo drug (morda tudi solastnik), zahteva, da se ta vpiše kot uživalec, in bo tako posledaj ta plačeval tudi davke. Ker za leto 1991 želja nova davčna zakonodaja, bo treba v letu 1992 prijaviti dohodnino, od katere bo odmerjen davek, vanjo pa se šteje tudi katastrski dohodek vsakega posameznega lastnika. Pri sevniški geodetski upravi so se odločili, da bo na vseh dokumentih, ki jih

Agonija Vezenine še traja

Kočevski izvršni svet izdelal predlog za rešitev

KOČEVJE — Delavke kočevskega obrata Vezenine Bled so formalno na čakaniu, vendar delajo, saj imajo ngručil dovolj še do konca februarja. Že več kot tri mesece prejemo zajamčene plače, toda še teh ne redno. Da bi se rešile iz nezavidljivega položaja, v katerem so se znašle zaradi težav matičnega podjetja, jim pomaga kočevski izvršni svet.

Prvotno je bil izvršni svet naklonjen zamisli o ustanovitvi mešanega podjetja, v katerem bi imela svoj delež Vezenina Bled. Po natančni proučitvi vseh ostalih predlogov in na podlagi sprejetega dogovora med izvršnimi sveti občin, v katerih so Vezenini obrati, so prišli do ugotovitve, da pomeni najhitrejši in najugodnejši rešitev za delavke kočevskega obrata ustanovitev novega zasebnega podjetja.

Poslovanje novega podjetja, ki bi zaposlilo vseh 57 Vezenininih delavk v Kočevju, bi potekalo v sedanjih prostorih obrata Vezenine. Novo podjetje bi jih vzelo v najem ali pa bi jih odkupilo. Ker je nad po-

slovnimi prostori obrata sedaj knjižena hipoteka za najete kredite pri ljubljanski banki iz Kranja, bi s kupnino lahko poplačali kredite. Izvršni svet namreč meni, da delavke ne morejo nositi odgovornosti za vračanje nastalih kreditov in da se obveznosti lahko poplačajo le s premoženjem podjetja.

Do ukinitve tozdog so bili namreč lastniki poslovnih prostorov delavci obrata v Kočevju, in sicer od leta 1980, ko je bila podpisana pogodba med predsednikom IS Kočevje in vodjo Vezenine Kočevje. Z ustanovitvijo enovite delovne organizacije pa so delavke kočevskega obrata ostale brez kakršnegakoli premoženja. Zato je IS Kočevje predlagal radovoljškemu izvršnemu svetu sporazumno razveljavitev te kupoprodajne pogodbe in s tem vrnitev objekta v last kočevske občine. Kaj bodo na to in sploh na predlog o ustanovitvi zasebnega podjetja odgovorili iz Radovljice, ki celotno problematiko Vezenine Bled rešuje, še ni znano.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Prvi koraki k oživiljanju

V Starem Logu dobili 12 novih delovnih mest

STARI LOG — Po šestih mesecih pripravljen in dela je bila v sredo, 27. novembra, v Starem Logu otvoritev žagalnice in predelovalnice lesa za suho robo. Investicija, ki je nastala na osnovi programa Revitalizacije in razvoja kmetijstva na Kočevskem, je prvi primer uredničevanja skupno zastavljenega cilja vračanja življenja na demografsko ogrožena območja.

Otvoritev se je udeležil poleg predstavnikov skupščine občine Kočevje, Mercatorja — Kmetijskega gospodarstva Kočevje in investitorja, podjetja Limex, d.o.o., iz Novega mesta, tudi republiški minister za drobno gospodarstvo Viktor Brezar, ki je pohvalil pomoč občine in vseh ostalih, ki sodelujejo pri razvoju malega gospodarstva.

Kočevski župan dr. Mihael Petrovič je ministru prisotnost na otvoritvi tega sicer majhnega obrata pojasnil s posebnostjo kočevske občine na tem področju gospodarstva. Prav tako je vsaka otvoritev novih delovnih mest pri več kot 1100 nezaposlenih v kočevski občini pomemben dogodek, še posebno, kar gre za nova delovna mesta na dosedaj gospodarsko nerazvitem in demografsko ogroženem območju. Direktor Mercatorja — Kmetijskega gospodarstva Kočevje, Janez Žlindra, je povedal, da bodo začeli z načrtnim razvojem kmetijstva in ob tem celotnega podeželja na podlagi skupnega programa M-KG in občine že v prihodnjem letu. V novem obratu bo v začetku zaposlenih 12 delavcev, ki so predvsem domačini, kasneje pa se jim bodo pridružili še drugi. Omogočeno in organizirano bo tudi delo na domu kot dopolnilna dejavnost.

Za sožitje med vsemi zaposlenimi, bratsko ljubezen in pravično nagraje-

vanje delavcev je ob blagoslovitvi objekta, ki je bila ob zaključku slovesne otvoritve, molil župnik iz Stare Cerkve g. Anton Ferlic.

M. L.-S.

Bo 500 delavcev Itasa delalo še naprej?

Stečaj kmalu končan

KOČEVJE — Stečajni postopek v kočevskem Itasu bo kmalu končan predvidoma konec januarja prihodnje leto. Kot kaže, rezultat ne bo likvidacija podjetja, ampak ustanovitev nove firme. Itas skuša upnike poplačati s premoženjem, ki ga ima v zemljiščih, med katerimi sodi tudi precejšen del kompleksa rudniškega jezera. S preostalim premoženjem želijo ustanoviti novo podjetje. Ob zaključku stečajnega postopka pa bodo končno besedo vendarle imeli upniki. Ti bodo lahko vztrajali pri denarnem izplačilu, kar bo pomenilo, da bo moral Itas svoje premoženje prodati, lahko pa bodo svoje terjatve spremenili v lastniške deleže v novem podjetju, v katerem naj bi po zdajšnjih predvidevanjih nadaljevalo delo vseh 500 delavcev sedanjega Itasa.

Dejstvo je namreč, da Itas ni imel preveč zaposlenih, kakor se je dolgo mislilo, imel pa je preveč nekatere zaposlenih. S tem je pojasnjeno ravnanje stečajnega upraviteljsva, ki je dolgo časa razburjalo Itasove delavce.

M. L.-S.

Drobne iz Kočevja

ZAČUDENJE JE ODVEČ — Napačne preteklosti so očitne. Od 118 ljudi iz Struge, ki se vozijo na delo v druge kraje, ker je to področje, ki sodi v kočevsko občino, dejansko brez industrije, je le eden zaposlen v Kočevju. Tudi 22 mladih na srednjih, višjih in visokih šolah je kandidatov za odhod iz tega kraja in sploh Kočevske. Vse to pa zato, ker so izgradnje ceste od Male Gore do Strug, ki je sedaj postavljena kot prednostna v izgradnji cest v prihodnjem letu, dolga leta iz takšnih ali drugačnih razlogov odlagali. Zato je ob »nenadno prebujeni« skrbi za ljudi z obrobja urbanega, industrializiranega kočevskega prostora, čisto odveč čudenje, da ljudje iz Kočevske in njenega podeželja odhajajo.

KRAVIBEGUNKI — V Kočevju med begunci niso samo ljudje, ampak tudi dve kravi. Kravi sta last begunske babice, ki je s svojima dvema vnučkoma prišla k daljnem sorodnikom v Cvišlerje iz Gušča, nedaleč od Siska, že pred več kot tremi meseci. Do pred kratkim sta se kravi še lahko pasli na sicer že pokosenih travnikih Mercatorja — Kmetijskega gospodarstva Kočevje in zaenkrat ob pomoči okolinskih kmetov še gre. Toda zima bo dolga in begunska babica sedaj, poleg drugih skrbi za dom in domače in očeta svojih vnučkov, ki je v gardi in o katerem ničesar ne ve, tare še skrb, kako bosta kravi preživeli zimo.

KRVODAJALSKA AKCIJA

KOČEVJE — 19. in 20. decembra bo v Domu starejših občanov v Kočevju krvodajalska akcija. Vpis krvodajalcev bo od 7. do 12. ure. Na občinskem odboru Rdečega križa v Kočevju želijo, da bi podjetja omogočila delavcem udeležiti se te humanitarne akcije, čeprav kolektivne pogodbe tega ne predvidevajo.

Ribniški zobotrebci

40-URNI DELAVNIK — Na skupščini občine Ribnica je od srede preteklega tedna spremljen delovni čas. Ker so prešli na 40-urni delovnik, bodo ob sredah delali do 16. ure in ob petkih do 14. ure. S prehodom na novi delovni čas pa so v Ribnici pohiteli. Tudi v Kočevju so namreč sprejeli 40-urni delovnik, vendar bodo začeli delati po novem število po novem letu. Ob sredah bodo še vedno delali do 17. ure, zato pa bodo ob petkih strankam dosegli le do 13. ure. Delo občinskih uprav tako ni več poenoteno.

ČE NE GRE, NE GRE — Izposojevalnice video kaset v ribniški blagovnici Mercatorja ni več. To je dokaz, da dobra lokacija sama po sebi še ne pomeni vse, posebno pa ne v manjših mestih. Ob pomanjkanju denarja in redkejšem odločanju za izposajo video kasete je jasno, da tovrstni posel kljub dobri lokaciji zaradi konkurence še dveh drugih video centrov oz. klubov v neposredni bližini ni mogel ravno cveteti. Dobra lokacija pa je s seboj prinašala tudi velike stroške za najemnino.

Sevniški paberki

CENENOST? — V ponedeljek je bilo v sevniški Jutrjanki zelo živahno. Podjetje so obiskali predstavniki republiških in posavske svobodnih sindikatov. Med drugim so se zanimali za usodo štirih delavcev, ki so jih pred kratkim v Jutrjanki suspendirali, ker naj bi bili sprožili med delavci »večji nemir, rušili avtoriteto delavcev s posebnimi pooblastili«, sramotili njih in podjetje itd. Četverici suspendiranih so v ponedeljek dovolili vrnitev v tovarno. Sindikati bodo skušali ugotoviti, kdo ima prav v sporu okrog lastninjenj, ki so ga zakuhal od zunaj, posebej narodnjaška stranka Antona Tomažiča. O tem, kdo dela v prid delavcem, kdo pa si zgolj nabira cene politične točke prek hrbov delavcev Jutrjanke, bodo sindikati tudi izdali sporočila za javnost.

FRONTA — Direktor Jugotantina Ivan Mirč bo vsakokrat trikrat premislil, predno se bo šel odločit za ponovno službeno potovanje v Srbijo. Namreč, pred kratkim se je s svojim sodelavcem komaj vrnil s surčinskega letališča v Slovenijo. Srbi so ga hoteli kar mobilizirati in poslati na hrvaška bojišča. Mirča že tako dovolj boli glava, ker z juga ne dobi več kostonjevega lesa, zdaj pa se opleta še z novoustanovljeno firmo Lestrade, ki ima sedež na Hermanovi 1 in bi naj bila po besedah nekaterih delavcev zgolj pretveza, kako se v tej krizi na eleganten način rešiti kakšnih 40 odvečnih delavcev.

MOST — Odgovorni mariborskega Gradisa zagotavljajo, da bodo sami krili stroške zaradi porušenega podpornega stebra mostu čez Savo. Opazovalci upajo, da bo vsaj bolj trden WC, ki ga taisti gradisovci delajo ob prostorih koalicije Demosa in LDS, kakor da bi se jim sanjalo ali, kot pravi ljudstvo: delajo kot Noe barko.

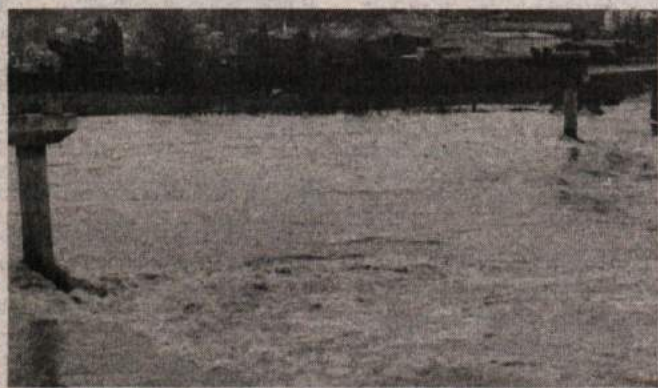
Kaj se je spremenilo v zadnjih petinštridesetih letih? Prej sem moral držati jezik za zobmi, zdaj pa za umetnim zobalom. (Petan)
Demokracija je metoda, ne ideal. (Hohlenberg)

Dež je sprožil plazove

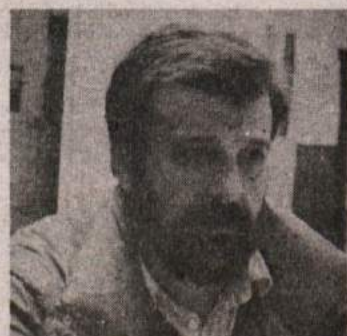
SEVNICA — Močno deževje in narasle vode so že 20. in 21. novembra povzročile dosti dela sevniškim gasilcem, ki so pomagali črpati vodo iz nekaterih hiš, iz vode so potegnili tudi avto. V pripravljenosti je bil seveda tudi občinski štab civilne zaščite, ki je bil v nenehnem stiku s sevniško postajo milice in gasilci. Ko je Sava 20. novembra ob 22.40 v Radečah dosegla 600 cm in je še kar naprej naraščala, je štab celo sprožil zvočni alarm za elementarne nesreče. Okoli polnoči so Boštanjčani sporočili, da je Sava odnesla podporni steber pri mostu oz. brvi, ki jo gradi čez Savo mariborski Gradis.

Največjo škodo po ujmi pa ugotavljajo v sevniški občini šele te dni, kajti nenehno deževje in narasle vode so povzročile, da so se sprožili številni plazovi. Samo na lokalnih cestah so jih doslej ugotovili 27, skoraj vsak dan pa odkrijejo nove grozljive cestam, domačijam in kmetijskim zemljiščem. Kot nam je povedal inž. Jože Kolar, sekretar občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora, po grobih ocenah škoda že zdaj presega 5 odst. družbenega proizvoda sevniške občine. Semkaj pa niso všteti niti poškodovani most oz. brv čez Savo niti 7 plazov na regionalnih cestah.

P. P.

ODNESLO STEBER — Gradisovi strokovnjaki bodo lahko ugotovili, zakaj je deroča Sava odnesla enega izmed petih armiranobetonskih podpornih stebrov mostu oz. brvi, ki jo gradijo čez Savo prav tam, kjer je nekoč že bil leseni most, ko bo Sava toliko upadla, da bodo lahko potapljači pregledali podnožje oz. tisto, kar je sploh ostalo od četrtega stebra. Gradisovci zagotavljajo, da zaradi tega ne bodo kasnili z nalozbo (predračunska vrednost 5,8 milijona dinarjev) in bo most nared marca prihodnje leto. (Foto: P. P.)

Roman Novšak

rov na podatke, jih bodo pač imeli za pravilne.

P. P.

SAMOUPRAVLJA-
NJE - V Krškem imajo tablo, ki označuje, kje v Krškem deluje družbeni pravobranilec samoupravljanja. Zdi pa se, da ta tabla pomeni toliko kot nagrobni napis kakega nižerzrednega mornarja iz odprave Krištofa Kolumba. V Krškem živega družbenega pravobranilca samoupravljanja namreč sploh nimajo več, in to verjetno zato, ker nima več česa braniti. S tablo je pač tako, kot je s člansko knjižico Zveze komunistov. Dobro jo je kje shraniti, pravijo nekateri, kajti nikdar ne veš, kdaj bo spet prišla prav.

IZGINILO — Krški Informacijski in dokumentacijski center v zadnjem času nekajkrat ni prejel po pošti časopisa Delo. Enkrat ga je menda pozabil dostaviti raznašalec, ki pa ga zaradi tega ni potrebno odreti na meh, saj je posle prevzel na novo in ni nič čudnega, če ne pozna slehernega krškega koticika. Toda Delo ne prispe redno niti po pošti. Prodajna služba osrednjega slovenskega dnevnika verjetno nekaj »šušmarji«. Da ne bi tega počela preveč, bi se lahko ozrla malce v preteklost. Pred leti je prodajna služba v revijalnem sektorju Delove hiše po Sloveniji raziskovala kot neke vrste udba, ali ljudje kaj kupujejo revijo Ročna dela. Zdjaj bi lahko Delo spet poslalo po Sloveniji kakega »analitika«, ki bi raziskoval, če plačane edicije do naročnikov sploh prispejo.

IZVOZ — Krčani imajo dobro rokometno ekipo. To, da znajo dobro igrati rokomet, vedo tudi drugi in skušajo krške mojstre te sportne igre zvabiti v »zamejska« moštva. Snubljenje jim pogosto tudi uspe. Tako igra nekaj Krčanov v dobrih klubskih dresih. Se pravi, da prinašajo slavo sosednji, brežiški občini. — Se ena stvar, ki spodbokapa Krško v medobčinskih tekmi za sedež bodoče posavske regije.

Novo v Brežicah

NI ZANIMANJA — Brežičani bodo oddali v najem nekatere svoje zgradbe in so že razpisali javni natečaj o tem. Kot je videti, bodo našli najemnika za hišo bivših družbenopolitičnih organizacij in za vodovodni stolp. Za eno od ponujenih hiš pa ni zanimanja, in sicer za tisto, ki ji pravijo zapori. Očitno noče nihče tvegati, da bi se prostovoljno podal v hišo s takim slovesom. Ampak enim pri nas bivanje v zgradbi s takim imidžem kar pomaga, kajne?

OPREMA — V sejni sobi na občini imajo stolčke s posebno deščico, pritrjeno tam zato, da si človek na njej kaj zapiše. Zdi se, kot da so te stole postavili v sobo nalašč za časnike. Zdjaj je to tako lepo narejeno, včasih pa novinarjev sploh niso pustili na seje vlade. To je bilo v predsednika Cirila Kolesnika prejšnjem mandatu.

OCENA — V zadnjem času je na brežiških ulicah vse manj ljudi iz davkarjev. Posebej malo so ti ljudje prisotni na odprtem prostoru menda po tistem, ko je ocenil Janez Ivič, da jih je na davkarji vsaj pet za pred strešji vod.

RAZLIKA — Svoje čase so na različnih prireditvah, kjer je kolikor toliko imela prste vmes tedanja tako imenovana Jugoslovanska ljudska armada, krmili obiskovalce s pasuljem, ki se mu s polnim imenom menda reče »srbski pasulj«. Na nedavni slovesnosti v Cerkljah ob Krki so obiskovalcem postregli s sendviči, ki so bili skladno s slovenskim vojaškim denarjem pravcati sendviči-velikani. Če je obilni dunajski zrezek, vložen prav po ameriško v kruhek, komu okrepil domoljubno in evropsko čustvovanje, ga gotovo ni novinarjem. Slovenski vojak jih je podil s slavnostne tribune, to pa verjetno zato, da ne bi motili karnevala.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 23. do 30. novembra so v brežiški porodnišnici rodile: Jozica Umek iz Dol. Skopice — Anamarijo, Milena Kozole iz Krškega — Katjo, Andreja Zorko iz Brežic — Anamarijo, Dominika Frančič iz Leskova — Petro, Alenka Mesarič iz Brestanice — Tadejo, Maja Baburič-Vratarič iz Zagreba — Denisa. Čestitamo!

Nekaj časa bo še teklo k Sotli

Čuvaj na smetišču — Odpadke iz brežiške občine bodo še nekaj časa vozili v Dobovo, čeprav tu ni dosti bolje kot na 3.000 črnih deponijah

BREŽICE — Brežičani so za nekaj časa najverjetneje rešili uganko, kam naj gredijo svoje komunalne smeti. Izvršni svet je nedavno predlagal komunalnemu podjetju, naj le — to poskrbi, da bo na sedanjem smetišču v Dobovi čuvaj. Ko bo podjetje izpolnilo vladino naročilo, se bo uredilo del tistega, kar so Dobovčani zahtevali v pogajanjih o tem, če marajo deponijo še za nekaj časa. Dobovčani so zahtevali zase tudi pravico odškodnino za ozemlje, ki je neuporabno, dokler nanj stresajo smeti iz cele občine. Z občino so našli skupen jezik tudi v tem primeru. Kot menda nikjer daleč naokoli, pa pogajalski strani, v tem primeru občina in Dobova, nista dosegli soglasja o datumu, ko bodo smetišče prenehali obiskovati Romi. Pravzaprav zoper Rome posredno učinkuje omenjena vladina pobuda o čuvalju. Smetišče naj bi po novem dobilo tudi delovni čas. Zdjaj je odprto vse čas, med drugim zato, da je stalno na voljo prebivalcem Dobove. Ti zdaj sami vozi-

Pot v Nemčijo kot dobra nalozba

Krška SKZ—LS na obisku

KRŠKO — Obisk, na katerega je v Obrighem letos že pred časom potovala delegacija iz Krškega in ob katerem so se sprožile polemike o statusu delegacije, ocenjujejo v krški Slovenski kmečki zvezi — Ljudski stranki ugodno. Z delegacijo je bil kot predstavnik krške podružnice SKZ—LS na obisku v omenjenem nemškem mestu tudi Branko Vodopivec, predsednik podružnice. Kot strankin predstavnik si je s to potjo postavil nekako tri cilje. V Nemčiji naj bi navezal stike s tamkajšnjo stanovsko organizacijo in poiskal možnosti za sodelovanje. Ker so člani krške delegacije doma na sadjarskem področju, je bilo razumljivo, da je kot predstavnik kmečke stranke Vodopivec poskušal najti kupca za krška jabolka, hrške, breskve in jagodičje in s tem poiskati nadomestilo po izgubi jugoslovanskega trga. Še tako umen kmet pa ne ve vsega, zato se je Vodopivcu ob odhodu v Nemčijo zdelo prav, da v tujini obišče katero tamkajšnjih kmetij, za izmenjavo mnenj, kot bi rekli.

Nemci niso odbili ponujene roke kmečke stranke iz Krškega. Obrighemski župan je pomagal Krčanom navezati stike s poslancem v nemški zvezni parlament. Parlamentarec, tam nekako zadolžen za kmetijstvo, pa je povedal nekemu grosistu o krških trgovskih željah v zvezi s sadjem. Rezultat je bil ta, da je veletrgovec sprejel krške ponudnike in ti so v razgovoru, ki je sledil, uvideli možnost, da bi prek tega grosista lahko prodali 1.000 ton jabolok.

Kar zadeva tretjega od omenjenih ciljev, ekskurzijo na kmetijo, velja omeniti obisk Krčanov na 110—hektarski t. i. mojstrski kmetiji, kjer so si ogledali računalniško vodeno rejo približno 110 glav govedi. Poleg tehnološke izpopolnjenosti je za kmetijo značilno, da nudi prakso bodočim tujim kmetom. Zato se zdi Branku Vodopivcu primerno pripočiti slovenskim kmečkim fantom in dekletom, naj razmislijo, če ne bi morda malce pokukali čez mejo na katero takih kmetij. Kmetij je veliko, prvi predsednik podružnice SKZ—LS v Krškem, so pa specializirane za posamezne kmetijske dejavnosti. Do primerne znanja o naprednem kmetovanju pridejo praktični zelo poceni in dosti enostavno, meni Vodopivec. To najbrže tudi pomeni, da bi podrobnosti resnim kandidatom za kmetijsko prakso v Nemčiji rade volje opisali na sedežu krške podružnice.

L. M.

Bog daj poplave

Voda in ljudje

BREŽICE — Nedavne poplave so povzročile v brežiški občini za nekaj pretek 100 milijonov tolarjev škode. Sava, Krka, Sotla in pritoki so naredili svoje, to pa se je lahko zgodilo, ker jim ljudje še niso zgradili poti do hiš. Ko so njive, travniki in dvorišča pod vodo, je slika povsod enaka. Toda nekatera območja so menda po svoje tudi posebnost. Sta to Loče in Mihalovec? Potem ko ju je narasla voda že precej poplavila, bi ju menda še veliko bolj, če bi deževalo še nekaj časa. Povsem razumljivo je, da z dodatnim dežjem narastejo tudi reke, za tako ugotovitev ni potrebna huda matematika. Toda stvari so dosti bolj zamotane, ko jih gledajo natančno. Na nedavni seji brežiškega izvršnega sveta so menili, da je narasla Sotla, ko ogroža omenjeni naselji, tako nevarna zato, ker Hrvatje ob njej gradijo obrambni nasip. Če to res delajo po svoje, neuskajeno s slovenskimi vodarji, kot je bilo slišati na vladni seji, je to malce nenavadno obnašanje, ker voda z veliko rušilno močjo pač ni malenkost. Toda kaj se dogaja: ali Hrvatje prehitujejo dogovor ali Slovenci zastojajo za njim, ali pa med enim in drugim kakega dogovora o obrambi pred vodo nikoli ni bilo? Če ga niso sklenili doslej, ga bo poslej vedno težje podpisati. Lahko bi torej rekli s tistimi Brežičani in okoličani, ki pravijo, da naj bog ne da poplav. So pa menda tudi taki, ki bi jim bilo po godu, če bi bile poplave, češ, če je huda ura, bo tudi denarna odškodnina zanjo. Je pa seveda nesmisel, če poplavljenec dajejo odškodnino za mokro seno in poljščine, oni pa, namesto da bi si od tal dvignili skedenj ali stelezo s krompirjem, kupujejo avtomobile.

M. LUZAR

NEKATERI VPOKLICANI

JESENICE NA DOLENSKEM — V tukajšnjem Kovinoplastu, ki zaposluje 85 ljudi, dela poleg slovenskih državljanov tudi nekaj prebivalcev iz Hrvaške. V zadnjem času je to povzročilo nekaj težav. Kovinoplastove delavce-hrvaške državljanje so vpoklicali v hrvaško vojsko. Tako ne morejo prihajati na delo, podjetje pa mora zanje še vedno plačevati nekatere finančne obveznosti.

L. M.

Smo v času nadomestnih receptov

Tudi posavskim lekarnarjem manjka nekaterih vrst zdravil — Zatekajo se k preparatom s podobnim delovanjem — Težave pri najmlajših Posavcih

KRŠKO, BREŽICE — Kakšna je narava posamezne države, se menda da ugotoviti po tem, koliko denarja da za maslo in koliko za topove. Slovenijo v tem času prenekateri raje ocenjujejo po tem, koliko zdravil je v njenih lekarnah. Posavski lekarnarji in zdravilniki na primer ugotavljajo, da pri delu že dolgo niso imeli tolikšnih težav s preskrbo, kot jih imajo zdaj.

Krška lekarna čuti precejšnje pomanjkanje zdravil. Po besedah Alenke Koritnik-Dular, direktorice Lekarne Krško, so pošle nekatere vrste zdravil za srčne bolnike. Očitno sodi krška lekarna med boljše založene, saj je do pred nekaj dnevi imela še zadosti zdravil za sladkorne bolnike, torej preparatov, ki jih pogreša prenekateri lekarna. Iz Krškega so z zdravili za diabetike celo pomagali nekaterim drugim krajem.

Drugače je v Brežicah, kjer teh zdravil manjka in jih zato lekarna lahko izda posamezniku v omejenih količinah.

Tako v Krškem kot v Brežicah so priložni dajati pacientom vzporedna zdravila, kajti Lek in Krka ne proizvajata vsega tistega, kar Slovenija kupuje drugod. Zato v lekarnah upajo, da se bodo uredili poslovni odnosi med Slovenijo in farmacevtskimi tovarnami v drugih republikah, ki so zdaj dobobra poruše-

nekatera črna odlašišča tudi nevarne odpadke. Če gre tu bolj za sum, je menda veliko bolj jasno vse v zvezi z gnojščiči. Ciril Kolesnik, predsednik izvršnega sveta, je nedavno dejal predstavniku globoške krajevne skupnosti, da bo tja napotil inšpektorje, ki da bodo verjetno imeli kaj ugotoviti. Niti dobovska deponija, ki torej še nekaj časa ostaja tam taka, kot je, ni idealna. Leži na prepustnih tleh blizu Sotli in kar nanjo priteče, tudi nenadzorovano odteče stran.

Vse navedeno Brežičane sili v urejeno odlaganje smeti. Če ne bo v najkrajšem času jasno, ali bo v Posavju regijska deponija ali je ne bo, bo brežiška občina najverjetneje začela pripravljati papirje za občinsko deponijo komunalnih odpadkov.

L. M.

Videm plača, kar računa Evropa

Krški izdelovalec papirniških izdelkov zahteva povrnitev denarja, ki ga mora pri prodaji na tuje plačati za carine — Manjša domača prodaja

KRŠKO — Če se bo nadaljevala ekonomska blokada, s katero Evropska gospodarska skupnost pritiska na Jugoslavijo, krško podjetje Videm tega gospodarskega bremena ne bo moglo prenesti. Devet- do 12-odstotne carine, ki jih mora plačati pri izvozu papirniških izdelkov v Francijo, Nemčijo, Italijo in drugam, v praksi pomenijo tolikšno podražitev Vidmovega blaga. Teh višjih cen zahodnoevropski kupec seveda ni pripravljen plačati, zato ostajajo kot strošek Vidmu. Cena papirja na svetovnem trgu je izredno nizka, in če pri taki vrednosti blaga podjetje plačuje še omenjeno dodatno carino, dela in prodaja v izgubo in s tem že posega v substanco, kot se temu lahko reče. Zaradi tega v Vidmu pričakujejo, da bodo dobili povrnjen strošek, ki nastaja spriču protijugoslovanskih gospodarskih sankcij evropske dvanajsterice.

Videm je izvoz oprl na prodajo v Nemčijo, Francijo, Britanijo in države Beneluksa in ta območja pomenijo tudi velikega možnega kupca krškega recikliranega papirja. Zunanjetrgovinske težave po evropski gospodarski omejitvi zato lahko škodijo tudi Vidmovim načrtom o proizvodnji tega papirja, ki ga delajo iz odpadnega.

V Vidmu ocenjujejo po izvozu letošnje leto za nenormalno. Najnovejša evropska kopija večstranskih ukrepov zoper neposlušne južnjake, ki pa najbolj prizadene Slovenijo in njene velike izvoznike, je eden v vrsti udarcev po krških izdelovalcih papirja. Nenormalno v primerjavi s preteklostjo namreč Vidmu tudi pada trgovinski promet s partnerji v Jugoslaviji in to se podjetju pozna podobno kot evropski največji davek na jugoslovansko izvozno blago. Vidmova jugoslovanska blagovna me-

njava se je zmanjšala za 70 odst. Natančen izračun bi pokazal tone in številke, toda dosti pove že Vidmov interni podatek, da je podjetje »zelo« vezano na jugoslovanski trg. S tega tržišča si dobavlja tako les in kemikalije kot tudi

● Videm načrtuje, da bo prihodnje leto izvozil 48 tisoč ton papirja, kar predstavlja v denarju 56 milijonov mark.

odpadni papir, tja pa proda tudi veliko časopisnega papirja. Ocena o takem Vidmovem mestu je veljala še pred dobrima dvema mesecema.

M. LUZAR

DANES O POKOJNINSKIH ZAKONIH

BREŽICE — Danes ob 17. uri bo v učilnici Doma učencev v Brežicah razgovor o novi pokojninski—invalidski zakonodaji. Na pogovoru, ki ga organizira brežiški občinski odbor Socialistične stranke Slovenije, bosta sodelovali republiška poslanka Darja Lavtižar Belder in Ljubica Terček, direktorica SPIZ — območne enote Celje. Organizatorji vabijo na razgovor vse, ki jih tema zanima.

Koprivniška resničnost in sanje

Iz KS Koprivnica

KOPRIVNICA — Če imajo kje že kar malo premajhno pokopališče in če so na demografsko ogroženem območju, potem bi človek dejal, da so na negotovi poti. Za koprivniško krajevno skupnost velja omenjeno, vendar so Koprivničani daleč od tega, da bi jih moralo biti strah prihodnosti.

Z njihovim pokopališčem je pač tako, kot je s podobnimi objekti marsikje. Enkrat so ga že razširili in na njem zgradili mrliško vežico, za zdaj pa pokopališča nimajo več kam povečati. Kar pa zadeva bolj z življenjem povezane reči, je morda zanimivo to, da je ob ustanovitvi krajevne skupnosti ob koncu 60. let živelo v krajevni skupnosti 1.050 prebivalcev in da je do danes ta številka padla pod 800. Zakonsko in dejansko gre za demografsko ogroženost, čemur se je nekaj reklo, da se ljudje odseljujejo ali pa da ni pravega podmladka.

Ljudje, ki tu živijo, so vztrajni, ni kaj. Prekrili so zgradbo, v kateri so učiteljska stanovanja, pošta in prostori krajevne skupnosti. Obnovili so staro šolo in ne gre še čuditi, če se bo pod njenim okriljem sčasoma razvil kaj bolj podjetniškega, kot je bilo nekdanj s hišo učencosti. Časi so naklonjeni takim spremembam, poleg tega pa je Koprivnica v tem pogledu še dosti nepopisan list. Prebivalci se namreč vozijo delat v Krško, Brestanico, na Senovo in še kam. O vztrajnosti, sicer nekaj drugačni, pa priča tudi delovanje kulturno — prosvetnega društva Anton Aškerc. Brestaniški umetniški ansambel našudira vsako sezono kako igro, nazadnje je »Poslednjega moža«. Koprivniški »gledališki« letopisi so že zabeležili tudi imeni Malke Moškon in Sonje Simončič, ki sta že večkrat doslej režirali predstave.

Ljudje so trmasto zagnani tudi pri uredničevanju svojih sanj o lastnem telefonu. Čisto brez telefona v krajevni skupnosti sicer niso, toda 110 sedanjih števil je že premalom. Čeprav bi radi telefon še novi naročniki, bodo morali, po vsem so-deč, počakati do nadaljnjega.

Čakanje zadeva Koprivnico še v nečem. Kot krajevna skupnost pričakuje, da bodo slovenski predsednikovi možje dejali, kakšna bo nova lokalna samouprava. Vedoč, da bo to področje v prihodnje drugačno, kot je zdaj, Koprivničani niso razpisali referendumu za nov krajevni samoprispevek, potem ko se je iztekel prejšnji, s katerim so na primer sofinancirali asfaltiranje okrog 14 km krajevni cest.

M. LUZAR

OTROKOM PLESNE VAJE

KRŠKO — Plesni studio Krško in njegov brežiški oddelek sta na svojem področju pozorna do hrvaških otrok. Vljudno sta jih povabila na ure Plesnega studia. Imeli bodo plesni vrtec, malo plesno šolo, jazz ples in plesne skupine. Ta svojevrsna plesna delavnica bo imela odprta vrata za vse, ki niso mlajši od 4 in ne starejši od 15 let. Vemo, da vam je težko, radi vas bomo sprejeli in vam pomagali. Vseh prispevkov ste oproščeni in to je darilo Studia, se glasi povabilo otrokom. Vse podrobnejše informacije o plesnih urah dajejo v Krškem na tel. št. 32-795 in v Brežicah na tel. št. 61-480.

POTOK JE PREPOLN

BREŽICE — Potok Močnik je prepoln nanesenega materiala in zaradi tega je voda v njegovi strugi ob zadnji poplavi toliko narasla, da je godrila most ob stanovanjski hiši Ivana Škofa iz Pečic. To je poleg drugih posledic nedavne povodnji ugotovila občinska komisija za oceno škode po elementarnih nesrečah.

M. LUZAR

● Demokracija pomeni vladavino politike. Politika pomeni minimum objektivnosti. (Mann)

kultura in izobraževanje

Bralna značka zdaj v gibanju S knjigo v svet

Zadnji dan desetega Slovenskega knjižnega sejma so se zbrali v Valvasorjevi dvorani Cankarjevega doma delegati bralnih značk, da bi počastili že minulo tridesetletnico gibanja za dobro knjigo.

Slavnostni govornik je bil akademik pesnik Ciril Zlobec, ki je uvodoma povezal tridesetletnico bralne značke s tristoletnico Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske: na eni strani širjenje slovenske knjige, na drugi strani knjiga, ki je dala najbolj popolno podobo o Slovencih v preteklosti.

Pesnik Ciril Zlobec je poudaril, da narod, ki da kaj nase, mora imeti tradicijo; v tem zavzema knjiga osrednje mesto. Današnji čas pa je močno oklestil sredstva tudi za knjigo. Zveza bralnih značk si je prizadevala, da bi bralna kultura ostala, da bi knjiga še naprej ostala oblikovalec človekovega duha. Bistvo je privaditi se na knjigo, imeti individualen odnos, medtem ko je značka samo zunanji izraz gibanja. Zdaj se bralna značka nadaljuje v gibanju S knjigo v svet, s katerim se prilagaja širšim zahtevam, uvaja nove oblike, samo v namenu ostaja nespremenjeno. Vse, kar otrok pridobi s knjigo, je bogastvo; zanemarjeno otroštvo bo imelo posledice za vse življenje. Tudi v težavah ne smemo obupati, saj je knjiga največja nosilka kulture.

Po podelitvi priznanj najbolj zaslužnim pri tem gibanju je predsednik Zveze bralnih značk Slovenije Igor Longyka razgrnil dejavnost v zadnjih dveh letih in nakazal delo za prihodnje obdobje. Ob živahni razpravi se je oblikovalo grenko spoznanje, da so z novimi normativi oslromašili dejavnost bralne značke, ponekod celo razmišljajo o ukinitvi gibanja, dokler ne bodo rešili sedanjega položaja. (Žal so prizadeti bolj govorili sami sebi, saj predstavniki, ki so jim bile večkrat izrečene tudi ostre besede, ni bilo.) Z odprtim pismom ministrstvu za šolstvo in šport in z osebnim stikom bodo organizatorji skušali omiliti sedanje stanje.

Se naprej bo naloga gibanja iskati nenehno nove oblike dela, da bi bila čim večja svoboda in ustvarjalnost mladih, hkrati pa je nujno strokovno oceniti gibanje. Priporočljivo bi bilo ponovno statistično spremljati gibanje. Seveda pa tudi v prazničnih trenutkih niso pozabili na pomanjkljivosti gibanja, saj je ponekod delo premajhna spodbuda za otroke — s tem pa je večja škoda kot korist.

Predsedništvo je tudi v novem obdobju ponovno prevzel Igor Longyka.

JOŽE ZUPAN

Posavci peli pred polno dvorano

SEVNICA — Veselje je peti pred polno dvorano poslušalcev, in če se ti izkažejo še kot dobri poznavalci, pevci zapoje še bolj zavzeto in iz srca. Tako je bilo tudi na petkovi reviji Pesem Posavja 91, ki je v kulturno dvorano GD Sevnica privabila ne le številne poslušalce, temveč tudi glasbene strokovnjake. Med temi velja zlasti omeniti prof. Ivana Vrbančiča in predstavnice koruške pevke zveze, s katerimi je navezala plodne stike predsednik Posavskega pevskega združenja Ernest Ferik. Prof. Vrbančič je poslušal podobno revijo posavskih pevskih zborov pred osmimi leti, a je bil takrat neprimerno bolj zadovoljen. Pohvalil je pevce in zborovodje za velik napredek. Ta je bil očiten, kljub temu da sta zaradi boleznih zborovodje Janka Avenaka manjkala oba kakovostna zbora iz krške občine — Mešani pevski zbor Viktor Parma iz Krškega in Moški pevski zbor Svoboda iz Brestanice.

P. P.

Vseh dvajset let nekakšen vzorec

Osnovna šola Grm bo proslavila 20-letnico delovanja — Ena prvih s krajevnim samopriskom v novomeški občini zgrajenih osnovnih šol — Ima kaj pokazati

NOVO MESTO — Letošnjega septembra je minilo dvajset let, kar je začela z delom novoustanovljena in v novo šolsko zgradbo, postavljeno s krajevnim samopriskom in z denarjem iz drugih virov, vseljena Osnovna šola Grm. Šola se tako imenuje šele od nedavnega, ko je tudi njo zajel val preimenovanja, medtem ko je prej, od začetka, nosila ime partizanske enote, 15. divizije. Ta sprememba pa je bolj ali manj obrobne pomena, zato jo tudi omenjamo le kot zanimivost, vsekakor je pomembnejše tisto, kar se je v šoli dogajalo v vsem dvajsetletnem obdobju.

Sodobna grajena in opremljena stavba je Osnovni šoli Grm omogočila, da se je že na začetku kar najbolj približala tistim osnovnim šolam v Sloveniji, ki so že vpeljale in izvajale moderen pouk ter organizirale celotno življenje po zahtevnejših kriterijih. Kabinetni pouk je bil le ena od oblik novega načina dela na tej šoli, da vsega drugega, kar so tu še izvajali, niti ne omenjamo. Prav gotovo lahko zapišemo, da je Osnovna šola Grm vsaj za razmere v novomeški občini postala nekakšen vzorec za druge, v zvezi s tem pa omenimo še, da je bila dolgo tudi hospitacijska šola. To in še marsikaj drugega ji je dalo ime, ki v Sloveniji še vedno veliko pomeni.

»Res je, da je bila zgradba naše šole prostorna, da smo imeli kabinetni pouk in kot edina šola na Dolenjskem tudi pokrit bazen, s čimer bi se najbrž lahko pohvalili še danes, če nas prostorska stiska ne bi prisilila k spremembam,« pravi ravnatelj Marjan Špiler. »Šola je bila grajena za 720 učencev, tolikšno število pa smo imeli le bolj na začetku, potem nikoli več. Število učencev in oddelkov je potem tako naraslo, da smo morali kabinete spremeniti v običajne učilnice in razgneti urnik na ves dan. V enem šolskem letu smo imeli celo 1027 učencev, kar je tudi največ, kar šola obstaja. Letos imamo 32 oddelkov, v katerih je 850 učencev, oziroma za vsak razred štiri oddelke. Prostorska stiska je sicer nekoliko ublažena, ni pa odpravljena. Potrebovali bi večjo telovadnico, kjer imajo zdaj telesnovzgojni pouk kar po trije oddelki istovrstno, pouk v takšnih razmerah res ne more biti visoko kvaliteten. Tudi sicer kar naprej ugotovljamo, da je šola ne le premajhna, ampak tudi že zastarela in da bi se morala malo razširiti. A kam se naj razširi, ko pa je že od začetka tako utesnjena in tako nesrečno ukleščena med ulice, da stopi otrok iz učilnice tako rekoč naravnost na cesto!«

Takšna in drugačna problematika seveda nujno vpliva na življenje in delo v šoli, ju po svoje omejuje in kroji. A tako je bilo, pravijo, vseskozi, zdaj se je zataknilo tu, zdaj tam, tako da so se že zdavnaj navadili na probleme in problemčke, ki pa so jih veliko tudi razrešili. »Kljub temu,« pove ravnatelj, »se je v dvajsetih letih zgodilo na naši šoli toliko vsega, da imamo res kaj pokazati, in samo to, ne pa kaka visoka obletnica, vsaj v našem primeru o čem takem še ne moremo govoriti, je razlog, da smo se odločili praznovati dvajsetletnico obstoja in delovanja naše šole kot pomembnejši šolski jubilej.«

20-letnico bo Osnovna šola Grm praznovala ta mesec, decembra. Praznovanje so, kakor pravita Katja Bricelj in Olga Golob, zasnovali na ugotovitvi, da vsaka šola diha z učenci, učitelji in okolji, zato bodo nanj povabili tudi nekdanje učence in njihove starše ter učitelje pa številne druge posameznike, predstavnike podjetij, ustanov, krajevne skupnosti, organizacij, oblasti itd., skratka, vse, ki so imeli kakršnekoli stike z grmsko šolo.

Praznovanje jubileja se bo začelo z dnevom odprtih vrat šole, in sicer v soboto, 7. decembra. Želijo, da bi ta dan obiskali šolo predvsem starši učencev, in sicer koncert pevskih zborov, ki delujejo na grmski šoli.

cevi in prisostvovali pouku, ki ga bodo kljub sicer prosti soboti imeli, bo pa prilagojen obiskom. Starši bodo lahko stopili v katerikoli razred, ne samo v tistega, kjer je njihov otrok.

Osrednja prireditev bo v petek, 13. decembra, v šolski avli. Tu bodo slavnostni in pozdravni govori ter vse drugo v zvezi z jubilejem, glavni dogodek pa bo muzikal, v katerem bodo nastopili učenci in učitelji. Teden kasneje, v četrtek, 19. decembra, bo še ena glasbena prireditev, in sicer koncert pevskih zborov, ki delujejo na grmski šoli.

Slikarji za Dubrovnik

V Šmarjeških Toplicah
drevi razstava, prihodnji
četrtak pa avkcija
razstavljenih del

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Pod pokroviteljstvom novomeškega izvršnega sveta bodo v galeriji tukajšnjega zdraviliškega hotela danes, v četrtek, 5. decembra, ob 19. uri odprli razstavo umetniških del osemnajstih slikarjev. Razstava bo na ogled teden dni, in sicer do četrtega, 12. decembra, do 19. ure, ko se bo v zdraviliškem hotelu začela avkcija (javna dražba in prodaja) razstavljenih del. Avkcijo pripravlja agencija Rudolf iz Novega mesta in ACTIV studio v humanitarne namene, saj bodo zbrana sredstva namenili za obnovo kulturnih spomenikov v Dubrovniku.

Na razstavi bodo s svojimi deli sodelovali akademski slikarji Mitja Berce, Drago Cifrek, Dušan Filipič, Herman Gvardjančič, Janez Hafner, Stane Jagodič, Alojz Konec, Jože Kumer, Jože Marinč, Simon Mlakar, Mirna Pavlovec, Boris Sič, Branko Suhy in Klavdij Tutta ter slikarji Aleksander Sašo Jarc, Janko Orač in Stane Žerko. Nocojšnjo otvoritveno slovesnost bo spremljal kulturni program. Nastopili bodo: Dolenjski oktet, pesnica Neža Maurer, kitarist Dušan Pavlenič in Instrumentalni trio.

TOKRAT »ANEKS«

BREŽICE — Kot sporoča tukajšnji Zavod za kulturo, bo zaradi spremembe v abonmajskem programu druga gledališka predstava, »Aneks«, na sporedu v torek, 10. decembra, ob 19.30, in ne v petek, 6. decembra, kot so navedli prvotno v abonmajskem sporedu. S predstavo Aneks se bo na odru Prosvetnega doma v Brežicah prvič predstavilo ptujsko gledališče s profesionalnim igralškim ansamblom mladih, toda že priznanih igralcev iz različnih poklicnih gledaliških hiš. Ptujčani bodo nastopili v smislu komične fantazije, ki nagovarja gledalce in igralce: Živite zdaj v tem trenutku, prepustite se življenju, prepustite se trenutku, kajti to je naša večnost! Predstava je tudi za izven. Predprodaja izvenabonmajskih vstopnic bo od srede, 4. decembra, v brežiški knjigarni.

Ljudska glasbila skozi stoletja

Razstava v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani bogat prikaz ljudskih glasbil na Slovenskem — Dve ropotulji sta celo iz 6. stoletja pred našim štetjem

Slovensko ljudsko glasbeno izročilo še živi, gojijo pa ga predvsem prosti ljudje, tako imenovani ljudski pevci in godci, in to, kolikor se le da, v nepotvorjeni obliki. Seveda se hkrati s starimi vižami ohranjajo tudi glasbila, s kakršnimi ljudski muzikantje že vseskozi spremljajo petje in rajanje razpoloženih sokrajanov ali pa godejo le za poslušanje. Tako gre to iz roda v rod, le da so nekatera glasbila že zamenjala nova, stara pa so običajna v zasebnih ali muzejskih zbirkah, marsikatero tudi kot hišna dragocenost in spomin na nekdanje čase.

Koliko ljudskih glasbil je v Sloveniji še ohranjenih, ne ve nihče, ker jih tudi nihče sistematično ne zbira. Julijan Strajnar, etnomuzikolog pri Sekciji za glasbeno narodopisje na Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU, ki je pred nekaj leti raziskoval v Beli krajini zvočne zapise na valjih, pravi, da je teh glasbil zelo veliko in da jih je sam naštel več kot 300. Najštevilnejši da so tako imenovani arofonni, najbolj razširjene pa diatonične harmonike najrazličnejših izdelovalcev.

Vso pestrost in bogastvo ljudskih glasbil v Sloveniji kaže razstava, ki so jo odprli 27. novembra v prenovljenih prostorih Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani. Avtor razstave Julijan Strajnar je glasbila zbral iz muzejskih in zasebnih zbirk in pravi, da mu je kar žal, ker bodo morala glasbila po končani razstavi iti spet tja, od koder so prišla, saj bi po njegovi pravi ta razstava, kot jo je oblikoval arhitekt Marjan Loboda, lahko bila zametek stalne zbirke ljudskih glasbil na Slovenskem.

Glasbila, ki so na ogled na omenje-

ni razstavi, so nastala v dolgem obdobju 2600 let. Najmlajši instrument na razstavi je bil namreč izdelan šele pred dobrima dvema tednoma, medtem ko sta najstarejši dve ropotulji iz 6. stoletja pred našim štetjem. Redkost sta tudi dva zvonca, stara več kot sedemsto let; zanimivo pa je, da sta oblikovno na las podobna današnjim. Nekaj posebnega je klarinet, ki je ves zrezljan, je pa še vedno uporaben. Na razstavi je moč tudi pritrkavati na zvonove, saj so v ta namen postavili posebno konstrukcijo z zvonomi.

Zanimivo razstavo, na kateri so prikazana ljudska glasbila iz vseh slovenskih pokrajin, dopolnjujejo umetniške slike nekaterih slovenskih likovnih umetnikov, ki so upodobili ljudske godece (npr. Jakac, Gaspari) in glasbila, ter fotografije.

I. Z.

Otvoritev s koncertom

Metliška enota Glabene šole Črnomelj dobila
prostore — Za zdaj le tri učilnice

METLIKA — V metliški občini, po številu prebivalcev najmanjši v Sloveniji, sta do nedavnega delovala oddelka kar dveh glasbenih šol, črnomaljske in novomeške. Prva je odprla oddelek v Metliki leta 1968, druga devet let pozneje. Od pretekle sobote naprej pa bo v Metliki le še samostojna enota črnomaljske glasbene šole. Ob tej priložnosti so učenci pripravili v domu starejših obččanov v Metliki koncert, na katerem so pokazali, kaj so se na klavirju, harmoniki, kitari, pihalih in trobilnih naučili v nekaj letih ali celo samo v nekaj mesecih.

Kot je na slovesnosti dejal ravnatelj črnomaljske glasbene šole Silvester Mihelčič, je to, da so se v Metliki združili v enotno glasbeno šolo, ki bo delovala v prenovljenih

prostorih, pomemben kulturni priznanje. Toliko bolj, ker se je na hitro zgodilo to, kar je bilo sicer logično: da glasbene šole sodijo skupaj, v bodoči regiji Beli krajini pa še posebej.

Vodja enote Ivan Jerina pa se je zahvalil za finančno pomoč, ki so jo ob začetku šole ter pri obnovi prostorov velikodušno ponudili na občini. Poudaril je, da so začetki šole obetavni, da pa se bodo morali še spoprijeti s prostorskimi težavami, saj šola, v kateri poučujejo številne instrumente, premore le tri učilnice. Poskrbeti pa bo potrebno - tudi s štipendiranjem - za domače učitelje. Sedaj poučujejo v šoli poleg Jerine še Andrej Kunič, Silvester Mihelčič st., Anton Črnogelj, Dušan Šuštar in Ibrahim Čoralič.

M.B.-J.

Lep slikarski dogodek v Novem mestu

V Dolenjski galeriji odprli razstavo slik akademskega slikarja Jožeta Marinča iz
Kostanjevce — Razstavo, katalog in vse drugo plačali sponzorji

NOVO MESTO — Če je bilo še nekaj let nazaj slišati, da Dolenjska ne premore slikarjev, ki bi imeli kar dovolj kvalitetnega, zanimivega in značilnega ne samo za nadlokalno raven, ampak tudi in predvsem za sodobno slovensko likovno umetnost, da deluje tu pravzaprav le eden, ki se je prebil, in to celo do mednarodne veljave, akademski slikar in grafik Branko Suhy iz Novega mesta, pa danes tisti, ki količkaj pozna likovno ustvarjalnost v tem delu Slovenije in spremlja razvoj posameznikov, lahko sam ugotovi, da kar je morebiti takrat res veljalo, ne velja več.

V tem času, zlasti še od začetka osemdesetih let, se je namreč v raznih krajih na Dolenjskem čedalje bolj čutila navzočnost mladih akademskih slikarjev, ki so se, čeprav bolj ali manj še začetniki, odločili, da v slikarskem poklicu ne bodo šli po znanih in utrjenih poteh, torej se po kom ali čem zgledovali, ampak s pravo ustvarjalno ihto in nemirno raziskovalno sko takoj uredili svoje brazde na likovnem polju. Zdi se, da je akademski slikar Jože Marinč, ki kot svobodni umetnik živi in dela v Dobah pri Kostanjevici, sicer pa je doma iz Dolnje Brige pri Kočevski Reki, kjer je bil pred sedemindesetimi leti tudi rojen, v tem hotenju in silnem empiričnem zanosu do zdaj ustvaril še največ od vseh, ki so se pojavili sočasno z njim ali nekoliko kasneje, čeprav število slik ne more biti izključno merilo za ustvarjalno potenco slikarja. Vsekakor je Marinč slikar, ki ta svoj poklic nenehno potrjuje z delom, ustvarjanjem. Kot sam pravi, ne ustvarja samo takrat, ko s čopičem nanaša barve na likovno ploskev, ampak tudi in predvsem v trenutkih, ko premišlja, ko se kaotično in nejasno v njem pod velikim čustvenim nabojem začne kristalizirati in urejati v

barvite podobe, ena poleg druge, in ko vse to sili na platno, les, papir ali kar je že pri roki.

Tako so nastale tudi velike Marinčeve slike, ki ob od minulega četrta na ogled v obeh dvoranah Dolenjske galerije. Sedemindeset jih je, cikel, ki ga je v mislih zasnoval že pred kratkim poldrugim letom, ostvaril pa letos: nekaj pred vojno v Sloveniji, največ pa po njej. Razstavljenе slike so izbor iz pro-

prispevali sponzorji. Glavni del je prispevala Zavovalnica Triglav, d.d., Novo mesto, kot pokroviteljica, večji delež sta primaknila sekretariata za družbene dejavnosti občin Krško in Novo mesto, Sava papir, d.o.o., iz Krškega je pomagala s papirjem za katalog, pomagali pa so tudi drugi, zvečine zasebni sponzorji iz novomeške in krške občine. Razstava s katalogom in vsem drugim, kar je bilo treba pripraviti, je stala okoli 13.000 DEM. Predstavniki sponzorjev so povedali, da svojega deleža niso namenili v obliki klasičnega sponzorstva, temveč kot delež na podlagi poslovne odločitve. »Prej ko slej se pokaže, da pridejo iz takega sodelovanja tudi materialne koristi,« je dejal eden od njih.

Kot rečeno, razstavo spremlja barvni katalog, ki ga je izdal Dolenjski muzej, natisnil pa (v 600 izvodih) Grafos iz Ljubljane. Strokovno besedilo o Marinčevem slikarstvu je napisal dr. Juer Mikuž, v angleščino prevedel mag. Dušan Gabrovšek, slike sta za katalog fotografiral Zvone Pelko in Vlado Potočnik, medtem ko je katalog oblikoval in opremil Blaž De Gleria.

Razstava v Dolenjski galeriji bo odprta do zadnjih dni decembra, prihodnje leto pa jo bodo videli tudi drugod po Sloveniji. Z njo se bo Marinč predstavil tudi v Galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani.

I. ZORAN

Nov nastop Okteta Lipa

V soboto zvečer v trebanjskem kulturnem domu

TREBNJE — Oktet Lipa iz Trebnjega bo imel v soboto, 7. decembra, ob 19. uri koncert v trebanjskem kulturnem domu. Na sporedu bodo pesmi domačin in tujih skladateljev. Kot gost večera bo sodelovala popularna Modra kronika.

Oktet so v začetku leta 1990 ustanovili mladi ljubitelji glasbe in lepega petja ter mu nadelo ime slovenskega narodnega drevesa lipa, ki je na eni strani zakoreninjeno v slovenski ljudski pesmi, na drugi strani pa simbolično ponazarja rast pevске kvalitete oz. zahtevnejše umetniško poustvarjanje.

Kljub kratkemu času delovanja ima Oktet Lipa za seboj že kar nekaj uspešnih nastopov v trebanjski občini in drugod po Dolenjski, med drugim je sodeloval tudi na letošnji medobčinski pevski reviji Dolenjske in Bele krajine v Novem mestu.

Šole — poskusne »valilnice« za novosti

V šolske eksperimente v tem šolskem letu vključene tudi nekatere osnovne šole iz Dolenjske in Posavja — V OŠ: od treh ocenjevalnih obdobij do latinščine

DOLENJSKA — Minister za šolstvo in šport Republike Slovenije dr. Peter Vencelj je že večkrat ob najrazličnejših priložnostih dejal, da je ena najpomembnejših nalog na področju izobraževanja v Sloveniji, če ne celo glavni smoter vseh že izvajačih se sprememb, zgraditi šolstvo, ki bo ukrojeno po evropskih merilih in standardih, torej strokovno neoporečno in kvalitetno, obenem pa prijazno tako do učencev kot do učiteljev.

Prehod na novo, ki naj bo boljše in prijaznejše od dosedanjega, pa seveda ni možen kar tako, čez noč, brez modela in kakršnikoli domačih izkušenj, zato so se, v kar najtesnejšem in vsestranskem sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo in šport, odločili, da nekatere načrtovane novosti, predvidene npr. v osnovnih šolah, najprej eksperimentalno ostvarijo v izbranih šolah. S šolskimi eksperimenti so začeli že v minulem šolskem letu, tako da jih v letošnjem v glavnem ne nadaljujejo. Trenutno izvajajo izbrane osnovne šole deset projektov iz načrtov eksperimentov, medtem ko bodo tako imenovano waldorfsko šolo poskusno uvedli v letu 1992.

Manj ocenjevanja, več preverjanja

Poskus treh ocenjevalnih obdobij v osnovnih šolah

NOVO MESTO — Seminar o preverjanju in ocenjevanju znanja učencev v kontekstu treh ocenjevalnih obdobij je bil namenjen tako Dolenjcem kot Belokranjcem, od Vinice in Metlike do Kostanjevice, Brežic in Trebnjega. Vodila ga je dr. Cveta Razdevšek-Pučko, prodekan Pedagoške fakultete v Ljubljani, udeležili so se ga predvsem pedagogi, ravnatelji in svetovalni delavci, nanaša pa se v prvi vrsti na učitelje, učence in starše.

Ob poskusnem prehodu na tri ocenjevalne obdobje so najprej sprejembe v vlogi in pojmovanju preverjanja znanja, je povedala doktorica pedagoške psihologije. Učitelji bomo znanje otrok preverjali še pogosteje kot doslej. Pozor, starši in učenci, Preverjanje, a ne ocenjevanje. Vemo, da je ocenjevanje za mnoge otroke neprijetno; pre zgodnje in prepogosto ocenjevanje lahko celo usodno ruši otrokovo pozitivno samopodoba. Naš cilj je, da bi bilo znanje dobro, konfliktnih situacij na dobo. Naš cilj je, da bi bilo znanje dobro, konfliktnih situacij na raznih ravneh in trpljenja otrok zaradi ocen pa kolikor mogoče malo.

Učitelji moramo vedeti, koliko otroci napredujejo v znanju. Zato moramo čim večkrat preverjati in vrednotiti znanje, vendar bre ocenjevanja.

Na koncu koncev pa se moramo odločiti tudi za oceno, ki je, žal, tako trenutna in subjektivna stvar. Trudimo se priti do objektivnejše ocene, in to prav z oceno, — tako imenovano procesno oceno — ki jo oblikujemo z večkratnim preverjanjem znanja, z etapnim preverjanjem. Pri ocenjevanju še posebej pridejo do izraza medčloveški odnosi na relaciji učenci — učitelji. Sodobni didaktični pogledi na ocenjevanje nam narekujejo, da morajo učenci tudi v tej fazi vzgojnoizobraževalnega procesa sodelovati. Učitelji se moramo z učenci odkrito in stalno dogovarjati o času, načinu in obliki preverjanja za oceno. Prav tako morajo učenci spoznavati kriterije ocenjevanja, ocenjevanje pa mora biti izpeljano javno.

Seminar naj bo izživ za pogovor na šoli, je dejala dr. Pučkova. Mislim, da smem dodati, naj bo tudi ta zapis izživ za pogovor med starši in otroci in morda še kom.

MARJANA ŠTERN

Na prvem mestu je projekt, po katerem izvajajo v osnovnih šolah tri ocenjevalna obdobja namesto štirih. V eksperiment je zajetih nekrajkrat več osnovnih šol v Sloveniji kot lani, ko jih je bilo vključenih nekaj nad dvajset. Tako so tri ocenjevalna obdobja do šolsko leto poskusno uvedena tudi že na enajstih osnovnih šolah na območju novomeške Organizacijske enote Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in šport. To so OŠ Grm in OŠ Bršljin v Novem mestu, OŠ Šmarjeta, OŠ Trebnje, OŠ Šentrupert, OŠ Krško, OŠ Leskovec pri Krškem, OŠ Brežice in OŠ Vinica. S tremi ocenjevalnimi obdobji v šolskem letu nameravajo preprečiti kampanjsko spravevanje učiteljev in kampanjsko učenje učencev, do katerega ob štirih ocenjevalnih obdobjih malone redno prihaja. Od učitelja zahtevajo, da predela snov po učnem načrtu, od učenca pa, da ima v vsakem obdobju najmanj dve oceni iz vsakega predmeta. Da take zahteve ustvarjajo napetosti, se razume samo po sebi.

Z eksperimentom treh ocenjevalnih obdobij želijo predvsem preveriti, ali ima učitelj več časa in zato izvaja pouk na višji ravni, s sodobnimi prijemci, oblikami in načinom dela, ali pred ocenjevanjem utrjuje in preverja znanje učencev ter jih motivira za učenje in delo, ali razvija pristnejše medsebojne odnose tako med učitelji kot med učenci, ali ima boljše stike tudi s starši učencev itd. Računajo, da bo eksperiment prej ko slej pokazal, ali pomeni uvedba treh ocenjevalnih obdobij v osnovnih šolah

»Mala matura«

Prvič med osmošolci

Pred kratkim so osnovne šole dobile obvestilo, da se letošnjim osmošolcem obeta novost; nekateri ji pravijo »mala matura«, uradno pa so to zaključni izpiti. Pobudo, da bi zaključne izpite izvajali v osemletki, je dalo ministrstvo za šolstvo in šport, za koordinacijo izvedbe pa bo poskrbel Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Vsi slovenski osmošolci bodo opravljali najprej dva poizkusna zaključna izpita, prvega že v decembru, drugega v marcu. Pravi izpit pa jih čaka konec maja oziroma v začetku junija. Na izpitu bodo reševali naloge iz slovenščine in matematike, iz tujega jezika in enega izbirnega predmeta, za katerega se bo odločil vsak posamezni učenec.

Tovrstna oblika preverjanja znanja ni novost, prej so jo že opravljale nekatere srednje šole s sprejemnimi izpiti. Sedaj pa se je to breme preselilo na osnovno šolo. Rezultati zaključnih izpitov bodo namreč poleg uspeha služili za dodaten kriterij pri sprejemu učenca v srednjo šolo. Za učence bo ta način preverjanja znanja ugodnejši. Psihično bodo bolj sproščeni, zaradi tega pa bodo verjetno tudi boljše rezultati.

J. D.

res korak naprej, ali bo morebiti treba razmišljati še o kaki drugačni novosti.

Iz uradnih objav ministrstva za šolstvo in šport v Prosvetnem delavcu povzemamo in v skrajšani obliki predstavljamo še nekatere druge eksperimente, predvsem tiste, ki jih izvajajo tudi na dolenjskih in posavskih šolah.

Integrirani pouk v prvem razredu je poskusno uveden na 25 osnovnih šolah v različnih regijah, med njimi sta tudi dve iz novomeške občine: **OŠ Dolenjske Toplice** in **OŠ Šmarjeta**. V tem šolskem letu so vpeljali snave nekatere sestavine takega pouka, in sicer gre za načrtovanje pouka po področjih otrokovega razvoja, za opisno ocenjevanje in za didaktično igro. V projektu **integriranega pouka v drugem razredu** je vključenih 26 osnovnih šol, med njimi pa sta tudi **OŠ Mirna** in **OŠ Brežice**, gre pa za skupino šol, ki so v preteklem šolskem letu že »absolvirale« integrirani pouk v prvem razredu. Namen tega projekta je načrtovanje, uvajanje in evalvacija pouka, ki pri izhodnih načrtovanju in izvajanju upošteva področja otrokovega razvoja in ne predmetnih področij. Novost je v tem, da imajo učenci istega učitelja kot v prvem razredu.

V eksperimentalni projekt **didaktične prenove četrtega osnovnošolskega razreda**, ki so ga narekovali preobsežnost snovi, didaktična zastarelost pouka ter pomanjkanje strokovnih in materialnih podlag, je vključenih trinajst osnovnih šol, med njimi tudi **OŠ bratov Ribarjev** v Brežicah. **OŠ Grm** iz Novega mesta pa je v skupini devetih šol, ki izvajajo projekt Učna diferenciacija v višjih razredih. Namen tega projekta je načrtovanje, uvajanje in evalvacija nekaterih sestavnih delov fleksibilne diferenciacije v osnovni šoli.

Omenimo še projekt **Tuji jeziki na razredni stopnji**, ki je prvič v tem šolskem letu eksperimentalno uveden v nižjih osnovnošolskih razredih, in sicer v tretjem in četrtem razredu, vključuje pa sedem šol s tretjimi in štirinajst šol s četrtnimi razredi. V prvi skupini sta tudi **OŠ Franceta Prešerna** v Ribnici in **OŠ Tržišče**, v drugi pa **OŠ Louisa Adamiča** iz Grosupljeja. Na razredni stopnji se učenci tretjega in četrtega razreda učijo prvega tujega jezika, in to z namenom, da bi prej prišli v stik s tujim jezikom in tujo kulturo.

Na koncu kot zanimivost zapišimo, da so v okviru šolskih eksperimentov na dveh ljubljanskih osnovnih šolah uvedli tudi latinščino. I. ZORAN

PESMARICA IZ PORABJA

LJUBLJANA — V soboto, 23. novembra, so med zborovodskim seminarjem v Cankarjevem domu predstavili notno publikacijo Sprotulete blizu ide. Gre za prvo pesmarico ljudskih pesmi porabskih Slovencev, izdala pa jo je ZKO Slovenije. V pesmarici je 31 pesmi, ki so jih za zbor priredili slovenski skladatelji Radovan Gobec, Uroš Krek, Slavko Mihelčič, Janez Močnik in Samo Vremšak.

PLESNA DELAVNICA

LJUBLJANA — Tridnevno plesno delavnico plesne tehnike ob jazzovski glasbi bo od petka, 13. do nedelje, 15. decembra, organizirala ZKO Slovenije v dijaškem domu na Taboru v Ljubljani, vodila pa jo bo nemška strokovnjakinja za ta ples, Johanna Richter iz Münchna. Delavnica bo za otroke, stare do 14 let.

Tak, drugačen aktiv so imeli tudi učitelji slovenskega jezika in knjižničarji v občini Trebnje. Zbrali so se v Šentrupertu. Najprej so udeleženci v prijetni poslovni stavbi Stanovnanjske zadruge občudovali slike s Šentruperskimi motivi, delo akademskega slikarja Veljka Tomana. V šolski knjižnici so si ogledali razstavo o pomembnih osebnostih, ki so kakor koli vezane na Šentrupert, nato pa so se odpravili na Hraštno (tudi vreme jim je bilo naklonjeno), kjer so prisluhnili bogatemu predavanju prof. Marije Gabrijelečič Bogatino besedni zaklad ob miselnih vzorcih (Gabrijelečičeva je začela svojo ustvarjalno pot na Šentruperski šoli).

Pedagoginja Marija Gabrijelečič je nekaj časa raziskuje branje v petem razredu ob testih, s katerimi so nekdanji testirali učence v petem razredu v zvezi s poklicnim usmerjanjem. Prvi rezultati raziskave so zaskrbljujoči. Besedni zaklad petošolcev je reven (pri tem se mestno okolje skoraj ne razlikuje od podeželja), učenci se skopo izražajo, ne poznajo odtenkov posameznih besed. Zato bo treba sistematično bogatiti besedni zaklad že v nižjih razredih in tako pripomoči k pestrosti izražanja. Primeren način dela so tudi miselni vzorci, ki s svojo razgibanostjo in pestrostjo barv pripomorejo, da skušajo učenci poiskati čimveč besed na določen pojem ali temo.

Drugačno okolje je pripomoglo k še večjemu zadovoljstvu ob dognanjih. Še bežen pogled na valovito pokrajino, seznanitev z zgodovino te pokrajine, poromanje k freskam na Viher — in že se je rodilo spoznanje, da takšna oblika dela ne sme biti prvič in zadnjič.

JOŽE ZUPAN

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 5. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 0.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
ŠOLSKA TV:
9.50 RAZVOJ MEHANIKE
10.15 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: LEDVICE
10.40 ZAKAJ RIB V VODI NE ZEBE? ZAKAJ IMAJO NEKATERA DREVEVA LISTJE TUDI POZIMI?
10.50 MOSTOVI
11.20 ZGODBE STIGA TRENTERJA, švedska naniz., 4/6
12.15 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
14.10 VIDEO STRANI
14.20 NENAVADNI PRIMER SVETEGA MIKLAVŽA, angl. film
15.10 MOZAIK MOSTOVI, ponovitev
15.40 SOVA, ponovitev
16.40 EP VIDEO STRANI
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 MOZAIK
PO SLEDEH NAPREDKA
17.35 V ČETRTEK OB 17.30
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
TELOVADKA, franc. nadalj., 5/10
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 EVITA PERON, amer. nadalj., 3/4
20.50 TEDNIK
21.50 DNEVNIK 3, VREME
22.20 POSLOVNA BORZA
22.35 SOVA
TAKSI, amer. naniz., 7/12
V OBMOČJU SOMRAKA, 5. epizoda amer. naniz.
0.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.10 Euroritem (16. oddaja) — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Zarišče — 20.30 Klasični dosežki v oblikovanju (angl. dok. serija, 6/6) — 20.55 Mali koncert — 21.05 Svet na zaslону — 21.35 Retrospektiva: Iz slovenske dramatik: I. Cankar: Kralj na Betajnovi (TV adaptacija predstave MGL) — 23.35 Program HTV 1 — 0.05 Yutel

PETEK, 6. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.15 in 13.15 — 1.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
KLUB KLOBUK
EVITA PERON, amer. nadalj., 3/4
EURORITEM, 16. oddaja
13.30 DNEVNIK 1
14.35 VIDEO STRANI
15.15 SOVA, ponovitev
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 MOZAIK, ponovitev
TEDNIK, ponovitev
18.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 FORUM
20.20 NAJDALJŠE SOVRAŠTVO, angl. dok. serija, 3/3
21.15 TRGOVINA Z MAMILI, angl. nadalj., 1/6
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.45 SOVA:
PRI HUXTABLOVIH, 19. epizoda amer. naniz.
BREZ OBRAMBE, franc. film
DRAŽLJIVO, franc. erotični program
1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.00 Tenis: turnir za diamantni teniški lopar — 17.10 Euroritem (ponovitev 16. oddaja) — 17.30 Studio Maribor — 19.00 Videomex (ponovitev) — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Koncert orkestra Slovenske filharmonije (prenos 1. dela) — 21.00 Mozart na turneji (11/13) — 22.00 Videonoč — 1.00 Yutel

SOBOTA, 7. XII.

SLOVENIJA 1

8.30 — 13.45 in 15.25 — 1.25
8.45 VIDEO STRANI
8.55 TV MOZAIK
8.55 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 29. lekcija
9.20 RADOVEDNI TAČEK
9.35 PRAVLICE IZ MAVRIČE
9.55 POTEPUH IN NOČNA LUČKA
10.05 ALF
10.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.45 9. REVILJA OBRRTNIŠKIH PEVSKIH ZBOROV SLOVENIJE
12.15 MOZART NA TURNEJI

13.15 FORUM
13.30 DNEVNIK 1
15.50 MARLBORO MUSIC SHOW
16.20 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 POROČILA
17.05 ŽABIČA IN KIT, kanad. film
18.40 KLASIČNI DOSEŽKI V OBLIKOVANJU, angl. dok. serija, 6/6
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 TVARIETE
21.35 SOVA
MURPHY BROWN, 1. epizoda amer. naniz.
22.00 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.35 SOVA:
V OBMOČJU SOMRAKA, 6. epizoda amer. naniz.
TISTO JE BILO TAKRAT, TO JE ZDAJ, amer. film
1.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

9.55 Svetovni pokal v alpskem smučanju: supervelesalom (ž), prenos — 15.00 Turnir za diamantni teniški lopar — 17.45 Supervelesalom (ž), posnetek — 18.30 Teleski: Pripravimo se na smučanje (ponovitev) — 19.00 Garfield in prijatelji — 19.30 Dnevnik SA — 20.15 Filmske uspešnice: Poltergeist (amer. film) — 22.15 Tenis (posnetek) — 0.15 Yutel

NEDELJA, 8. XII.

SLOVENIJA 1

7.40 — 12.40 in 13.35 — 0.45 TELETEKST
7.55 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ZAV
TELOVADKA, franc. nadalj., 5/10
9.35 GLASBA SKOZI ČAS, 5/16
10.35 GARFIELD IN PRIJATELJI, ponovitev
11.05 DOMAČI ANSAMBLI: ANSAMBL NAGELJ
11.35 OBZORJE DUHA
12.00 CHARLIE CHAPLIN: KRAJ NE-SREČE
12.30 DNEVNIK 1
12.50 OAZA - ŽIVLJENJE BELEGA MENIHA
13.25 NAJVEČJI GLASBENI KLOVN NA SVETU: VICTOR BERGE
14.40 JOHANN SEBASTIAN BACH, nemška nadalj., 3/8
15.30 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STEANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 POROČILA
17.05 PREPOVEDANI PLANET, amer. film
18.40 EP VIDEO STRANI
18.45 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.20 SLOVENSKE LOTO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 MOJ PRIJATELJ GIONO, franc. naniz., 6/6
21.10 EPP
21.15 ZDRAVO
22.35 DNEVNIK 3, VREME
23.10 SOVA:
RAZREDNIK, amer. naniz., 3/22
V OBMOČJU SOMRAKA, 7. epizoda amer. naniz.
0.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: slalom (ž), 1. tek 9.55, 2. tek 12.55
14.00 Program HTV — Športno popoldne — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Svet narave: levinja Kali (angl. poljudnoznan. serija, 1/6) — 21.00 Drugačne zvezde: Monsun (potopisna reportaža, 4/6) — 21.30 Izbor filmov znanih režiserjev: J. Tati: Praznik (franc. film, ČB) — 23.05 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Nedeljsko popoldne — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 13.55 Družinski magazin — 14.25 Nedeljsko popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.35 Inozemska znanst.-popularna serija — 22.25 Dnevnik — 22.45 Sportni pregled — 23.30 Glasbena oddaja — 0.30 Poročila

PONEDELJEK, 9. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.50 in 13.15 — 1.00 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.40 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
14.55 OBZORJA DUHA, ponovitev
15.15 SOVA, ponovitev
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO

18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 Evripides: ELEKTRA, drama HTV
21.40 OSMI DAN
22.25 DNEVNIK 3
22.55 EP VIDEO STRANI
23.00 SOVA:
V OBMOČJU SOMRAKA, 8. epizoda amer. naniz.
NEDOTAKLJIVI, 15. epizoda amer. naniz.
0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.00 Teleski 90: Pripravimo se na smučanje (ponovitev) — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik KP — 20.00 Tribute to... — 20.30 Entropijsko načelo (angl. poljudnoznan. oddaja, 1/2) — 21.00 Sedma steza — 21.30 Omizje — Yutel

TOREK, 10. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.45 in 13.15 — 1.25 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 V ČETRTEK OB 17.30, ponovitev
11.00 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 31. lekcija
11.25 SEDMA STEZA
11.55 OSMI DAN
12.40 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
14.25 VIDEO STRANI
14.35 MOZAIK, ponovitev
ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 31. lekcija
15.00 SOVA, ponovitev
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 MOZAIK
ŠOLSKA TV
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 MALA GLORIA, amer. nadalj., 1/4
21.00 NOVOSTI ZALOŽB
21.10 NEW KIDS ON THE BLOCK: KORAK ZA KORAKOM, 1. oddaja
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.35 POSLOVNA BORZA
22.50 SOVA:
DA, PREDSEDNIK, angl. naniz., 2/8
V OBMOČJU SOMRAKA, 9. epizoda amer. naniz.
GLASBA SKOZI ČAS, 9/15
1.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 14.00 Muenchen: tenis, finale 17.10 Euroritem (17. oddaja) — 17.30 Studio 2 Koper — 19.00 9. revija obrtniških pevskih zborov Slovenije — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Zarišče — 20.30 Umetniški večer: Franko Capri v pozdrav (amer. dok. film); Spoznajte Johna Doeja (amer. film, ČB) — 23.45 Yutel

SREDA, 11. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.50 in 13.15 — 0.20 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK, ponovitev
ŽIV ZAV
ELEKTRA, drama HTV
MALA GLORIA, amer. nadalj., 1/4
EURORITEM
13.30 DNEVNIK 1
15.10 VIDEO STRANI
15.20 SOVA, ponovitev
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 POROČILA
16.55 SLOVENSKA KRONIKA
17.05 MOZAIK, ponovitev
BOJ ZA OBSTANEK DOMAČE OBRTI, nizozemska izobraž. oddaja, 12/13
17.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
NEDOSEGLJIVA, nemški film
21.40 DRUGA GODBA
22.10 DNEVNIK 3
22.45 EP VIDEO STRANI
22.45 SOVA:

SLOVENIJA 2

Opomba: 14.00 športna sreda: tenis, košarka
18.10 Euroritem (ponovitev 17. oddaja) — 18.30 Slovenci v zamejstvu — 19.00 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Zarišče — 20.30 Športna sreda — 22.15 Svet poročila — 23.00 Yutel

Prijaznejšo šolo tudi za učitelje

Večkrat živimo v nasprotjih, tudi v šolstvu. Čim bolj se kroji sredstva za to dejavnost, tem bolj se čuti potreba po otrokom prijazni šoli. Razveseljivo je, da je vedno več drugačnih oblik dela, povečuje se število učencev, ki imajo šolo radi. Vse te drugačne oblike pa zahtevajo pri učiteljih veliko več dobre volje in izpolnjevanja. Nenehno poudarjamo potrebo po ustvarjalnem, sproščem otroku. Tak pa naj bi bil tudi učitelj. V vsem tem šolskem letu je bilo kaj malo prizadevanj, da bi bil zadovoljen učitelj. Šolsko leto se je začelo z novimi normativi, ki so v marsikom oblikovali občutek, kako malo je vredno delo posameznikov. Ob nenehni boju za dostojen materialni položaj smo pozabili, da bo uspešna in prijazna šola le tedaj, če bodo uspešni ljudje, ki izvajajo vzgojnoizobraževalno delo.

In vendar je v učitelju še marsikdaj dovolj entuziazma (le do kdaj?), s katerim se skuša izobraževati in dati otrokom več, kot mu daje družba.

Le malokdaj pomislimo, da bi bilo dobro tudi v izobraževanje vnesti več vredine in sproščenosti, s tem pa tudi več osebnega zadovoljstva. Posamezni poskusi so bili zelo uspešni; takšne so bile nekatere pedagoške delavnice tujih strokovnjakov (a kaj, ko je takšna kotizacija, da si jo lahko le malokdaj privoščijo), pa tudi nekateri organizatorji poskušajo, da bi obogatili svojo dejavnost tudi s kulturo.

KIRURŠKI PRIPOMOČKI — V torek dopoldan sta v novomeški bolnišnici zastopnika ameriške firme Aviosuture, Novomeščan Matjaž Bajc (na sliki skupaj z dr. Morelo in Klavsom Langerjem) slovenskim kirurgom predstavila nove avtomatske šivalne naprave za šivanje in krajanje črevesja. V novomeški bolnišnici imajo po zaslugi dr. Morelo in drugih kirurgov kar nekaj izkušenj pri takšnih posegih, nove izpeljanke teh »šivalnih strojev« pa jim bodo še pripomogle k uspešnosti takšnih operacij. (Foto: J. Pavlin)

LJUDJE PO JIH PRISRČNO SPREJELI — Del reke beguncev, ki se vali s Hrvaške proti Sloveniji, se je ustavil tudi v ribniški in kočevski občini. Prvi naslov, na katerega so se lahko obrnili, je bil občinski Rdeči križ. Tam so jih zelo lepo sprejeli, kot sta povedali Katic, Matasovičeva in Pejičeva, iz Vrbanje pri Županju, ki je od zranenega Vukovarja oddaljena le kakih 20 kilometrov. Sedaj stanujeta z otroki v planinskem domu v Glažuti, kot gostji lastnika objekta, Nenada Štekića. Pravita, da ju več ne skrbi usoda domačij, premoženja, vsem je edini cilj le golo preživetje. (Foto: M. Glavonjič)

Stara porodnišnica naprodaj

Tako dobljen denar bo Splošna bolnišnica Novo mesto vložila v gradnjo nove

NOVO MESTO — Gradnja nadomestne porodnišnice in ORL oddelka ob sedanji »novi« novomeški bolnišnici je v polnem teku. Pogodba z izvajalcem GIP Pionir je podpisana do tretje gradbene faze. Toliko je bilo pred začetkom gradnje namreč zagotovljenega denarja. Investitor seveda pospešeno išče denar tudi za nadaljevanje gradnje, precejšen delež naj bi pridobil s prodajo bolnišničnih objektov na levem bregu Krke.

Tako je novomeška bolnišnica prošla skupščine občin ustanoviteljic za soglasje, ki ji bo omogočalo prodajo stare porodnišnice in otorinolaringološkega oddelka ter rehabilitacije najboljšemu ponudniku. Novomeški izvršni svet je že sklenil predlagati skupščini, naj da soglasje za prodajo stavb in zemljišč. Zahteval pa je, da ga vodstvo bolnišnice pred podpisom kupoprodajne pogodbe z njo sezna in da kompleks zares proda le, če bo izvršni svet soglašal s konkretno ponudbo.

Najlepši pogled na Pišce imamo s Pečurjevega brega. Skozi vas se vije cesta, ob kateri stojijo stare in nove hiše ter pomembnejši večji objekti. Za njimi pa se razprostirajo številni griči, ki so še posebej jeseni obarvani s pisanimi vinogradi in sadovnjaki. V kraju ima velik pomen šola; ime nosi po jezikoslovcu Maksu Pleteršniku, ki se je v našem kraju rodil. Napisal je slovensko-nemški slovar, iz katerega še danes črpamo jezikovno znanje. Njegove hiše žal nihče ne obnavlja, zato že dolga leta sameva v gozdniški severno od šole.

INTERESENTI!

RIBNICA — Republiško ministrstvo za obrambo je v preteklem tednu določilo objekte jugoslovanske armade, ki jih bodo v prihodnje lahko oddali v najem civilnim koristnikom. Določili so tudi merila za oddajo teh objektov, ki jih bo kasneje možno tudi odkupiti. V ribniški občini so to skoraj vsi objekti v vojašnici Mirka Bračiča — izvzeti sta le ambulanta in stražarnica, ki bosta služili potrebam območnega štaba TO. Vsi, ki imajo v ribniški občini potrebe po skladiščnih, proizvodnih, poslovnih in drugih prostorih, lahko dobijo vse potrebne informacije o možnostih najema na oddelku za gospodarstvo občine Ribnice.

Lovci kot pevci

V Globokem imajo že 20 let svoj zbor

GLOBOKO — V nedeljo, 30. novembra, je Lovski pevski zbor Globoko praznoval svojo 20. obletnico obstoja. Pod geslom »Zeleni gozd je lovčev raj« se je pred 20 leti zbralo 11 pevcev, sicer članov Lovskega društva Globoko, z željo, da bi ustanovili Lovski pevski zbor. Prevzel jih je zborovodja Miha Halter iz Artič in prvi nastop je bil na proslavi občinskega praznika 28. oktobra 1971. Ker se je število pevcev večalo, kot tudi repertoar in nastopi, so aprila 1974 povabili vse delujoče lovške peske zborov na prvo srečanje LPZ Slovenije v Globoko. Prvo srečanje, na katerem so nastopili štiri zbori, je preraslo v tradicionalno vsakoletno srečanje z več kot 20 zbori in lovskimi hornisti iz vse Slovenije, kar močno krepi slovensko lovsko kulturo in tudi lovsko petje, ki ima na Slovenskem dolgo tradicijo.

Prav ta zagnanost v »jagi in petju« je imela kot posledico organizacijo desetega srečanja leta 1983, ki ji bo leta 1993 sledilo že dvajseto srečanje, seveda kot priznanje za trdo in pošteno delo v lovski organizaciji. Za svojo prizadevnost je zbor dobil tudi red za lovške zasluge II. stopnje in red za zasluge II. stopnje LZ Slovenije in Hrvaške. Pod vodstvom sedanjega zborovodje Franca Keneta je zbor izvedel devet skladb, šest skladb je izvedel gostujoči LPZ Zasavje iz Trbovelj pod vodstvom zborovodje Jože Skrinarja. Začetek koncerta je odprl LPZ Globoko, v sestavi izpred dvajsetih let, pod vodstvom prvega zborovodje Mihe Halerje. Po koncertu je predsednik ZKO Brežice Ernest Ferik podelil številna bronasta, srebrna in zlata Gallusova priznanja najzvestejim pevcem, s strani LZ Slovenije pa je Miloš Medved ravno tako podelil priznanje LPZ Globoko. Veseli smo, da lovcev ne drži le lovška strast in pripadnost lovski organizaciji, pač pa tudi želja po petju v lovskem zboru.

J. GRAKALIČ

Človeka spozna po barvi glasu

Sara iz Banjaluke našla ukradenega otroka

»Ljudje me poznajo kot Saro. Doma sem iz Banjaluke. Tukaj sem že dvajset dni. Spadam med tiste ljudi, ki želijo ljudem dobro in jim pomagajo.« Tako se nam je predstavila gospa Sara, o kateri smo v zadnjem času veliko brali in slišali. S pomočjo svoje volje lahko pomaga ljudem, ki so v nesreči.

»Ko sem bila stara 15 let, sem začutila čudežno moč, s katero sem najprej znanecem, kasneje tudi drugim prerokovala njihovo usodo. Opisala sem jim značaj, njihove značilnosti. Skratka, prebrala sem jim njihovo osebnost. Vedno pa sem to delala dobronamerno, z željo, da jim pomagam. O njenem delu govorijo številni uspehi. Pred kratkim je pomagala najti otroka neki materi. Povedala ji je, v katerem kraju v Nemčiji tiči njeno dekle.

Zdravniki se še danes ne morejo sprijazniti z njeno sposobnostjo postavljanja diagnoze za posamezne bolezni. Ljudje so ji za to zelo hvaležni. V zadnjem času se je specializirala na postavljanje diagnoz tumorjev in malignih obolenj. Sposobna pa je pozdraviti tudi sterilnost pri ženski.

Zgodilo se je že, da je nekaterim odsvetovala potovanje, ker je uvidela, da bi se končalo nesrečno. Tisti, ki so ostali doma, so ji bili za to hvaležni, drugi pa so čutili posledice.

Ce hočeš biti Sarin pacient, ni potrebno, da se z njo srečaš. Z njo se lahko pacienti pogovorijo po telefonu. Kdor se ji predstavi, si Sara na podlagi glasu skicira njegov portret, prodre v dušo osebe in šele nato se začne pravi pogovor. V intimnost zdravljence prodira po barvi glasu. Da človeku pomaga, je dovolj, da ga le sliši.

Povprašali smo jo ali lahko predvidi zadetek na loteriji. Pa je odgovorila, da ne. »S tem se jaz ne ukvarjam. Mislim, da obstajajo v življenju lažje in pomembnejše stvari, kot je denar,« je še dodala. Če jo želi kdo poklicati, naj zavrti telefonsko številko: 061-864-064.

M. GLAVONJIČ

Piš iz Pišec

Moja vas se predstavi

Doma sem v prijazni vasi Pišce, ki leži na južnem pobočju Orlice. Pišce so središče krajevne skupnosti, ki jo tvorijo vasi Podgorje, Blatno, Pavlova vas in Dednja vas. Na tem območju živi okoli 1350 prebivalcev. Poleg zaposlitve se preživljajo predvsem z dohodka iz vinogradništva in sadjarstva, saj sta za ti dve panogi kmetijstva najugodnejša lega in podnebje. Vas je dobila ime po lahmem vetriču, ki stalno piha po dolini, domačini pa mu pravimo »piš«.

Najbolj zanimivo je, da imamo s Pečurjevega brega. Skozi vas se vije cesta, ob kateri stojijo stare in nove hiše ter pomembnejši večji objekti. Za njimi pa se razprostirajo številni griči, ki so še posebej jeseni obarvani s pisanimi vinogradi in sadovnjaki. V kraju ima velik pomen šola; ime nosi po jezikoslovcu Maksu Pleteršniku, ki se je v našem kraju rodil. Napisal je slovensko-nemški slovar, iz katerega še danes črpamo jezikovno znanje. Njegove hiše žal nihče ne obnavlja, zato že dolga leta sameva v gozdniški severno od šole.

V centru Pišec stoji spomenik, posvečen kmečkemu uporom in NOB. Le nekaj metrov višje stoji cerkev sv. Mihaela, iz katere se v nebo dviguje mogočen zvonik. Cerkev je v notranosti izpopolnjena z zelo dragocenimi kipci in freskami. Za njo izvira žuborec in bistri potok Gabernica, ki napaja ljudi naše in sosednjih krajevnih skupnosti. Včasih je bilo ob njem kar trindvajset mlinov, do danes pa se je ohranil le eden. Zanj skrbi turistično društvo in ga po potrebi tudi obnavlja.

Omeniti moram še starodavni grad, za katerega pa ni prihodnosti, če ne bo denarja za njegovo obnovo. Zgrajen je bil v 13. stoletju, sedanjo neoromansko podobo pa je dobil leta 1876. V Pišceh imamo tudi večnamenski dom s kulturno dvorano, knjižnico, pošto in ambulanto. Za dobro voljo pa skrbijo kar tri okrepevalnice. Sicer pa je sama vas z okoljem kar lepo urejena in smo vaščani prešli že vrsto turističnih priznanj. Mislim, da mi bodo Pišce vedno najlepši kraj, če me bo življenjska pot peljala še tako daleč v širni svet, se bom vedno rad vračal v svoje prelepe Pišce.

STANKO CIZEL, 8.r.
OŠ Maksa Pleteršnika
Pišce

NAMESTO BOMBONA ZA KNJIGO

Pred tridesetimi leti so prvič podelili bralno značko na Koroškem. Danes je v to gibanje vključenih 35 bralnih značk po vsej Sloveniji. Ob tem jubileju se bralna značka nadaljuje pod geslom S knjigo v svet. Na osnovnih šolah po Sloveniji so ta jubilej praznovali različno. Na naši šoli pa smo se na pobudo knjižničarja odločili za akcijo »namesto bombona za knjigo«, kar pomeni, da smo se v tednu Slovenskega knjižnega sejma odpovedali bombonom in drugim sladkarijam in smo ta denar namenili za knjige. Obrnili pa smo se tudi na naše obrtnike ter na zavarovalnici Tilio in Triglav. Akcija je uspela. Skupaj smo zbrali 39.090 SLT, od tega so zbrali učenci 4.069 SLT. Z denarjem smo na knjižnem sejmu v Ljubljani in v Mladinski knjigi v Novem mestu kupili več kot 60 knjig. V kratkem pa mislimo značkarji na našo šolo povabiti tudi letošnjega jubilarca, pesnika, pisatelja in prevajalca Severina Salija. Takrat pa se bomo zahvalili tudi darovalcem, ki so prispevali denar za knjige.

Učenci lit.-gov. krožka
OŠ Vavta vas

Samostojna SLOVENIJA 1991

Kmečki otroci brez štipendij?

Odborniško vprašanje Boža Kravcarja iz Trebnjega

TREBNJE — V tem šolskem letu ni dobil štipendije niti en kmečki otrok v trebnjski občini, je potoliž na seji trebnjske občinske skupščine pretekli četrtek odbornik SKZ — Ljudske stranke iz KS Trebnje Božo Kravcar. V septembru so dobili štipendisti iz kmečkih družin odločbe, s katerimi so jim ukiniteli štipendije iz tako imenovanih združenih sredstev, po novem so to republiške štipendije.

Vzrok, da so kmečki otroci ostali brez štipendij, so »preveliki dohodki na družinskega člana«, ki je bil dosežen na kmetiji, kot so zapisali na republiškem zavodu za zaposlovanje. Ta zavod je izračunal vrednost točke na osnovi katastrskega dohodka, in sicer tako, da je katastrski dohodek iz leta 1990 revaloriziral s faktorjem 215. Davčna uprava je revalorizirala katastrski dohodek s faktorjem 13,4 za kmetijska in s faktorjem 23,3 za gozdna zemljišča.

Kravcar je navedel za primer štiričlansko družino, kjer je katastrski dohodek za leto 1990 znašal 1.823

PRVE KADILSKE IZKUŠNJE

Mateja: »Pri nas kadi ati. Ko prižge cigareto, grem rajne ven. Nihče mu ne more dopovedati, da škoduje sebi in nam.«

Boštjan: »Priznam, poskusil sem, vendar poskus ni uspel. Kašljal sem lep čas, zato me je minilo.«

Igor: »Če bi bilo v moji moči, bi najprej zaprl vse tovarne cigaret. Najbolj sem vesel, da mama ne kadi več, ati pa je še trmast.«

Boštjan: »Dovolj smradu imam doma, ker oba kadita, zato me prijatelji ne bodo nikoli pregovorili, da bi kadal še jaz.«

Jernej: »Vsaka cigareta vzame človeku nekaj minut življenja. Zakaj bi jih zapravljali na tak način?«

Peter: »V tem trenutku mislim, da ne bom nikoli kadal. Ne vem pa, kaj bo čez nekaj let. Ne upam si trdit, da bom nekadilec.«

Zbrala: SANDRA NOVAK
7. r., OŠ Artič

IZ OSNOVNE ŠOLE CENTER

Planinski krožek na naši šoli deluje že nekaj let, rednih mesečnih izletov se udeležuje tudi po več sto planincev. Letni program izletov je objavljen na naši stalni oglasni deski, prav tako tudi fotografije, ki jih posname vodja krožka Tone Andrejčič. Na oktoberskem izletu nas je vodil v Pleterje in Kostanjevico, kjer smo si ogledali tudi Kostanjevico jamo. Mladinski pevski zbor pa je sodeloval na seminarju za zborovodje kot demonstrator. Profesor Slosar je z nami vadil dihanje, intonacijo in drugo. Na koncu nas je pohvalil. Učenci sedmih razredov so imeli priložnost spoznati Kitajsko ob živi besedi in diapozitivih. Zanimivo in poučno je bilo.

NEVA BAMBIČ
OŠ Center Novo mesto

POHOD NA MOHOR

Izkoristili smo zadnje sončne jesenske dni in jih preživeli v naravi, za športni dan smo učenci petih razredov odšli na Mohor. Hodili smo po asfaltirani cesti mimo hiš, vinogradov in vikendov. Kmalu smo prišli na makedamsko cesto in tudi hiš je bilo vse manj. Vzpeli smo se v breg in pot nadaljevali po nekoliko zložnejši cesti. V dolini pod sabo smo opazovali stari del Krškega in reko Savo, ceste, železnico. Z Mohorja smo opazovali tudi breštanski grad, z druge strani pa se nam je odprl pogled vse do Senovega. Tisti čas so ravno obnovljali cerkev na Mohorju, zato smo morali biti previdni, da nam ne bi kaj padlo na glavo. Izšli smo tudi, da se ob zelo jasnem vremenu z Mohorja vidijo celo Triglav in Savinjske Alpe. Ko smo se nekoliko sprostiti in si odpočili, smo se vrnili proti šoli.

STANKO LEVIČAR
5. b., OŠ Jurija Dalmatina

LAHKO BI BILI VRABČKI

Novinarskemu krožku naše šole bi rada dala živahnejše ime. Do sedaj sem se domislila imena Veseli vrabčki. Ne zdi se mi ravno najboljša, pa vendar je za vrabčke značilno, da vse svoje misli povedo s živkanjem. Vsi jih slišimo in izvemmo vse, kar se dogaja v njihovi deželi. Tudi mi, artiški novinarji, smo marsikje znani, zato bi lahko nosili ime Vrabčki. Poleg tega smo tudi veseli, trdoživi in odporni pred zunanjimi vplivi. Upam, da bo kdo prislunil moji ideji.

MELITA BOGOVIČ
6.b., Novinarski krožek
OŠ Artič

Vse drugačno, tudi otroštvo

Pri Kastelčevih v Žabji vasi, na robu Novega mesta, so stvari jasne

Žabja vas je že zdavnaj izgubila svojo nekdanjo podobo in prvotni namen. Nekakšen vzhodni zaključek Novega mesta je, odkoder se z vijugajočo cesto proti rodovitnim šentjernejkim ravninam. Kot trmoglav dokaz, da je nekoč živela od domačega kruha in ga nekaj celo meščanom odtalala, stoji prav na koncu, vsa prenovljena, toda nepopačena domačija Tineta Kastelca. Velika, sodobna kmetija s polnimi svinjaki in hlevi je bila okolju dolgo trn v peti. Vse težji vsakdanjik pa je izrinil malomeščanske predsodke. Družina se je po prejšnjem vihanju nosov nekaterih sosedov zdaj že privadila zavidljivim pogledom.

V toplino sodobne, pa vendar še

vedno kmečke kuhinje se cmeravo novembrsko popoldne ni moglo vsiliti. Klepet je bil malce neobičajen, saj je petinštiridesetletni ata Tine ostal neizprosno v svoji odločitvi; otroci, ki pri vsakem delu že zaležejo za odrasle, naj tudi povedo, kakšno je kmečko življenje na obronku mesta. Še kako se je izkazalo, da svojo mladež dobro pozna!

Osemnajstletna Vesna hodi na medicinsko, Erika s štirinajstimi na trgovsko, najmlajši, Andrej, pa je še v osemletki. Vesna se, kakopak, najbolj spominja, da pot od zastarele kmetije do sodobnega gospodarstva ni bila ravno rožnata. Vsak dinar se je sproti obrnil, zato kakšnega izobilja ni bilo.

Najprej so prišli na vrsto hlevi, stroji, nazadnje hiša. Marsičemu so se takrat odrekli.

Ata je imel trpkotno otroštvo. O tem jim je velikokrat pripovedoval ob večerih. Morda jim je prav to ublažilo spoznanje, da bo tudi njihov čas za izgranje odmerjen le na nedelje in praznike. Marsikatera žalostna se je utrnila ob opazovanju življenja vrstnikov. Najbolj boleče pa je bilo, da so jim velikokrat nalepili ponižujoč vzdevek »kmetavz«. Toda odraščali so, odrasčali precej hitreje kot drugi. Čeprav so še vsi trije najstniki, gledajo in sprejemajo življenje tako, kot je. Dan je razpet med učenje in delo, za zabavo ga zmanjka. Dolgčas jim je tuj, saj je v troje še in še prilik za šale. Vsak ima tudi že svojo željo in svoj cilj. Vesna bi rada študirala naprej, Erika se mota po glavi kreatorski poklic, Andrej pa bo »gazda«. Že zdaj vse kaže, da bo očetov veren naslednik: dolgih misli, kratkih, jednatih besed in moč dejanj.

Zaslili so se koraki. Konec besedičenja in kovanja načrtov. Dan, kolikor ga je še ostalo, je treba izkoristiti. Postoriti, kar je potrebno, in šola tudi zahteva svoje. No, zvečer bodo družno posedeli pred televizijo. Takrat bodo občutili vso srečo, ki so je deležni in tudi vredni: topel dom, ljubezen in mir.

Ko sem jih, v ugašajočem, že zmeraj cmeravem popoldnevu zapuščala, sem jim kar malce zavidala njihovo drugačno življenje, drugačno otroštvo.

JANJA KASTELIČ

KASTELČEVI: Vesna, Andrej in Erika

Kaj je za sabo pustila jugoslovanska vojska

Z območja, ki ga pokriva Pokrajinski štab teritorialne obrambe Dolenjske, so se zadnji vojaki jugoslovanske armade umaknili v petek, 25. oktobra, zjutraj. Takrat je zadnji vojak te proslule armade zapustil letališče Cerklje, medtem ko so bili ostali objekti že prej v rokah slovenske vojske. In kaj je ta »ljudska« jugoslovanska armada pustila za seboj? To, kar je reporter videl v Tehnično remontnem zavodu Bregansko selo, na letališču v Cerkljah, v novomeški vojašnici in v novomeškem domu nekdanje JNA, je prava podoba te JNA: razdejanje, uničenje, nemarščina, smrad in nesnaga, skratka — balkanizem v najslabšem pomenu. Edini vojaški objekt, ki so ga zapustili v dobrem stanju, je tisti na Trdinovem vrhu na Gorjancih, kjer je bila nazadnje le peščica prestrašenih vojakov in ga očitno niso mogli ali hoteli razdejati, njihov namen, da bi odpeljali opremo, pa so jim prepričali pripadniki Pokrajinskega štaba TO Dolenjske.

Stabilizacija v Breganskem selu

Nekdanji Tehnično remontni zavod (TRZ) Bregansko selo se razprostira na veliki površini tik ob slovensko-hrvaški meji. Prej je bilo tu zaposlenih okoli 800 ljudi, večina s hrvaške strani, danes pa skrbi za najnujnejše vzdrževanje tega zavoda 40 ljudi; 36 od teh jih je med vojno, 28. junija, prestopilo v slovensko Teritorialno obrambo, med njimi tudi sedanji upravitelj Andrej Gajski, za Zlatko Sambolek in inženirja Ramo Hadžajlić, edini od številnih inženirjev, ki so včasih delali tu. Ti trije so v TRZ delali po 20 let in več. »Prej smo na tem ogromnem kompleksu opravljali remont borbenih in neborbenih vojaških vozil, od tankov, topov, kamionov do pehotnega orožja. Kar pomemben del, okoli tretjino, pa je bil namenjen za storitve za civilni sektor, imeli smo namreč dober servis za škodo in warburg,« so povedali. Večina strojev je sicer ostala v velikih halah TRZ, vendar je povsem nemogoče obnoviti delo v prejšnjem obsegu, pa tudi nesmiselno bi bilo, saj takih zmogljivosti slovenska vojska nikakor ne potrebuje. »Ogromno pa manjka ročnega orožja, ki so ga pokradli nekdanji delavci. Sele sedaj delamo inventuro in bomo tako vsaj približno ugotovili, kaj vse manjka.« Stroji so sicer vsi ostali, a precej jih že prej ni delalo, več pa je takih, iz katerih je odhajajoča jugo vojska pobrala nekatere vitalne dele in jih sedaj ne najdejo. Zanimivo je, da je nekaj strojev, predvsem velikih strožnic, še iz predvojnih Hitlerjevih časov. Vojni plen pač. »Mi sedaj sodelujemo pod slovensko obrambno ministrstvo, naša naloga pa je čuvati in, kolikor se le da, vzdrževati ta veliki kompleks,« pravi Gajski. Večina objektov je zaprta, stroje pa konservirajo, saj bi samo greje celotnega kompleksa ogromno stalo. V TRZ sedaj popravljajo kamione za potrebe slovenske vojske, naredijo vse, kar je potrebno za tehnični pregled. Za ta dela je predvideno skupaj 56 ljudi.

Ogromno dela so sedanji zaposleni imeli s čiščenjem in pospravljanjem nesnage, ki so jo za seboj pustili vojaki »zgodnje armade«. Je pa jugo vojska iz Breganskega sela odpeljala veliko zmogljiv računalnik, ki so ga nabavili pred 10 leti. Odpeljali so ga v Cerklje, vendar jim ga pred umikom z letališča slovenski vojaki niso dovolili odpeljati s seboj, in tako je prišel nazaj v Bregansko selo, kjer še sedaj neinstiran čaka na boljše čase. Največji problem pa je, ker zanj nimajo nobene dokumentacije. »Ta računalniški sistem je bil takrat med najsodobnejšimi in temu primerno tudi drag,« pravi inž.

Hadžajlić. »Samo vrednost softvera — ima okoli 1100 programov — je kakšnih 350.000 nemških mark. Vendar ta računalnik ni bil nikoli izkoriščen, ker ga pač niso znali uporabljati, vodilna vojaška struktura v TRZ pa je bila taka, da se je računalnika tudi bala, zanje je tako novotarija predstavljala nevarnost. Imeli smo tudi veliko zelo dobrih osebnih računalnikov, ti pa so vsi izginili. Nasploh je bilo prej tako, da je imela vsaka tajnica svoj računalnik, ki ga je uporabljala le kot pisalni stroj, inženirji pa nikakor nismo mogli priti do njih,« pravi.

Nasploh je prej v TRZ kar polovica vseh zaposlenih delala v režijskih službah. Civilni uslužbenci so bili v primerjavi s številnim vojaškim osebjem močno zapostavljeni. Tako je imel na primer zastavnik nazadnje po 20 tisočakov plače, inženir z 20 leti prakse pa je zaslužil največ 12.000 din. Poleg tega so imeli oficirji stanovanja v Zagrebu in še pri rekreaciji so delali različne: oficirji so vsak četrtek opoldne vsem na oči na bližnjem igrišču igrali nogomet, medtem ko je raja delala. Zato še toliko bolj groteskno zvenijo razna realsocialistična gesla iz časov vojnega komunizma, ki so ostala na stenah. Eno od njih se glasi: PRODUKTIVNOST — KLJUČNO PITANJE STABILIZACIJE. In na vse to z obledelih in zaprašenih slik z vzvišenim pogledom neprizadeto zre nekdanji vrhovni poveljnik.

Pasje ute in ključavnice

Velikanski kompleks letališča Cerklje obsega okoli 500 hektarjev. Ko je odšla jugoslovanska vojska, je kazal tako podoba, kot bi šle čez zvezni vandalske horde. Cela in nepoškodovana je ostala samo letališna pista, ki je divjaki pač niso mogli izruvat in odpeljati, so se pa zato primitivno znesli nad vsem ostalim. Cesar niso mogli odmontirati in odpeljati, so na najbolj divjaški način uničili, podrli, razrušili, demolerali, razbili. Od komandnega stolpa so ostali samo zidovi, hangarje so do tal podrli, luči ob pisti požagali, v številnih objektih v letališkem kompleksu ni v vratih skorajda niti ene cilindrične ključavnice. Ker je eden od srbskih voždov obljubljal, da bo Srbija v kratkem postala druga Svica, bodo verjetno te ključavnice namestili na njihove bančne trezorje. Za tisto, kar bodo morali hraniti, bodo kar ustrezne. Drago elektronsko opremo so iztrgali iz aparatur, jo zmetali na kup in zakurili svoj »dostojanstven in civilizacijski« kres. Nek niški specialci se je zagledal v podboj straniščnih vrat in je hotel to dragocenost na vsak način »odštemovati«, a ni šlo. Zato je malo pametnejši od obeh odnehal in podboj »zmasakriral« na kraju samem, da ne bi padel v roke »dunajskim konjskim hlapcem«. Nekega naslednika Nikole Tesle je potrgal kable. Na zunanji steni že prej zanemarjene in sedaj demolicirane vojaške barake pa je pustil Slovincem navodilo, od katerega, če ga udejanjate, lahko dobite aids. Bistrost in inventivnost teh specialcev je vidna tudi pri ostankih nekaterih delavnic. Namesto da bi stroje odnesli skozi vrata, so si delo olajšali tako, da so podrli celo stavbo. Na letališču z izjemo termoelektrikega objekta ni za »ljudske vojske« ostalo nič celega ali nepoškodovanega. Celo že prej nedelujoče velike pralne stroje so razbili. Vsega pač niso mogli odpeljati, ker so najprej začeli nalagati pasje ute in gnile deske od starih barak. Kaj se ve, če sedem let vse prav pride! Pse so pa pustili, da so se lačni in prestrašeni še lep čas klatili po letališču, dokler jih niso novi gospodarji privabili in polovili; sedaj zanje zgledno skrbijo.

Edini kolikor toliko ohranjen in delujoč objekt na letališču je velika kotlovnica, od koder so ogrevali celotno letališče. »Na energetskih objektih in napravah nismo opazili namernih poškodb,« pravi Ivan Fuks, ki je na letališču delal 15 let, sedaj pa je pripadnik stalne sestave TO. »Sreča je, da je energetika delovala tako rekoč do zadnje minute pred njihovim odhodom, se pravi do petih zjutraj 25. oktobra. Mi pa smo v kotlovnico prišli že ponoči, ker nismo mogli dovoliti, da bi zadnji čas kaj uničili. Vodja kotlovnice je bil civilist, s katerim smo imeli dobre odnose; prav on je tistega padalskega podpolkovnika, ki je vodil letališče, prepričal, da se kotlovnice ne spleča demontirati.« Svoje čase je bilo na območju letališča tudi po 1000 vojakov, od tega 350 do 400 oficirjev, ogrevali so okoli 20 objektov, od tega 9 kasarn in 2 hangarja. »Vse skupaj pa je bilo zelo slabo gra-

jeno, nič izolirano in smo greti noč in dan, velikega haska pa ni bilo,« pravi Fuks. »Zlasti ni bilo moč ogreti hangarjev. Sedaj gornjega dela letališča sploh ne ogrevamo, ker je ekspanzijska posoda počena. Nasploh pa je treba za energetiko najprej poskrbeti, saj so tu ogromni stroški, prav pri tem pa se da tudi največ prihraniti.« Je pa tudi energetska delavnica ostala, razen naprav seveda, popolnoma gola. »Miže in stole smo dobili na odpadu, delamo pa z lastnim orodjem, ker so odnesli vse, od stružnic do najmanjšega ključa.«

Delavci kotlovnice so se dogovorili, da bodo 27. junija popoldne proslavili neodvisnost Slovenije. »Že teden pred tem dnem smo kupili prašička, tega dne pa nam ga je pek spekel, da bi ga odnesli v vikend na Gorica, kjer naj bi proslavljali,« se spominja Fuks. Tik pred koncem službe pa je vse osebe letališča sklical v zbor komandant podpolkovnik Milan Biga. »Oficirjem je prepovedal izhod z letališča, ven so šli samo nekateri, ki so tistim, ki so bili doma, nesli orožje, da bodo, kot so rekli, 'branihi porodice'. Civilnim uslužbencem je komandant dovolil odhod, vendar nas specialci pri izhodu niso pustili oditi. No, končno smo le lahko šli in naša družba je šla na piknik, ki pa je bil najbolj žalosten v mojem življenju. V glavnem smo gledali helikopterje in poslušali radio. Fantje so mi rekli: 'Ti si šef, daj komando!', jaz pa sem jim odgovoril, naj vsak ravna po svoji vesti. Odšli smo vsak na svoj dom, jaz sem imel nahrbtnik že prej pripravljen in naslednji dan zjutraj sem se javil v TO. Od okoli 150 civilnih uslužbencev na letališču se jih je v TO takoj prijavilo tri četrt, na delo pa ni razen nekaj Srbov šel nihče več. Tako je bilo letališče v nekaj dneh energetsko mrtvo. Poleg tega je bilo delo naših fantov izvrstno organizirano: vedeli smo za vse, kar se na letališču dogaja, prisluškovali pa so tudi vsem njihovim pogovorom in vezam. Sicer pa je na letališču takoj po napadu zavlada panika in dezorganizacija in tudi avione so umaknili v temi in prav na paničen način.«

Zadnji jugoslovanski »lastniki« cerkljanskega letališča so na vsem območju in brez načrta postavili številne mine. Do sedaj so sicer že lep del letališča razminirali, vendar je še vedno nevarnost, da niso našli vseh min, zlasti protipehotnih. Gre za majhne plastične mine, ki jih ne morejo odkrivati z detektorjem, zaradi visoke trave pa jih je težko videti. Na tako mino je zapeljal kmet s traktorjem, a se je to na srečo končalo brez hujših posledic. Drugače pa bi bilo, če bi nanjo stopil človek, zato opozarjajo, naj ljudje nikar ne hodijo po letališkem kompleksu.

V Cerkljah je predviden učni center za slovensko vojsko. Ker je letališka pista nepoškodovana, bi lahko Cerklje v prihodnosti postalo alternativno letališče za Zagreb, Ljubljano in Maribor. Slovenska oblast je cerkljansko letališče že ponudila v uporabo Združenim narodom, če bi le-ti na Hrvaško poslali mirovne sile.

Umetnost ni za vojsko

Vojašnice zaradi odbijajoče sovjetske »arhitekture«, ki so jo naši boljševiki, tako kot vse ostalo, tako verno posnemali po svojih velikih internacionalnih bratih, že same po sebi niso prijemi kraji. Novomeška pa po odhodu jugo vojske kaže ne samo mizerno, ampak prav odvratno podobo. Vse je prazno, uničeno, nemarno, zanikrno. Od nekdanj vzorne vojaške kemične čistilnice so ostali samo razbiti zidovi, v pekariji so »iztrgali« peč in porušili steno, v kateri je bila vzdana. V veliki jedilnici od vsepovsod kaplja voda. Je pa tam še življenje: vanjo je našel pot iznajdljiv vrabec. Po prostorih se povaljujejo smrdljivi ostanki vojaških cap, po stenah popackani posterji z nagimi ženskami in vseposod Titove slike v raznih pozah in uniformah. In še njegov velik kip v »spomen parku«, kjer se mu seveda »kunejo«. To je zapuščina »nepremagljive« armade, ki je skoraj pol stoletja tako uspešno upravljala slovenski denar. Tehnika in napredek sta vojake tako prevzela, da so iz novomeške vojašnice pobrali tudi električna stikala. Umetnost pa očitno ni za vojsko, saj so kipi, tako Titov kot Milana Majcna in Matije Gubca ostali na svojih mestih.

Tito gleda v stene

Ogromno škodo so povzročili tudi v novomeškem domu nekdanje JLA. Komaj pred dobrih desetimi leti zgrajena stavba (v glavnem jo je postavila novomeška občina) je opustošena. Že na zunaj se vidi, da je bila tudi prej slabo vzdrževana, notri pa so ostali samo prazni prostori, ki jih zamaka voda. Za silo so svinjarijo počistili novomeški teritorialci, ki so vsaj v nekaterih prostorih usposobili tudi uničeno električno napeljavno. Sicer pa je bolje, da človek ne vidi vsega. Na primer razdejanje kino dvorane, v kateri ni niti enega od nekdanjih več kot 500 stolov, da o kino aparaturah in ostalem niti ne govorimo. Edino, kar v tej stavbi dela, sta dva od štirih avtomatov za postavljanje kegljev na štiristeznem kegljišču. In še ena zanimivost, ki pade v oči: vse Titove slike so sicer pustili, a so jih obrnili, tako da sedaj nekdanji vrhovni poveljnik gleda v stene. Bogve kakšna simbolika naj bi bila v tem. Nekaj že mora biti na tem, saj so tudi doprsni Titov kip v avli doma obrnili, tako da človek, ki vstopi v dom, vidi le njegov mogočni tilnik, medtem ko veliki vodja vizionarsko zre skozi umazane šipe na jug, proti neuvrščenim afriškim deželam.

Na najvišji ravni, v vseh pogledih, je vojaški objekt na vrhu Gorjancev. Slovenska vojska ga je prevzela v najlepšem redu in celega. Ostalo je vse, tudi čista in vzdrževana kuhinjska oprema in celo smuči so bile v kleti. Vojaki so znotraj zgradbe hodili v copatih in tako počno tudi slovenski.

ANDREJ BARTELJ

V nekdanjem kolosu, Tehnično remontnem zavodu Bregansko selo, kjer je bilo včasih zaposlenih 800 ljudi, je sedaj 40 delavcev. Ti skrbijo za vozila slovenske vojske.

Pred odhodom jugoslovanske soldateske z letališča v Cerkljah je na tem mestu stal velik hangar.

Ostanki drage elektronske opreme cerkljanskega letališča, ki so jo uničili in zažgali niški »specialci«.

Tu je bila včasih peč, v kateri so pekli kruh za novomeško vojašnico.

Delu pravično plačilo, ne miloščino

Dušanu Semoliču, predsedniku Svobodnih sindikatov Slovenije, smo zastavili nekaj vprašanj, ki se nanašajo predvsem na socialne stiske delavstva, v tem času nekam čudno zapuščenega sloja prebivalstva, nekdanj kovanega v zvezde, zdaj teptanega v prah.

• **Slovinci že dolgo upiramo poglede v Evropo, trkamo na njena vrata, prosimo za vstop vanjo. Kako vi ocenjujete ta naša prizadevanja? Kakšna je Evropa v vaših očeh?**

Evropa, naša perspektiva, je ob sedanjem vodenju države bolj utopija kot stvarnost. Prepričevanje Zahoda o tem, kar bi moralo biti samo po sebi umevno — to je samostojnost in suverenost nekega naroda — je nujno, a še zdaleč ne dovolj za naš neodvisni status znotraj te Evrope. Evropa je predvsem trden gospodarski sistem, celovit socialni program, spoštovanje pravnih norm in človekovih pravic ter priznavanje različnih mišljenj in idej.

Samo priznanje slovenske državnosti nam lahko omogoči Evropa, dejansko samostojnost pa bomo morali doseči sami. Le gospodarsko močna, razvojno uspešna in ekonomsko učinkovita država Slovenija bo lahko zaživela kot subjekt znotraj sistema, za katerega smo se odločili. To pa so naloge, ki sta jih država oziroma vlada do sedaj potiskali na rob, ob tem pa bili gluhi in nemi do položaja delavstva.

Boj za preživetje je tudi na Zahodu krut, a tam so vsaj njegova pravila znana in za vse veljavna. Na tej strani ni več. Odpovedali so vsi ventili za varstvo delavca. Odpovedale so inšpekcije dela, ki so v povsem podrejenem položaju lokalnih oblasti. Družbeni pravobranilci samoupravljajo so ob izgubi pristojnosti postali le še slaba vest prejšnjega obdobja, čeprav je nadzor, pa naj se imenuje, kakor hoče, nad početjem v podjetjih, nad akta, pogodbami in različni reorganizacijami še kako potreben. Sodišča združenega dela pa so ob nedorečenih delovnih zakonodaji in zatranosti tudi neučinkovita.

• **Za Evropo torej, vsaj kar se zaščite delavcev tiče, še nismo povsem dozoreli. Ali lahko sindikati kaj storijo, da bi se hitreje prilagodili njenim standardom? Sindikati so v Slovenskem kar precej, njihova vplivnost pa je majhna; v republiški skupščini nimajo prave veljave. Bo v prihodnje drugače?**

To je resnica, dejstvo. Delavskih strank v skupščini ni, zato tudi naš glas veliko ne zaleže. Več kot doslej bomo sindikati lahko za delavce storili, če bomo in ko bomo bolj vplivni. Vendar naša moč še narašča. V Sloveniji se vse bolj širi sindikalni pluralizem; delujejo zveze in konfederacije sindikatov ter sindikati na ravni občin, sindikate ustanavljajo v podjetjih... Vendar pa vse te oblike doslej niso bile zakonsko urejene. Novost v naši zakonodaji je predlog za izdajo zakona o reprezentativnosti sindikatov, ki naj bi določal uresničevanje sindikalnih funkcij.

• **In kakšna je vsebina zakona, ki naj bi sindikatom omogočil večjo veljavo pri zastopanju interesov delavcev?**

Po predlogu zakona, ki ga je pripravila republiška vlada, so reprezentativni tisti sindikati, ki delujejo nepretrgano pol leta, so neodvisni od delovanja države in delodajalcev, izpolnjujejo pogoje za demokratičnost in uresničevanje svobode ustanavljanja in včlanjevanja v sindikate ter se financirajo v glavnem iz članarine ali drugih lastnih virov.

Zakon sicer v ničemer ne posega v vprašanja organiziranja, včlanjevanja, povezovanja in delovanja sindikatov, določa pa, da pridobi sindikat lastnost pravne osebe z deponiranjem statuta oziroma drugih temeljnih sindikalnih aktov pri republiškem ali občinskem upravnem organu. Na ravni republike bodo po zakonu lahko reprezentativni sindikati iz različnih panog oziroma dejavnosti ali poklicev, ki bodo povezani v zvezo ali konfederacijo in bodo delovali na območju vse republike. Na ravni republike bo lahko reprezentativen tudi sindikat, ki je posebej pomemben glede na sestavo svojih članov, denimo sindikat novinarjev, sodnikov... Tudi na ravni panoge bodo reprezentativni samo tisti sindikati, ki delujejo za vse območje republike, vanje pa je včlanjena najmanj petina delavcev panoge. Najmanj 20 odstotkov članstva je tudi pogoj za reprezentativnost sindikata dejavnosti. Odločbe o reprezentativnosti bo izdajalo republiško ministrstvo za delo. Za primerjavo za zakonsko ureditvijo zahodnega sveta naj omenim, da ima Francija štiri reprezentativne sindikate, medtem ko v Nemčiji zakon delovanja poklicnih sindikatov ne ureja.

• **Organiziranost sindikatov, ki jo bo predpisal novi zakon o reprezentativnosti sindikatov, je le podlaga za vaše skupno učinkovitejšo sindikalno delovanje. Največ dela pa čaka prav svobodne sindikate, ki**

ste najmočnejši. Ali lahko podaste socialno podobo Slovenije, ki jo nujno moramo predrugačiti, če ne želimo zdrsniti na samo dno socialne krize?

Namesto opisa te podobe naj govore podatki, številke! Kar 60 odstotkov zaposlenih prejema plače, ki so nižje od povprečne, to pa je 420.000 zaposlenih delavcev! Med njimi je 50.000 takih, ki prejemaajo zajamčene osebne dohodke. Na nekajmesečno drežanje sindikatov se je vlada le predramila in pred kratkim sklenila povečati zajamčeni osebni dohodek od prejšnjih 4600 na sedanjih 6000 tolarjev. Sklep velja od 1. oktobra dalje. Povedati pa je treba, da je v Sloveniji še 10.000 delavcev, ki prejemaajo še nižje plače od zajamčene. Kako ti živijo, nihče ne ve, lahko le ugibamo.

Nekaj tisoč delavcev tudi po dva meseca ne dobi plače. Najbolj so ogroženi torej tisti, ki delajo, a ne vedo, ali bodo dobili izplačan vsaj minimalni osebni dohodek. Najbolj žalostno pa je to, da jim ta znesek ne zadošča niti za preživetje. Povprečna plača je bila leta 1989 še 1400 mark, leta 1990 že za polovico manjša, danes pa smo pristali na 350 nemških markah in še grozi nevarnost, da se bo ta vsota za pol zmanjšala. Ob tem je treba navesti še podatek, da je v Sloveniji 130.000 upokojencev, ki dobivajo — po septembrskih podatkih le do 5.000 tolarjev pokojnine, gre pa za skoraj tretjino vseh upokojencev. Okrog 184.000 odraslih in otrok pa dobiva socialne denarne pomoči, 82.000 ljudi je brez dela. Skratka: 326.000 ljudi ali 16 odstotkov celotnega prebivalstva Slovenije živi v izredno težkih socialnih razmerah, petina za delo sposobnega prebivalstva pa na samem robu preživetja. Vsak peti za delo sposobni prebivalec naše republike je torej brez dela ali pa prejema tako mizerno plačo, da z njo ne more preživeti.

• **In kaj ob takšni hudi socialni stiski občutijo, kaj vam govori delavci?**

Slovenski delavec ne vidi perspektive, boji se za socialni in materialni položaj, boji se za možnosti svojih otrok in mirno starost staršev. Enostavno se je znašel pred zidom, čez katerega ne vidi ali pa si ne upa pogledati, ker ga je odkrila strah. Ne glede na to, ali je zaposlen v gospodarstvu ali negospodarstvu, mu ostane le boj za preživetje. Če mu ne bo uspelo zbrati dovolj denarja za nakup stanovanja, bo izpostavljen odušnim najemninam ali pa bo ostal celo brez doma. Ob tem pa mora preživljati iz dneva v dan dražjo državo in armado svojih nezaposlenih kolegov, med katerimi se lahko kaj hitro znajde tudi sam. Zaman pričakujemo, da bo tako zagrenjen delavec uspešen pri svojem delu, kar je temeljni pogoj za razvoj. »Motiviran« je le z bojaznijo pred izgubo zaposlitve in mislijo na preživetje. Usoda strokovnjakov je podobna. Posledica tega morečega pritiska je pomanjkanje iniciativnosti pri iskanju tržno zanimivih programov, gospodarski preobrazbi z bolj učinkovitimi sredstvi, kot so tehnološki presežki.

Le v kratkovidnih družbah posvečajo vlade tem vprašanjem tako malo pozornosti kot naša. Za odnos vlade, ki v obdobju družbenega in gospodarskega preloma nima izdelanega niti socialnega programa, pa lahko uporabimo mnogo težji izraz od kratkovidnosti.

• **Pa ste z vsemi temi dejstvi »pritisnili« na vlado, skupščino?**

Jasno, ob vsaki priložnosti, ki se nam ponudi. Vendar smo, kot veste, naleteli na gluha ušesa. Naše zahteve zvenijo že kot refren, ki se ponavlja:

— naj vlada pripravi celovit pristop k prehodu na gospodarske spremembe glede na politični položaj v Jugoslaviji in Evropi in pripravi socialni program;

— naj sprejme zakon o stečajih, ki bo drugače opredelil položaj delavcev zaradi stečaja — in vlogo sindikata;

— naj ob procesu ukinitja delovnih mest ustvari pogoje za odpiranje novih; gre zlasti za zagotovitev ustreznih sredstev in ekonomskih spodbud, s katerimi bi odprli nov razvojni ciklus in nova delovna mesta (pošiljanje delavcev na zavod za zaposlovanje ni rešitev);

— naj parlament in vlada ustvarita pogoje za uresničevanje in izvajanje kolektivnih pogodb in sprejmeta zakon o kolektivnih pogodbah;

— naj takoj preneha administrativno omejevanje plač in vlada naj zagotovi poročstvo za izplačevanje zajamčenih osebnih dohodkov in nadomestil, določenih v zakonu za primere, ko podjetja nimajo sredstev, najkasneje pa do 18. v mesecu;

— naj se razbremenijo gospodarstvo (in bruto osebni dohodki), skratka, naj se pocieni delovanje države.

• **Socialna stiska delavcev je po vsem tem že tako huda, da je ne bo možno omiliti drugače kot s čimprejšnjim dogovorom med vsakokratno vlado in delavstvom, kako naprej: ali s skupnimi prizadevanji**

ali z nenehnimi stavkami, z uveljavljanjem (delavske) sile. Javnost ve, da si sindikati prizadevate za dosego socialnega partnerstva z oblastjo (tudi novimi lastniki družbenega premoženja). Kaj želite doseči s takšnim dogovorom?

Socialno partnerstvo zahtevamo predvsem z namenom, da bi dosegli spremembe sedanjih odnosov v družbi in večji vpliv delavcev v njej. Tako sindikati terjamo sodelovanje:

— pri oblikovanju in sprejemu ustave, ki bo s svojimi določbami zagotovila sindikalne svobode in socialno-ekonomski položaj in pravice delavcev v parlamentu. V prvi in socialni državi je normalno, da sindikati svoja stališča in predloge v zvezi s tem usklajujejo z vlado in delodajalci ter v parlamentu;

— pri takojšnjem lastnjenju družbene lastnine, ki bo delavcem in upokojencem zagotovilo na neodplačan način solastništvo, skladno z njihovim prispevkom k povečanju družbenega premoženja;

— pri zagotovitvi soupravljanja delavcev, ki mora biti z ustavo opredeljeno kot ustavna pravica, ki je tudi zakon ne more omejiti in ki temelji na delu delavca;

— pri povečevanju vpliva sindikatov na oblikovanje in sprejem zakonov, ki urejajo pravni in socialno-ekonomski položaj in pravice delavcev v parlamentu. V prvi in socialni državi je normalno, da sindikati svoja stališča in predloge v zvezi s tem usklajujejo z vlado in delodajalci ter v parlamentu;

Zakaj Zarja ne more zažareti

NOVO MESTO — Marjan Ravbar, poslanec Zelenih, je na seji novomeške občinske skupščine 28. novembra zahteval, da vsi poslanci in vsi lastniki dosedanjih družbenih stanovanj do 15. decembra dobijo odgovore na več vprašanj. Zvedeli naj bi, kolikšna sredstva so bila porabljena za ustanovitev stanovanjskega podjetja Zarja in od kod so šla, prav tako, iz katerih sredstev in v kakšni višini se je financirala ureditev novih prostorov. Zahteval je odgovor z natančno navedbo bivših lastnikov, katera osnovna sredstva in kolikšna finančna sredstva so že bila prenešana na Zarjo. Zanima ga tudi, kje so se do sedaj zbirala sredstva pobranih stanarin in zahteva natančno poročilo o pobranih stanarinih in njihovi porabi v letošnjem letu. Spraševanju se je pridružil poslanec Robert Peterlin, ki ni bil zadovoljen z dobljenim odgovorom na postavljeno vprašanje, zakaj izvršni svet dovoljuje tako visoke prodržitve stanarin. V sklepi fazi ustanavljanja stanovanjskega podjetja bo torej treba razčistiti stvari, ki bi jih verjetno morali mnogo preje.

Pogodba o ustanovitvi stanovanjskega podjetja Zarja, delniške družbe, je bila slavnostno podpisana in v kleti restavracije Breg z odličnim šampanjcem zalita 30. oktobra. Podpisali so jo direktorji (oz. njihovi pomočniki) ustanoviteljev družbe, GIP Pionirja, IMV, Ljubljanske banke Dolenjske banke, Gozdnega gospodarstva in Cestnega podjetja, ki so v Zarjo kot ustanovitelje prinesli stanovanja v vrednosti okrog 70 milijonov mark, seveda pred lastnjenjem stanovanj po novem zakonu, ki bo za dve gotovo v marsičem spremenil. Poštari so si zadnji hip premislili. Zarja naj bi po ustanovitveni pogodbi skrbela za gospodarjenje s stanovanji in opravljala strokovna, administrativno — tehnična in druga dela za lastnike stanovanj, namen družbe pa je tudi investicijska dejavnost na področju stanovanjskega gospodarstva, pridobivanje, upravljanje in oddajanje stanovanj. Dober teden po podpisu ustanovitvene pogodbe je bil objavljen tudi javni poziv za odkup delnic novega stanovanjskega podjetja, ki naj bi s polno paro začelo delati s 1. januarjem 1992.

Da med ustanovitvi stanovanjskega podjetja ni občine, ki ima po novem stanovanjskem zakonu 51 milijonov nemških mark vredno premoženje v obliki stanovanj po knjigovodski vrednosti, je bilo vsaj toliko čudno kot dejstvo, da med ustanovitvi ni, na primer, Krke kot firme z omembo vrednim stanovanjskim premoženjem, ali da Pionir soustanavlja v bistvu konkurenčno podjetje. Navsezadnje je Zarja otrok občinskega vladnega programa, prva dva moža občine, župan Marjan Dvornik in premier mag. Boštjan Kovačič, pa sta ob podpisu pogodbe o ustanovitvi Zarje delila navdušenje z v.d. direktorja Stojanom Horvatom in avtorjem Edvardom Ovnom iz podjetja Sonce nad odličnostjo projekta, ki se ga bo kot inovacijo v slovenskem prostoru dalo celo prodajati. Na občino se za urejanje razmerij nanašajo mnoga določila v pogodbi, občina pa naj bi navsezadnje bila tudi največji delničar v Zarji. Tako se vsaj da sklepati po pogodbah.

Občinsko stanje v ozadju projekta naj bi popravili naknadno z odločitvijo o vnosu kapitalnega vložka občine v Zarjo, a se je zaenkrat že v izvršnem svetu zaletelo tudi pri tem. Postavljen pred dejstvo oz. pred pogodbo, na katero ni mogel vplivati, je no vomeški gospodarski minister, podpredsednik izvršnega sveta Andrej Kirm, o stvari izrekel kup pomislekov, pridružil pa se mu je še nekaj članov izvršnega sveta. Menijo, da Zarja kot delniška družba na kapitalski osnovi ne ustreza modelu stanovanjskega podjetja, kot je bilo zamisljeno v občinskem vladnem programu. Prenos tolikšnega občinskega premoženja brez analize ekonomske upravičenosti in delniške družbe, da bi bila ta vendarle lahko ustanovljena, se jim zdi neodgovorno dejanje. Vprašljiv je vnos neprofitnih stanovanj v profino podjetje. Četudi bi si podjetje pridobilo licenco za upravljanje s takšnimi stanovanji, bi bilo v poslovanju podjetja

— pri zagotovitvi celovitega pravnega varstva člana in sindikalnega zaupnika; pravno varstvo pravic članov pred samovoljno poslovodnih struktur in delodajalcev, strokovno pomoč sindikatom v podjetjih in organizacijah ter zastopanje po pooblastilu so v sedanjih razmerah prednostne funkcije sindikata.

• **Če je gospodarstvo na tleh, ni kje vzeti denarja za izplačevanje socialnih pomoči, za kolikor toliko uspešno socialno politiko. Kako je z gospodarstvom?**

Gospodarstvo se utaplja v rdečih številkah. Septembra je imelo blokirane žiro račune 851 gospodarskih podjetij s 172.000 zaposlenimi. Plačilno nesposobna so postala tudi dobra podjetja, za katere bi morala vlada poskrbeti, da ne bi običajna v stečajih. Nič čudnega torej, da je delavcem že vsega dovolj. Stavke v zdravstvu, šolstvu in železniškem prometu so le uvod v obsežnejše socialne nemire nepredvidljivih razsežnosti in posledic.

Ljudem je nujno treba ponuditi ekonomsko perspektivo, jim zagotoviti socialno stabilnost in sprotno reševanje življenjskih stisk. V naši stvarnosti pa nastopa še dodatna razlika med delavstvom in nekaterimi privilegiranimi sloji, ki pod plaščem modernega managementa in privatizacije, brez učinkovitega družbenega nadzora ropajo družbeno lastnino. Vse to lahko pripelje do socialnega izbruha, ki ga bo težko ali nemogoče obvladati.

• **Če delavci ne bodo imeli več besedo kot zadnje čase na svojem delovnem mestu, pri upravljanju podjetij, tudi ne bodo delali s vnmom, srcem. Naša vlada, kot vemo, že kar precej časa pripravlja zakon o soupravljanju. Kaj menite o vsebini tega teza pripravo tega zakona?**

Zakonske teze, ki jih je pripravila vlada, delavcem sicer ponujajo soupravljanje, ne pa tudi možnosti zanj, hkrati pa ne omogočajo nujnega ravnovesja v socialnem paktu med interesi pravicami in dolžnostmi dela, kapitala in politike ter ne opredeljujejo strogih pravil ravnanja partnerjev.

Delavci in sindikati so porinjani na obrobje. Vlada in parlament — podobno kot ob lastniški, pokojninski in zdravstveni zakonodaji — tudi z zakonom o soupravljanju podirata pomembne osnove socialne družbe. Zmanjševanje pravic in zaščite delavca vodi k izrivanju delavca pri odločanju in s tem k njegovemu razlaščenju, hkrati pa tudi v povečevanje brezposelnosti.

Tudi splošno družbeno razpoloženje delu ni naklonjeno, saj se namesto proizvodnje spodbuja veriženje in mešetarjenje. Soupravljanje delavcev je glavno orodje za ustvarjanje družbene učinkovitosti in odpravljanje zastopljivosti delavcev, zato ga je treba tudi ustavno opredeliti; parlament pa naj čimprej sprejme ustrezen zakon. Le tako se bo mogoče izogniti nihanjem pri obsegu pravic delavcev zaradi trenutnih političnih razmer. Čimprejšnje sprejetje tega zakona bi tudi preprečilo strankam, da bi si v bližnji predvolilni bitki ustvarile politični kapital z obljubljanjem širokosrčnih rešitev tega vprašanja, ob njem pa bi največ izgubili prav delavci in sindikati.

VINKO BLATNIK

težko ločevati neprofitni in profinitni del in finančne učinke nega ali drugega.

Vprašljiv je vnos občinskih poslovnih prostorov v podjetje. Zakaj bi vsi delničarji bili upravičeni do dobička, pridobljenega na račun oddaje lokalov v mestnem jedru, torej do mestne rente, ki jo je vedno pobirala država? In kako bi bilo z izvajanjem sprejete politike izvršnega sveta o spodbujanju podjetništva s pomočjo poslovnih prostorov, če bi bili ti preneseni v stanovanjsko podjetje? Problematične se zdijo tudi upravljske pravice, kot so zamišljene v pogodbi, saj niso skladne z deležem premoženja. Če bi ostali delničarji nastopili skupaj proti občini, ki bi bila največji delničar, bi ji namreč lahko preprečili uveljaviti neki njen interes. Lahko bi se tudi zgodilo, da bi občina (in ostali delničarji) počasi izgubljala pravico določanja najemnikov za posamezna stanovanja. Po pogodbi se kapitalisti vložki delničarjev vrednotijo po knjižnih vrednostih v družbo vloženih stanovanj, pravica določanja najemnika pa je vezana na pokritost tržne s knjižno vrednostjo stanovanj. Kot izhaja iz delegatskih vprašanj, zapisanih na začetku, pa je očuto, da se v zvezi z ustanavljanjem novomeškega stanovanjskega podjetja porajajo še drugi dvomi: od tega, kje je bil vzlet denar za ustanavljanje podjetja, do tega, kako je bilo posebno v zadnjem času z vzdrževanjem stanovanj, porabo stanarin itd. Ve se, vsaj tako je bilo vedno zatrjevano, da so bile stanarine vedno mnogo premajhne celo za solidno vzdrževanje stanovanj, kaj šele, da bi z njimi gradili nova stanovanja. Da bi bilo v zadnjem času kaj drugače, ni verjetno. A če se podatki, četudi nehoti, skrivajo, se porajajo dvomi, toliko bolj, če se zadeve prepletajo z ustanavljanjem novih podjetij, delniških, kapitalističnih, mešanih družb, do katerih dames v javnosti ni pretiranega zaupanja.

Vse, kar so izrazili v pomislekih vladni »uporniki«, ni nujno, da se zgodi, se pa lahko. V.d. direktorja Zarje, Stojan Horvat, jih ob končni celoviti obravnavi zadeve v izvršnem svetu zato ni uspel prepričati v nasprotju. Tako zaenkrat ni bilo nič z vladnim blagoslovom za vnos občinskih stanovanj (in poslovnih prostorov) v Zarjo po pogodbi, ki jo je izvršni svet dobil na mizo šele, ko je bila podpisana. Ali bo Zarja res zažarela z novim letom ali ne in ali sploh bo, tako tik pred zdajci še ni jasno. Kdo s tem izgublja ali dobiva, pa tudi ne povsem in vsem.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Obzorja

BOŽANSKA KOMEDIJA

Nebo nad firencami je še jasno modro, kot je bilo v času, ko je v zgodovini tolikokrat opevano mesto ob Arnu obljubilo svojemu sinu Danteju Aligheriju sežig na grmadi, če ga dobi v roke. Tudi slovita Ravenna še stoji in sinji Jadran ji buta v bregove, kot ji je pred sedemsto leti, le da malo dlje od mesta kot nekoč. Naplavine voda so prekrile zemljo, naplavine časa pa ljudi, tudi najmočnejše za življenja. Danes za mnoge sploh ne bi vedeli, ko bi jih pred pozabo ne bil otel Dante, in to na svojevtrsten način, tako, da je njihova dobra ali zla dejanja in usode vpletel v speve Božanske komedije. S tem svojim najboljšim delom pa veliki pesnik ni ustvaril le najbolj bleščečega epa italijanske renesanse, temveč se v Božanski komediji kot v ogledalu iz najboljšega stekla slikovito zrcalijo doba in razmere njegovega časa.

Po vsebini je delo vizionarno potovanje po treh kraljestvih onostranstva, peklu, vičaj in raju, kakor si jih je takrat razlagala katoliška teologija in kot si jih je predstavljala bujna domišljija srednjeveškega človeka. To so pravzaprav tri stopnje očiščevanja duše ali njene katarze, od katerih je vsaka tudi pravočasni mozaik tistega, kar so v srednjem veku vedeli, čutili in občudovali. Pred bralcem se tako razvrsti ves strašni orkester Božanske komedije, v katerem so najrazličnejši liki iz antične mitologije, alegorične osebe in živali pa krščanski svetniki in cerkveni učeniki, z angeli in blaženimi.

Božanska komedija je zamikala že prenekaterega slo-

venskega pesnika in prevajalca, da bi jo prevedel, in to že pred desetletji. Tako smo od posameznikov res dobili nekaj poslovenjenih spevov, dva sta se s prevajanjem tudi prebila do konca in prevedla vseh 14.233 verzov, s tem se je na stara leta trudil tudi Alojz Gradnik, na res dober prevod pa je bilo treba čakati, dokler ga ni opravil mlajši človek. Letos so Dantejevo Božansko komedijo v prepisni dr. Andreja Capudra, zdajšnjega ministra za kulturo v slovenski vladi, izdali tudi v Trstu — v Založništvu tržaškega tiska, in sicer v eni knjigi. Dr. Capuder je to velepesnitev presajal v slovenščino več let, in sicer ob najstrožjem spoštovanju izvirnika, kar pomeni, da so tercene v prevodu ostale tercine, da je verz ostal italijanski enajsterec in da je ostala tudi terza rima. Pa ne samo to, prevajalcu je uspelo, da je poslovenjeno besedilo gladko in v lepem jeziku. Stremel je za tem, da v knjigi ne bi bilo nejasnih in nerazumljivih mest, zato so malone na vsaki strani njegove opombe, pojasnila in kratki komentarji, dodani pa tudi grafični prikazi pekla, vic in raja. Tehna in studiozna je prevajalčeva spremna beseda na koncu knjige, kjer sta kronološko predstavljena še Dante in njegov čas. Knjigo bogatijo barvne reprodukcije slik koroškega umetnika Valentina Omana. Delo se prav gotovo uvršča med najpomembnejše dosežke slovenske prevodne književnosti 20. stoletja.

I. ZORAN

SREČANJA, PORTRETI, DEJANJA

Če nam je politična odjuga prinesla nekaj novih imen iz vrst zamolčanih ali prepove-

danih pesnikov in pisateljev, ki so vsekakor vredna, da jih vpišemo med pomembnejše slovenske ustvarjalce, pa prav vse, kar prihaja zdaj med nas, ne predstavlja pretresljivo dobrih stvaritev. To potrjujejo tudi knjiga Ljenka Urbančiča Srečanja, portreti, dejanja, ki je izšla pri založbi M&M.

V knjigi so zbrani raznorodni prozni zapisi, ki jih je avtor ustvaril v nekaj desetletjih od 1942. do lanskega leta. Večina pripovedi je avtobiografskih, čutiti je pero časnika in publicista, a tudi politika, ki ostaja zvest svojemu političnemu prepričanju, zaradi katerega je moral na

tuje. V nekaterih zapisih, posebno v črticah iz mladih let, je izrazitejši literarni nadih. V celoti pa daje knjiga vtis, kot da gre za gradivo, ki še čaka, da ga avtor poveže in obdela v zaokroženo celoto. Če omissimo politiziranje in ideologiziranje, ki ga je v knjigi precej, je mogoče najti v nekaterih zapisih močne stvari, ki bi bile vredne nadaljnje literarne obdelave. Naj spomnim samo na prizor iz zapisa Kdo so bogovi, kdo volovi?, kjer avtor poroča o trenutku, ko je očetu sporočil, da se je med prvimi odzval oklicu generala Rupnika za ustanovitev Slovenskega domobranstva, in mu oče ob tej novici pljune v obraz, ali na zapis iz taborišča Gonars, kjer nek taboriščan za stavo požre živo miš. To, da je avtor pripadnik politične emigracije in nekdanji domobranec, je premalo, da bi knjigo lahko uvrstili med pomembnejše. Časi vabljivosti prepovedanega so pač že mimo.

M. MARKELJ

PRIHODNOST PODEŽELJA

Prihodnost slovenskega podeželja! Kako prijetno to zveni ušesom, četudi bi bilo najbrž bolj umestno, če bi naslovu priteknil vprašaj. Podeželje in z njim najtesneje povezano kmetijstvo sta namreč prav ta čas v veliki razvojni negotovosti, mlada slovenska država pa je zadnja, ki bi se smela s tem sprijazniti. Slovenija ima že manj kot 7 odstotkov kmečkega prebivalstva, vendar skoraj dve tretjini njenih državljanov živi na deželi, ki v preteklosti ni bila deležna take družbene skrbi kot urbana središča.

Načrten razvoj podeželja se pri nas šele dobro začel. Kako težavne in kompleksne naloge zajema tovrsten organiziran poseg, o tem se lahko prepričamo na Bavarskem, kjer ta čas preurejajo 1.700 vasi, zadošča pa že tudi branje knjige Prihodnost slovenskega podeželja, ki jo je uredila dr. Ana Barbič, ruralna sociologinja in profesorica na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, doma iz Straže pri Novem mestu, založila in izdala pa v nakladi 1.000 izvodov v šeidlovi zbirki Tiskarna Novo mesto — dolenska založba (urednik Franci Šali). V njej poleg Barbičeve sodelujejo še drugi raziskovalci slovenskega podeželja: Lojze Gosar, Anton Prosen, Peter Gabrijelčič, Pavel Gantar, Jože Dekleva, Draginja Nikolič, Marija Makarovič, Angelca Rus, Mara Rupena-Osolnik, Matija Kovačič, Evgenij Azarov, Stanka Kukar, Jerica Tomšič-Lušin in Mateja Mešl. Kar zajeten spisek raziskovalcev, ki vsak po svoje osvetlujejo zahtevno temo, predstavljajo teoretične dosežke in nakazujejo tudi praktične rešitve.

Čeprav se nekatere ugotovitve prekrivajo, knjiga celovito in jasno kaže, kaj vse bi bilo treba narediti, da bi spodbudili načrten in uravnotežen razvoj podeželja in kmetijstva. Predvsem pa bi bilo treba vsem uresničevalcem tovrstnih načrtov in idej položiti na srce, da na podeželju in v

kmetijstvu ni mogoče ničesar narediti in spremeniti brez tvornega sodelovanja kmeta in deželana samega. Razvoj se začne v glavi in srcu, strokovnjak pa se slednjega ne sme sramovati, sta zatrjevala izvedenca bavarske vlade, ko sta pred letom dni o tovrstnih posegih predavala slovenskim urbanistom na Sedlarjevem srečanju na Otočcu.

M. LEGAN

SKOZI LUČI IN SENCE

Eno izmed najboljših del, ki je nastalo v politični emigraciji, nosi naslov Skozi luči in sence. Pod tem naslovom je Ruda Jurčec, znan predvojni slovenski novinar in urednik, strnil v treh knjigah svoje spomine. Prvi del je že izšel pri Prešernovi družbi v zbirki Spomini in pričevanja.

Pisatelj nas s slikovitim jezikom popelje od otroških let v Ormožu do odhoda na humanistično gimnazijo v Ljubljano. Prvi del konča z obdobjem, ko postane študent politične visoke šole v Parizu. Že od mladosti je imel razvit močan čut in ljubezen do slovenstva. Spremljal ga je celo njegovo življenje, še posebej potem, ko je po drugi svetovni vojni odšel v Argentino. Zaveden Slovenec in pisec je ostal celo življenje, ali kot je nekoč zapisal: «Delo ljubezni ne more nikdar iz verig in vezi mladosti.» Pisatelj se nam predstavlja kot dober pisec, saj je literarno barvitost učinkovito združil z novinarstvom. Da bi lahko spoznali celotno Jurččevo življenje, bo treba še malo počakati na izid ostalih dveh delov.

J. DORNJŽ

BOŽIČ V PODOBAH IN SLIKAH

Božično in novoletno praznovanje se bližata, treba bo poslati voščilnice, na božični večer bo kdo morda želel tudi globlje dojeti ta stari družinski praznik. Oboje mu ponuja knjižni paketek Založbe Mladike, ki je izdala knjigo BOŽIČ V PODOBAH IN PESMIH skupaj z nekaj izbranimi starimi

božičnimi voščilnicami. Knjigo sta pripravila Janez Mušič in Jože Stabej. Osnova za izbor voščilnic, ki so natisnjene v knjigi (nekaj jih je priloženih za uporabo), je bila bogata zasebna zbirka božičnih voščilnic Janeza Lombergarja, za izbor božičnih pesmi pa je služila bogata zakladnica slovenskih ljudskih in avtorskih pesmi. Slovenci imamo ogromno pesmi, ki se tako ali drugače dotikajo božiča; božič je pač praznik s posebnim čarom in je spodbudil prenekaterega ustvarjalca k pisanju.

MIM

KNJIŽNI TELEGRAMI

— Mohorjeva družba iz Celja je izdala redno letno zbirko, v kateri je šest knjig: MOHORJEV KOLEDAR ZA LETO 1992, Franca Puncarja pričevanja DUHOVNIK V TAVORIŠČU SMRTI, Ivana Sivca biografski roman o znamenitem Slovincu Petru Pavlu Glavarju IN VEČNO BODO CVETELE LIPE, posodobljeno SLOMSKOVO BERILO, otroška slikanica Vojna T. Arharja ZAPISKI VESELEGA VRABČKA in priločnik ZA ZDRAVE RASTLINE Jožeta Mačka.

— Kar v desetih jezikih je izšla fotomonografija VTIKAN, za sodasno slovensko izdajo je poskrbela Državna založba Slovenije.

— Pri Cankarjevi založbi so izdali slovensko izdajo slovitnega TIMESOVEGA ATLASA SVETA.

— NEZNANA SLOVENIJA je fotomonografija o Sloveniji, avtor fotografij je France Stele, avtor besedila Stanko Klinar, izšla pa je pri Cankarjevi založbi.

za vaše zdravje

DOLENJSKE TOPLICE * ZDRAVILIŠČE STRUNJAN * ŠMARJEŠKE TOPLICE

REHABILITACIJA BOLEZNI OŽILJA

KRČNE ŽILE

To je udomečen naziv za težave, ki so v zvezi z motnjami v venskem obtoku krvi v spodnjih okončinah. Po statistiki svetovne zdravstvene organizacije motnje venske cirkulacije sodijo med najpogostejša obolenja sodobnega sveta.

Glavni vzroki za pojav krčnih žil so okvare venskih zaklopk in dedne slabosti žilnih sten. K hitrejšemu pojavu in napredovanju bolezni pa pripomorejo nekateri škodljivi dejavniki, na primer stoječe delo, dviganje bremen, prisilni položaj nog in podobno.

Bolezen se v svoji najblajši obliki kaže kot oteklina v spodnjem delu golena okoli gležnja, pojavijo se pri daljši stoji ali v drugih prisilnih položajih. Ponoči oteklina delno ali popolnoma uplahnejo. Prizadeti tožijo, da imajo težke in urujene noge ter krče, po katerih se bolezen tudi imenuje krčne žile. Kasneje se oteklina pridružijo vidno razširjene žile. Najtežja oblika bolezni so močne oteklina s pigmentirano kožo in ekcemu podobnimi spremembami ter končno razjedami. Večkrat se kot komplika-

cije pojavljajo različna vnetja, kot so šen (erizipel), tromboflebitis (vnetje žil) in inficirane rane.

Bolezen se zdravi in preprečuje z različnimi metodami fizikalne terapije, zdravili in kirurškimi posegi. Pri vseh oblikah zdravljenja je pomembno nošenje elastičnih kompresijskih nogavic, povijanje z elastičnimi povoji in gibalna terapija. Bolezen je napredujoča, če je ne zdravimo in ne preprečujemo nastanka posledic motene venske cirkulacije. V Šmarjeških Toplicah nam je v veliko pomoč pri preprečevanju bolezni oz. zdravljenju posledic napredujoče bolezni naravni dejavnik — hipotermalna oligomineralna voda, katere zdravilni učinek dopolnjujemo s sodobno medicinsko opremo in z izobraževanjem bolnika.

REHABILITACIJA BOLEZNI OŽILJA V ZDRAVILIŠČU ŠMARJEŠKE TOPLICE

Na področju rehabilitacije motenega krvnega pretoka v ožilju okončin dosega zdravilišče Šmarješke Toplice že vrsto let opazne uspehe. Poleg klasičnih metod se zadnja leta uporablja sodobna oksigenacijska terapija, ki bistveno pripomore k povečanju sposobnosti in zmanjšanju bolečin.

V program rehabilitacije so vključeni funkcionalno diagnostični pregledi, balneofizikalna terapija (vaje zaradi pomankanja kisika, specialne masaže, elektroterapija, kopeli), oksigenacijska terapija, dietna prehrana in izobraževanje bolnika.

Po zdravniški oceni stanja krvnega pretoka, funkcionalni diagnostiki (Doppler ultrazvok in klavdikacijski test) in laboratorijskih preiskavah krvi glede na dejavnike tveganja, zdravnik individualno določi program rehabilitacije.

Sama rehabilitacija obsega posebne oksigenacijske kure (hiperbarična ozonoterapija ali inhalacijska oksigenacija ioniziranega kisika med aktivnim oziroma pasivnim treningom) in enkratredno fizikalno terapijo. Uporablja se mehanoterapija (masaža s ščetkanjem, ročne in podvodne masaže) ali elektrostimulacijska terapija z biotropnim učinkom (laser terapija, štiricelne kopeli). Učinkovitost rehabilitacije zdravnik preverja z vmesnimi in končnim pregledom.

OBRAZI

S konji služil trem vojskam

Koroški borci počasi marširajo v zgodovino. Iz novomeške občine so že odkorakali domala vsi, le Bevkov stric iz Smarjete in Seničarjev Ivan iz Smolenje vasi še vztrajata na položajih. Na njih nikoli ni bilo kaj posebno prijeto, kajti koroški borci, za razliko od tistih, ki so se bojevali za domovino v drugi svetovni vojni, niso uživali kakih posebnih časti in ugodnosti. Dolgo so jih nekako, tako kot njihovega neustrašenega vodjo generala Maistra, potiskali v stran in šele kakih zadnjih desetlet, ko je bilo za mnoge tako ali tako že pozno, so spet prišli v ospredje kot pomembni krojilci slovenske zgodovine. Res je, njihov veliki met na slovensko Koroško je uspel le začasno. Izgubo te nekoč slovenske pokrajine je pač pripisati nizu nesrečnih okoliščin, vendar pa, če ne bi pokazali odločnosti, spretnosti in poguma, kljub temu da so bile za njimi že strahote prve svetovne vojne, bi verjetno za vedno izgubili še več slovenskega ozemlja.

Ivan Seničar je bil rojen v Smolenji vasi tik ob koncu prejšnjega stoletja. Doma so imeli kmetijo in kot je bilo za tiste čase običajno, je bilo pri hiši tudi veliko otrok. Tako je imel še pet bratov in dve sestrji, on pa je bil najmlajši. Pri hiši je bil poleg druge živine tudi par konj, s katerim je imel Ivan v mladosti še posebno veselje. S furanjem se je v tistih časih dal tudi kaj zaslužiti, vsak denar pa je bil na kmetiji še kako dobrodošel, saj drugega zaslužka ni bilo. Ivan je z vprego vozil premog s Struge, kjer so ga tisti časi kopali, pa drva in hlodovino z Gorjancev, ob semanjih dnevih pa je zapregel koleselj in po bližnjih in daljnih sejmih prevažal kramarje in njihovo robo. Medtem pa so že bobneli topovi na številnih evropskih frontah. Komaj

pa je Ivan dopolnil osemnajsto leto, že je dobil priložnost kanonado poslušati čisto od blizu. Cesar ga je poklical najprej v Ljubljano, kjer je bil tri tedne na urjenju, nato pa poslal na fronto v Galicijo.

Z Ivanom se pogovarjamo o starih časih. V kuhinji sva, kjer v štedilniku prijetno toplo prasketa in se na mizi rubinasto lesketa rdeče vino z Blatnikov, bližnje vinske gorice. Tja je včasih Ivan rad zahajal, največkrat delat, pa tudi zato, da je v miru pokušal sadove svojega dela in užival ob razgledu na Gorjance in Podgorje. Danes mu tja bolj poredko zaide noga, kar je razumljivo, saj mu teče že tridevetdeseto leto, kak kozarček ga pa še zvrne vsak dan, da si dušo priveže. Za svojo starost je namreč Ivan še pravi korenjak in z ženo Alojzijo marsikaj postoriata na mali kmetiji, na kateri gospodarita kar sama, za ostalo pa dobita pomoč od številne družine, saj imata šest še živih otrok, štirinajst vnukov in deset pravnučkov.

»Kaj, toliko nas je že?« je Ivan ves presenečen, ko preštavamo sadove, ki izhajajo iz njegune zakona, kateremu tudi že teče petinšestdeseto leto. Na starost se lepo dopolnjujeta. On je že nekoliko naglušen, zato mu žena »prevaža« vprašanja, ki jih na prvi mah ne razume.

Ona pa bolj slabo vidi, ima pa on zato oči kot sokol in lahko še brez očal bere časopise. Da je »Dolenjec« najzvestejši hišni prijatelj verjetno ni treba posebej govoriti.

»Imel sem presneto srečo, da sem bil vaju konj. Z njimi sem preživel vsa vojna leta. Najprej deset mesecev v Galiciji. Tam sem bil v zadnji fronto in dovažal municijo. V težki voz so bili vpreženi trije pari konj, jaz pa sem jahal spredaj. Neposredni nevarnosti tam nisem bil izpostavljen. Prav tako sem jo kar srečno zvozil v Tirolah, čeprav je bila tam italijanska artileri-

ja veliko bolj nevarna. Njihovi topničarji so bili dobri strelci, pešadija pa bolj zanič. Enkrat pa je šlo za las. Mojo vprego je napadel italijanski avion. Metal je bombe in streljal. Konji so bili pobiti, jaz pa sem se stiskal k tlom. Če bi takrat eksplodiral voz, ki je bil poln municije, bi šel pa verjetno tudi jaz v zrak,« se najbolj zanimivih doživljajev iz prve vojne spominja Ivan.

Konec prve vojne je dočkal v bolnici. Malo peš, malo z vlakom je končno le prišel domov. Toda ne za dolgo, kmalu je izbruhnil spopad na Koroškem in tam se je kaj hitro znašel tudi

Na kmetiji je lahko dovolj kruha

Razprave o belokranjskem kmetijstvu, bodisi črnomaljskem ali metliškem, se včasih vlečejo v nedogled. Glede na to, koliko časa jim je odmerjenega, bi nekdo, ki Bele krajine ne pozna prav dobro, sklepal, da velja kmetijstvo za glavno gospodarsko panogo. A kaj, ko le čas, posvečen razpravam, ni pravo merilo. Toliko manj, če se debate vrtijo okrog tega, koliko ljudi lahko preživi kmetija, ali je sploh moč delati na njej, če ni vsaj en družinski član v službi in svojo plačo pridno vlijeva v kmetijo. Občasno je slišati celo zahteve, od odgovorni, strokovnjaki ali bogve kdo pač povedo, koliko mora kmet obdelati in pridelati, da bo lahko preživel svojo družino. Odgovora ni bilo, a najbrž ne toliko zaradi ignorance tistih, ki so ga zahtevali, temveč preprosto zato, ker ga je težko dati. Še toliko bolj za deželo, kakršna je Bela krajina s svojimi bogatimi ravnimi polji, griči in celo hribi, kraškimi vrtačami in kamenjem, skratka s svojo radodarnostjo in skopostjo.

Matija Absec iz Mihelje vasi pri Črnomlju pa se gotovo nikoli ni spraševal, ali bo njegova kmetija lahko preživela poleg njega še ženo Pepco in štiri otroke. Vedel je, da jih mora preživeti. Seveda pa je za to potrebno veliko odgovodovanja in potrpežljivosti. »Razumljivo je, da ne more dati dovolj kruha za nekaj ust kmetija z dvema kravama in takšnih je v Beli krajini največ. Z drobnjarkarstvom, kakršno belokranjsko kmetijstvo v glavnem je, je težko gospodariti,« pravi Absec, ki velja za enega redkih

velikih čistih kmetov v črnomaljski občini. Dokazal je, da je s 24 ha zemlje, od tega je 8 ha obdelovalne, nekaj pa je ima še v najemu, z 19 glavami živine v hlevu ter 4.000 trtami ter z umnim gospodarjenjem moč iztisniti iz kmetije toliko, da družina lahko preživi.

Prebivalci Mihelje vasi so hiše zgradili pod gričem, prav na robu ravnih polj, da so tako čim bolj obvarovali plodno zemljo. Že na prvi pogled je videti, da jim je veliko do tega, da bi bila čim bolj obdelana. Da pa bi si obdelavo še poenostavili, so pred leti, ko so jim ruvali iz polj kamenje, sosedje med seboj sami izvedli komasacijo, kjer je le bilo mogoče. Parcele so sicer še vedno precej razdrobljene, vendar pa je obdelava veliko znosnejša, kot je bila nekdanj. Nad vasjo pa se razprostirajo vinogradi in čeprav Matija trdi, da sta pri njih živinoreja, poljedelstvo in vinogradništvo močno povezana in ne gre, da bi katero od tega zanemarjal, ga najraje zanese v vinograd. In ko beseda nanese na vinogradništvo, je v njegovih očeh čutil poseben žar. Malo tarnanja, ki ga je od vinogradnikov sicer pogosto slišati, je v njegovih besedah.

Matija že vsa leta sodeluje na razstavah belokranjskih vin in na semiškem martinovanju in je v teh letih že prejel za svoja vina precej priznanj. Modra frankinja, na primer, dobi vedno najboljše oceno. Od belih vin pa je v oceno mešano belokranjsko belo, laški rizling in šipon. S šiponom je bil na letošnji Vinski vgredu in na martinovanju celo edini. »To je za Belo krajino nova dovoljena in priporočena sorta, vendar se ljudje manj odločajo zanj, gotovo tudi zato, ker je sedaj manj obnov vinogradov. Mi smo sicer imeli mlad vinograd s šentlovenko, ki pa se ni obnesla, zato smo ga posekali in zasadili šipon. Tudi ko sem pozneje obnavljal vinograd, sem se odločil za šipon,« razpruđa Absec. »Bela krajina je po podnežju in strukturi tal primerna za pridelavo grozdja, iz katerega je moč predelati visoko kvaliteta vina. Tega se Belokranjci

roke konje in še celi dve leti je moral z njimi tvoriti gorske topove po hercegovskem kršu. Ni čudno, da je bil vsega že do grla sit, ko je po petih letih le odločil vojaško suktnjo.

Sedaj v Smolenji vasi uživa pokojnino, ki jo je zaslužil pri železnici. »Če bi bilo veliko takih, bi šla država kmalu k vrugu,« se pošali, misleč na to, da prejema pokojnino že petintrideset let. Pravim mu, naj nima slabe vesti, saj sta z ženo tej državi darovala tudi kar lepo število delovnih rok. In kaj si sedaj na starost zaželi? »Ko bi nas le kmalu priznali,« pravi Ivan Seničar.

TONE JAKŠE

dobro zavedamo, vprašanje pa je, če bodo vsi zaradi draginje lahko obnavljali vinograde. Toda v naši družini bomo poskušali dati vse od sebe, da nam bo to uspelo. Upam, da bo vsaj regres za trsne cepljenke, sicer pa bo potrebno poseči v glavnem v svoj žep. Posojil si pri današnjih obrestih že ne upam jemati,« niza Matija, ki je letos dodatno posadil 400 trt renškega rizlinga, načrtuje pa, da bo tam, kjer raste ta žametna črna in modra frankinja, kmalu posadil okrog 700 trt laškega rizlinga in sauvignona.

Vse to pa Matija načrtuje kljub temu, da danes vinogradnikom časi niso pretirano naklonjeni. Za liter vina je na primer pred letom dni iztržil 3,5 DEM, letos le dobro marko. A Absec se zaveda, da vinogradi niso le od danes do jutri, da je potrebno misliti vnaprej, tam nekje v lepši bodočnosti pa naj bi bil kanček boljsega življenja tudi za vinogradnike. Kdaj bodo ti časi prišli, sicer ne ve, a takrat bo, upa, lažje vsaj enemu od njegovih sinov, ki se bo najbrž odločil ostati na kmetiji.

M. BEZEK—JAKŠE

Šele ko gredo stvari navzkriž, je prav

Treniranje je specifična zadeva. Najboljši trening za kak šport je ukvarjanje z njim. Vse druge oblike vadbe so samo nadomestki. Zato tisti, ki se ukvarjajo z vzdržljivostnimi športi — mednje pa spadajo tudi triatlonci — toliko časa porabijo za svojo specifično disciplino. Triatlonci veliko tečejo, plavajo in kolesarijo.

Toda, kdor se intenzivno ukvarja z vzdržljivostnimi športi, ve, da med obremenitvijo in preobremenitvijo, treniranjem in preitreniranjem ter prilagoditvijo in poškodbami zaradi pretirane rabe določenih delov telesa poteka zelo tanka črna ločnica. Vzdržljivostni športniki se najpogosteje poškodujejo zaradi pretiranih, nenehno se ponavljajočih stereotipnih obremenitev. Najbolj jih skrbi prav to, kako bi se jim izognili. Rešitev se je ponužila sama: število poškodb zaradi dolgotrajnih enoličnih obremenitev je mogoče zmanjšati tako, da vadbo čim bolj spreminjamo, da si izmislimo alternativne oblike treninga ali da poskusimo z navzkrižno vadbo.

Triatlonci imajo pred drugimi športniki veliko prednost, ker že sama narava njihovega športa zahteva navzkrižno vadbo. To pomeni, da izmenično vadijo različne športe. S tem se izognejo podarjanju enega samega, recimo teku ali plavanju. A čeprav garanje porazdelimo med tri športe, še vedno grozijo poškodbe zaradi pretirane rabe in številnih enako ponovljenih gibov.

Kondicija je iz dveh temeljnih sestavin: osrednje ali srčnožilne in obrobne ali lokalne mišične vzdržljivosti. Srčnožilna kondicija je odvisna od treniranosti srčne mišice, ki kot črpalka potiska kri v delujoče skeletne mišice.

Trening za lokalno mišično vzdržljivost pa pomeni izboljševanje učinkovitosti mišic, ki oprav-

ljajo mehansko delo, in sposobnost teh mišic, da uporabijo gorivo, ki vanje priteče s krvjo, to je kisik in energijske snovi.

S kakršnimkoli vzdržljivostnim športom, ki pomeni frekventno srčnega utripa do treninškega praga — ta znaša 65 odstotkov teoretičnega maksimuma — lahko izboljšamo srčnožilno kondicijo. Lokalna mišična kondicija pa je zelo specifična in jo najbolj razvijamo tako, da rabimo določene mišice s tako hitrostjo in zaporedjem gibov, kot jih zahteva šport, v katerem želimo napredovati.

Čisto vsak šport po svoje koristi, toda ne pozabite, da je kondicija zelo specifična stvar. Ko vadite kak šport, napredujete predvsem v tistem športu. Ko ste na startni črti havajskega Ironmana, vam so dniki ne bodo dali prednosti zato, ker ste si z dviganjem uteži razvili par preleptih prsnih mišic. Toda, če bo prišel dan — in zagotovo bo — ko vas bo že samo misel na tisti trak katrana na dnu bazena poganjala v malodušje in ko se vam bo od njegovega vonja vzdigovalo v želodcu, a boste za kondicijo vseeno hoteli nekaj storiti, izberite eno od naslednjih vrst vadbe.

Trening z utežmi
Triatlončeva vadba z utežmi bi morala biti usmerjena k razvijanju lokalne mišične vzdržljivosti. Uporablja naj lahko bremenila, s katerimi mora vsako vajo velikokrat ponoviti. Najbolje je, da se odloči za krožno vadbo z 10 do 12 vajami. Vsako vajo je treba ponoviti 10- do 30-krat, izbrati pa jih je treba tako, da obremenijo različne mišične skupine. Tako začrtana vadba mora trajati neprekinjeno vsaj 20 do 30 minut. Hitrost izvajanja in intervali počitka med posameznimi vajami morajo biti taki, da srce poženejo do frekvence, ki zagotavlja učinek treninga. To naj bi bilo okrog 65 odstotkov od maksimalne. Če je maksimalna frekvenca za določenega človeka 200 utr./min., bi to

pomenilo, da mora s krožno vadbo srce pognati do okrog 130 utr./min.

Krožna vadba zelo dobro vpliva na obe sestavni kondicije: srčnožilno in lokalno mišično. Kot pri vsakem treningu z utežmi je zelo pomembno, da se pred vadbo ogreje, raztegnete mišice in sklepe in po vadbi iztečete ter mišice in sklepe ponovno raztegnete.

Aerobika

Beseda »aerobika« različnim ljudem sporoča različne stvari. Če vam pomeni neprekinjeno intenzivno vzdržljivostno obremenitev, boste z njo izboljšali srčnožilno vzdržljivost, toda previdno raztezanje v baletnem trikotju vam bo premalo pospešilo srčni utrip, da bi lahko govorili o pridobivanju kondicije.

Aerobne vaje, s katerimi zaposlimo različne mišične skupine, pa nam bodo pomagale izboljšati gibljivost. Ta posebej koristi športnikom, katerih specifične obremenitve jim ne puščajo veliko časa za sprostilne dejavnosti in raztezanje. Večja prožnost pomeni boljše gibljivosti hrbta, kar koristi pri kolesarjenju, bolj gibčen ramenski obroč, kar pomaga pri plavanju, in bolj sproščene mišice nog, kar koristi teku. Delovanje mišic in narava aerobike sta tako, da triatloncu neposredno za njegovo disciplino ne koristita, kot sprostilna dejavnost pa je aerobika čisto dobra.

Veslanje

V nasprotju s tem, kar misli večina ljudi, je veslanje izredno intenziven vzdržljivostni šport, ki obremenjuje večino velikih mišičnih skupin, še najbolj pa mišice nog. V začetku zaveslaja dobra tehnika zahteva maksimalno krčenje nog, pri čemer najbolj delata štiriglavi mišici obeh stegen. Velike skupine hrbtnih mišic nadaljujejo potisk, roke in ramena pa potegnajo veslo iz vode in nazaj k telesu. Ritem zaveslajev je od 24 do 36 v minuti. Je torej počasnejši kot ritem teka ali kolesarjenja. Noge se iztegujejo podobno kot pri kolesarjenju.

Če želijo triatlonci dosežati vadbene učinke z veslanjem, potrebujejo tehnično znanje. Veslači se navadno brez težav preusmerijo v šport, kot je triatlon, ker so tek, plavanje in kolesarjenje običajno že del njihovega vadbene programa. Triatlonci pa se morajo najprej naučiti veslaške tehnike. Šele potem lahko pričakujejo koristi tudi od tega športa.

Veslaški klubi nič kaj radi ne spodbujajo triatloncev, da bi se jim pridružili, ker se bojijo, da se

bodo s posadko naučili veslati, nato pa jo bodo poleti, ko triatlonska tekmovalna sezona sovпада z veslaško, zapustili.

Gorsko kolesarjenje

Gorsko kolesarjenje gotovo koristi srčnožilni vzdržljivosti in od mišic zahteva več kot cestno. Pravijo, čeprav tega niso nikoli dokazali, da je gorsko kolesarjenje dva- do trikrat bolj zahtevno od cestnega. Če vas preganja čas, zajezdite kolo in se odpravite na strme klance. Kolo vozi in stranske gorske poti so prijetna alternativa brezkončnemu asfaltu, s premagovanjem zaprek v naravi (če vam srce da, da greste s poti v brezpotje) pa se boste vadili ravnati s kolesom, kar utrujenemu triatloncu veliko pomeni. Vendar gorsko kolesarjenje ne more popolnoma nadomestiti cestnega. Ritem vožnje je veliko počasnejši kot na cesti, in če na gorskem kolesu uporabljate gladke pedale brez sponk ali trakov, lahko pozabite na tekoče ritmično delo mišic, ki so se ga noge naučile pri kolesarjenju po cesti.

Kolesarjenje po kolovozih in stranskih poteh je še posebej vabljivo, ko vas vreme prežene s ceste. Malo blata in pršenje dežja še nikogar ni odvrnilo od gorskega kolesarjenja.

Smučanje

Pravi letni čas se bliža, da spregovorimo še nekaj besed o smučanju. Če je tek na smučeh vaš šport, se že poleti lahko ozrete po rokah. Po asfaltu gre, da je kaj!

Alpsko smučanje je vznemirljivo, barvito, dramatično (samo pomislite, koliko kosti je polomljenih vsako zimo!) in moderno. Kot našlšč za človeka, ki goji javno podobo vsestranskega športnika. Pa bo od tega tudi kaj koristi?

Za alpsko smučanje velja podobno kot za veslanje. Treba je znati, šele potem lahko pričakujete fiziološko korist. Pri smučanju se krčijo mišice nog. V glavnem so to izometrične obremenitve, pri katerih se mišice nog upirajo raztezanju. Izotoničnih obremenitev, ki so značilne za tek, plavanje in kolesarjenje, skoraj ni, razen če niste na smučeh že pravi mojster, recimo mali Ingemar Stenmark.

Toda naj »alpsko« smučajo pozerji — pravi športniki se zaženejo v tek na smučeh. To je resnično vzdržljivostni šport številka ena in nič nenačnega ni, da je med tistimi športniki, ki so jim izmerili najvišjo porabo kisika — to je merilo vzdržljivostne sposobnosti — veliko smučarjev tekačev. Svetovna rekordka v maratonu Ingrid

Kristiansen je začela kot smučarska tekačica. Pri teku s smučmi se ciklično krčijo vse mišice nog: sprednje in zadnje stegenske mišice in mišice meč. Po prvem poskusu teka na smučeh ljudje odkrivajo mišice, za katere niso nikoli vedeli, da jih imajo! Smučarski tek vedno pogosteje omenjajo kot netravnatski šport, ker ne povzroča nobenih tresljajev, ki bi se preko nog prenašali na hrbtenico. Z njim razvijamo lokalno mišično vzdržljivost kot pri kolesarjenju, ni pa nenehnih udarcev s stopali ob tla kot pri teku. Z rokami se s palicami potiskamo naprej in krepimo ter zagibavamo ramenski obroč.

O srčnožilnih koristih smučarske teka pa sploh ni treba govoriti. Tek na smučeh je idealna oblika vzdržljivostnega treninga in koristi vsem športnikom, ki si želijo pridobiti vsestransko kondicijo.

Doba časčenja specializacije, ki se je iz vrhunškega na žalost preselila tudi v rekreativni šport, se je s srečno iznajdbo triatlona končala. Nasprotno, zdaj celo vrhunski športniki ugotavljajo, da mora biti del njihovega treninga tudi nespecifičen. To seveda ne pomeni, da bo v vrhunskem športu prišlo do revolucije. Za elite dosežke je specializacija nujna. Ni pa začetek in konec vsagega treniranja.

Za rekreativne športnike je navzkrižni trening odrošitev. Napredujejo lahko brez morečih enoličnosti, v katero so se pogrezali doslej. S pametnim prepletanjem športov, ki so tehnično različni, njihovi fiziološki učinki pa podobni, si bo marsikdo prihranil prislilni počitek zaradi poškodb, ki so pri cikličnih vzdržljivostnih športih skoraj vedno posledica utrujenosti materiala zaradi pretirane rabe. Pa še nasvet za opremo: če boste pri poplavi angleških besed, ki jih uporabljajo trgovci, videli športne copate z napisom cross, to ne pomeni, da so namenjeni teku čez drn in strn. Namenjeni so navzkrižni vadbi, torej več športnim disciplinam hkrati. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da obutvenega križanca, ki bi bil enako dober za dva ali celo tri športe, ne morejo in ne morejo izdelati. Teklaški copati so pač dobri samo za tek, ker morajo blažiti drugačne obremenitve kot teniški. Slednji so za tek sicer pretrdi, a odlično štiti nogo pred stranskim zvijanjem in nevarnostmi hurego ustavljanja. Zato se nogam še vedno godi najboljše, če jim za različne športe privoščimo različno obutev. Vsekakor pa odslej velja geslo: če ti gre dobro navzkriž, si na pravi poti.

JANEZ PENČA

dežurni poročajo

IZGINILE OKRASNE KAPE — Še neznani storilec je 30. novembra zvečer z osebnega avtomobila golf, last Janeza Rajtaja s Pristave, odmontiral štiri okrasne kape koles. Vozilo, parkirano pred bifejem v Račjem selu, je bilo prikrajšano za vrednost 3.000 tolarjev.

TAT V BILJARDNEM KLUBU — V času med 29. in 30. novembrom je nekdo obiskal pisarno biljard kluba v Germovih ulici v Novem mestu in Marjanu Lapajnu odnesel 4.000 tolarjev.

IZGINILI USNJEŠI ŠKORNJI — Neznani predrznež je 29. novembra med 9.40 in 14. uro obiskal garderobo SŠTZU v Novem mestu in dijaku s Potoka zamaknil usnjene moške škornje, vredne vsaj pet tisočakov.

PREREZANA ZRAČNICA — 36-letni J. U. iz Gornjih Ponikev je utemeljeno osumljen, da je med 18. in 20. novembrom prerazal gumo na osebnem avtomobilu, parkiranem v tem kraju. Lastnik je oškodovan za 2.600 tolarjev.

PEŠEC JE OBLEŽAL MRTEV

GRADAC — 28. novembra ob 20.20 je 31-letni Marjan Molek iz Gradca pešal po desnem robu regionalne ceste, ki vodi iz Podzemlja proti Gradcu. Med hojo po klanecu navzdol je iz nasprotne smeri z osebnim avtomobilom Nissan patrol pripeljal 33-letni Zvonko Gerbec z Laz. Ko je pripeljal do pešca, je slednji nenadoma skočil na voznišče, pri čemer ga je avtomobil zadel; Molek je padel na pokrov motorja, nato pa mrtev obležal na cesti. Kako silovit je bil udarec, pove podatek, da je bilo škoda na zviti pločevini za 60.000 tolarjev.

Gozdarja na svojo pest

Jože V. in Janez Ž. utemeljeno osumljena, da sta na golo in seveda na črno posekala blizu 3 hektarje gozdov

KRŠKO — Ni jih malo — in to potrjujejo tudi vsakodnevni primeri — ki si miratoriji na sečnjah gozdov razlagajo precej po svoje. So taki, ki pravijo, da je s samostojnostjo Slovenije nastopila tudi njihova neodvisnost od gozdarskih

V SOBOTO BREZPLAČNI PREGLEDI

ČRNOMELJ, OTOČEC — Avtomoto zveza Slovenije pripravlja to soboto, 7. decembra, med 9. in 16. uro v svojih tehničnih bazah brezplačno akcijo »Prava avtomobila za zimsko vožnjo«. Uslužbenci AMZ bodo pregledali avtomobile, svetlovali, kaj storiti za varno zimsko vožnjo, odgovarjali na vprašanja, hkrati pa tudi prodajali protizamrzovalno tekočino in še kaj. Kot zanimivost velja dodati, da bo prvih sto obiskovalcev prejelo posebno darila AMZS.

BO TOVORNJAK RESNIČNO ZASEŽEN?

Poročilo o akciji slovenskih prometnih miličnikov, ki sedaj vsak teden preverjajo porabo kurilnega olja v rezervoarjih motornih vozil, objavljenemu prejšnji teden, smo dolžni dodati še nekaj vrstic. Med tistimi vozili, pri katerih so možne postavne nedvoumno ugotovili porabo kurilnega olja, je bil — kot smo zapisali — tudi avtomobil novomeške registracije, le da ne osebni, pač za tovornjak. Zadeva je s tem pridobila težo. Ne le dobesedno, kajti zakon je jasen: kršitelju je potrebno izreči odvzem motornega vozila, s katerim je bil prekršek storjen. Lastnik tovornjaka — gre za voznika, doma iz Posavja — naj bi tako ostal brez vozila, slednje bi moralo biti prodano na licitaciji, izkupiček pa bi obogatil občinski proračun. Sodniki pravijo, da jim ne preostane drugega, kot da se zakona, naj bo še tako strog, držijo, po vesteh iz pisarne novomeških sodnic za prekrške je epilog »vzorčnega« primera moč pričakovati čez teden ali dva.

Dvesto Brajdičev v računalniku

Pogled v računalnik novomeških sodnic za prekrške, ki pove veliko tega — Vsak Rom z več deset kršitvami — Kdo bo nosil pošiljke?

NOVO MESTO — Romske problematike na Dolenjskem je toliko in tolikokrat je že bila predstavljena, da je težko o njej napisati karkoli novega, javnosti še neznanega in prikrita. Še zlasti, ko gre za njihova kriminalna dejanja, kršitve in prestopke, ki jih Dolenjci bolj ali manj redno občutimo na svoji koži. Znano je med drugim tudi, kako pešcača novomeških Romov, ki predstavlja bora dva odstotka vsega tukajšnjega prebivalstva, zagreši kar četrtno vseh kaznivih dejanj, še veliko bolj šokantni podatki pa se kažejo v računalnikih novomeških sodnic za prekrške.

Za začetek nekaj domala neverjetnih števil. V računalniško evidenco se je s takimi ali drugačnimi kršitvami zgolj na območju novomeške občine — če verjame ali ne — zapisalo 177 oseb s primkom Brajdič; med kršitelji je še 61 Hudorovcev, 41 Jurkovičev, 40 Hudorovičev, da najznačilnejši romski primkov ne naštevamo naprej. Vso razsežnost dela, ki ga novomeški sodnici za prekrške dajejo Romi, pa seveda pokažejo šele dodatni podatki. Ni ga

namreč Roma, ki bi imel ob svojem imenu in primku zapisano zgolj eno kršitev. So tudi rekorderji: Darko Brajdič, Reso imenovan, je samo letos pri sodnicah za prekrške v postopku kar za 54 kršitev, bodisi javnega reda in miru, bodisi cestno-prometnih predpisov; le 19-letni Herman Brajdič ima v devetih mesecih leta 1991 zabeleženih v svoji mapi 38 prekrškov, največ storjenih na cesti. Poglavje zase sta mladoletna M. B.-D. in R. B.-R.: prvi si je letos s kršitvami prislužil 42 obravnav, drugemu je računalnik prejšnji teden naštel natanko 30 prekrškov. Pa tudi to še ni najhuše.

Vsak prijavljen prekršek zahteva tudi obravnavo in zaslišanje tako obdolženih, kot tudi prič. Da je kaj takega pri

potemtakem moral v Potočni vasi na tem naslovu stajati vsaj stostanovanjski blok — niti jih ni druge. Vročitve vabil za zaslišanja in odločbo so poglavje zase. Poštariji se v romska naselja ne upajo, vzroka ni potrebno posebej razlagati; miličniki za kaj takega nimajo vselej časa, navsezadnje to tudi ni njihovo opravilo; doslej je to delo bolj ali manj uspešno opravljal občinski referent, zadolžen za romsko problematiko. Z ukinitvijo tega delovnega mesta so sodnice za prekrške ostale pred nerešljivim problemom. Prejšnji teden so imele pripravljenih 70 pošiljk, naslovljene novomeškim Romom. Kdo jih bo raznesel.

Velik delež romskih prekrškov odpade na kršitve cestnoprometnih predpisov. Nad vse zanimivo pa je nekaj drugega: po besedah Sabine Jazbec-Ahlin so vinjeni Romi za volani izjeme, prav tako so izjemni primeri, ko Rom, čeprav seveda brez vozniškega dovoljenja, zakrivi prometno nezgodo.

ni bilo znano, kot tudi ni znano, koliko smiselni so in koliko stanejo družbi takšni dolgotrajni postopki. Romov pač na ta način ne bomo spreobrili. B. BUDJA

PO DOLENJSKI DEZELI

Biološki inštitut novomeške Tovarne zdravil Krka je bil letos tarča dokaj številnih obiskov neznanega dolgooprsteža. Neznano kdaj je odnesel za kar 25.000 tolarjev raznih predmetov, med drugim tudi pH-meter, zlato zapestnico, elektronsko radio budilko in električno budilko. V šoli so nas učili, da je predvsem pH-meter nepogrešljiv pripomoček tovrstnih ustanov, manj zanesljivo lahko to trdimo za zlato zapestnico ali radio budilko.

28. ali 29. novembra je nekdo vlomil v klet stanovanjskega bloka na Zagrebški cesti v Novem mestu in Marjji Drobnič odnesel pet kozarcev vložene paprike, globoko pa segel tudi v zamrzovalno skrinjo in sunil kar 25 zmrznenih piščancev. Nepridipravu bodo skušali možje postaviti dopovedati, da dneva republike ne praznujemo več.

V noči na 26. november so neznanzi obiskali ograjeno delovišče v Potočni vasi in tam ljubljanskemu Elesu ukradli za 80.000 tolarjev bakrene žice. Geografski položaj delovišča je dokaj zanesljivo vodilo pri iskanju storilcev.

Romi se boje zapora. Denarno kaznen raje poravnajo, pri tem so baje zelo solidarni, včasih potekajo med njimi prave zbiralne akcije. Ena takih bo potrebna te dni, med njimi je namreč nekdo, ki si je s kaznimi pri sodnicah za prekrške prislužil že kar 104 dni nadomestne zaporne kazni.

romskih kršitvah domala nemogoče narediti, kaže tudi to, da imajo skoraj vsi obravnavani enak naslov stalnega bivališča: Potočna vas 62. Tam jih seveda niti slučajno ni — navsezadnje bi

SLABA TOLAŽBA VINJENIM VOZNIKOM

Tisti, ki so jih možje postavili minule tedne ali mesece dobili vinjene za volan, so si oddahnil, toda njihovo zadovoljstvo ni trajalo dolgo. Jugoslovanski zakon je namreč za tak prestopke predpisoval obvezno odvzem vozniškega dovoljenja, potem pa je prišel amandma k Ustavu Republike Slovenije, ki je vso zvezno zakonodajo na območju Slovenije proglasil za nično. Torej tudi ukrep o obveznem odvzemu vozniškega dovoljenja. Izkušnje pa sodnikom za prekrške narekujejo, da se za takšno možnost ne zmenijo, alkohola za volani je vse več, vozniki, ki se na pot podajajo z maligani, lahko tako še naprej računajo na enomesečni do enoletni šoferjski premor.

VLOM V OSNOVNO ŠOLO

BOŠTANJ — Še neznani storilec je v noči na 28. september vlomil v prostore boštanske osnovne šole in iz nje odnesel dva radiokasetofona znamke Grundig PC 2200 ter vrtalni stroj Iskra. Skupne škode je za okoli 15.000 tolarjev.

GOJILA INDIJSKO KONOPLJO

KRŠKO — Te dni so uslužbenci krške UNZ predali temeljnemu javnemu tožilcu kazensko ovadbo zoper 27-letno ljubljankanko Viktorijo C. Slednja je utemeljeno osumljena, da je na njivi svojega očeta v Šentjanžu pri Sevnici gojila nasad 213 sadik indijske konoplje. Nasad, ki je bil odkrit že oktobra, so uničili, Viktorijo pa sedaj čaka še pot pred sodnike.

Na južni meji vse več orožja in municije

Odkritja mejnih miličnikov v Vinici in Metliki

METLIKA, VINICA — Na mejnih prehodih s sosednjo Hrvaško so dogajanjem v sosednji republiky primerna tudi odkritja miličnikov. Samo v zadnjih nekaj dneh so v kar treh primerih v avtomobilih našli orožje ali municijo.

Tako se je 12. novembra na mejni prehod Vinica zapeljal 36-letni V.T. iz Lomosta pri Ogulinu. Pri pregledu njegovega vozila so policisti v njem našli pištolo kalibra 9 mm in dva okvira z naboji. Le dan kasneje se je na taisti mejni prehod z osebnim avtomobilom pripeljal K.B. iz Lušičev pri Karlovcu. V vozilu so mejni miličniki našli 60 nabojev kalibra 12 mm in vojaški nož za puško M 48. 30. novembra pa so metliški mejni miličniki na njihovem prehodu v osebnem avtomobilu 41-letnega R.Z. iz Metlike odkrili 15 nabojev za vojaško puško kalibra 7,9 mm. Najdeno orožje in municijo so možje postavili seveda zasegli.

Gojenca častniške šole ZNG grozila mejnim miličnikom

Ponedeljkov incident na mejnem prehodu v Orešju na Bizeljskem — Pripor za vročekrvnega F. M.

KRŠKO — Obiski uniformirancev iz sosednje Hrvaške so v naših krajih kar pogosti, hkrati z njimi pa narašča število konfliktov, ki jih nekateri posamezniki povzročajo s svojim vedenjem, tudi grožnjami in objestnostjo. Najnovejši ponedeljkov primer je temu najboljše potrdilo.

V zgodnjih jutranjih urah — kazalci so se bližali peti — se je v ponedeljek, 2. decembra, na mejnem prehodu Orešje na Bizeljskem ustavil osebni avtomobil brez prižganih luči, očitno tudi za vožnjo neprimeren. V njem sta sedela 21-letni F. M. in leto dni mlajši Š. D., oba obiskovalce šole za častnike Zbora narodne garde v Kumrovcu. Mladenica sta vozila brez papirjev, s seboj nista imela niti prometnega dovoljenja, zato so ju naši obmejni miličniki napotili nazaj na Hrvaško. F.M. in Š.D. sta se na videz s tem sprizniala, toda že po kakih dvajsetih minutah sta pribrela nazaj na mejo, pri tem se za kontrolo na hrvaški strani sploh nista zmenila. Obmejnega miličnika Staneta Platišo, ki je znova

stopil do vozila, je čakalo neljubo presenečenje v obliki pištole kalibra 9 milimetrov; slednjo je F. M. prislonil na njegov trebuh. Miličniku je zagrozil z besedami: »Ubit ću te ko prase!« Toda le hipce njegove nepazljivosti je bilo dovolj, da mu je Platiša zbil pištolo, v cevi katere je bil — kot se je pokazalo kasneje — naboj. Nato pa je gardista s strokovnim prijemom obvladal. Tačas so tudi Platiševi kolegi poskrbeli za Š. D. Toda fanta v uniformi se s takšnim razpletom nista in nista mogla spriznialiti. Nemočna sta grola, kako bosta potem, ko ju bodo spustili, s snajperjem postrelila najprej osebje mejnega prehoda, nato pa z razstrelila z armbrustom.

Srborita nesojena častnika so mejni organi skupaj s kazensko ovadbo, v kateri jima očitajo kaznivo dejanje napada na pooblaščen osebo pri opravljanju službene dolžnosti, že predali preiskovalnemu sodniku Temeljnega sodišča Novo mesta, ta pa je za F. M. odredil pripor. B. B.

V grob z bremenom krivične sodbe

Novomeško temeljno sodišče je razveljavilo sodbo vojaškega sodišča, izrečeno 13. julija 1945 — Priče zanikale obtožbe

NOVO MESTO — Tudi Franc Dolenšek iz Spodnjih Laknic je eden tistih, čigar čast in dobro ime sta bila oprana šele po njegovi smrti. V grob je odšel z bremenom vojnega obsojenja, kateremu je sodil novomeški senat vojaškega sodišča ljubljanskega vojnega območja. Sodba je bila izrečena 13. julija 1945, z njo pa je bil Franc Dolenšek obsojen na 2 leti odvzema svobode s prisilnim delom, na triletno izgubo državljskih pravic do javnih služb ter na zaplembo celotne imovine z zakonskimi omejitvami.

Tistega dne, ko je bilo sojenje, je vojaški tožilec vložil obtožnico zoper Franca Dolenška, v kateri mu očita storitve kaznivega dejanja sodelovanja z okupatorjem, izdajstvo in podpiranje bele garde. Sodniki so take obtožbe seveda potrdili, zapisali so, da je Dolenšek podpiral domobrance in v času nemške ofenzive okupatorjem oficirjem izdajal smeri gibanja partizanov. Kakšne dokaze so za kaj takega imeli na voljo, ni znano, verjetno nikakršnih, kajti svo-

je sodbe niso obrazložili niti z eno samo besedo in podkrepili z enim samim dokazom.

Dolenškov sin Marjan je prav tako pred meseci vložil zahtevo za obnovo kazenskega postopka zoper svojega očeta, zadržal je, da je sodba krivična in neutemeljena ter predlagal, da sodišče vendarle zasliši še živeče priče. Novomeško temeljno sodišče je pregledalo zbrano dokumentacijo, zaslišane priče pa so zatrdile, da Dolenšek ni bil nikakršen izdajalec in da okupatorju nikoli ni pomagal. Povedale so, da je bila cela Dolenškova družina poštena in pobožna, da niso bili proti OF, pač pa da so ji celo pomagali.

Na podlagi takšnih spoznanj je sodišče dovolilo obnovo kazenskega postopka, temeljni javni tožilec je po pregledu gradiva in zapisnikov zaslišan letšnjega 29. oktobra umaknil obtožnico vojaškega tožilca zoper Dolenška. Eno z drugim je torej povzročilo, da je temeljno sodišče Novo mesto sklenilo, da se postopek zoper leta 1895 rojenega in sedaj že pokojnega Franca Dolenška

ustavi, pravnomočna sodba vojaškega sodišča pa razveljavi. B. B.

Za tišji december

December je pač čas veselja, razposajenosti, čas božiča in slovesa od starega leta. Kako hrupno znamo zaliti in obeležiti te dneve, kažejo minula leta, prav bi bilo, da bi bil letošnji december drugačen, tišji. Letu, v katerega se je kravo za rezala vojna, pač ne moremo nazdravljati s hrupom in petardami. Poki slednjih zlovesče spominjajo na govorico pušk, ki noče utihniti. Le nekaj deset kilometrov od nas padajo nove in nove žrve, njihovo število v sosednji republiky gre na tisoče, na stotine pa je onih, ki so ostali brez doma, strehe nad glavo. Že zavoljo njih, ki so zatočišče našli pri nas, ki bolj ali manj skrito v sebi doživljajo krute, večini nam nerazumljive in nepojmljive psihične travme, bodimo obzirni. Hrupno prslavljanje, metanje petard in streljanje prihranimo za čase, ko bomo lahko vsi skupaj nazdravili zares samostojnima in svobodnima državama, koder bo govorica orožja za vselej utihnila. B. B.

SKALA NA CESTI — Ob zadnjem večjem deževju je prišlo na območju KS Osilnici in drugod do premikanja tal in plazov. Na medrepubliško cesto pri Osilnici pa je zdrsnila tale skala in zaprla promet po enem voznem pasu. Minuli teden so skalo navrtali, da jo bodo ta teden razstrelili, saj je tako velika in težka, da je drugače ni možno spraviti s ceste. (Foto: Primc)

KRONIKA NESREČ

AVTO SE JE PREVRNIL — 27. novembra ob 12.05 se je 25-letna Andreja Kres iz Novega mesta peljala z osebnim avtomobilom R 4 po Ulici Slavka Gruma. Ko je pripeljala do križišča, je vozilo ustavila, nato pa zavila v levo proti Straži. V tistem trenutku je iz straške smeri s katrcu pripeljal 31-letni Peter Gerdec iz Karteļjevega, ki je sicer zaviral in se umikal, a mu trčenja ni uspelo preprečiti. Po poku je se osebno vozilo Kresetove prevrnilo na bok, pri čemer se je voznica hudo poškodovala in so jo prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, medtem ko jo je Gerdec odnesel z lažjimi ranami. Ško-

do na avtomobilih so ocenili na 200.000 tolarjev. **ZANESLO GA JE** — 21-letni Mitja Pangerc z Velike Loke se je 1. decembra ob 15.15 peljal z osebnim avtomobilom, jugom 55, po regionalni cesti s Čateja proti Trnju. Zaradi prevelike hitrosti je vozilo v desnem nepreglednem ovinku na Mali Loki na mokri in spolzki cesti zaneslo na bankino, nakar se je avtomobil prevrnil na streho. Pangerc je bil v nezgodi hudo ranjen in so ga z reševalnim vozilom prepeljali v ljubljanski Univerzitetni klinični center, medtem ko je škoda na zviti pločevini za 25.000 tolarjev.

Trenerji pokazali pot

Pred samostojno Kolesarsko zvezo Slovenije kup nalog — Obetavni dogovori trenerjev

NOVO MESTO — Razdružitve s Kolesarsko zvezo Jugoslavije je pred slovensko kolesarsko organizacijo postavila kup nalog. Prvi in najtemeljitje so se jih lotili trenerji, ki so na svojem zboru konec novembra na Otočcu sprejeli za razvoj slovenskega kolesarstva nekaj nadvse pomembnih sklepov.

Le tekme in merjenja moči bodo dali kvaliteto in hkrati širili popularnost tega športa, zato opozorilo trenerjev, kako število kolesarskih prireditev v Sloveniji iz leta v leto upada, mora pasti na plodna tla. Zdi se, da je največji krivec tej ugotovitvi izredno zapleten in tudi dolgotrajen postopek za pridobitev dovoljenja za izvedbo cestne dirke. Trenerji zato preko zveze in sekretariata za šport predlagajo, naj se postopek poenostavi, vzorec, kako, najdemo v sosednjih državah.

Za razvoj in enotnost slovenskega kolesarstva, ki se še zlasti s slednjo zadnja leta ni proslavilo, je nadvse dragocen dogovor trenerjev, kako si bodo poslej med dirkami kolegialno pomagali, odpravljali okvare na kolesih ne zgolj svojim tekmovalcem, ampak tudi s kratka postavili na pravila, ki veljajo v svetu športne etike. H kvaliteti tega športa naj bi svoje prispeval tudi dogovor, naj tekmovalci domače tekme vozijo z

veliko poprečno hitrostjo, s krožnimi menjavami na čelu, prava in odločilna tekma pa naj bi se pričela šele v zadnji tretjini dirke. Kolesarje bo pač potrebno naučiti dirkati, moč in telesna pripravljenost se zdalec ništa vse. Novomeški trener Kamen Stančič bo s svojim bogati izkušnjami na tem področju zagotovo največ pripomogel.

Posebno poglavje je skrb za prihodnost kolesarstva v Sloveniji. Odbor za tekmovalni šport mora pripraviti vsaj 20 pionirskih dirk letno, organizirane morajo biti ločeno od ostalih kategorij, težiti pa velja k temu, da nosijo te dirke v sebi tudi elemente otroške igre. Rezultat naj bo v ozadju, otroke in starše je potrebno v kolesarski svet najprej pripeljati, ga tu zadržati, šele potem iz prvih narediti tekmovalce, iz drugih pa vnete privrženke in po možnosti tudi funkcionarje.

Zgolj za trenerje bo vse zapisano verjetno pretežak zalogaj, takšne namore lahko izpolni le urejena in dobro organizirana kolesarska organizacija. Zadnji čas je torej, da se ideja o takojšnji izredni skupščini samostojne Kolesarske zveze Slovenije, ki jo je minule dni priznala tudi UCI, mednarodna kolesarska organizacija, nemudoma udejanji.

B. BUDJA

Če prazni žepi krojijo formo

Odbojkarji Pionirja so po katastrofalni jesenski beri pri dnu lestvice — LIK Tilija presenetila v Ljubljani — Boj za obstanek

Minuli odbojkarjski vikend je prinesel dve presenečenji, za prvo so poskrbeli igralci novomeškega Pionirja, ki so doma klonili proti Salonitu z 1:3, veliko več veselja pa so svojim navijačem pripravila dekleta kočevske LIK Tilije, ki so v Ljubljani po ogorčeni borbi ugnala vrsto Partizana Tabor. Kočevke so tako v dobri meri popravile uvodne spodrsjlaje, to kaže tudi pogled na lestvico po sobotnem kolu.

Sobotna odbojkarjska predstava v Novem mestu, ki si jo je ogledalo kakih 300 obiskovalcev, je sicer prinesla zanimivo in tudi dokaj kvalitetno odbojko, hkrati pa žal tudi novo razočaranje ljubiteljev odbojke na Dolenjskem. Novomeški igralci so znova ostali praznih rok, ugnali jih je na igrišču boljši nasprotnik, ki pa mu nihče pred dvobojem ni pripisoval večjih možnosti za uspeh. Dejstva, da pionirjevci že tri mesece od kluba niso dobili niti prebitega stotina, da so temu primerni tudi treningi, da je prav zavoljo tega z vadbo in igranjem prekinil Petkovič, so pač naredila svoje. Temu primerno nizki so tudi cilji ekipe: še mesec dni pred pričetkom prvenstva je merila v Evropo, ob prvih ligaških obračunih je bil cilj uvrstitve vsaj na četrto mesto, ki še zagotavlja igranje v play offu za naslov prvaka, danes je edina želja obstati v superligi. Navzlic vsem težavam to ob spoznanju, da letos iz lige izpade le ena ekipa in da so igralci prav te dni dobili poravnani dolg, ne bi smela biti pretežka naloga. Največja ovira na poti k temu sta slaba forma in to, da bodo do premora, ki bo potem trajal vse do 8. februarja, odigrana še tri kola spomladanskega dela prvenstva. Formo bo torej treba ujeti pred zimskim počitkom.

Pravo dramo pa je spremljalo kakih 80

gledalcev v Ljubljani, kjer sta se pomerili ekipi Partizana Tabor in LIK Tilie. Gostiteljice, čeprav oslabiljene, so po velikih težavah dobile prva dva niza, medtem ko je tretji pripadel gostjam. Potem pa se je pričela igra z živci. Ljubljancanke so v četr-

tem setu vodile že z 10:5, imele igro in zmago v svojih rokah, le da tako nista mislili tudi Kočevki Nataša Briški in Hočevarjeva. Gostje so vztrajno zmanjševale rezultat, s serijo blokov in uspešnih napadov na mreži so dosegle 10 točk, gostiteljice pa vsega še dve. O zmagovalcu je tako odločil tretji niz, igran po tie break pravilu. Ljubljancanke so bile znova na pragu zmage, vodile so s 6:3, z 8:4 in celo z 12:9. A tudi to ni bilo dovolj. Kočevke so izenačile rezultat na 13:13, pri 14:13 pa so imele igralke Partizana Tabor celo zaključno žogo. Niso je izkoristile, za nameček pa so dva servisa poslale izven igrišča, in točki sta odšli v Kočevje. Pred zadnjim kolom prvega dela prvenstva so tako Kočevke po dveh zaporednih uspešnih vendarle splezale z dna lestvice, čeprav boj za obstanek v superligi s tem še zdalec ni dobljen.

B. B.

Sobotni spodrsjlaj je izničil ljubljanski podvig

Poraz Novotehne v zadnjem kolu namiznoteniške superlige

Očitno je spremenjen urnik zadnjega kola prvenstva v slovenski namiznoteniški superligi — po sprejetem razporedu bo morale biti te tekme odigrane 7. decembra — najslabše vplival na igralce novomeške Novotehne. Slednji so namreč ostali brez pričakovanih točk v enem od derbijev dna lestvice, ki odločajo o obstanku v ligi. Poraz proti ekipi Gornje Radgone je tako izničil podvig, ki so ga Novomeščani dosegli z zmago nad Ilirijo v Ljubljani.

Že prvi dvoboj sobotne tekme je najavil za Novotehno neljubno presenečenje. Janko Oeri je namreč ostal praznih rok v srečanju z Žitkom, in ko mu tega spodrsjlaja ni uspelo popraviti niti v igri z najboljšim Radgončanom Rihtaričem, je že bilo na dlani, da točki ne bosta ostali v dvoran pod Marofom. Naj se je Darko Jamšek še tako trudil in premagal vse tri svoje nasprotnike, poteka dogodkov ni bilo več moč spreobrniti; Novomeščani pač nimajo tretjega igralca, ki bi lahko popravil spodrsjlaj katerega od obeh prvih mož ekipe. To se je v tej tekmi najbolje pokazalo, hkrati pa je takšen razplet jesenskega dela prvenstva nakazal, da bo spomladaj boj za obstanek izjemno trd in negotov. Medtem ko se bodo ekipe Kovine, Sobote in Strojne borile za naslov prvaka, bodo Ingrad, Novotehna, Gornja Radgona, Merkur in Ilirija odločili, kdo bo moral v nižji tekmovalni razred.

NE GRE IN NE GRE — Razočarana sta obraza Bakonje in Goleša (desno), kajti bera Pionirja v prvem delu odbojkarjske superlige je katastrofalna. Bo nadaljevanje prineslo vedreše oblake?

M. G.č.

Prva točka za rokometiške IMV

V uvodni tekmi drugega dela prvenstva superlige so jo odščitile Krimu — Pričakovani poraz Opreme — Inles Riko vse bolj trdno na dnu

Novomeške rokometiške so imenitno pričele spomladanski del prvenstva v ženski superligi — tri kola tega dela ligaških obračunov bodo odigrana še jeseni — saj so v tekmi 10. kola osvojile svojo prvo prvenstveno točko. Odščitile so jo vrsti Krima in tako kočevskim rokometiškam, ki so po pričakovanju ostale praznih rok v Ajdovščini, posredno pomagale obdržati četrto mesto na lestvici.

Po prikazani igri sodeč, bi si igralke IMV Novega mesta v soboto zaslužile celo

Z NOVO SEZONO V DESETIMI ČLANI

NOVO MESTO — Kolesarsko društvo Krka bo v novo sezono stopilo z desetimi člani, osmimi starejšimi mladinci, dvajsetimi mlajšimi mladinci in štiridesetimi pionirji. Čeprav je v kolesarskem svetu sedaj čas premora, novomeški tekmovalci ne počivajo, prav sedaj potekajo testiranja mladincev, medtem ko čaka člane to opravilo januarja. Članska vrsta bo namreč dneve med 8. in 22. decembrom izkoristila za vadbo v Strunjanu.

BOŽIČNI TURNIR ZA NADOMESTILO

RIBNICA — Še ne tako dolgo nazaj so v Ribnici pripravljali tradicionalne rokometne turnirje v počastitev dneva JLA, letos bodo ta turnir nadomestili z drugim, ki bo posvečen božiču. Turnir bo 24. decembra, na njem pa bodo nastopile ekipe Inles Rika, kočevske Opreme, reškega Zameta in Jadrana iz Kozine.

TEČAJ ZA INŠTRUKTORJE NOGOMETA

NOVO MESTO — Naslednja dva vikenda, 13. in 15. decembra, ter 20., 21. in 22. decembra, bo v osnovni šoli Bršljan začetni tečaj za inštruktorje nogometa. Tečaj se bo ob petkih pričel ob 16. uri, ob sobotah in nedeljah pa ob 8.30. Kandidati naj prineso s seboj športno opremo ter pisalni pribor, literaturo pa bodo prejeli na tečaju.

DVOBOJ IGRALCEM MENGŠA

NOVO MESTO — V squash centru na Mestnih njivah je bil minulo soboto dvoboj ekip mengšeškega Fit Topa in novomeškega kluba. Po merjenjih moči v moški, ženski in veteranski konkurenci je zmaga s 6:2 pripadla gostom iz Mengša.

VENDARLE PRVA TOČKA — Končno so rokometiške novomeškega IMV vknjižile prvo točko na letošnjem prvenstvu superlige. Doma so igrale 19:19 proti vrsti Krima, ki je doslej zabeležila že pet zmag. Iemvečanke (progasti dres) so tako dobro formo kronale s točko, bile pa so v soboto celo na pragu zmage. Bodo naposled okusile tudi slast slednje? (Foto: B. B.)

odvisno, ali bo njihov katastrofalni jesenski izkupiček ostal na vsega eni zmagi in dveh neodločenih izidih.

Še tri kola pa so do konca jesenskih obračunov v moški prvi republiški ligi. Najzanimiveje je bilo v Izoli, kjer so Dobovčani že v prvih minutah pokopali vse upe gostiteljev na morebiten uspeh; s tema točkama je ekipa Dobove ostala v krogu trojice, ki bo v finalu prvenstva odločala o naslovu jesenskih prvakov. K temu bi jim tokrat lahko veliko pomagala razpeta v Grosupljem, kjer so igrali Krčani, in v Celju, kjer je gostoval Šešir. Toda Grosuplječani so gladko zmagali, le v Celju je dišalo po presenečenju, vendar je Pivovarna v finalu dokaj srečno le osvojila obe točki.

V dveh minutah ob zmago

Košarkarji Podbočja so izgubili že dobljeno tekmo v Slovenskih Konjicah

Če bi košarkarji Podbočja na vseh srečanjih rdeče skupine I. republiške lige igrali tako zavzeto in motivirano kot v soboto v Slovenskih Konjicah, bi bil njihov že tako bogati točkovan izkupiček bržkone še boljši. Tokrat so bili na pragu tega, da domačemu Cometu prizadejajo nov poraz na domačem parketu, toda v odločilnih trenutkih jim je športna sreča docela obrnila hrbet.

Resda so gostitelji, zavedajoč se pomembnosti tekme, pričeli silovito, že po nekaj minutah je bilo 10:1 zanje. Toda tudi tak začetek gostov ni zmedel, spretno so

izkoristili napake Konjičanov, igrali dobro in borbeno v obrambi ter izid kmalu izenačili. Ekipa Cometa si je ob odmoru priigrala skromno prednost dveh točk, vendar je nadaljevanje znova pripadlo košarkarjem Podbočja. Po peti osebni napaki Železnikarja, najboljšega konjiškega igralca, je bila usoda gostiteljev na videz zapečaten, gostje so dobri dve minuti pred koncem vodili že s 67:61. Zmago so imeli v žepu, toda Konjičani so v igri na vse ali nič dobili vse. Z dvema trojkama in prostimi meti so v pičlih tridesetih sekundah dosegli osem točk zapored, v gostujočo vrsto pa vnesli zmedo in tako že izgubljeno tekmo odločili sebi v prid. Poraz je bil za košarkarje Podbočja grenka šola, vendarle pa ohrabruje, da so se vsi igralci izkazali z borbeno igro. Novemu trenerju Strgarju je torej le uspelo zbuditi ekipo, katero so nekateri uspehi očitno uspavali. Upati je torej, da bo serija porazov naposled prekinjena, priložnost za kaj takega bo v soboto, ko ekipa Podbočja igra v Celju. Slast zmage so Celjani doslej okusili vsega enkrat.

Novomeškim šahistom peto mesto

Turnir prve slovenske šahovske lige — zahod

NOVO MESTO — Novembra je bil v Ljubljani štiridnevni šahovski turnir prve slovenske lige, na katerem je nastopilo šest ekip, med njimi tudi vrsta ŠK Novo mesto. Novomeški šahisti so na koncu zasedli peto mesto, z nekaj več sreče pa bi lahko bili tudi višje.

V prvem kolu so Novomeščani premagali Jesenice s 6:4, v drugem jih je ugnala Iskra AET Tolmin z istim rezultatom, v tretjem kolu so bili od njih s 6,5:3,5 boljši Domžalčani, v četrtem je bil izid dvoboja med Novim mestom in Murko Lesce 5:5, v zadnjem, petem, pa so si privoščili najtežji poraz proti Jesenicam z 2,5:7,5. Končna lestvica je bila tako naslednja: 1. Vrhnika 8 (33,5), 2. Murka Lesce 8 (30,5), 3. Domžale 4 (25), 4. Iskra Tolmin 4 (20,5), 5. Novo mesto 3 (21), 6. Jesenice 2 (19,5).

Najboljši rezultat v novomeški ekipi je na 3. deski dosegel Kastelic, ki je iz petih partij zbral 4 točke, Čepon na drugi deski je v treh partijah dosegel 2 točki, Luzar na četrti pa iz petih partij polovičen izkupiček.

DANES PODELITEV LOVORIKE ŠTANGLJU

NOVO MESTO — V Krkinem hramu na Trški gori bo danes zvečer slovesno. Predstavniki zagrebških Sportskih novosti bodo podelili lovoriko »Stjepana Ljubića-Vojvode«, ki jo vsakoletno namenjujejo kolesarju leta, novomeškemu tekmovalcu Gorazdu Štanglju. Slednji si je to laskavo priznanje, ki ga je lani prejel prav tako kipaš Bogdan Fink, prej pa še Bonča, Papež itd., prislužil z imenitnimi nastopi po vsem svetu, še zlasti z dosežkom na dirki po Kanadi.

ZADNJI HITROPOTEZNI TURNIR

NOVO MESTO — ŠK Novo mesto obvešča vse ljubitelje šaha, da bo letošnji zadnji mesečni hitropotezni turnir 17. decembra, s pričetkom ob 18. uri, v klubskih prostorih. Vabljeni!

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

SUPERLIGA, moški, 6. KOLO: PIONIR — SALONIT 1:3 (11, -11, -9, -13)
Pionir Jovič, Babnik, Travžan, Mestnik, Smrke, Brulec, Gotenc, Goleš, Černač, Bakonja, Družinec, Žunič.
LESTVICA: 1. Vileda Maribor 10, 2. Tovil Olimpija 8, 3. Fužinar 4, 4. Salonit 4, 5. Novi Graniti Kamnik 4, 6. Pionir 4, 7. Granit Preskrba 2.
Pari prihodnjega kola: Tovil Olimpija — Granit Preskrba, Salonit — Novi Graniti Kamnik, Vileda Maribor — Fužinar, Pionir je prost.
SUPERLIGA, ženske, 5. KOLO: PARTIZAN TABOR — LIK TILIA 2:3 (14, 12, -7, -12, -16)
LIK Tilija: Akrap, Ogrinc, Vidmar, Turk, Klun, Na, Briški, Hočevar, Drobnič, Ni, Briški.
LESTVICA: 1. Paloma Branik 10, 2. Bled 8, 3. YU STIP Celje 6, 4. Koper Cimos 6, 5. LIK Tilija 4, 6. Partizan Tabor 2, 7. Nova Gorica 0.
Pari prihodnjega kola: LIK Tilija — Paloma Branik, Koper Cimos — Bled, YU STIP Celje — Partizan Tabor, Nova Gorica prosta.

rokomet

SUPERLIGA, moški, 10. KOLO: NOVA OPREMA — INLES RIKO 23:17 (14:8)
Inles Riko: Veber, Djokić, Mohar, Šilc, Marolt 1, Tanko 1, Lesar 5, A. Mihelič, Jurič 4, S. Mihelič 3, Manček 3, Gelze.
LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 19, 2. Omnikom Rudar 13... 8. Presad 8, 9. Pomurka 8, 10. Ajdovščina 7, 11. Inles Riko 4, 12. Preddvor 3.
Pari zadnjega jesenskega kola: Inles Riko — Velenje, Preddvor — Nova Oprema, Jadran — Ajdovščina, Pomurka Bakovci — Omnikom Rudar itd.
SUPERLIGA, ženske, 10. KOLO: IMV NOVO MESTO — KRIM 19:19 (12:8)
Novo mesto: Knafelj, Popadič 2, Repinc, Špiler, Klojučar 1, Hvala 2, Drčar 4, Pavlenič, Pate 1, Turk 2, Tomas 7, Dolenc.
MLINOTEST — OPREMA KOČEVJE 29:25 (13:10)
Oprema: Jesenko, Klarič, Lindič, Guštin 3, Vuk 3, Krizman 4, Bejtović 2, Dragičević 1, Jerič 9, Petek 3, Kersnič, Jančič.
LESTVICA: 1. Velenje 19, 2. Olimpija 18, 3. Mlinotest 15, 4. Oprema 12, 5. Krim 11... 8. Primož 6, 9. Branik 2, 10. IMV Novo mesto 1.
Pari drugega spomladanskega kola: Branik — IMV Novo mesto, Burja — Velenje, Olimpija — Kranj, Oprema Kočevje — Primož itd.
SRL, moški, 10. KOLO: IZOLA — DOBOVA 18:27 (8:14)
Dobova: Kuhar, Levec 3, Voglar 1, Starc 3, Bratanič 1, S. Deržič 6, Večarič 1, Deržič 4, Žibert, Glaser 8, Krajnc 1, Žitkovič.

GPG GROSUPLJE — KRŠKO 23:16 (15:9)
Krško: Božič, Kekič, Keše 8, Iskra 4, Bogovič 1, Urbančič, Martinčič, Vrštovšek 1, D. Urbanč 1, Kukovica, Šebek, Brodnik.
KROG — ČRNOMELJ 24:24 (12:14)
Črnomelj: Plut, Bohte 1, M. Papež 6, Kmetič, Čengija 1, Pezdirc 1, J. Papež 7, Grabrijan 3, Lozar 4, Malerič, Novak 1, Matotek.
LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 17, 2. GPG Grosuplje 15, 3. Dobova 15, 4. Krško 14... 8. Črnomelj 10 itd.
Pari 11. kola: Črnomelj — Pivovarna Laško, Krško — Krog, Dobova — Velička Nedelja, Mokerc — Grosuplje itd.

košarka

I. SLOVENSKA LIGA, rdeča skupina, 10. KOLO: COMET — PODBOČJE 76:71 (31:29)
Podbočje: Vejo 18, Davidovič 4, Plevnik 9, Rozman 8, Krajcar 10, Krivokapič 5, Krošelj 11, Vaupotič 6.
LESTVICA: 1. Mavrica Ilirija 19, 2. Tinex Medvode 19, 3. Elektra 16, 4. Rogaska 16, 5. Podbočje 14, 6. Comet 13, 7. Celje 10, 8. Smelt Olimpija ml. 10.
Pari prihodnjega kola: Celje — Podbočje, Smelt Olimpija — Rogaska Donat Mg itd.

namizni tenis

SUPERLIGA, moški, 7., zadnje jesensko KOLO: NOVOTEHNA — GORNJA RADGONA 4:5
Oeri — Žitek 0:2, Jamšek — Kuzma 2:1, Miklič — Rihtarič 0:2, Jamšek — Žitek 2:1, Oeri — Rihtarič 0:2, Miklič — Kuzma 0:2, Jamšek — Rihtarič 2:1, Retelj — Žitek 0:2, Oeri — Kuzma 2:0.
JESENSKA LESTVICA: 1. Kovina 14, 2. Sobota 12, 3. Strojna 10, 4. Ingrad 6, 5. Novotehna 4, 6. Gornja Radgona 4, 7. Merkur 4, 8. Ilirija 2.

kegljanje

I. republiška liga, moški: KOČEVJE — TRIGLAV 5219:5089
II. republiška liga, zahod, moški: RIKO — LOKOMOTIVA 4964:5034
II. republiška liga, zahod, ženske: KOČEVJE — PROTEUS 2376:2310
II. republiška liga, vzhod, ženske: NOVO MESTO — MIKLAVŽ 2068:2117

streljanje

II. slovenska liga, vzhod, 4. KOLO: SD BRATOV HRVATIN — ISKRA 1394:1435, SD MROŽ — SD SOP LESKOVEC 1429:1434, SD IMPOL — SD HEROJA MAROKA 1426:1434, SD UNIOR — SD BOŠTANJ 1430:1422.
Lestvica: 1. Unior 10, 2. SOP Leskovec 9, 3. Heroj Marok 9, 3. Impol 8, 5. Iskra 5, 6. Boštanj 5 itd.

To so le klevete

Odgovor socialdemokratov

Predsedstvo območnega odbora SDSS za Belo krajino v zvezi s člankom »To so le klevete«, objavljenem v Dolenjskem listu 21. 11. in podpisanim od Svobodnega sindikata BELT Črnomelj, izjavlja sledeče:

Socialdemokrati smatramo za svojo dolžnost, da opozarjamo na probleme in nepravilnosti okrog nas, toliko bolj, če nas na te nepravilnosti opozarjajo tudi člani naše stranke.

Kot nam je znano, člani Neodvisnega sindikata v BELT Črnomelj še vedno proti svoji volji plačujejo članarino za Svobodni sindikat, iz katerega so izstopili, in to tako, da služba obračuna osebnih dohodkov vsem zaposlenim v BELT Črnomelj obračunava odtegljaje za Svobodni sindikat.

Zakaj se to dogaja, tudi mi težko razumemo. Menimo sicer, da problem plačila sindikalne članarine v BELT ni najpomembnejši, pa tudi ne zanimiv, saj je na osnovi takih nepravilnosti mogoče sklepati, da Neodvisni sindikat, ki ima v BELT Črnomelj od vseh zaposlenih okrog polovice članov, s strani vodstva podjetja in Svobodnega sindikata še vedno ni sprejet kot enakopraven partner.

Pričakujemo, da bo Neodvisni sindikat gornji in druge probleme v zvezi s svojim statusom rešil v čim krajšem času z vodstvom podjetja in ustreznimi službami.

Socialdemokrati želimo tako Svobodnemu kot Neodvisnemu sindikatu uspeh v smislu zdrave medsebojne konkurence in sodelovanja, kadar se to pokaže za koristno.

Podjetju BELT v vsem zaposlenim pa želimo, da se čimprej izvelejo iz težav. Če bosta pri tem tudi oba sindikata prispevala svoj delež, bomo tega samo veselili.

Območni odbor SDSS za Belo krajino Črnomelj

»IZNAJDLJIVI« HRVAŠKI ROMI

KOČEVJE — Pred dvema tednoma je prišla na občinski odbor Rdečega križa Kočevje večja skupina Romov iz Hrvaške. V nesramnem, žaljivem in celo napadalnem nastopu so od tajnice OOR K Jožice Klarič zahtevali, naj jim odobri dodelite hrane in oblačil, tako kot to velja za »ostale« begunce. Samo kakšen dan predem je dala kočevska Karitas ob soglasju OO RK Kočevje nekaj hrane dvema družinama hrvaških Romov, ki so zanjo zaprosili. Takoj ko se je to razvedelo, so prišli Romi, ki taborijo v bližini Broda na Kolpi in Slavskega Laza, v Kočevje zahtevo, da se jim dodeli hrana. Ker živijo pod šotori, in to na hrvaški strani, čeprav v neposredni bližini državne meje s Slovenijo, ne morejo dobiti statusa beguncem. Tajnica kočevskega Rdečega križa jim je obrazložila, da jim kot humanitarna organizacija lahko dodelijo le nekaj oblačil.

ZAHTEVAMO ZAMRZNITEV ODPRODAJE STANOVANJ

Nova zakonodaja, ki se sprejema v Sloveniji in se tiče temeljnih družbenih sprememb, je vedno bolj podvržena kritikam in neodobravanju. Ljudje so se začeli zavediti, da s spremembami marsikaj izgubljajo, kar je bilo njihovo. Eden izmed teh primerov so stanovanja. Pogoji za odkup stanovanj so ugodni v primeru normalnega standarda delavcev. Pri njihovi današnji obubožanosti pa so dosegljivi samo navidezno. Vprašanje je, ali zakon dejansko omogoča enakopraven odkup stanovanj vsem? Pravica je sicer dana vsakemu, kupi pa ga lahko le tisti, ki ima dovolj denarja. Spet so pridobili tisti, ki so imeli več kot ostali. Vse breme ponovno pade na delavce. Stanovanja, ki se prodajajo, so bila že odplačana ali zgrajena z delavskim denarjem. Nikakor nam ni razumljivo, da se jim le-ta ne poklonijo. Omenjenih 30% popusta bi morali dopolniti še s popustom 1% na vsako leto delovne dobe. Višina pologa bi se morala zmanjšati za polovico. Razumemo, da je država v denarni krizi, vendar se bi lahko bolj ozirali na ljudi in jim dali, kar so petdeset let ustvarjali in kar je pravno in moralno njihovo. Na osnovi tega zahtevamo zamrznitev odprodaje stanovanj, dokler ne bodo pogoji za odkup primernejši in dosegljivi vsem delavcem.

Predsednik predsedstva NSS: RASTKO PLOHL

Iz Opreme kiici na pomoč za izigrane ljudi

V Kočevju kazen za sodelavce sindikata

Kot je bilo že objavljeno, je bil 7. novembra v Opremi v Kočevju ustanovljen iniciativni odbor sindikata Neodvisnost. Predsednica odbora inž. Vesna Brelih je kmalu po tej ustanovitvi dobila odločbo, da je tehnološki presežek in da mora domov na čakanje, dodatno pa ji je bil prepovedan vstop v družbene prostore podjetja.

22. novembra je bil navzlic mnogim omejitvam s strani vodstva podjetja ustanovni oz. konstitutivni zbor sindikata, predsednica je postala inž. Brelihova, njen namestnik pa podpisani inž. Franc Mihič. Oba sva bila člana oz. vodja razvoja v podjetju. Ker sklep o prepovedi vstopa v podjetje še ni preklican, (meni pa je bila dodatno ustno odrejena degradacija), je vodstvo sindikata Neodvisnost—KNSS že sprejelo ukrepe pravne zaščite zaupnikov.

Danes, 3. decembra, je bila sklicana prva redna seja izvršnega odbora sindikata, ki se je seznanil z nekaterimi težkimi dejstvi. Ko je Vesna Brelih kljub prepovedi vstopa v podjetje prišla na delo, je namreč ugotovila, da so njene sodelavce premetili, pisarno za zaklenili. Naš sindikat ima v njej svoje gradivo, inž. Brelihova pa domnevno tudi zdravila.

Predsednika in podpredsednika občinske skupščine v Kočevju, pa tudi širšo javnost seznanjamo s temi ukrepi, ki kažejo grobo kršitev pravic delovanja sindikata pa tudi osnovnih človekovih pravic. S tem je seznanjen tudi predsednik izvršnega sveta, ki ga prosimo za čimprejšnji obisk inšpektorja za delo. FRANC MIHIČ, predsednik regijskega odbora sindikata

Neka mera korektnosti mora biti

Zaradi nekaj tisoč spornih primerov kupcev stanovanj je moralo nekaj deset tisoč ljudi dokazovati, kaj so — To je oblastni despotizem in brezbriznost

Takoj na začetku moram priznati negotovost, s katerim se lotem ponovnega zaporednega oporekanja trditvam istega avtorja. K prestopanju te nadležnosti me pač zavezuje dolžnost, da stvari, pri katerih sem bil tako ali drugače udeležen in ki so v javnosti nekorrektno predstavljene, ustrezno pojasnim.

Tokrat sicer ne gre za »vojaška vprašanja«, temveč za probleme v zvezi z uresničevanjem enega pomembnejših osamosvojitvenih zakonov: zakona o slovenskem državljanstvu. V članku Neka mera in red pa le morata biti namreč komentator T. Jakše pri opozarjanju na neurejenost poslovanja večine naših javnih ustanov (kar se kaže v dolgih vrstah čakajočih) izhaja iz izjave, v kateri naj bi »znan slovenski liberalni politik« nedavno čudil nad tem, da bi komurkoli preprečevali pridobitev slovenskega državljanstva, in tako »ponižuje« zmanjševal njegovo vrednost. Nikakor si ne domišljam, da bi zgornji naziv letel name, četudi sem bil javno udeležen v razpravah, na katere očitno meri komentator. Zato pa morem in moram reči, da mi iz celotne razprave takšna izjava ni znana, se je pa pobudnikom (seveda liberalnim demokratom, in ne kranjskim liberalcem) večkrat in z več strani skušalo imputirati takšno nesmiselno stališče. Kajti načelna dilema, kdo in pod kakšnimi pogoji lahko postane slovenski državljan, je bila razrešena že na začetku letošnjega leta, in to v korist liberalnejše ureditve, ki jo je na koncu podprla tudi Demosova vlada. »Nedavno« pa je tekla polemika o velikem bolj specifičnem problemu, problemu, ki bo s koncem tega leta tako ali drugače razrešen.

Gre za vprašanje pridobivanja državljanstva za tiste polnoletne prebivalce Slovenije, ki so imeli lani na dan plebiscita stalno bivališče na ozemlju Republike Slovenije. To so ljudje, ki so se kot volilni upravičenci udeležili plebiscita, na katerem so se, kot vemo iz rezultatov, v veliki večini opredelili za samostojno Slovenijo. Republiška skupščina je v svoji obplebiscitni Deklaraciji o dobrih namenih zagotovila, da bo tem ljudem za vstop v slovensko državljan-

stvo eno leto zadostovala pisna vloga s takšno željo (kolikor se v tem času za to ne odločijo, pa bodo dobili status tujcev in bodo glede pridobivanja državljanstva podvrženi enakemu postopku kot vsi drugi). Tudi kasnejši zakon o državljanstvu je v prehodnih določbah korektno in dosledno uredil realizacijo te obljube. Toda pri izvajanju zakona, ki je bil vmes deloma tudi podvržen brisnem moratoriju, je prišlo do več zapletov. Po eni strani so pristojni organi oz. uradi od teh ljudi zahtevali še dodatna, zakonsko neopredeljena gradiva in se je o vsaki vlogi odločalo v centrali na ministrstvu, kar je postopek ob iztekajočem se roku po nepotrebnem zakompliciralo in zavleklo, po drugi strani pa je po vojni nastopil tudi problem tistih prisilcev, ki so med vojno sodelovali z JA. Slednje je s predlogom dopolnitve zakona skušala urediti vlada (vladni predlog skupaj z amandmajem LDS zdaj ustrezno rešuje ta problem, tako da so vloge oseb, proti katerim je sprožen zadevni kazenski postopek, do pravnomočnega konca zadržane). Za ureditev prvega pa je ustrezno zakonsko dopolnilve predlagala LDS in en (družbenopolitični) zbor jo je sprejel, tako da se vse skupaj trenutno usklajuje.

Edino vprašanje, za katero je torej »nedavno« šlo, nima prav nič opraviti z domnevno mnenjem, ki je zbudilo komentatorja DL. In čeprav gre za sam po sebi morda za koga majhen, vsekakor pa začen problem, se je ob njem odprlo zelo pomembno vprašanje nove slovenske države; vprašanje njenega držanja obljub, njene verodostojnosti in časti — ravno tistega, zaradi česar je tudi vredno biti njen državljan.

Do »diskriminacije in rasizma« ne pride zaradi »nezadostnih meril pri pridobivanju državljanstva«, kot skuša na koncu komentarija svoje izvajanje utemeljiti avtor. Do diskriminacije pride predvsem takrat, ko se zakoni ne spoštujejo in se jih spreminja v skladu s predsodki, rasizem pa nastopi v istem trenutku, ko se nam pred očmi prikaže stereotipna podoba tolpe južnjaških pritepenec, ki se hočejo preko slovenskega državljanstva na naš račun povzpeti

v nebeško kraljestvo. Zato je pod ravni-jo civilizirane razprave, da bi naševal, komu vse zvonijo, ko se izteka enoletni »prestopni rok«; imenito zgodbo o tem si je vsak sam lahko prebral pod naslovom Kako je Roman zvedel, da je Srb pred štirinajstimi dnevi prav v Dolenjskem listu.

Razjasniti pa želim še nesporazum (?) v zvezi z negodovanjem nad neskončnimi vrstami za potrdila o državljanstvu, do česar je prišlo zaradi nakužnega sovpadanja pričetka množičnega odkupa družbenih stanovanj in iztekanja oddajanja vlog za pridobitev državljanstva. Glede slednjega je bilo zgoraj že dovolj rečeno, ni pa mogoče sprejeti avtorjevega argumenta, da naj se zato, ker se moraš npr. na Švedskem kot tujec drenjati v vrstah za podaljšanje delovne vize, mirno drenjaš tudi pri nas, in to za povrh (čeprav to ni posebno častivreden argument) ne kot tujec, temveč kot državljan svoje države. Kajti natanko zato je pri teh nepotrebnih vrstah tudi šlo: ker država ni bila sposobna, kljub neštetim evidencam, na manj primitiven način preveriti državljanstvo kupcev stanovanj, si je vsak moral posebej priskrbeti tudi to potrdilo. Zaradi nekaj tisoč spornih primerov kupcev stanovanj je moralo nekaj deset tisoč ljudi dokazovati, da so to, kar so. To je oblastni despotizem in brezbriznost balkanskega tipa, ki si je povsem zaslužila najostrejšo ugovore. Kot mi je znano, je v Ljubljani zalego in so z malo truda vso stvar rešili tako, da vsaj danes gladko teče.

GREGOR GOLOBIČ poslanec LDS v Skupščini RS

Samostojna SLOVENIJA 1991

SLAVISTI BOJKOTIRAJO

Že septembra meseca 1991 smo ob razpravi o novospredanih normativih učitelji osnovnih šol v novo-meški občini zahtevali diferencialno učno obveznost. Zaradi zagotovljenosti različnih struktur oblasti o korekciji obstoječih normativov. Naveličnost preprečevati samega sebe in utrujenost, ki jo učitelji slavisti že čutimo zaradi preobremenjenosti, nas navajata k naslednjemu koraku:

Pridružujemo se pozivu Republiškega štaba sindikata k bojkotu pisnega preverjanja z dne 19. 11. 1991 in zahtevi po 18-urni učni tedenski obveznosti. Zahtevamo, da odgovorne strukture v čim krajšem času razrešijo pereo problematiko, ker je na njih odgovornost za nastalo škodo.

Na občinskem aktivu bomo slavisti spremljali razplet omenjene problematike in prekinili bojkot takoj, ko bo naše delo priznano in pravilno ovrednoteno. Vodja občinskega aktivia: ALENKA KULOVEC

T. JAKŠE

ŠE ENKRAT: EUREKA

Pod tem naslovom je bil 28. novembra natisnjen v Dolenjskem listu nepodpisani članek, ki navaja nekaj neresnic.

Gospoda N. obveščam, da izjava, ki sem jo dal za Dolenjski list 14. novembra in je bila prirejena, pa vseeno podpisana z mojim imenom, nima nobene zveze s kolektivom Elektrotehne. Izjava sem dal sam in je bila podpisana. Prosim, da ne krivite nekoga za stvari, katerih ni storil. Tudi vaši namigi o prisvajanju denarja niso javna obtožba in mislim, da terjajo javno opravičilo kolektivu Elektrotehna Novo mesto. S. PLEŠKO

- Maršalu se uresničila je želja le ena, republika vsaka je neutrščena. (Toš)
- Zakonska zveza je prozni prevod ljubzenske pesmi. (Bougeard)
- Mišljenje je napor, vera je udobje. (Marcuse)

Lastninjenje se dogaja le enkrat

Zakaj podpiram vladno zamisel o lastninjenju družbenega premoženja

Veliko črnila je že bilo prelitega o lastninjenju, toda prepričan sem, da je le malo piscev uspelo povedati prebivalcem Slovenije, kaj si pravzaprav predstavljamo pod tem dejanjem. Tudi sam nisem prepričan, da mi bo to uspelo, a vendar bom poskusil.

Najprej pogledimo, kaj je lastninjenje. Zame je to samo prehod iz nikakršne družbene lastnine v dejansko lastnino. Poti (strokovnjaki zelo radi govorijo o konceptih), po katerih naj bi to opravili, pa so lahko različne, nekatere so lahko krajše, druge daljše. Tudi hitrost spreminjanja stvari je lahko različna.

Vsi danes prisegajo, da se lastninjenje mora zgoditi, razhajamo pa se predvsem v tem, kako to izvesti. Po krajši ali daljši poti, z veliko hitrostjo ali počasi? Mislim, da dejansko ni pomislekov, saj je potrebno lastninjenje opraviti takoj, in to tako, da bo čim manj boleče za državljane Republike Slovenije. In ta pot je tista, ki jo predlaga vlada. Vsem državljanom je mogoče zelo enostavno razdeliti državljanske delnice (papirje, ki so označeni z določeno vrednostjo) in ustanoviti sklade. V teh skladih bomo kaj hitro spoznali, kaj je delničarstvo in kaj je za uspešno vodenje skladov potrebno storiti (imeti dobre vodje skladov oziroma menedžerje), saj ti lastnikom zagotavljajo povečevanje vrednosti njihovih premoženj.

Če človeka ne vržemo v vodo, se nikoli ne bo naučil plavati. Enako velja za delničarstvo; vsem ljudem je treba dati

začetno možnost, nato pa bo čas pokazal, kateri so podjetnejši in prodornejši. Ti bodo lahko kupovali delnice na borzi, in tako bo po naravni poti prehajala lastnina v manjši krog državljanov Slovenije. Ne nasedajmo tistim, ki govorijo, da bodo skladi, ki jih ustanovi država, tudi ostali državni skladi, saj je iz splošnega nelastninskega stanja dejansko možno »preskočiti« v posredno lastnino preko skladov, nadaljnji postopki pa bodo vzpodbudili borze in izoblikovali dejanske lastnike.

Danes, ko ljudje nimajo denarja za osnovno preživetje, je popolnoma nesprejemljivo govoriti o prodaji podjetij in kupovanju delnic. Kupil bo lahko le tisti, ki ima nekaj pod palcem, a taki so

redki. Prodaja podjetij bo povzročila, da bo lastnina ostala v rokah majhnega števila ljudi. Ali je to nujno in pravično? Ali ni bolje, da smo na začetku v enakem položaju vsi in se šele po naravni poti dogaja prehod lastnine v roke podjetnejših? Razmislimo.

Predvsem pa ne smemo slepo verjeti drugim, ki imajo morda drugačne osebne interese (privatizirati družbeno lastnino, kar ni isto kot določiti lastnika), temveč se prepričajmo, kaj je dejanska resnica. Lastninjenje se ne dogaja pogosto, zato ne smemo zamuditi te priložnosti.

IVAN TOMŠE, delegat Zelenih v skupščini Slovenije

Kip ni padel, zdaj vem, zakaj

Nekoč je bil Divji zahod. Le kaj je bilo Amerikancem, da so tudi na Divjem zahodu gradili banke? V mesto so na primer pridrevli Jesse James, Frank James in banda Cola Youngerja. Konje so pustili kar pred banko, nastavili blagajniku ponikljane kolte 45 pod nos in mu prijazno zabrusili: »Life or money?«

Navadno se je blagajnik odločil za to, da obdrži življenje. Jesse in somišljeniki pa so oddrveli iz mesta s polnimi vrečami dolarjev. Predno se je šerif zbudil iz popoldanskega dremlja, se je za njimi dvigal le še majhen oblak rdečkaste peska nekje na jugovzhodni vpadnici v mesto.

Takšen prizor se je ponavljal kar pogosto v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja v majhnih mestih Srednjega zahoda. Ljudje, ki jih je plačevala država, so zaman preganjali Jesseja Jamesa. Pa tudi banke so razpisale nagrado 10.000 US za njegovo glavo — živo ali mrtvo. A zaman. Zlikovec, vsaj nekaj sem mislil, da je to resnično bil, je še vedno jezdil nekaznovan, vse do leta 1882. Potem ga je v hrbet ustrelil Robert Ford, sicer član njegove bande, in pobasal razpisano nagrado v svojo malho.

A banke si niso oddahnille. Bratje Dalton so nadaljevali bogato tradicijo

ameriških bančnih roparjev. Tudi nje so preganjali moške zakona in jih nazadnje likvidirali. Slavo so tokrat pobrali Pinckertonovi agenti.

Peideset let po smrti Jesseja Jamesa so po Ameriki dirjali John Dingerher in mlada zaljubljenca Bonnie in Clyde. Poklic: bančni roparji. Hoby Ropanje bank. Za razliko od Jesseja niso imeli konje, ampak avtomobile. Koli 45 sta zamenjala browning in brzostrelka. Ob zvokih čikaškega jazzja so vdrali v banke in govorili čarobne besede: »Denar ali življenje?«

Življenjska pot bančnega roparja pa se seveda vedno žalostno konča. In takšen konec sta storila tudi Bony in Clyde. Izdihnila sta v prešeženem vozilu. Pa tudi John, ki si je medtem prisluzil častni naziv sovražnik države N° 1, je padel vznak, bolj podoben posodi za precejanje juhe kot pa svojemu očetu.

Da, tako je bilo v Ameriki! Banke so treple pod nasiljem najrazličnejših bančnih roparjev. V svobodni, neodvisni Sloveniji pa so se banke začele maščevati za teror, ki so ga v preteklosti doživljale ameriške banke. Slovenske banke se sicer niso mogle maščevati Jesseju Jamesu, Daltonom, Dingerherju in drugim, saj so ti že dolgo mrtvi. Začele so se maščevati nad ne-

dolžnim ljudstvom, nad nedolžnimi, mirnimi in pridnimi ljudmi — Slovenci.

Sicer bankir ne reče »Denar ali življenje?«, brez besed vzame le denar. Kaj bi banka s tvojim življenjem? Brez denarja tako ali tako nisi vreden počenega groša.

Zato, drugi državljani Slovenije, združimo se v boju proti bankam, maščujmo Jesseja Jamesa!

Pred dnevi so v Metliki spremenili ime kulturnega doma, ki je do tedaj

nosil ime Edvarda Kardelja. Predlagajo tudi spremembe imena nekaterih ulic. Baje jih je preveč povezanosti z NOB. Pričakoval sem, da se bo kdo spravil tudi na kip Borca, ki stoji v bojni preži nad Trgom svobode. Pa sem se zmotil. Ničče se ni pritožil čez. Sedaj vem, zakaj. Borec v rokah drži bombo in jo meče natančno v smeri postolja metliške banke!

MATJAŽ RUS
P. S. Honorar za ta prispevek mi pošljite po pošti, in ne preko banke!

Pravica do splava, pravica do ubijanja

Naravnost zgrožena sem

Do pisanja so me prisilila poročila zadnjih tednov o spornem členu v novi slovenski ustavi, o znanim problemu abortusa.

Zgrožena sem ob misli, da v času, ko slovenski narod skuša uveljaviti svojo samobitnost in mukoma išče pot v Evropo, sploh moremo dopustiti polemiziranje o stvari, ki nas bo, če jo vnesemo v ustavo, povsem ločila od civiliziranega sveta. Evropa medse ne bo sprejela naroda z barbarsko ustavo.

Kot mi je znano, pravica do splava ni zapisana v nobeni ustavi sveta. Tak člen v ustavi bi bil v nasprotju s splošno deklaracijo o človekovih pravicah. Vprašanje splava je lahko le zakonsko določeno, nikakor pa ne more biti ustavna pravica. Vprašanje splava ne sodi v ustavo, saj je ustava temeljni akt vsake prave države, ki štiti življenje državljanov. Poudarjam: štiti življenje in prepričana sem, da ga ni modrecna na svetu, ki bi upal trditi, da življenje, ki ga žena še nosi v svojem telesu, ni življenje.

Splav je socialno, medicinsko in etično zlo, zato ne more soditi med človekove pravice, zapisane v ustavi. Splav je lahko le s posebnim zakonom dopuščen, ne more pa spadati med ustavne pravice. Odločitev proti življenju je lahko le zadeva vesti, zato ni prav, da človeka v tem opravilju ali celo podpisu najvišji pravni akt države. Tak člen bi bil tudi v nasprotju z mednarodnim paktom o državljanskih in političnih pravicah, ki govori o priložni pravici človeka do življenja, ki je z zakonom ščitena. Torej nikomur življenje ne more biti samovoljno odvzeto.

Propagiranje stališča, da je človekova pravica do svobodnega odločanja o rojstvu otroka, ki bi s sprejetjem spornega člena v ustavo, postala pravica do ubijanja, je težka politična manipulacija, ki jo ostro obojam. S takim členom bi ustava izgubila svojo temeljno vlogo, to je zaščito pravic človeka. Postala bi smrtna obsodba narodu, ki bi rad živel enakopraven v Evropi. Potem se lahko razgledujemo le še južneje, na Balkanu, kjer žal že pri svojih najbližjih sosedih še predobro vidimo, kakšne so posledice, kadar življenju rečemo »ne«.

Kam želimo in kam gremo? Bog ne daj, da bi skrenili!

MATEJA VODNIK
Novo mesto

PLAZ V POTOK BELICA

OSILNICA — V KS Osilnica se je ob nedavnem hudem deževju sprožilo več plazov, med njimi tudi ta v vasi Belica, kjer je začel polzeti v dolino plaz s kamenjem, zemljo in drevjem ter grozil, da bo zajel potok Belico.

IZJAVNA DRUŽBENEGA HODGOVODSTVA

POTRHOLO O VPLAČILU

HISNI SVET

Plačilo je KOTARJEVA 2

68310 SENTJERNEJ

PLAČ. KOMUN. STORITEV ZA MESEČ 10

ROK PLATILA 16.11.91

ZAC. ST. = 3105, KON. ST. = 3281

Številka računa: 32100-601-11459

Številka računa: 2840049011-102

	CENA	PORABA	ZNESEK
VODARINA:	22,08	176,0	3886,00
BRETAJ:	0,00	0,0	0,00
KANALSK:	21,59	176,0	3798,00
ODP. VODE:	0,00	176,0	0,00
VOD. PRI.:	0,48	176,0	85,00
RAZ. REP.:			0,00
			7769,00

HISNI SVET
KOTARJEVA 2
68310 SENTJERNEJ

Ob Kolpi težave s televizijo

Še vedno ne morejo sprejemati prvega programa TV

OSILNICA, FARA — V krajevnih skupnostih Osilnica in Kostel pa tudi Poljanska dolina imajo še vedno velike težave s televizijskim sprejemom. Na območju KS Osilnica je 154 hiš, od tega jih 53 ne more sprejemati niti slovenskega 1. programa. Ta dobra tretjina vseh hiš v KS je v vaseh Ribjek, Ložec, Grintovec, Bosiljva Loka, Mirtoviči, Bezgarji in Belica. Seveda pa sploh ne dobivajo ne drugega ne kakršnega koli slovenskega programa. Podobno velja za program hrvaške televizije, ker so uničili nekateri okoljski hrvaški pretvorniki. Prizadeti krajani nečesto plačevati naročnine TV.

Zaradi takih in podobnih opozoril obkoljskih krajevnih skupnosti je bil pred kratkim v Kočevju sestanek s predstavniki TV Slovenija iz Ljubljane. Na njem so se dogovorili, da bo RTV čimprej ponovno opravila meritve o

Meja omeji ribiče

Ribolov najaviti

Ker je reka Kolpa postala mednarodna reka med Slovenijo in Hrvaško, je prišlo do kontrole gibanja ljudi ob meji, zato mora biti vsak posamični ali skupni ribolov prijavljen 24 ur prej na policiji. Ribiči lahko prijavijo lov na ribe tudi po telefonu na številko 58-039 ali 92, s sabo pa naj vzamejo osebno in ribiško izkaznico, da si prihranijo nepotrebne nevarnosti.

Upamo, da bodo takšni strogi predpisi trajali le do podpisa meddržavne pogodbe o mejnem režimu in da bomo dočakali odprte meje. Poleg Kolpe imamo Belokranjci še Lahinjo, ki je sedaj verjetno bolj obiskana, čeprav velja za obiskovalce te reke drugačno opozorilo. Letošnje analize rib so pokazale, da je v ribah še vedno velika količina PCB, od treh rib sta dve neužitni.

IGOR JUGOVIČ

Hočejo žejne prepeljati prek vode?

Še enkrat o Komunalni

Odgovor direktorja Komunale Adolfa Zupana na moje vprašanje, zakaj so storitve tako drage, je res obsežen, lahko bi celo rekli konstruktivno in strokovno argumentiran ter poln leporečja iz ekološke terminologije, vendar so podatki o številkah neeksaktni, da ne rečem še kaj hujšega, saj dobro obveščena bralca (tistega, ki drago plačuje komunalne storitve) ne informirajo dovolj natančno, kakšen je ta njegov delež k ceni storitev za njuno obnovo in razvoj. Iz števil na zadnji položnici, katere fotokopijo prilagam, in števil g. Zupana, je namreč po preprostem odštevanju razvidno, da je (če je to ta številka) delež za njegovo t.i. njuno obnovo in razvoj tako pri vodarini kot pri kanalizaciji za več kot 100% višji od samih uslug, kar je mimo vse »komunalne znanosti« in leporečja, in sprto z vsakršno logiko. Glede na omenjene podatke tokrat vprašujem: zakaj in v imenu česa g. Zupan poskuša celo preko javnih občil porabnike njihovih dragih uslug žejne prepeljati preko vode? S primerjanjem moje številke s položnico s številkami g. Zupana naj vsak bralec sam presodi, kdo komu in zakaj laže.

MARTA PLEVNIK

Nismo za daljšo delovno dobo

Stališča Demokratske stranke upokojujencev in SDP

Demokratska stranka upokojujencev Slovenije in SDP Slovenije sta si blizu glede številnih načelnih vprašanj sodobne slovenske družbe in konkretnih socialnih in drugih vprašanj slovenskega človeka.

Stranka DESUS nima poslancev v parlamentu, vendar so njeni cilji prav

• **SREČANJE Z NADŠKOFOM DR. ŠUŠTARJEM** — V sredo, 27. novembra, je v prostorih nadškofjskega ordinariata v Ljubljani prišlo do srečanja med ljubljanskim nadškofom in metropolitom dr. Alojzijem Šuštarjem in njegoviim sodelavci ter delegacijo SDP na čelu s predsednikom dr. Cirilom Ribičičem. Najprej so gostje predstavili svoje poglede o ključnih družbenih vprašanjih sedanjega težkega časa. Nato so svoja stališča predstavili tudi gostitelji. Dialog je bil odprt in neposreden. V njem so prišli do stičnih točk zlasti glede prizadevanja za mir, pomoči beguncem in socialne pravičnosti v družbi. Srečanje je bilo kljub nekaterim razlikam v pogledih ocenjeno kot koristno za medsebojno spoznavanje, krepitev strpnosti in zaupanja. Soglasno so sklenili, da bodo s podobnimi pogovori nadaljevali.

Dr. JANEZ GRIL

tako reševanje vseh kratkoročnih in dolgoročnih problemov, zlasti čimprej šnje sprejetje slovenske ustave, priprave na volitve in iskanje stičnih izhodišč ter sodelovanje z drugimi strankami, orga-

nizacijami in društvi v dobro upokojujencev.

Stranki sta že doslej in bosta tudi v prihodnje še intenzivneje iskali soglasja v nastajajoči zakonodaji: pokojninskem in invalidskem zakonu, zakonu o zdravstvu in socialni politiki in drugih, ki zadevajo starejše ljudi. Stališča poslancev SDP o teh vprašanjih so bila doslej skladna s stališči DESUS. Zato se tudi z odobravanjem sprejema predlog poslancev SDP za takojšnje spremembe spornega 4. člena sprememb pokojninskega zakona.

Stranki soglašata s predlogom, naj o predlogu pokojninskega in invalidskega zakona pred razpravo v parlamentu razpravljajo tudi upokojujenci in invalidi; spregovoriti je treba tudi o problematiki zveznih in vojaških upokojujencev in tistih, ki prejemajo pokojnine iz drugih republik, ob tem pa še o proračunskih sredstvih, ki so bila namenjena vojaškim upokojujencem in jih Republika Slovenija ni odvedla v zvezni proračun, zdaj pa naj bi vojaške pokojnine izplačevala iz sredstev SPIZ-a.

Pokojninski in invalidski zakon ne rešuje problematike vedno bolj starajočih se družbe in varnosti ostarelih; nismo za podaljševanje delovne dobe in ostane naj pokojnina v vrednosti najmanj 85% od osnove.

IVO SISINGER
predsednik Demokratske stranke upokojujencev Slovenije
dr. CIRIL RIBIČIČ
predsednik SDP Slovenije

V nobeni urejeni državi ne sekajo brez sodelovanja gozdarske stroke

Zagovarjamo javnost dela, ker hočemo preprečiti zločin nad gozdom

V kočevsko-ribniškem gozdnogospodarskem območju je gozdnatost izjemno velika, saj je kar 75% prostora pokritega z gozdovi, v občini Kočevje pa že čez 90%. Temu primeren je tudi pomen gozdov za lastnike gozdov, za delavce v gozdarstvu, lesni industriji, v lesni obrti in za suho robo ter s socialnimi funkcijami gozdov tudi za vse ljudi v tem prostoru.

Zato je prav, da se vprašamo, kdo gospodari s katerim gozdom in kako pri tem upošteva strokovna načela, ki morajo biti zagotovljena v vsakdanjem delu po veljavnih načrtih. Gospodarjenje z gozdom namreč ni zasebna zadeva lastnika ali firme, pač pa mora biti zagotovljen tudi javni interes — zaradi nalog, ki jih ima gozd za klimo, vodo, živalski svet, rekreacijo in še za druge naloge, ki se jih ljudje zavedajo predvsem tam in takrat, ko gozdovi ni več. Gozd ni les, gozd je ekološki sistem!

Zato lahko trdimo, da je od gozdov odvisna kvaliteta življenja. Seveda pri tem ni mišljen boljši ali slabši ekonomski položaj lastnika gozda, pač pa pogoj za življenje vseh ljudi v določenem prostoru, regiji ali državi. Zato gozdarji zagovarjamo javnost dela. Že leta teče sodelovanje s šolami in pedagogi, ko seznanjamo predvsem mlade ljudi v raznih stopnjah šolanja z gozdovi in gozdarstvom. Sedaj pa smo si zastavili obsežne naloge za delo z javnostjo.

Javnost dela zahteva odgovorno in strokovno delo. Pričakujemo lahko seveda tudi številna vprašanja, na katera je včasih težko odgovoriti. Zato tudi ne bežimo pred odgovornostjo za svoje delo. Delo v gozdovih je javno za vse lastnike, pa če to želijo ali ne.

Na stotine, na tisoče je obiskovalcev gozda, ki se sprehajajo, polharijo, gobarjijo, hodijo na lov, pretaknejo najbolj odmaknjene predele v gozdu. Zato kritičnim očem ni nič skrito. In tako je tudi prav! Gozd ni nepomembna in zaprta delavnica, ni zakotna pisarna, gozd ima javne funkcije za vse.

Drugo vprašanje pa je seveda, koliko in kaj nam uspe obiskovalcem povedati za razlago tistega, kar vidijo. Trudili se bomo, da bodo na številna vprašanja dani tudi odgovori. To je še posebej aktualno sedaj, ko je tudi pri gospodarjenju z gozdovi vedno bolj pomembno lastništvo, pa tudi vse številnejši nespoznanost ob tem. Ni primerno pa tudi ni mogoče ob tem povedati veliko, toda opozoriti želimo na razlikovanje lastnikov gozdov v tem območju. Saj vsak lastnik zadnje čase po svoje ravna z gozdom, pogosto tudi protizakonito in v nasprotju s strokovnimi pravili pa tudi v nasprotju z obveznostmi iz gozdnogospodarskih načrtov. Zato morate najprej vedeti za lastnika gozda, v katerem se kaj dogaja, šele nato lahko potrkate na prava vrata za odgovor.

Ena tretjina vseh gozdov (nekaj čez 33%), to je kar 30.000 hektarjev, je zasebni. Zasebni gozdovi so v povprečju majhne površine, saj je lastnikov blizu 10.000 (1), od katerih pa je le malo

pravih kmetov, ki živijo od kmetije. Lastniki gozdov so v vseh mogočih službah, pogosto živijo daleč od gozda celo v Ameriki. Ker večina ni življenjsko odvisna od gozdov, je temu primeren tudi interes pri gospodarjenju. Posek je odvisen v takih primerih od trenutnih potreb po denarju za nov avto, za gradnjo hiše, za nakup stanovanja v mestu. Po napotkih nekaterih političnih veljavok sedaj nekateri lastniki ne upoštevajo veljavnega zakona in sekajo po svoji volji mimo možnosti gozdov in brez sodelovanja stroke. Trdijo, da so lastniki gozda, zato lahko s svojo lastnino delajo, kar hočejo. To ni res in tako ni nikjer v urejenih državah! Gozd je organizem, ki ga lastnik zaradi lesa ne sme uničiti, ker služi vsem s svojimi naravovarstvenimi in drugimi funkcijami. Gozdarski strokovnjaki so izdelali načrte tudi za gozdove v privatni lasti, vendar lahko v sedanjih razmerah gozdarji le še beležijo nepravilnosti v teh gozdovih, inšpektorji oddajajo prijave sodišču...

Opuščene kmetijske površine zaraščajo že sto let ponovno gozdovi, še posebej je bil ta proces izrazit po drugi svetovni vojni, po izpraznitvi podeželja z odselitvijo Kočevjarjev. To so gozdovi znotraj površin, s katerimi gospodari Kmetijsko gospodarstvo Kočevje. Za te površine se gozdarska zakonodaja že vse povojno obdobje ne upošteva. To pa ima za posledico, da se zanje ne izdelujejo predpisani načrti, ne vlagajo nazaraj v gozdove sredstva od prodanega lesa, ni zaposlenih gozdarskih strokovnjakov. Takih gozdov je približno 1.000 hektarjev, predvsem v nižjih legah ob večjih naseljih, ob mestu Kočevju, Starem Logu, Smuki, Mozlju, Knežji Lipi, Koprivniku, Bukovi gori. Na teh površinah se opravijo pogosto golosečnje za predvideno vračanje v kmetijsko rabo.

ČASOPISE LAHKO BERETE V KNJIŽNICI

Študijska knjižnica Mirana Jarca med drugim pridobiva tudi vse slovenske časopise (dnevnik, tednik, mesečnik, strokovne in populjnoznanstvene revije). Vse to vam je na razpolago vsak dan med 7. in 19. uro v čitalnicah Študijske knjižnice, Ljudske in Pionirske knjižnice.

Vabimo vas, da se ogledate pri nas, prelistate vsakodnevno časopisje ali pa preberete ali ono revijo, ki vas zanima.

Mega koncert malo drugače

Izzvenel je v duhu napisa na fičku: »Ko bom velik, bom Rolls royce« — Malo več skromnosti!

Petkov dolenski mega koncert je dosegel svoje. Bil je »naj« v skoraj vseh pogledih. Od napovedanih petih ur je trajal le dobre tri ure, kar je poslušalce in gledalce glasbenega gledališča stalo dobrih 40 SLT na uro, večina pa je potem še vsaj dve uri piskalo v ušesih. Skupini sta predjšnji večer zagotavljali izvrstno ozvočenje in pripadajočo opremo. Iz neznanih razlogov (premalo časa za pripravo?) pa so bili vokali zvočne nerazumljivi. To je mogoče vzrok, da je publika bolje sprejela neformalno predskupino Barakuda, ki je zaigrala kar precej znanih pesmi, ki jih publika obvlada malodane na pamet.

DMP-jevci so novomeško publiko imeli za nesposobno prebrati plakat pred vhomom, na katerem piše, kdo igra, saj so spraševali občinstvo, kdo so oni. Da boste vedeli, kar nekaj poslušalcev je odgovorilo napačno, saj smo slišali: »Podgurci!«, »Mrtvaki!« in »Društvo mrtvih prevarantov!« (Kdove zakaj?!).

Odgovor na slednje vprašanje se je izvedel iz zaupnih virov. Nekdo iz te skupine je celo veselo izjavil nekaj v smislu: »Pa je odf...!« Za nepoučene: gre za človeka, ki jim je že dva meseca pripravljaval ozvočenje, svetlobne ter druge efekte in celo

redarje, pa so ga dan pred koncertom odslovili, pri tem pa upali na bodoče sodelovanje. Moj nasvet: Fant naj jih toži, saj so nekaj zaslužili navkljub zagotavljanju, da bodo imeli izgubo.

Pa še kakšna lepša plat koncerta. Oder je bil res velik, kar pa ni preprečilo pevca Barakude, da ne bi prevrnil mikrofona. Svetlobni efekti so bili verjetno najboljši v tej dvorani doslej. Manjkala sta laser in dim. Pardon, dim je bil, saj je moral Barakudin kitarist ugasniti odvrženo cigareto, ki je že napovedovala, da bo dobesedno zažgala publiko. Med dobre lastnosti bi lahko šteli tudi slabe redarje in način kontrole vstopa, saj si je, navkljub okoli 700 prodanim vstopnicam, koncert ogledalo vsaj 100 ljudi več.

Med znanimi in skoraj neznanimi skladniki, ki so včasih prihrščale iz zvočnikov, ti so pred kratkim krasili Križanke med koncertom Rok proti vojni, ne smemo pozabiti slovenske himne, ki so jo DMP-jevci dali publiku v prežvekovanje. Izkazalo se je, da slednja res obvlada fušanje himne.

Sicer pa je ves mega koncert zvenel v duhu napisa na fičku: »Ko bom velik, bom Rolls Royce!« Je že kdo videl velikega fička?

I. U.

Ameriško pismo

Kam s Titom?

Pravzaprav sta prišli skoraj hkrati kar dve ameriški pismi našega rojaka Emila Milana Černe.

Pismo z dne 7. novembra: DANES SNEŽI — Snega je zapadlo že kaka 2 do 3 cm. Otroško se ga veselimo. Bom ob zimskih večerih lažje spet kaj napisal.

TEŽAVE Z BEGUNCI imate. Smo gledali kar 8 minut na TV boje okoli Karlovca. Zelo žalostno. Zdalj pa je zima in jim bo še huje glede obleke in hrane.

Pismo z dne 15. novembra: VUKOVAR JE PADEL, prav tako Dubrovnik. Zato je tukaj veliko ogorčenje tudi med Amerikanci, posebno še zaradi Dubrovnika in njegovih zgodovinskih vrednot.

KAM S TITOM? — Zadnjič so pri nas pisali, da Tita ni več v Beogradu v hiši cvetja. So ga hoteli poslati v Kumrovec. O tem so vprašali Jovanka, če se strinja, oziroma kam naj ga dajo. Odgovorila je: »Niste me pitali kad ste sahranili, a sada me ne interesira kuda ga metnete.« To sem zvedel od neke beograjske gospe, ki se je o vsem sama prepričala.

EMIL MILAN ČERNE
CLEVELAND

Iz Ameriške domovine

Po slovenskem časopisu Ameriška domovina, ki izhaja v Clevelandu v ZDA, povzemamo:

75 LET ANICE JELINEK — Rojena je bila slovenskim staršem 2. novembra 1916 tu, v Milwaukeju. Njena mama Ana je po rodu iz Mirne Peči, njen ata Janez Goršek pa iz Sentjerneja na Dolenskem.

ZAKAJ TOLAR MALO VELJA? — Slovenska vlada pravi, da namerava držati slovenski tolar pod njegovo tržno vrednostjo, da bi bile tako cene slovenskih izdelkov privlačnejše za kupce v tujini. Glede izboljšanja kakovosti samih izdelkov so proces gotovo daljši, najbrž tudi krutejši. Slovenija je v to prisiljena, če hočejo preprečiti porazno brezposelnost. Zavreči bodo morali »socialistične« norme in socialistične delovne navade.

SLOVENSKI DAN V CHICAGO — Sledilo je predavanje »Spoznajmo Slovenijo, s pomočjo zemljevida slovenskih pokrajin, kakor so bile zamišljene pred 140 leti, ko še nihče ni vedel, če bo kdaj Slovenija enotna...«

RAZLIČNI INTERESI — Reševanje jugoslovanske krize in končanje kljanja med Hrvati in Srbi ovirajo spori med državami Evropske skupnosti...

ČEK PETERLETU — ... Kanadski Slovenci so v Celovcu izročili predsedniku Peterletu ček za 400.000 kanadskih dolarjev.

ŽRTEV PROMETA — Sredi vročega avgusta smo izgubili Kraljevo mamo, ki jo je mlad fant zadel z avtom blizu doma, ko je prečkala cesto...

TRAGEDIJA BEGUNCA — ... doživeli smo tragedijo begunca iz Anglije Roberta Maxwella, katerega nago telo so našli v morju ob njegovi jahti in ne morejo razumeti, kako je umrl. Kljub dvema milijardama dolarjev premoženja... skoraj ni imel prijatelja in so ga mnogi sovražili. Kako vse drugače gleda svet na mater Terezijo, ki nima ničesar zase in jo vse občuduje, kako zna ljubiti in sebe za druge žrtvovati.

SMRT SESTRE — Meni je 27. oktobra v Metliki umrla sestra Hilda... Naj v miru počiva... (podpis: Rev. Charles Wolbang CM Ontario, Canada)

UMRLA JE 91 let stara Frances Mekinda, roj. Ponikvar, 6-krat stara mati, 6-krat prastara mati in 4-krat praprastara mati... SEŠTI ČEK je poslala Liga slovenskih Američancev Karitas v Ljubljano kot pomoč žrtvam junjske vojne. Skupna pomoč znaša že 38.757 dolarjev. (Vse AD 14. nov.)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO
REPUBLIŠKI ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE
ENOTA: NOVO MESTO

VABI K SODELOVANJU ZUNANJE SODELAV-
CE ZA SVETOVANJE BREZPOSELNIH OSE-
BAM ZA SAMOZAPOSLOVANJE

NA PODROČJIH:

- strokovna pomoč pri ocenjevanju podjetniških idej,
- izdelava poslovnega načrta,
- računovodski servis za podjetnike,
- ekonomsko-marketingško svetovanje,
- iskanje poslovnih prostorov,
- ustanavljanje novih obratovalnic in podjetij,
- finančno svetovanje,
- pravno svetovanje,
- tržne raziskave in komercialne storitve,
- iskanje ustreznih prostorov itd.

Z izbranimi ponudniki bomo sklenili ustrezne pogodbe o sodelovanju.

Ponudbe z dokazili o ustreznosti usposobljenosti in navedbo področij, na katerih lahko ponudite svoje storitve, pošljite na Republiški zavod za zaposlovanje — Enota Novo mesto, Trdinova 10, Novo mesto, s pripisom SVETOVANJE.

Dodatne informacije dobite lahko tudi na tel. 22-227 ali pa se zglasite osebno pri g. Žagarju.

**GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO**

Delavski sveti

- DO Gozdno gospodarstvo Novo mesto
- TOZD »Gozdarstvo« Novo mesto
- TOZD »Gozdarstvo« Podturn
- TOZD »Gozdarstvo« Črmošnjice
- TOZD »Gozdarstvo« Črnomelj
- TOZD »Transport in gradnje« Novo mesto
- TOZD »Vrtnarstvo in hortikultura« Novo mesto

razpisujejo
prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. Direktorja delovne organizacije Gozdno go-
spodarstvo Novo mesto
2. Vodje TOZD Gozdarstvo Novo mesto
3. Vodje TOZD Gozdarstvo Podturn
4. Vodje TOZD Gozdarstvo Črmošnjice
5. Vodje TOZD Gozdarstvo Črnomelj
6. Vodje TOZD Transport in gradnje Novo
mesto
7. Vodje TOZD Vrtnarstvo in hortikultura Novo
mesto

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev po zakonu izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

pod 1:

- da imajo visoko strokovno izobrazbo,
- da imajo najmanj 7 let delovnih izkušenj na odgovornih položajih v gospodarstvu,
- da imajo strokovne in organizacijske sposobnosti

pod 2, 3, 4, 5, 6:

- da imajo strokovno izobrazbo diplomiranega gozdarskega inženirja in najmanj 5 let delovnih izkušenj v gozdarstvu ali strokovno izobrazbo gozdarskega tehnika in 10 let delovnih izkušenj v gozdarstvu
- da imajo strokovne in organizacijske sposobnosti

pod 7:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri (agronomija, gozdarstvo) z najmanj 5-letnimi delovnimi izkušnjami na ustreznih delovnih mestih oz. srednješolsko izobrazbo ustrezne smeri (gozdarski ali kmetijski tehnik) ter najmanj 10 let delovnih izkušenj,
- da imajo strokovne in organizacijske sposobnosti

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo najkasneje v 15 dneh po objavi na naslov:

- pod 1:** Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o., Gubčeva 15, 68000 Novo mesto
- pod 2:** Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o., TOZD Gozdarstvo Novo mesto, n.sub.o., Šmihelska 14, 68000 Novo mesto
- pod 3:** Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o., TOZD Gozdarstvo Podturn, n.sub.o., Podturn 17, 68350 Dolenjske Toplice
- pod 4:** Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o., TOZD Gozdarstvo Črmošnjice, n.sub.o., Črmošnjice 1, 68333 Semič
- pod 5:** Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o., TOZD Gozdarstvo Črnomelj, n.sub.o., Pod smreko št. 10, 68340 Črnomelj
- pod 6:** Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o., TOZD Transport in gradnje Novo mesto, n.sub.o., Ulica talcev 18, 68351 Straža
- pod 7:** Gozdno gospodarstvo Novo mesto, n.sub.o., TOZD Vrtnarstvo in hortikultura Novo mesto, n.sub.o., Kristanova 65, 68000 Novo mesto

z oznako »za razpisno komisijo«.
Kandidate bomo o izidu obvestili v 8 dneh po sklepu o izbiri.

KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA
Miklošičeva 4/II
61000 LJUBLJANA

razpisuje prosta delovna mesta

treh kontrolorjev proizvodnje

mleka ter rodovništva govejih plemenic na območju:

1. Straža
2. Mirna Peč
3. Novo mesto

POGOJI:

1. končana srednja šola kmetijske ali veterinarske smeri oziroma opravljen izpit za kontrolorja
2. vozniško dovoljenje B-kategorije in lasten prevoz
3. delo v jutranjem in večernem času
4. rok prijave je 8 (osem) dni po razpisu na gornji naslov
5. osebni dohodek po pravilniku Kmetijskega zavoda Ljubljana.

TEHNOLOŠKI
SISTEMI
SEVNICA

Direktor podjetja TSS

razpisuje delovno mesto s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

VODJA SEKTORJA PRODAJNI INŽENIRING

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- VII. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri
- znanje dveh tujih jezikov (angleščina, nemščina)
- tri oz. pet let delovnih izkušenj na podobnih delih

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 8 dneh po objavi na naslov podjetja, kadrovske službi, pod oznako »ZA RAZPIS«.
Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 8 dneh po izbiri.

SPLOŠNA BOLNIŠNICA

NOVO MESTO
Šmihelska ul. 1.

objavlja prosto delovno mesto

vodje tehničnovzdrževalnih služb

Pogoji:

- visoka izobrazba — smer strojništvo
- 5 let delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili je treba poslati v 8 dneh po objavi tega oglasa na naslov: SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO, Kadrovska služba, Novo mesto, Šmihelska c. 1.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

**DOM UPKOJENCEV IN OSKRBOVANCEV
IMPOLJCA**
p.o. SEVNICA, z enotami
SEVNICA, KRŠKO IN BREŽICE

Razpisna komisija razpisuje po sklepu sveta zavoda delovno mesto delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

— direktorja zavoda

Za individualnega poslovodnega organa je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje splošne, z zakonom predpisane pogoje, in sledeče posebne pogoje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo ene izmed sledečih smeri: socialne, zdravstvene, ekonomske, pravne, organizacijske ali druge
- da ima 3 oziroma 5 let prakse pri delih in nalogah s posebno odgovornostjo v družbenih dejavnostih
- da ima organizacijske sposobnosti in dokaže dosedanje samostojnost in uspešnost pri delu.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.
Stanovanja ni.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z vsemi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na naslov:

Dom upokojencev in oskrbovancev Impoljca-SEVNICA, 68290 Sevnica, z oznako »Za razpisno komisijo«, v 15 dneh po dnevu objave.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po dnevu objave.

JUGOTANIN

kemična industrija, p.o. sevnica

ODKUPUJE

**LES PRAVEGA
KOSTANJA**

Les odkupujemo preko:

- območnih gozdnih gospodarstev
- območnih kmetijskih zadrug

Za vse informacije se obrnite na našo komercialno službo, telefon 0608-81349, oziroma na naslov: Jugotanin, Hermanova 1, 68290 Sevnica.

Plačilo je dobro in zagotovljeno!

NOVOTEKS

Novoteks Tkanina, izdelovanje preje in tkanin
p.o., Novo mesto
Foersterjeva 10
68000 NOVO MESTO

vabi k sodelovanju

dipl. inž. elektrotehnike in inž. elektrotehnike
za vzdrževanje in nadzor elektroenergetskih objektov

Za opravljanje navedenih del pričakujemo od vas, da imate končano VII. oz. VI. stopnjo strokovne izobrazbe elektro smeri, delovne izkušnje s področja elektrotehnike, strokovni izpit za nadzor in po možnosti strokovni izpit iz varstva pri delu. Nudimo vam zanimivo delo z možnostjo napredovanja in redno strokovno usposabljanje.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim opisom dosedanjega dela pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Novoteks Tkanina, p.o., kadrovska služba, Foersterjeva 10, 68000 Novo mesto.

Prijavljene kandidate bomo poklicali na razgovor oz. pisno obvestili o naši odločitvi v 30 dneh po končanem roku za zbiranje prijav.

TELEFONIJA JE LAHKO EN PROBLEM MANJ

Na pisalni mizi imate telefon, morda računalnik z modemom, v bližini fax. Vaše podjetje ima 4 do 24 PTT linij in 4 do 220 internih telefonskih priključkov. Toda nič ne deluje tako, kot bi moralo.

Telefonskega omrežja ne morete zamenjati. Lahko pa si zagotovite novo telefonsko centralo. Tako, ki bo svoje delo zmogla z lahkoto, že jutri, brez velikih priprav in montažnih posegov, za dostopno ceno.

Pokličite nas. Teling je podjetje iz grupacije Iskra Telekom, z več desetletno tradicijo v telekomunikacijah, z znanjem in izkušnjami, ki jih ni mogoče z ničemer nadomestiti. Naše prednosti so:

- popolnoma obvladamo izdelek
- imamo stalno zalogo nadomestnih delov
- v svetu in doma smo prodali že milijon telefonskih priključkov.

Za del kupnine vam ponujamo leasing.

Naš naslov je:

TELING, Prodaja Ljubljana,
61000 Ljubljana, Trg republike 3,
Fax (061) 219-634,
Telefon (061) 212-879.

TELING
Novo ime s tradicijo

Izkoristite možnosti tehnike sitotiska, ki omogoča tisk na skoraj vse materiale.

sitotisk

Edini pogoj: ravna in gladka površina.

Posebna ponudba: dotisk koledarjev in rokovnikov z znakom vaše firme.

Novo v ponudbi: računalniško rezanje napisov iz kvalitetne PVC folije, izdelava napisnih tabel, svetlobnih napisov, sejmskih panojev, napisov za izložbe itd.

Na željo naročnika pomagamo pri pridobitvi ustreznega designa. Avbar Avguštin, Cegelnica 60, Novo mesto, tel. in fax: (068) 27-059.

Podjetje za proizvodnjo in montažo opreme za zaščito okolja in varčevanje energije Krško, p.o. Krško, Zadovinek 38

na podlagi sklepa delavskega sveta SOP STORITVE

objavlja prosto delovno mesto

SAMOSTOJNEGA KOMERCIALISTA

Pogoji:

- srednja ali višja izobrazba
- tri leta delovnih izkušenj
- zaželjeno znanje svetovnega jezika
- vozniško dovoljenje B-kategorije
- 3-mesečno poskusno delo

Ponudbe z opisom dosedanjih del in s priloženimi dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: SOP STORITVE, p.o. Krško, Zadovinek 38. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po končanem objavljenem postopku.

Delavski svet Tovarne obutve Novo mesto p.o.

razpisuje prosto delovno mesto

direktorja podjetja.

Pogoji:

- visokošolska izobrazba,
- najmanj 5 let delovnih izkušenj pri delu in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi oziroma poslovnih nalogah,
- kandidat mora predložiti program razvoja podjetja.

Prijave sprejemamo v 8 dneh po objavi, v zaprti kuverti, z dokazili o izpolnjevanju pogojev in z oznako »za razpisno komisijo«, na naslov: Tovarna obutve Novo mesto p.o., Bršljin 32, 68000 Novo mesto.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto razpisuje na podlagi 70. člena Zakona o zavodih (Ur. l. RS, št. 12/91)

direktorja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto

Kandidat mora izpolnjevati splošne in naslednje pogoje:

- da ima visoko izobrazbo in najmanj 5 let delovnih izkušenj,
- da ima strokovne, organizacijske in vodstvene sposobnosti na področju varstva naravne in kulturne dediščine,
- da predloži program usmeritve in razvoja zavoda.

Direktor bo imenovan za štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev s kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, Novo mesto, z oznako »za razpis«.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto na podlagi sklepa Skupščine občine Novo mesto ter v soglasju s Skupščinami občin Črnomelj, Metlika in Trebnje v zvezi z 19. členom Zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja

OBJAVLJA

prosta dela in naloge Družbenega pravobranilca samoupravljanja občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

Predloge in prijave za ta dela in naloge lahko posredujejo občani Komisiji za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, Novo mesto, v osmih dneh po objavi.

Predlogu mora biti priložena izjava kandidata o sprejemu kandidature ter življenjepis z dokazili o izobrazbi in zaposlitvi. Prijavijo se lahko tudi kandidati sami.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto

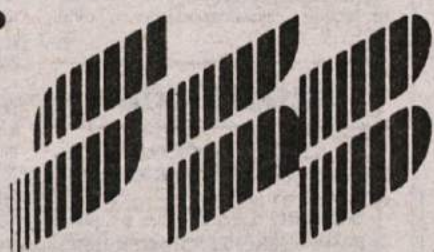
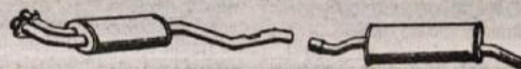
Gotna vas, tel.: (068)25-585, 22-643

fax: (068)25-585

nagrajuje bralce Dolenjskega lista

V našem uredništvu še vedno čakamo naročnike Dolenjskega lista, ki so imeli srečo v prejšnjih žrebanjih naše nagradne igre, katere pokrovitelj je zasebno podjetje AVTOGALANTERIJA, Ob potoku 10, iz Novega mesta. AVTOGALANTERIJA izdeluje izpušne cevi za vse vrste osebnih avtomobilov po najnovejši tehnologiji robljenja, z garancijo evropske kakovosti in seveda s takojšnjo dobavo. Tudi ta teden bodo tri izpušne cevi podarili trem izžrebanim naročnikom. Če vaše izpušne cevi še ni potrebno zamenjati, vas bodo v AVTOGALANTERIJI potrpelivo čakali eno leto. To pa je tudi dovolj časa, da boste v našem uredništvu dvignili potrdilo, da se je sreča pri žrebu nasmehnila prav vam.

Nagrajencem Ivanu Požunu, Apnenik 19, Boštanj, Ivanu Plutu, Vrtača 15, Semič, Albinu Draganu, Studenec 7, Trebnje, iskreno čestitamo in jih pričakujemo v našem uredništvu na Glavnem trgu 24.

UGODNA PONUDBA ZA NAKUP:

- POSLOVNIH PROSTOROV
- STANOVANJ
- SKLADIŠČNIH PROSTOROV

1. POSLOVNI PROSTORI

- **Trgovsko poslovni center — Metlika**
namembnost: trgovska, poslovna in druga storitvena dejavnost
velikost: lokali od 88 — 746 m²
prostori bodo finalizirani
- **Trgovsko družabni center »Marles« Grosuplje**
namembnost: trgovska, gostinska in druga storitvena dejavnost
velikost: lokali od 22 — 64 m²
prostori bodo dograjeni do III. gradbene faze

2. STANOVANJA

- **Pavlinov hrib — Trebnje**
Na odlični lokaciji v Trebnjem prodajamo stanovanja v velikosti od 23 — 68,95 m²
- **Trgovsko družabni center »Marles« Grosuplje**
V I. nadstropju in mansardi družabnega centra nudimo stanovanja v velikosti 37 — 79 m²
- **Kidričevo naselje — Metlika**
Nudimo dve 3 1/2 sobni stanovanji v velikosti 75,37 m²
- **Hrastina — Brežice**
Prodamo stanovanje v velikosti 56,05 m²

3. SKLADIŠČNI PROSTORI

- **Primarni center »Fužine« — Ljubljana**
Moderni skladiščni prostori za skladiščenje vseh vrst blaga, z uvozno in izvozno rampo, velikost je 608 m²
Nudimo možnost obročnega plačila na 48 mesecev ob 30% začetnem pologu.
Ponudba velja za fizične in pravne osebe.

INFORMACIJE:

SKB Podjetje za promet z nepremičninami d.o.o., Titova 38, Ljubljana soba 305 in 309

TELEFON: 061-313-468
061-301-632
TELEFAX: 061-202-121

d.o.o.
TREBNJE, Kolodvorska 1,
tel. 068 44 003

Cenjene stranke obveščamo, da proizvajamo in vgrajujemo betone najceneje na Dolenjskem. Se priporočamo!

V začetku je bila opeka...

OPEKARNA Novo mesto
trgovina z gradbenim materialom
tel.: 22-855, 84-644, 84-643
telefaks: 21-490

... in je še danes ...

PO STARIH CENAH IN S PREDNOVOLETNIM POPUSTOM

- 5% popust na tovarniške cene za lastni proizvodni program
- stavbno pohištvo in keramične ploščice po najnižjih tržnih cenah
- izredno konkurenčne cene za izdelke ostalih proizvajalcev

Čakamo vas vsak dan od 7. do 17. ure in ob sobotah od 7. do 13. ure.

... in bo tudi še jutri!

industrija kovinskih in plastičnih izdelkov

KOVINOPLASTIKA LOŽ

p.o.

Cesta 19. oktobra 57 • pošta: 61386 Stari trg pri Ložu • železniška postaja Rakek • tel. 061/707-422 • telegram: kovinoplastika Lož • telex: 31588 loz yu • telefaks: 061/708-466

»KOVINOPLASTIKA LOŽ« nudi od 9. 12. 1991 do 9. 1. 1992 20-odstotni tovarniški novoletni popust za vse tipe predalnikov REGA

Kupite jih lahko v trgovini NOVOTEHNA Novo mesto

tedenski koledar

Četrtek, 5. decembra — Stojan Petek, 6. decembra — Miklavž Sobota, 7. decembra — Ambrož Nedelja, 8. decembra — Marija Ponedeljek, 9. decembra — Valerija Torek, 10. decembra — Emilijan Sreda, 11. decembra — Danijel
 LUNINE MENE
 6. decembra ob 4.56 — mlaj

kino

BREŽICE: 5. in 6. 12. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Pentagram. 7.

in 9. (ob 20. uri) ter 8. 12. (ob 18. in 20.30) ameriški akcijski film Terminator 2 — sodni dan.
 ČRNOMELJ: 5. (ob 19. uri) in 8. 12. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Jekleni orel — 2. del. 6. 12. (ob 19. uri) ameriška komedija Bull Durham. 8. 12. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Smrtonosno orožje.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 5. do 8. (ob 17.30 in 20. uri) ter 9. 12. (ob 17.30) ameriški zgodovinsko-pustolovski film Robin Hood — Princ tatov. 9. 12. (ob 20. uri) ameriški film Najboljši strellec.

čestitke

TA ČESTITKA je namenjena naši dragi mami ALBINI BOLTEZ iz Gabrja pod Gorjanci, ki bo v nedeljo, 8. decembra, praznovala svoj 65. rojstni dan, 16. decembra pa god. Želimo ji veliko zdravja in sreče in da bi nas imela še naprej tako rada kot sedaj. To ji želi hčerka Marija z možem Francetom in vnukoma Francijem in Jožkom. 6922

kmetijski stroji

KMETOVALCI! Akumulatorje VESNA MARIBOR vam nudi prodajalna AGROIZBIRA KRANJ, ☎(064)324-802, po ugodni ceni. Primer: 12 V 97 Ah stane 3.500,00 SLT, 12 V 135 Ah stane 4.630 SLT. 6363

NAKLADALCO PIONIR 17 in rotacijsko kosilnico 165 prodam. Jarc, Hrstek 3, Mirna Peč, ☎78-029. 6857

TRAKTOR Gultner s koso in motokultivator prodam. ☎53-372. 6860

RABLJEN TRAKTOR Ferguson 535 in gumi voz prodam za 5.000 DEM. ☎(068)57-679. 6908

TRAKTOR UNIVERZAL 445 UTB, dobro ohranjen, s kabino, prodam. Ogleđ vsak dan v Agro servisu Novo mesto. 6913

PRODAM za traktor Zetor glavno gred ter bate, puše in obročke, kompletno, in še nekaj ostalega materiala. ☎(061) 789-097. 6933

TRAKTOR ZETOR 3511 S ter jeklen 16—čolski gumi voz prodam. Gor. Prekopa 23 a, Kostanjevica, ☎(0608)60-352. 6939

TRAKTOR ZETOR 5011, z originalno kabino, 950 delovnih ur, cisterno za gnojevko (2200 l), traktorske brane in molzni stroj Vitreks prodam. ☎(068)40-844. 6970

TRAKTOR URSUS 360, 500 delovnih ur, prodam. ☎(0608)75-847. 6971

TRAKTOR ŠTORE 402 in več brejih koz prodam. ☎(0608)43-345. 6978

KULTIVATOR GORENJE MUTA s priključki (frezo in škropilnico) ugodno prodam. ☎24-297. 6995

kupim

KUPIM 126 P, letnik 85-86. ☎068/23-585.

motorna vozila

SAMARO, l. 87, prodam ali zamenjam za R4 ali JUGO, lahko poškodovan. ☎57-362.

LADO 1200, letnik 1984, prodam. Pod Srobotnikom 49, Straža.

R 14, letnik 1979, dobro ohranjen in

MALI OGLASI

v ponedeljek tudi od 20. do 22. ure

 23-343

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustija (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc in Ivan Zoran.
 IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 35 SLT, naročnina za 4. trimesečje 390 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 780 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
 OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 450 SLT, na prvi ali zadnji strani 900 SLT; za razpise, licitacije ipd. 500 SLT. Mali oglasi do deset besed 400 SLT, vsaka nadaljnja beseda 40 SLT.
 ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo ☎(068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefaks: 24-898. Nenarocnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

FIAT 126 P, letnik 1987, prodam. ☎(0608)69-177. 6943
 JUGO 45, letnik 1985, prodam. Novak, Črmošnjice 10 a, Stopiče. 6945
 TRAFIC FURGON, s povišano streho, kot nov, prodam za 19000 DEM. ☎(068)22-815. 6946
 GOLF DIESEL, letnik 1989, registriran za celo leto, prodam za 14000 DEM. ☎(068)22-815. 6947
 WARTBURG, letnik 1982/12, zelo ugodno prodam. ☎(0608)32-503. 6948

KOMBI FORD transit, diesel, letnik 1976, prodam. ☎(0608)77-055. 6949
 JUGO KORAL 60, star 18 mesecev, dodatno opremljen, prodam. ☎(061) 852-291. 6951
 ŠKODO FAVORIT 135 L, staro 5 mesecev, prodam. ☎(068)25-352. 6955

GOLF DIESEL, december 1989, in R Trafic diesel, november 1987, prodam ali menjam za katrco, letnik 1987, ali starejšo. ☎28-733. 6959
 ZASTAVA 128, letnik 1983, prodam. Možna menjava. ☎25-113. 6960
 R 5 CAMPUS, star dve leti, prodam ali menjam za vozilo do vrednosti 3000 DEM, ostalo doplačilo. ☎85-823. 6967

UGODNO PRODAMO več rabljenih osebnih vozil: argenta 87, Z 101, letnik 1984, trafik, letnik 1985, jugo 45, letnik 1987, fička, letnik 1980, mazda 121, letnik 1990, R 4 GTL, letnik 1990, aro 4 x 4, letnik 1989, opel Kadett, letnik 1987, 126 P, letnik 1988, in golf D, letnik 1986, ford Eskort diesel, nov, TAM 125/12, 4 m. kiper. Posređujemo tudi prepise vozil po ugodnih cenah. ☎(068)76-009, 76-566. 6968

KADETT, letnik 1970, registriran do 11/92, ugodno prodam. ☎(0608)88-913. 6969
 Z 128, letnik 1989, registriran do 10/92, prodam. ☎23-311, interna 519, dopoldne. 6972

GOLF DIESEL, letnik 1989, prodam ali zamenjam za cenejšega, in prodam jugo 45 AX, letnik 1987. ☎24-996. 6973

LADO 1300, letnik 1984, registrirano do 10/92, in Z 101 GT, letnik 1983, registrirano do 11/92, prodam. ☎(0608)68-356. 6974
 Z 128, letnik 1990, registrirano do 12/92, ugodno prodam. ☎20-585. 6981

126 P, letnik 1988/10, prodam. ☎23-430. 6983
 126 P, letnik 1979, registriran do 7/92, prodam. ☎28-427. 6987
 R 5 CAMPUS, 5 vrat, zelen, star 6 mesecev, prodam za 12200 DEM. ☎(068)28-502. 6989

126 P, ohranjen, star tri leta, ugodno prodam. ☎(068)60-638. 6991
 GOLF DIESEL, letnik 10/88, prodam ali menjam za cenejši avto (R 5 ali UNO). ☎22-783. 6993
 R 4 GTL, letnik 1990, prodam. ☎26-197. 6997
 R 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎76-444. 7000

MITSUBISHI COLT 1.3, letnik 1990/7, prodam za 15000 DEM, in ford Sierra 1,6, letnik 1985, prodam za 11000 DEM. ☎(068)26-284. 7001
 R 5 CAMPUS, 5 vrat, bencinski motor, letnik 1989, registriran do 4/92. ☎(068)45-059, po 15. uri. 7002

HROŠČ 1300, kovinsko zlat, prodam ali menjam. ☎20-501, po 18. uri. 7005
 ŠKODO 135 L prodam ali zamenjam za cenejši avto. ☎26-847. 7006

obvestila

SPREJEMAMO naročila in vplačila za rjave nesnice, stare 8 tednov. Vplačane nesnice do 31. decembra 1991 po 100 SLT. Cena zajamčena. Prodaja 30. in 31. januarja 1992. Naročila bomo sprejemali tudi za bele piščance od 1 do 1,30 kg, za zakol ali nadaljnjo rejo, v Šmarjeti 15, Šmarješke Toplice, ☎(068)73-058. 6868

UGODNO za vse, ki želite odstraniti odvečne kilograme! 10—kratna obdelava z kozmomedom, samo 3.800 SLT. Kozmetični salon »Jana«, zdravilišče Šmarješke Toplice, ☎28-000 in na Mirni ☎47-205, 47-097. 6966
 SILVESTROVANJE na Češkem v Brnu, turistični avtoBUS in dva polpenzion, samo za 170 DEM. Prijave: Palmator, urš, Metlika, ☎58-056. 7004

SALON GAZELA, odstranjevanje celulita, hujšanje, solarij, nega nog..., obveščila cenjene stranke, da se je preselil iz hotela Metropol v Prečno 53.

TV VIDEO SERVIS Plankar Vinko Pod Trško goro 44 Novo mesto

vam nudi poleg servisiranja aparatov Iskra, Nordmende, Orion, Hitachi tudi
prodajo
 svetovno znanega proizvajalca TV in VIDEO aparatov ORION. Odprto: od 9. do 17. ure

Podjetje za marketing in posredovanje
 Novo mesto, Zagrebška 2
 068 22-410 (int. 227), 28-694

Nudimo vam veliko izbiro drobnih novoletnih poslovnih daril, in sicer:
 — žepni koledarčki z imenskimi koledarskim delom
 — več vrst stenskih, tako barvnih kot trodelnih koledarjev
 — kemični svinčniki
 — vžigalniki, obeski

Na vse pri nas kupljene ali prirešene artikle vam odtisnemo tudi ime in zaščitni znak vaše firme.

KÄRCHER

V trgovini pro-MAG, d.o.o., na Zagrebški 23 v Novem mestu lahko ugodno kupite stroje za pranje kmetijske, strojne in gradbene mehanizacije KÄRCHER tudi za SLT. Garancija je od 12 do 24 mesecev. Servis je zagotovljen. Pokličite ali pa se oglasite od 8.—12. ali od 16.—19. ure na tel./fax: (068) 28-319

Kmetovalci: imamo tudi vintne, ročna verižna dvigala, napejalce žice in kablov iz uvoza.

KÄRCHER

NOVO! IZDELUJEM OKENSKE POLICE in stopnice iz marmorja. Cene so ugodne. Tel. (068) 44-179, dopoldne ali (068) 44-934, popoldne. Se priporočam!

Silvestrovanje v Trebnjem

Prijetno novoletno noč ob bogato obloženih mizah v veseli družbi lahko preživite za 1.200 SLT v motelu KOLINSKA TREBNJE. Vsakega gosta čaka novoletno darilo!
 Tel. 44-018
 Za vse, ki boste najdaljšo noč preživeli doma, pa motel KOLINSKA prireja 1. januarja novoletni ples.

posest

NJIVO 1119 m² v Meniški vasi, nad Krko, prodam. ☎65-678. 6853
 PRODAM novejši vinograd na žici, s hramom in opremo, na Piroškem vrhu pri Cerkljah ob Krki, in zazidljivo parcelo, primerno za vinograd, v Jakobu pri Suhorju. ☎(068)50-135. 6861
 RAVEN TRAVNIK ob cesti na začetku Kleča, v izmeri 1000 m², prodam. ☎(068)51-466. 6862

KOMUNALNO urejeno gradbeno parcelo na izjemno lepi lokaciji na Otočcu prodamo. Informacije po ☎22-585, zvečer. 6867
 NJIVO (3458 m²), tik ob naselju Črnomelj — Loka, prodam. ☎21-912. 6869

NJIVO (12 arov), na Griču pri Podturnu, prodam. ☎(068)27-094, po 14. uri. 6876

STAREJŠI VINOGRAD (17,7 arov), na Selih pri Zajčjem Vrhu, lepa lega, prodam. Na parceli je postavljena baraka. Prodaj tudi starejšo manjšo hišo v Poljanah pri Dolenjskih Toplicah. ☎(068)27-379. 6877

STAREJŠO HIŠICO z vrtom (22 arov) v Dobah št. 5 pri Kostanjevici na Krki prodam. Ogleđ na istem naslovu. 6884
 GOZD (2925 m²) v okolici Novega mesta prodam. ☎27-557. 6885

POCENI prodam parcelo (3300 m²), delno sadovnjak, 3 km pred Metliko. ☎(061)349-027. 6886
 VINOGRAD (14 arov), v Sobenji vasi pri Brežicah, ugodno prodam. Možnost gradnje. Darko Pečar, Cesta 4, julija 60 a, Krško. 6887

80 AROV smrekovega gozda na Vahti prodam. ☎(063)815-274, od 11. do 13. ure. 6894
 V SMOLENJI VASI pri Novem mestu prodam delno obnovljeno stanovanjsko hišo z vrtom, staro 35 let. Naslov v oglašnem oddelku. 6899

GOZD 86 a in njivo (60 a) v okolici Šmarjete prodam. ☎26-154, po 16. uri. 6902
 ZAZIDLJIVO parcelo (1000 m²) pri Dolenjskih Toplicah (asfalt, elektrika in voda) prodam. ☎(061)575-459. 6905
 HIŠO s 1900 m² zemlje, 4 km iz Sevnice proti Planini prodam. ☎(064)328-724. 6907

STAREJŠO HIŠICO (5 x 10), podkleteno, na parceli 180 m², pri Biču na Dolenjskem, prodam za 15000 DEM. ☎(061)554-339. 6926
 ZAZIDLJIVO PARCELO z gradbenim dovoljenjem v Šmarjeti prodam. ☎24-070. 6935
 MEŠANI GOZD (1,30 ha), v bližini Mokronoga, prodam ali zamenjam za osebni avto. ☎(061)441-310. 6942
 V ZABUKOVJU pri Mirni prodam več parcel (njiva, gozd, vinograd, travnik). Nekaj parcel je primernih za vikend. ☎(068)45-242, zvečer. 6953

V OKOLICI BREŽIC prodam zazidljivo komunalno urejeno parcelo (3000 m²) za 12000 DEM ali protivrednost SLT. Alojz Cvetko, Beblerjev trg 9; Ljubljana, ☎(061)310-242, vsak drugi dan. 6954

PARCELO (12 a) pri Beli Cervki, primerno za vinograd in zidnico, prodam. ☎24-535. 6957
 NA IZREDNO LEPEM KRAJU prodam ali oddam dolgoročno v najem 0,5 ha intenzivnega nasada jabol. Lokacija je primerna za postavitev brunarice. V račun vzamem tudi osebni avto. Cena zelo ugodna. ☎(068)42-042. 6958

PARCELO, primerno za nadomestno gradnjo, na Dol. Kamencah, prodam. Iztoč Lopatič, Ljubljanska 16, Novo mesto. 6961
 ZAZIDLJIVO PARCELO poljubne velikosti, v Straži, prodamo po 15 DEM/m². ☎23-037. 6962

PRODAM 17 a zemlje, primerno za vinograd ali sadovnjak, na Ponikvah (Kamenjak). ☎(068)28-316. 6963
 HIŠO na Ratežu pri Novem mestu, zaključena 4. faza, prodam. V hiši izdelan lokal za obrt in trgovino. ☎28-850 ali 21-218. 6977

VSELJIVO HIŠO prodam. ☎(068) 73-663. 6980
 NA PAHI prodam nov vinograd (10 a). ☎20-545. 6984

STANOVANJSKO HIŠO z vrtom v Metliki prodam. Plačilo po dogovoru. ☎(068)58-239, od 18. do 20. ure. 6992
 ZAZIDLJIVO PARCELO na Raki prodam. Informacije na ☎(061)554-640. 6998

PRODAM ali zamenjam pol hiše z vrtom v Brežicah za enosobno stanovanje ali vikend na relaciji Kostanjevica — Brežice. Naslov v oglašnem oddelku. 6999

službo dobi

MLAJŠEMU MOŠKEMU nudimo honorarno zaposlitev. Javite se na kegljišču, v petek ob 12. uri. 6881
 NUDIMO dober zaslužek potnikom za prodajo tekstila na terenu. ☎(0608) 75-663. 6891

IŠČEMO potnike za prodajo tekstila na terenu. Lasten prevoz, dober zaslužek. ☎23-640. 6892
 IŠČEMO zanesljive poverjenike. ☎(068)23-742, popoldne. 6927

ZAPOSLIM dve dekleti za delo v gostinskem lokalu ter disko džokerja z opremo. ☎22-516. 6985
 SIMPATIČNA DEKLETA dobijo zaposlitev za šankom. Vse informacije dobite osebno v pizzeriji San Sebastian, Novo mesto. 7003

prodam

PRODAM prašiča in 3 m³ smrekovih plovov (5 in 8 cm). Somrak, Goriska vas 7, Mirna Peč. 6856
 PRODAM nov šivalni stroj Brother in malo rabljen dvoredni pletilni stroj Singer s karticami. ☎(068)24-667. 6871

SEMENSKI KROMPIR desirre, prva množitev iz uvožene elite, prodam. ☎76-159, od 19. do 20. ure. 6873
 CIRKULAR prodam. Matija Belavič, Cesta herojev 54, Novo mesto, ☎23-711. 6874

PRODAM dva prašiča, težka od 150 do 180 kg, hranjena z domačo krmo. Červan, Goriska vas 5, Mirna Peč. 6875
 PRODAM prašiče, težke od 140 do 170 kg. ☎65-427. 6882

SMREKOV LES, možno tudi ostrešje, prodam. ☎44-661. 6904
 ŽAGO STIHL, novejšo, in nov električni stroječek za brizganje barv in lakov prodam. ☎24-249, v jutranjih urah. 6906

KRAVO, staro 5 let, brej 7 mesecev, in 100 kg težkega prašiča prodam. Ferdinand Sintič, Volovnik 5, Leskovec. 6911

MLADE breje koze prodam. ☎(068)49-473, zvečer. 6914
 PRIKOLICO za osebni avto nosilnost 500 kg, kavč in dva fotelja ter novo radio uro prodam. ☎(068)23-683. 6916
 SPALNICO s petdelno omaro pro-

dam. Slavko Kavčič, Družinska vas 50, Šmarješke Toplice. 6921
 VSE POTREBNO za vzgojo šampinjionov in 50 m vodnika PP/00 Cu ugodno prodam. ☎58-540. 6929
 ORGLE SOLTON, harmoniko Weltmeister, 96—basno, prodam. ☎23-578. 6936

KRAVO prodam. ☎76-528. 6938
 SMREKOVE DESKE, 3, 5 in 8 cm, prodam. ☎43-538. 6940
 TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, malo rabljeno, prodam. ☎21-172. 6950

HLADILNIK (225 l) ugodno prodam. ☎28-796. 6952
 VIDEOKORDER GORENJE, star eno leto, prodam. ☎(068)84-827. 6956

DRVA prodam. Cena 1.600 SLT za m³. Mestne njive 12/stan. 21, Novo mesto. 6964
 DVE TELICI simentalni in rotacijsko kosilnico SIP 165 prodam. ☎78-036. 6965

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (3 KW) prodam. ☎27-897. 6975
 PRODAM termoakumulacijsko peč, šivalni stroj, gramofon, stroj za izdelavo vrvi, spalnico iz masivnega lesa, tapison, nova krilna vrata. ☎44-604. 6979

UGODNO PRODAM spalnico (postelja 200 x 180, omara 230 x 250 x 60), predsobne omarice, sedežno garnituro (4 ležišča). ☎24-653, popoldne. 6988
 DNEVNO SOBO, otroško in garderobno omaro prodam. ☎(068)28-502. 6990

PRODAM 4 kobile. Potov Vrh 2, ☎(068)26-494. 6994
 HIDROPAKT, trofazni, nov, ugodno prodam. ☎(0608)82-611. 6996

stanovanja

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE v Novem mestu, na lepi lokaciji, prodam. Šifra: »UGODNO«. 6866
 AMERIŠKI zakonski par išče v okolici Brežic ali Krškega opremljeno komfortno stanovanje ali hišo, centralno ogrevano, s telefonom in pralnimi strojem. ☎(0608)21-621 int. 249. 6895

DVOSOBNO LASTNIŠKO STANOVANJE v Ljubljani zamenjam za enako ali večje v Novem mestu. ☎(068)22-612. 6923
 DVOSOBNO STANOVANJE na Drski nudim v zameno za pravico do odkupa vrstne hiše ali večjega stanovanja v Novem mestu. ☎23-898. 6924

IŠČEM interese za nakup stanovanja v Krškem (92 m²). ☎(068)50-135. 6944
 V NOVEM MESTU ali Trebnjem kupim malo večje stanovanje s centralno kurjavo ali stanovanjsko pravico z garažo. Plačam takoj v devizah. ☎(068)56-100. 6982

DVOSOBNO STANOVANJE, opremljeno, v Novem mestu, oddam najrajši dvema dekletoma. ☎50-014. 6986

razno

FERPLAY — FERPLAY SISTEM vam nudi z igro in aktivnim delom pot do lepega zaslužka. ☎(062)27-411. 6865
 GOST, ki je pomotoma vzel črno čepico z oznako kenguruja, naj jo vrne. Goštilna Selak. 6976

ženitne ponudbe

IŠČEM preprosto, nevezano žensko, nekadilko, ki bi se rada rešila vsakdanjih skrbi. Sem upokojenec z avtomobilom in visokimi prihranki. Ponudbe pošljite pod šifro: »BOŽIČ PRIHAJA«. 6859

MAMICA z 11—letno hčerko želi spoznati moškega, nealkoholika. Šifra: »SKUPNO ŽIVLJENJE«. 6864
 FANT, star 38 let, bi rad spoznal žensko ali dekle brez obveznosti, staro od 30 do 34 let, za skupno življenje. Imam dobro službo in hišo v okolici Š

Andreju Petku v slovo

Človek ni samotni otok, je del kontinenta, del stvarstva. Če morje pogoltno del kopnega, je svet manjši; s smrtjo vsakega človeka smo revnejši, ker je vsak posameznik del tlovestva, zato ne pozveduj, komu zvonijo kajti zvonijo tudi tebi.

(Misli iz pridige Johna Donna)

V polni meri se zavemo te resnice, ko umre človek, kakršen je bil Andrej Petek, pedagog, ravnatelj, kulturni in družbeni delavec, ki bi letos, 30. novembra, dopolnil 81 let.

Leta 1946 je po dekretu prišel iz Ribnice v Belo krajino in med nami preživel svoja najplodnejša leta do upokojitve leta 1973. Poučeval je različne predmete, bil je odlični pedagog in ravnatelj, pevovodja, mentor učencem in učiteljem. Predvsem pa je bil človek, obdarjen z razkošnimi darovi, ki jih je nesebično razdal. S svojim velikim osebnim ugledom je dvigal tudi ugled črnomaljskih šol; vajeenske, gimnazije in osnovne šole, ki jo je vodil celih 14 let.

Pod njegovo taktirko so pevski zbori dosegli zavidljivo raven. Ena njegovih velikih ljubeznij je bilo tudi slikarstvo in kljub obilici dela se je težko upr skušnjavi, da ne bi poskusil mehke belekranjske pokrajine prenesti na platno. Ljubezen do umetnosti je prenašal tudi na učence. Kot fotoamater je okrog sebe zbiral učence in jih uvajal v skrivnost fotografije. S svojim neutrudnim delom v prostem času je dajal dober zgled tudi svojim kolegom. Ko obujamo

spomine na tiste čase, se s ponosom spominjamo dosežkov v kulturi, športu in na pedagoškem področju. Kot pedagogu mu je vedno uspelo, da sta graja ali pohvala dosegli pravi učinek. Svojih pedagoških nasvetov mladim učiteljem se mu tudi danes ne bi bilo treba sramovati, saj se je vedno zavzemal za učenca, za humane odnose, pravičnost in odgovornost. Sprejeli smo ga za svojega, tudi njegovo pojočo ribniško govoricu, ki se ji nikoli ni mogel v celoti odpovedati.

Po upokojitvi se je z družino vrnil v domači kraj in delal dalje, vendar je del njegovega srca ostal med nami, Belokranjci. Boli me, da se mu nismo znali oddolžiti v tolikšni meri, kot si je zaslužil, tolaži pa me dejstvo, da bo še dolgo ostal v srcih vseh generacij, ki so ga poznale, spoštovale in se od njega učile.

GABRIJELA VIDIC-MIHELČIČ

VARSTVENI CENTER TEŽKO PRIČAKUJEMO

V torek, 19. novembra, se je na OŠ Dragotina Ketteja sestalo naše društvo in pregledalo, kaj smo že storili letos za duševno prizadete. Ugotovili smo, da smo zbrali 40.000 SLT z dobrodelnim koncertom tria Novina in še 17.000 s pobiranjem prispevkov po vaseh. Seveda bomo morali z zbiralno akcijo še nadaljevati. Saj se bo število varovancev lahko do takrat, ko bo Varstveni center zgrajen, povečalo. Šest varovancev, ki je sedaj vključenih v delavnico s posebnimi pogoji, ima prebivališče v Domu starejših občanov. Mislim, da bomo vsi veseli, ko bomo imeli zgrajen svoj center. S pridobitvijo vzgojiteljev, pravijo, ne bo težav, ker je dovolj nezaposlene in izobražene mladine. Pogovorili smo se tudi o praznovanju novega leta in o seminarju, ki ga moramo še pripraviti.

A. BUTALIN
Ob Težki vodi 32
Novo mesto

TUDI MI SMO POTOVALI PO AFRIKI

Učenci od 4. do 8. razreda smo 29. novembra uživali ob posnetkih Zvoneta Šeruge. Z zanimivim pripovedovanjem nas je popeljal v čarobni in skrivnostni svet Afrike. Skupaj s svojo ženo Romano sta na jeklenem konjičku prepotovala 150.000 kilometrov in obiskala 25 držav v enem letu. Predavanje je zaključil s predstavitev življenja ljudi na drugih celinah. Poleg tega smo lahko ves čas uživali ob čudoviti glasbi.

ROMANA RUS, JANJA URBANČIČ
in VESNA FINK,
Mladi novinari
OŠ Dolenjske Toplice

Ana Florjančič

V sredo, 27. novembra, smo na Otočcu pokopali Ano Florjančič iz Šentpetra.

Za vedno se je ustavilo njeno srce. Težko smo sprejeli to žalostno vest, saj smo Florjančičovo še nedolgo tega videli, ko se je že precej upognjena, oprta na palico, sprehajala okoli svoje doma. Pred 63 leti je Koroščeva hiša dobila mlado in delovno gospodinjico. Možu Jožetu je bila vedno trdna opora. Pomagala sta si s skromno gostilno, pridna Ana pa je poleg skrbi za svojo družino kuhala tudi za druge. Rodila je šest otrok, do katerih je bila zelo skrbna in dobra. V času druge svetovne vojne je morala prevzeti dom, otroke in kmetijo na svoja ramena, ker so moža internirali. Kljub vsej skrbi, ki ji je bila nalozena, se je našlo dovolj časa tudi za druge ljudi, ki so ostali brez strehe nad glavo. V hiši je bila od začetka dokonca vojne partizanska javka, čeprav je bila vas okupirana. Okupator z izdajalci ji je večkrat stregel po življenju, pa se je vedno znova znala obraniti. Po vojni je bila vsekoli aktivna v organizacijah, ki so s svojim naprednim in humanitarnim delom gradile našo sedanost. Vedno si je prizadevala za napredek vasi in kmetij. Plod njenega truda je bil tudi vaški vodovod v letu 1958.

Z leti je Ani usihala življenjska moč. Zelo jo je prizadela rana moževa smrt, kmalu zatem pa je izgubila še hčerko Zoro in vnuka Robija. Kljub vsem bolečinam je dočkala 80 let. Ohranili jo bomo v lepem in trajnem spominu kot skromno, dobro in pošteno žensko. Hvala ti, draga Ana.

Vaščani Otočca

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče

FRANC KRALJ

Telčice 5, Škocjan

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom za vsestransko pomoč v teh težkih trenutkih, za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Hvala tudi govorniku za tolažilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Jaz sem vstajenje in življenje:
kdor veruje vame, bo živel, tudi če umrje.
Jn 11,25

V 81. letu starosti nas je zapustil

FRANC ŠINKOVEC

Dol. Mokro Polje 19

Smrt moža in očeta je povezala sorodnike, vaščane in prijatelje z našo družino v dnevih žalovanja in slovesa. Tolikeri ste nas spremljali s stiskom roke, z molitvijo, s toplo besedo upanja in tolažbe, s pomočjo. Vsem iskrena hvala!

Vsi njegovi

STORITVE FINANCIJANJA, SVETOVANJA IN TRŽENJA, d.o.o. REAL TRDNINA 2, NOVO MESTO TEL: 043 2734 TELEFAX: 043 2734

Na osnovi 16. in 17. člena statuta podjetja Real, d.o.o., Novo mesto, Trdinova 2,

razpisuje skupščina podjetja delovno mesto

direktorja za dobo štirih let

Za direktorja podjetja je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da ima visoko strokovno izobrazbo ekonomske smeri,
2. da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnih in vodstvenih delih v gospodarstvu,
3. da predloži potrdilo o aktivnem znanju najmanj enega svetovnega jezika,
4. da predloži razvojni program podjetja.

Zaželjeno je, da ima kandidat opravljeno 7-tedensko strokovno usposabljanje za vodilne delavce na Brdu pri Kranju.

Pisne prijave z dokazili pričakujemo do petka, 13. 12. 1991, na naslov: Real, Trdinova 2, Novo mesto.

Kandidate za navedeno delovno mesto bomo o izbiri pisno obvestili v osmih dneh po sprejeti odločitvi na seji skupščine podjetja.

OSMRTNICA

Tiho nas je zapustil

JOŽE STANIŠA

iz Novega mesta, Nad mlini 20

Od njega se bomo poslovili v ožjem družinskem krogu.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu je za vedno zaspala naša dobra mama

ANGELA MIKLIČ

rojena Pevec

Trebnje, Ul. heroja Slaka 21

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih dnevih žalosti, sočustvovali z nami, darovali prelepo cvetje in jo spremlili k zadnjemu počitku. Lepa hvala pevcem — Trebanjskemu oktetu za žalostinke in g. kaplanu za pogrebni obred.

Žalujoci vsi, ki jo pogrešamo: Boža, Alenka, Jože, Nuša, Polonca

Trebnje, 29.11.1991

ZAHVALA

Zlata mama si bila,
s svojim zgledom si živeti nas učila,
tiha, skromna si bila,
naj ti bo lahka zemlja, ki te je pokrila.

Ob izgubi drage mame, stare mame in sestre

MARIJE KRAVCAR

z Občin 3

se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste se kakorkoli poklonili njenemu spominu in jo spremlili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 61. letu nas je zapustila naša draga žena,
ljubljeni mama, stara mama in teta

KLARA TURK

iz Črmošnjic pri Semiču

Ob boleči izgubi drage mame se najpeše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter kolektivu tozda Gozdarstvo Črmošnjice. Iskrena hvala vsem, ki so izrekli sožalje, darovali cvetje, ki ga je imela zelo rada, in se v tako velikem številu poslovili od pokojne. Posebna zahvala družini Schmuck in Poljanc iz Črmošnjic. Prav tako se zahvaljujemo pevcem za zapete pesmi, g. Alojzu Puhanu za poslovilne besede ter g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Jesen je tu, moj čas tišine,
čas hrepenenja in strahu
ko se zavem, kako vse mine,
da kratka pot je v hramu miru.

V 81. letu starosti je utihnilo plemenito srce
naše ljube mame, stare mame in babice

JULIJANE LOGAR

roj. Okorn

z Malkovca pri Trzišču

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, prijateljem in znancem, ki so se poslovili od nje doma, darovali cvetje, izrazili sožalje in jo v velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi osebu internega oddelka iz II. nadstropja Splošne bolnice Novo mesto in Zdravstvenega doma v Krmelju za skrbno nego v času njene boleznin in oslabelosti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše mame, sestre, stare mame, prababice in tašče

ANE FLORJANČIČ

Koroščeve mame, roj. Rutar
iz Šempetra 31, Otočec ob Krki

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam stali ob strani ob teh težkih dneh. Hvala tovarišu Spicarju, gospej Junčkovi za tople besede slovesa, pevskega zboru Dušan Jereb za zapete pesmi, gospodu Berusu za občuteno zaigrano Tišino, krajevni organizaciji ZZB Otočec in Društvu invalidov Novo mesto za spremstvo in vsem praporščakom. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti in nam izrekli sožalje.

Žalujoci: vsi njeni
Otočec, 1.12.1991

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustil naš
dragi mož, ata, brat, tast in stari ata

FRANC ČINKOLE

Srebrniče 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vsestransko pomoč v težkih trenutkih. Najlejša hvala vsem, ki ste izrekli sožalje, darovali cvetje in ostalo ter se v tako velikem številu poslovili od pokojnika. Posebna hvala tudi ŽTP Sekcija za vlekovo Novo mesto za govor pri odprtem grobu in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Žalujoci: žena Albina, sin Marjan z družino
in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Tam na desni so grobovi,
tam spiš ti,
tam na levi so gozdovi,
tam šumi,
kot da v sanjah kdo ječi.

V 82. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče,
dedek, praded, brat, stric, tast in svak

FRANC KOVAČ

mizarski mojster v pokoju

iz Bršljina 21

Ob boleči izgubi našega ata se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in znancem, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje in pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniškemu osebu Splošne bolnice Novo mesto za intenzivno nego in sosedu Mariji za vsestransko pomoč. Hvala gospodu proštu za opravljen obred, cerkvenemu pevskega zboru in Dolenjskemu oktetu. Hvala tudi Obrtni zbornici in upokojencem Laboda za poslovilne besede ter gospodu Berusu za lepo odigrano Tišino.

Vsi njegovi

Alojz Anzelc

Šeška, Lojze Motoreta, Andrejo Flajs, Klemenčkovega Tinčeta in še nekatere, same zaprisežene planince. V planinstvu veliko gradijo na osebnih stikih, dobrem medsebojnem poznavanju in zupanju.

»Planinstvo je sprostitelj in prizkus samega sebe. Rad grem tja, kjer ni prevelike gneče. To, kar zdaj delamo s hribi, je pa groza. Na Triglav sem bil trinajstkrat, zadnjih nekaj let pa me naš oče ni videl, ker tam ne moreš več normalno hoditi. Mnogi grejo na Triglav samo enkrat, zato, da se pač povzpnejo na ta simbol slovenstva. Pa bi bilo dobro, da bi ljudje hodili tudi v druge gore,

57-letni Anzelc je bil kakšnih 12 let predsednik PD Lisca, zdaj pa že osmo leto vodi meddruštveni odbor zasavskih planinskih društev, ki povezuje okrog 11.000 planincev od Litje do Brežic. Njegov konjiček je fotografija. Na okrog 10.000 diapozitivih so zvečine motivi iz planinskega sveta. Že otroke v vrtih s sliko in besedo navdušuje za lepote našega planinskega sveta. Za otroke je to lahko že bližnja Zajčja Gora. »Če hočemo res kaj narediti za okolje, moramo zmanjšati standarde v naših planinskih domovih, v njih naj bi tudi prepovedali kajenje.«

Letošnja Bloudkova plaketa, najvišje priznanje za dosežke v telesni kulturi in športu, je prišla v roke Anzelcu, rojenemu v šestčlanski delavski družini, potem ko je letos maja že dočkal upokojitev v Koprivnici. Temu kolektivu je bil zvest od začetka svoje službe. Najdlje je delal v nabavi. Bil je nepoklicni predsednik občinskega sindikalnega sveta in zboru združenega dela sevniške občinske skupščine. »Zavzemal sem se za poštno delo in plačilo. Bilo je bolj malo možnosti za odločanje. Zdal pa se vsi pehajo za svoje in strankarske koristi. Noben minister, še zlasti ne predsednik vlade, ne bi smel biti na čelu kakšne stranke. Vse je tako gnilo, da bodo šele druge volitve pokazale pravo stanje.« PAVEL PERC

Za takšen način dela, odprt za vse ljudi dobre volje in ljubitelje narave, ima precej zaslug prav Lojze, kakor ga kličejo planinski in drugi prijatelji. Zmeraj ga je vleklo v hribe, za to, da se je zapisal med planince tudi kot organizator, pa ima dosti zaslug Stergarjev Pavle, nekdanji prijubljeni upravnik, oskrbnik planinskih postojank v Zasavju in Posavju. Lojze je zahajal v hribe že leta 1947, kakšnih deset let, predno »ga je vzel v roke« Stergar. Našel je dobro družbo: Vinka in Toneta

KONCERT TOMAŽA PENGOVA V VAVTOVŠKI CERKVI

V petek, 6. decembra, ob 20. uri bo nastopil v tej cerkvi kitarist, pevec in avtor pesmi Tomaž Pengov. Je pesnik narave, s katero živi in jo začuti v vsakem koraku, ter pesnik popotnikov, storcev, ubogih. Pengov je v slovenskem glasbenem prostoru prisoten dve desetletji. Ustvaril je številne pesmi, ki so med ljudmi ostale. Vplival je na mnoge glasbenike, vendar ga po izraznosti besedil nihče ne dosega. Poleg glasbenega ima prireditev tudi humanitarni pomen, saj bo ves izkupiček namenjen nadaljevanju rekonstrukcije cerkve sv. Tomaža v Straži. Sakralna dediščina je na Dolenjskem slabo raziskana, kar dokazujejo tudi obnovitvena dela na tej cerkvi. Kmalu so prerasla v obsežno raziskavo, ki je pokazala, da je starost in kulturnozgodovinska vrednost objekta precej večja, kot je bilo znano doslej. Obnova cerkve je sledila odkritjem in obratno. Trenutno je v delu restavriranje poslikave.

KONCERT V SPOMIN JERNEJU MOLANU

BREŽICE — Gasilska godba na pihala iz Kapel prireja v petek, 13. decembra, ob 17. uri v Prosvetnem domu Brežice koncert v spomin Jerneju Molanu, padlemu teritorialcu, bivšemu članu godbe in gasilskega društva v Bukočku. Poleg godbe bodo nastopili še Dekliški oktet Corona iz Boštana. Moški pevski zbor Kapele in harmonikar Toni Sotošek iz Koprivnice. Izkupiček od vstopnine bodo podarili kot pomoč svojcem padlega Jerneja Molana.

SPET »TELEFON V STISKI«

NOVO MESTO — Imate težave v šoli, vas tarejo druge skrbi, je kaj narobe s sošolci, med sodelavci, starši in otroci? Vas kaj jezi in posebej vznemirja v razvoju predšolskega in šolskega otroka? Bi mu radi pomagali, pa ne veste kako? Zveza prijateljev mladine nadaljuje svojo akcijo »Telefon v stiski«. Tokrat vas bodo izkušeni strokovnjaki čakali na telefonu 23-304 vsak četrtek med 18. in 20. uro. Ta četrtek bo dežurna pedagoginja Olga Jukič. Zaupajte ji!

Reševali sto metrov pod zemljo

Sobotna akcija reševalcev v podzemni jami Velika prepadna na Srobotniku

ŠROBOTNIK NAD STRAŽO — Na občinskem centru za obveščanje 985 je v soboto ob 5. uri zjutraj zazvonil telefon. Glas na oni strani žice je povedal, da se je v podzemni jami Velika

prepudna na grebenu Srobotnika zgodila nesreča. Časa za razmišljanje ni bilo. Potrebno je bilo kar najhitreje sklicati dolenske jamarske reševalce. Ob pol osmi uri zjutraj je bilo 20 jamarjev iz

jamarskih društev Novo mesto, Straža, Kostanjevica in Trebnje že na prizorišču nesreče. Med reševalci je bil tudi zdravnik Bogomir Humar iz Trebnjega. Pripravili so vrvi, oblekli jamarske kombinirane, si nadeli čelade s svetilkami in se spustili v brezno Velike prepadne k ponesrečencu. Med opremo so bila tudi nosila za napravo za ogrevanje ponesrečenega.

Velika prepadna je najgloblja jama med številnimi jamami na Srobotniku in ena redkih vodoravnih jam na Dolenjskem. Sestavljena je iz vhodnega brezna, ki je globoko 24 metrov. Od tam se skozi majhen vhod pride v vhodno dvorano, veliko 20 krat 30 metrov. Dvorana je zasigana, iz nje pa vodi rov v srednjo dvorano in do zadnje dvorane, ki je od vhoda oddaljena 150 metrov. Najgloblja točka je 95 m pod površino. Na stenah jam so podpiri z datumi celo iz leta 1890, kar je znak, da so jama obiskali že zelo zgodaj. Med temi obiskovalci so bili tudi oglarji, ki so v »ponvica« zajemali čisto vodo. Kljub vstopnemu breznu je jama lahko dostopna, tako da so jo »vaške ekscurzije« že do dobrega oskrbnili. Zadnja leta so objestneži razbili kepicne sigle na stebri v zadnji dvorani, lomili kapnike in jih razbijali s kamenjem.

Čprav je šlo le za vajo, so reševalci vse skupaj vzeli zelo resno. Ob 9.15 so »ponesrečencu« že nudili prvo pomoč, tri ure zatem pa je bil ponesrečenec s poškodbo noge že na varnem.

J. PAVLIN

TEŽAVNO REŠEVANJE — Po 150 metrih spuščanja, dvigovanja in plezanja po Veliki prepadni, je jamarjem — reševalcem uspelo ranjenega obiskovalca spraviti na sveto. Na sliki: trenutek pred začetnim dvigom ob 25 metrih visoki previsni steni vhoda v jama. (Foto: J. Pavlin)

Kar doma narejeno letalo

Še v tem mesecu ga bomo lahko videli na nebu

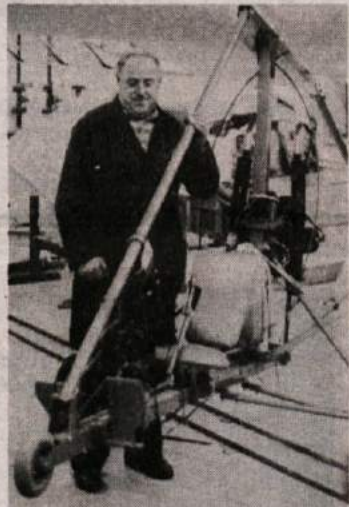
NOVO MESTO — Adolf Šuštar je z dušo in srcem zapisal letalstvu že dobrih štiri deset let. Pilotski dovoljenje je dobil že 1952. leta, z letalskim modelarstvom pa se je pričel ukvarjati tri leta prej. O tem, da bi kdaj lahko sam naredil letalo, si niti sanjati ni upal, pa vendar se bo sedaj tudi to zgodilo. Če bo vse po sreči, bo njegovo doma narejeno letalo na dolenskem nebu še pred praznikom slovenske državnosti. V »bolniškem hangarju« mu je po letu dni dela skupaj s Francem Jožefom uspelo roč-

no izdelati ultra lahko letalo tipa Bugalini, ki ga je projektiral Italijan s tem primkom. Njegov avion bo peti te vrste v Sloveniji, med prvimi pa so podobno lahko letalo izdelali v delavnici Lada Uleta v Trebnjem.

»Narediti avion ne pomeni le natančno brati načrt, temveč tudi izbiro najkvalitetnejšega materiala. Vse mora biti stoodstotno. V letalstvu ne sme biti napak, če pa so, so največkrat usodne. Ves potreben material sva kupila v tujini, naša so le kolesa aviona. Večina je iz lahkega lesa, aluminija in platna. Največ dela so zahtevala krila, ki imajo premer 10,5 metra in površino 13,80 kvadratnega metra. Za gradnjo sva žrtvovala tudi 4000 delovnih ur, veliko pa nama je pomagal Trebanjec Ivan Podpadeč, ki je kljub svoji invalidnosti velik mojster za lesene dele.« pove o gradnji glavni modelar Adolf Šuštar.

Ultra lahko letalo je resnično lahko, saj tehta le 115 kilogramov. Za hrbtno pilota ima vgrajen dvotaktni in dvovaljni motor s 35 konjskimi silami, ki bo letalu omogočal hitrost 80 kilometrov na uro. Z enim polnjenjem rezervoarja bo to letalo lahko preletelo slovenski zračni prostor v štirih urah. »Ko bomo enkrat dovolj visoko, bomo lahko tudi jadrali, brez prižganega motorja«, še doda Adolf Šuštar.

J. P.

KRSTBO V PREČNI — Ta čas je Šuštarjev bugalini še v hangarju, vendar je večina del že opravljenih. Samo upamo lahko, da se bo v rokah izkušene pilota Adolfa Šuštarja varno dvignilo nad Prečno in skupaj s pilotom tudi pristalo. (Foto: J. P.)

»Halo, tukaj je bralec Dolenjca!«

Krajani Ravnega pri Raki nočejo deponije — Lahko tudi domobranci pričakujejo kakšno finančno pomoč? Serviser odpeljal skrinjo na Dinos

Zlobnim ljudem včasih tudi nesreča prav pride. Pomislite, kako dolgčas bi bilo sedaj na Mirni, če ne bi bilo poletnega neurja s točo. Sedaj pa se že lep čas šušlja to in ono o upravičenosti in neupravičenosti do pomoči, ki so je bili nekateri deležni. Prav zato ni nič čudno, da nas je A. K. z Mirne poklicala še pred osemnajsto uro, ko je čas za naš telefon. Če ji gre povsem verjeti, potem bo tudi po tem zapisu precej razburjanj in novih kosti za glodanje. A. K. nam je namreč sporočila, da je na svoje oči videla seznam, na katerem piše, kako in komu so razdelili 300.000 tolarjev denarne pomoči Rdečega križa Slovenije. Imenovani so dobili od 2000 do 10.000 tolarjev, A. K. pa meni, da so nekateri dobili tudi več, vendar tega na seznamu ni.

Justini Župan iz Ravnega 5 pri Raki se ni bilo potrebno skrivati za začetnice svojega priimka. »Še je čas, da preprečimo katastrofo,« je pričela svojo pripoved o namenu izgradnje odlagališča smeti v kraju Ravno v krški občini. Ljudje, ki se zavedajo ekologije, tega ne smejo dopustiti. Deponija naj bi zrasla na obrobju Krakovskega gozda v nekdanjem dnevnem kopu kremenčevega

peska. Teren je porozen, voda iz tega območja pa izteka na Velike travnike. Potok Sajovic jo odnese v Krko. Ali ni dovolj, da sedimo na enem sodu smodnika nuklearke iz Krškega?« se je na bilico vprašala Justina.

Ostojta Bubnjevič iz Šegove ulice v Novem mestu se jezi na tiste, ki v Novem mestu napeljujejo omrežje za kabelsko televizijo. Natanko pred dvema letoma je plačal vse obveznosti, priključka pa še do danes ni dobil.

Za dobro bundo je ta čas potrebno odšteti že 8000 tolarjev, zato ni, da bi jo kupovali vsako leto. Novomeščan S. T. je svojo z nekaj madeži odnesel v nekdanjo Krkino, danes zasebno kemijsko čistilnico v Dilančevo ulico v Novem mestu. Ko je očistočeno bundo želel prevzeti iz čistilnice, je na rokavih opazil še večje madeže neznanega izvora. Čistilec je dejal, da jih bodo poskušali odstraniti. To se jim očitno ni posrečilo; lastnik se je že nekajkrat vrnil v čistilnico in nazadnje je svojo bundo komaj spoznal, ker je od pogostega čiščenja izgubila prvotno barvo. Lastnik čistilnice očeno ničesar slišati o tem, da bi povzročeno škodo povrnil.

Jože Smuk iz Trebnjega je kar naravnost vprašal, če lahko pričakujejo kakšno okrepitev svojih financ tisti Slovenci, ki so v drugi svetovni vojni stali na strani domobrancev. Menda bodo neke podpore dobili tisti, ki so služili nemško vojsko, saj na Gorenjskem že zbirajo podpise.

Martin Kotar nas je poklical v imenu 17 gospodinjstev te vasi nad Šentjernejem. Povedal je, da se mu ne zdi prav, da novomeški Komunalni plačujejo drago vodarino za vodovod, ki so ga pred 15 leti gradili sami s pomočjo KS Sentjernej.

Upokojenec Franc Avsec z Malega Slatnika je klical v imenu vinogradnikov vinske gorice Hribi. Pravi, da so že junija vsi lastniki zidanic plačali hišne številke, pa jih še do danes niso dobili. Sedaj čakajo, da jih bo kdo obvestil, če so se morda na občini premislili, denar pa pozabili vrniti. Hribovci so od vruga in bodo zahtevali tudi visoke obresti.

F. G. iz Rodin serviser gospodinjstvih strojev v Novem mestu Nikola Dančulović dobro pozna, saj jo zadnje

čase kar pogostokrat sliši prek telefonske slušalke. Omenjeni stranki je pred letom dni odpeljal skrinjo v delavnico, da bi uredil tesnenje in jo spet napolnil s plinom. Takrat je skrinja delovala, vendar ni zanesljivo hladila. Ko je gospodinja čez nekaj časa vljudno vprašala, kaj je s skrinjo, je izvedela, da je že na Dinosu. Komentar ni potreben. J. P.

KVINTET OTO LESJAK VABI vse slovenske rojake iz Hildna, Düsseldorfa, Essna, Wuppertala, Remscheid, Kölna, itd. na božični koncert, ki bo na prostem in ob vsakem vremenu v soboto, 7. decembra, od 10. do 13. ure v Hildnu, Aler Markt. Hkrati ansambel pozdravlja vse prijatelje iz Brežic in okolice ter vso lepo Slovenijo in želi vesel božič in srečno novo leto 1992!

KDO JE ZDAJ IZ NAPREDNE DRUŽINE?

Že v osnovni šoli so nas ločili po tem, kdo je iz napredne in kdo iz nenapredne družine. Tisti iz naprednih družin niso hodili v cerkev, niso praznovali cerkvenih praznikov, njihovi očeti so zasedali pomembna delovna mesta in denarja jim ni manjkalo. Starši otrok iz naprednih družin so izhajali navadno iz revnih kmečkih ali delavskih družin, ki pa so kmalu spoznali, da je njihova bodočnost v Komunistični partiji in pozneje v Zvezi komunistov. Vsi po vrsti so se priključili narodnosvobodilnemu boju, seveda na strani partizanov. Po vojni so gradili socializem, delavsko samo-

upravljanje, vzgajali so svoje potomce v duhu napredka, komunistične ideje in vesplošne blaginje, ki se je po besedah socialističnih ideologov svetlikala na obzorju, sicer daljnem, a vendar. Karjoli so komu ob občinskem ali katerem drugem revolucionarnem prazniku naukali svetinjice, niso pozabili podariti, da izhaja iz napredne družine.

Teh naprednih družin je bilo kot lista in trave, in če že katera resnično ni bila napredna, si je prizadevala to postati, pa četudi je bilo treba spremeniti družinsko zgo-

vino in morda celo rodovnik. Tako so sodobniki naredili iz svojih vlepsovestniških pradedov komuniste, čeprav se takrat ljudem o komunizmu še niti sanjalo ni, in geni za Marksa ter Engelsa še niso bili tam, odkoder lahko butnejo navzven in oplodijo jajčce. Da bi bila družina proglašena za napredno, so državljani nosili svoje otroke krstiti skrivoma, tajno so papcali šunko, žegnano in odneseno v cerkev, cerkevno so se poročali v drugih, od rojstnih krajev oddaljenih mestih, ko so pa šli komu za birmanskega botra, so si pustili rasti brke ali brado, samo da jih ne bi prepoznal kdo

iz vrst avantgardistov. Po štirih desetletjih pa je prišlo do sprememb. Razumljivo, da do revolucionarnih, saj če na Balkanu kokaš zakokodaka ob treh namesto ob štirih, je to že zgodovinski dogodek. To, kar je bilo še do pred kratkim napredno, je izgubilo svoj smisel, pomen in veljavo. Človek bi si upal celo trditi, da je postalo škodljivo. Kje so zdaj vsi tisti napredni tovariši, njihove napredne hčerke, njihovi napredni sinovi? Le kdo bi to vedel, lepo vas prosim.

TONI GAŠPERIČ

STUDIO D
Dobro Najboljši

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado EVELINI PRISTAVEC iz Ljubljane. Nagradjenki čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (3) Kje moj dragi hodi — FIS
- 2 (1) Dolenjska puška — MODRA KRONIKA
- 3 (4) Le sekaj, sekaj smrečico — ANS. T.VERDERBERJA
- 4 (2) Zvezda, ki se utrne — ANS. L. SLAKA
- 5 (7) Ljubezni v slovo — ANS. IVANA PUGLJA
- 6 (10) Pod semiško goro — ANS. SLAVKA PLUTA
- 7 (5) Zdravica za vse nas — NAGELJ
- 8 (8) Gozdovi umirajo — SPOMIN
- 9 (6) Žena je kriva — ANS. TONETA ŽAGARJA
- 10 (—) Spomini nate — ANS. BRAZPOTNIKA

Predlog za prihodnji teden: Ostal bom muzikant — A. NIPIČ & NJEGOVI MUZIKANTI

KUPON št. 49

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prjshlunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.**